DYLAN THOMAS ÖDÜLÜ, 2014

makul bir saatte yeniden uyansam

JOSHUA FERRIS

Çeviren: Begüm Kovulmaz

SİREN

Joshua Ferris

1974 yılında Amerika'da doğdu. Iowa Üniversitesi'nin edebiyat ve felsefe bölümlerinden mezun olan Ferris, okul yıllarında Nabokov ve Barthelme'den aldığı ilhamla yazmaya başladı. Bir reklam ajansının ekseninde çalışma hayatının çıkmazlarına eğildiği ilk romanı *Then We Came to the End* (*Ve İşimiz Bitti*; Siren Yayınları, 2009) ile PEN/Hemingway ödülünü almış ve *National Book Award*'a aday gösterilmiştir. Sonraki romanı *The Unnamed* (*Bilinmeyen*; Siren Yayınları, 2010) meçhul bir hastalığın pençesine düşen bir kahraman üzerinden çağımıza has ilişkileri, benlik sorunlarını ve korkuları konu alır. *Bilinmeyen*, 2010 yılında yayımlanan en iyi romanlar arasında anılmış ve *Economist* dergisince "son on yılın en iyi kitabı" olarak nitelenmiştir.

Makul Bir Saatte Yeniden Uyansam, Ferris'in üçüncü ve son romanıdır. 2014 yılında Man Booker'a aday gösterilmiş ve yine aynı yıl Dylan Thomas ödülüne layık görülmüştür. *The New Yorker* dergisinin 2010 yılında duyurduğu, geleceğe yön verecek kırk yaşından genç yirmi yazarın arasında yer alan Ferris, bu romanında internetle beslenen bir dünyada kaybolmuş, tanrıtanımaz bir kahramanın varoluşsal hezeyanlarından ve kimlik arayışından yola çıkarak bugün, bu zamanda yaşam sorunsalını mercek altına alır. Yeni kuşak Amerikan edebiyatının en şaşırtıcı kalemlerinden olan Ferris, *Makul Bir Saatte Yeniden Uyansam*'da, internet çağında yaşarken ve ölürken sığındığımız tüm kaleleri mizahi bir dille ifşa etmeyi başarır.

The New Yorker, *Tin House* ve *Granta* gibi mecralarda öyküleri de yayımlanan Joshua Ferris, halen New York'ta yaşamaktadır.

Begüm Kovulmaz

İÜ İngiliz Dili Edebiyatı mezunu. 2000 yılından beri editörlük ve çevirmenlik yapıyor. Yayımlanmış çevirilerinden bazıları: *Bilinç Tene Kuşanınca*, Susan Sontag (Agora, 2015) *Müzikofili*, Oliver Sacks (YKY, 2014) *İncelenen Hayatlar,* Stephen Grosz (YKY, 2014) *Yeniden Doğan,* Susan Sontag (Agora, 2013) *Doğu, Batı,* Salman Rushdie (Can, 2011) *Büyük Balık,* Daniel Wallace (YKY, 2011) *Floransa Büyücüsü,* Salman Rushdie (Can, 2009) *Öfke,* Salman Rushdie (Can, 2008) *Soytarı Şalimar,* Salman Rushdie (Can, 2007) *Büyülü Oyuncakçı Dükkanı,* Angela Carter (Everest, 2002) *Beklenmedik Anlar,* Dermot Healy (İş Bankası Kültür, 2002.)

To Rise Again at a Decent Hour

© *Joshua Ferris, 2014*

Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Kayı Telif ve Lisans Hakları Ajansı aracılığıyla Siren Yayınları'na aittir. Yayıncının özel izni olmadan alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.

Siren Yayınları - Roman
Sertifika No: 16232
ISBN: 978-605-5903-58-9
Birinci Baskı: Ekim 2015

Yayın Yönetmeni: Sanem Sirer
Yayın Danışmanı: Erol Aydın
Çeviren: Begüm Kovulmaz
Kapak Tasarım: Nazlım Dumlu
İç Tasarım: Adem Şenel

Baskı: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul. Tel: 212 567 80 03
Sertifika No:11931

Asmalı Mescit Mah. Ensiz Sokak No. 9/312
Beyoğlu-İSTANBUL
t *(212) 243 45 65* **f** *(212) 251 05 32*
www.sirenyayinlari.com
info@sirenyayinlari.com
sireninsesi.blogspot.com

Makul Bir Saatte Yeniden Uyansam

Joshua Ferris

Türkçesi: Begüm Kovulmaz

Heh!

–Eyüp, 39:25

Yabancının Oğlu

Bir

Tuhaf yerdir ağız. Ne içerde ne de dışarıda, deri desem değil, organ desem değil, ikisinin arasında: karanlıktır, ıslaktır ve çoğu kimsenin kafa yormak istemediği bir iç dünyaya açılır; kanserin başladığı, kalbin kırıldığı ve ruhun bulunmayabileceği bir iç dünyaya.

Hastalarıma dişlerini diş ipiyle temizlemelerini tavsiye ederdim. Bazı günler üşeniyordu insan ama diş ipi kullanmak şarttı. Diş ipi kullanımı diş eti hastalıklarını önler, ömrü yedi yıl kadar uzatabilir. Vakit alır ve sıkıcıdır da. Sonuncuyu dişçi kimliğimle söylemiyorum. Bunu söyleyen, dört beş kadeh içkiden sonra akşam eve gelen ve "Aman ne güzel geceydi, amma güldük," derken diş ipini eline alır almaz, "Ne anlamı var ki bunun?" diye düşünen adam. Nihayetinde kalp duracak, hücreler ölecek, nöronlar sönecek, bakteriler pankreası tüketecek, sinekler yumurtalarını bırakacak, böcekler tendonlarla bağ dokuları yiyecek, deri kaşar peynire dönecek, kemikler eriyecek ve dişler akıntıyla birlikte sürüklenip gidecek. Ne ki hayatında bir kez bile diş ipi kullanmadığı için akla sığmaz bir ihmal ve lüzumsuz bir ıstırap tablosu çizen bir hasta -çürük dişler, şiş diş etleri, cereyanlı bir tel gibi diş minesinden sinirlere kadar inen enfeksiyon- kliniğe geliverirdi ve umudun, cesaretin, hepsinden çok da başkaldırı dediğim şeyin içimde yeniden yükselmesiyle sonraki birkaç gün boyunca hastalarıma, "Diş ipi kullanmalısınız," der dururdum, "lütfen diş ipi kullanın, diş ipi kullanmak çok önemlidir."

Bir diş hekimi, yarı doktordur sadece. Aynı zamanda cenaze levazımatçısı olduğu gerçeğini kendine saklar. Hastalıklı dişleri iyileştirmeye çalışır. Ölü dişlerin görünümünü düzeltmeye uğraşır. Delik açar, çürüğü temizler, deliği doldurur ve kapatıp mühürler. Diş çeker, kalıp hazırlar, yapay dişleri ağza uydurur ve diğer dişlere benzetmeye çalışır. Açık çürükler kurukafaların göztaşlarıdır, azı dişleri mezar taşları gibi dimdik yükselir.

Çalıştığımız mekâna işyeri değil klinik desek de başarılı bir dişçi aynı zamanda iyi bir işadamıdır. Çalışma hayatıma Chelsea'de, penceresiz, iki koltuklu bir odada başlamıştım. Sonradan Park Avenue yakınlarında bir yere taşındım. Kliniğim, Aftergood Arms adlı büyük bir apartman blokunun zemin katının yarısını kaplıyordu.

Park Avenue, dünyanın en medeni caddesidir. Kapı görevlileri hâlâ 1940'lardaki gibi giyinip eldiven ve şapka takar ve yaşlı dullar ile köpekleri için kapıları tutarlar. Binaların tenteleri kaldırıma kadar uzanır, öyle ki yağmurlu günlerde taksiye binenler ıslanmaz ve ayakların altında genelde yeşil, bazen kırmızı halılar uzanır. Hayal gücünüzü biraz zorlarsanız ilk zengin yerleşimcilerin bastonları ve kabarık etekleriyle Park Avenue çamurunda dolaştığı atlı arabalı dönemi gözünüzde canlandırabilirsiniz. Manhattan şaşırtıcı değişimler geçirdi. Mahalleler altüst oldu. Siz uyurken değişen bir şehir bu. Ama Park Avenue iyi ya da kötü, olduğu gibi kalır – paralı, meskun, özbeöz New York.

Yeni kliniğimi dayayıp döşemek için epey borçlanmıştım. Bu parayı mümkün olduğunca hızlı biçimde çıkarmak için inşaat ustasının tavsiyelerini, Bayan Convoy'un itirazlarını, kendi içgüdülerimi ve diş hekimlerinin genel eğilimlerini göz ardı ederek özel bir çalışma odası olmayan bir yerleşim planı istedim. Onun yerine beşinci dişçi koltuğunu koydurdum ve sonraki on yılı beş odadaki beş koltuk arasında mekik dokuyup mahremiyetten yoksun olduğum için sürekli yakınırken tonlarca para kazanarak geçirdim.

Her şeye sahip olmak, her zaman önemliydi. Dırdır etmek işe yaramazdı. Bazı günler gerçekten kinlenirdim. Kendime, aş artık bunları, derdim. Tıkır tıkır işleyen bir klinik yönetmekten daha iyisi var mıydı? Mesaim, perşembeler hariç sizinkinden uzun değildi. Perşembeleri bazen saat akşam ona kadar ofiste kalırdık. Geç vakitlere değin çalıştığım günlerde rahat uyurdum, haplar neredeyse lüzumsuz gelirdi. (Uyumak için ilaç aldığınızda yitirdiğiniz ilk şey rüyalarınızdır. Rüyalarımı yitirmeye başladığım dönemde, "İyi yanından bak," demiştim kendime. "Uyandığında zengin iç dünyanın canlı imgelerini umutsuzca başka birine anlatma ihtiyacı duymaktan kurtuluyorsun.")

Her şeye sahip olmak her zaman önemliydi ama bu -beni sinir eden de buydu- sahip olduklarımın her şey olduğu anlamına gelmiyordu. Tıkır tıkır işleyen bir klinik her şeydi, fakat yine de yetmiyordu. Kendini hastaların ağız sağlığına adamak, akşamüstleri bir fincan mochaccino içmek ve cumaları pizza söylemek yetmiyordu. Banjo da her şey değildi, ne yazık ki. İnternetteki filmleri doğrudan televizyona aktararak izlemek en başta neredeyse her şeydi ama kısa sürede sıradan bir şeye dönüşüverdi. Red Sox uzun süredir benim için her şeydi ama o da sonunda beni düş kırıklığına uğrattı. Yetişkinliğimin en büyük düş kırıklığını 2004'te, Red Sox şampiyonluk bayrağını Yankees'den çalıp Dünya Serisi'ni kazandığında yaşadım.

Bir yaz, yaklaşık iki ay boyunca, golf oynamanın her şeyim olabileceğini sandım. Hayatımın geri kalanında bütün enerjimi, bütün boş zamanımı, bütün tutkumu golf oynamak için kullanacaktım ve iki ay böyle yaptım, ta ki bütün enerjimi, bütün boş zamanımı, bütün tutkumu hayatımın geri kalanı boyunca golf oynamaya vakfedebileceğimi fark edene dek. Hiç bu kadar bunaldığımı hissetmemiştim sanırım. Hafifçe vurduğum son top deliğin etrafında turladı ve dönerek deliğe düşen sanki top değil cehenneme yuvarlanan küçük hayatımdı.

Yani iş, eğlence ya da kendimi benden daha yüce bir şeye, örneğin işime ya da Red Sox'a bütünüyle adamak -her biri bazen saatlerimi kusursuz biçimde doldursa da- her şey olamazdı benim için. Hastam yeniden gülümseyebilsin diye çürük dişini köprüyle değiştirmenin verdiği tatmin duygusunu anlatmaya çalıştığım sırada gördüğü rüyayı umutsuzca tarif etmeye uğraşan biri gibiyim. Bu sayede insanların benlik saygısının temellerini onarmış oluyordum, hafife alınacak şey değildi bu. Cumaları pizza söylemek hafife alınacak şey değildi; o mochaccino minik bir neşe kaynağıydı. 2004'te David Ortez'in Yankees karşısında sayı vuruşu yaparak spor tarihindeki en büyük geri dönüşe önayak olduğu gece, en basitinden yaşadığım için mutlu olmamı sağlamıştı.

Tanrıya inanmak isterdim. Bir inanabilsem, bu, benim için diğer her şeyden iyi olurdu. Tanrıya inanabilsem ferahlayabilir, rahatlayabilir, güven duyabilirdim. Korkusuzluk mümkün olurdu! Sonsuzluk benim olurdu! Kilise orgunun muazzam tınısı, Anglikan piskoposların derin düşünceleri – hepsi benim olurdu. Tek yapmam gereken kuşkularımı bir tarafa bırakıp inanmaktı. Ne zaman bunun kıyısına gelsem, tam sınırda kendimi geri çağırırdım. Haykırırdım: "Düşüncelerinin berraklığını yitirme!" "Kendine hakim ol!" Dünyanın hazları niceydi ve kendimi bütünüyle Tanrı'ya teslim ederek bu hazları artırabilirdim ama düşünme biçimim -mantıklı, inatçı, kuşkucu düşüncelerim- ne yazık ki her seferinde Tanrı'nın işini çabucak bitirirdi.

"Sana kulluk etmeyeceğim!" diye haykırmıştı Şeytan. Minik bebeklerin başını yemek istememişti. Hizmet etmek istememişti. Hizmet etse, kulluğu kabullense diğer meleklerden biri olur, onlardan bir farkı kalmazdı ve iman edenler bile adını hatırlayamazdı.

Kitabı Mukaddes'i okumayı denedim. Gökkubbe hakkında anlatılanların ötesine geçemedim hiç. Gökkubbe, 1. veya 2. günde suları karadan ayıran şeydi. İşte şurada gökkubbe. Gökkubbenin

yanında sular. Sular boyunca devam ederseniz büyük olasılıkla gökkubbenin başka bir kıyısına denk geliyordunuz. Emin olamıyorum ama, gökkubbenin adı geçer geçmez ölümcül bir sıkıntıya gark olup kanlı gözyaşları dökmeye başlamıştım galiba. Huzursuzlanmıştım. O bölümü atlayıp kitabı karıştırdım. Şöyle devam ediyor gibiydi: gökkubbe, aşırı uzun orta kısım, İsa. En önemli bölümler olduğunu sandığım, başkalarına-şunu yap-bunu yapma denen kısımlara gelmeden önce kısır kadınlar, alevlenen öfke ve geri kalan şeyleri okuyarak hayatınızın yarısını geçirebilirdiniz. En önemli bölümler farklı da olabilir tabii. Bildiğim kadarıyla, en önemli bölümler Krallar Kitabı'nın ikincisine denk geliyor. İlk Krallar Kitabı'nı okuyup bitirdiğinizi hayal edin bir! Kolay değil bu işler. Size beni asıl şaşırtanın ne olduğunu söyleyeyim. Metroda sürekli Kitabı Mukaddes okuyan birilerine denk geliyorum, kitabın ortasında bir yerde oluyorlar, örneğin yüz elli beşinci sayfada falan ve her cümlenin altı çizilmiş ya da fosforlu kalemle işaretlenmiş oluyor. Şu dövmeli Hispanik genç, Kutsal Kitap'ın geri kalanını Tarihler 2'nin özenle sergilenen altı çizilmiş ara sayfaları gibi yiyip yutmuş olamazmış gibi geliyor bana. Sonra sayfayı çeviriyor ki ne göreyim: yine altı çizili satırlar! Hem de farklı renkte kalemlerle! Hem de sayfa kenarlarına keşişler gibi notlar almış! Üstelik bir sonraki sayfa da değil herifin çevirdiği. Bir göndermeye bakmak ya da çapraz kontrol yapmak için üç yüz, dört yüz sayfa birden atlıyor ve açtığı yerde, külçe gibi sütunların arasında aynı yoğunlukta altı çizili satırlar parıldıyor. Yemin ediyorum, hâlâ bütün hayatlarını Kutsal Kitap'a adayan insanlar var etrafımızda. İhtiyar siyah kadınlar, orta yaşlı siyah erkekler, kravatlı Hispanikler ya da beyaz olduğuna şaşırdığınız beyazlar. Ben uyurken, beyzbol izlerken veya yatar koltuğumda kendimi bedensel olarak suiistimal ederken bu kişiler uykudan feragat edip binlerce saat boyunca Kutsal Kitap'tan pasajlar inceliyor ya da satırların altını çiziyorlar. Bazen hayatımı boşa harcadığımı düşünüyorum. Elbette boşa harcadım hayatımı. Başka

seçeneğim mi vardı? Vardı tabii ki – yirmi yılın her gecesini Kutsal Kitap'la geçirebilirdim. O zaman bile, -özenle adanmış, katı bir şekilde kuralcı, manastır gibi kapalı ve Tanrı'nın her imasına ve darbesine var gücüyle açık- yaşayabileceğim hayatın sarhoş geceler, yorgun şafaklar ve Aziz James ve Özet'iyle var olan hayatımdan daha anlamlı olabileceğini kim söyleyebilir? Pascal'ın Tanrı Kumarı'na sağlam bir örnek: bu dünyada atacağım tek turun kısıtlı saatlerine karşılık sonsuzluk olasılığı.

Şehirdeki sayısız yürüyüş turundan bazılarına katıldığım dönemi hatırlıyorum. Bir yürüyüş turunun bütün amacı ne çok şeyin değiştiğini, değişmekte olduğunu ve henüz doğmamış olduğunuz günlerden ölümünüzden çok sonraki zamanlara değin ne çok şeyin değişeceğini ortaya koymaktır. Sonunda yürüyüş turları öyle bunaltıcı bir hal aldı ki aniden bıraktım ve İspanyolcaya başladım. Ama yürüyüş turlarını bırakmadan önce, göçmen nüfusu değiştikçe, bir etnik grubun yerini başkası aldıkça bir zamanlar mahalleler için hayati önem taşıyan ibadethanelerin önemini nasıl yitirdiğini öğrendim. Özellikle ilk Yahudi göçmenlerin ihtiyaçlarını karşılayan bir dizi sinagogun tadilattan geçirilip daha sonra gelen Hıristiyanlar için kiliselere dönüştürüldüğü Aşağı Doğu Yakası hususunda geçerliydi bu. Ancak binaların mimarisi değiştirilememişti, cephelerindeki ayrıntılar da öyle. Dolayısıyla, şehirde Davut Yıldızı'nı, yedi kollu şamdanın beton kabartmasını veya İbranice harfleri çatıya yerleştirilmiş haçlarla ve Meryem Ana'nın heykeliyle yan yana görebileceğiniz kiliseler mevcuttu.

Düşüncelerinin berraklığını yitirme, diye haykırırdım kendime. Bir tapınağın nasıl kolayca başka bir inancın karşıt tapınağına dönüştürülebildiğini hatırla ki demografik değişimler ve insanın bir şeyi başka bir amaçla kullanmak için değiştirme yönündeki sonsuz yetisi uğruna ruhunu tehlikeye atmayasın.

En son bir kiliseye girdiğimde Connie'yle birlikte Avrupa'daydık. Avrupa'da geçirdiğimiz on iki gün boyunca sekiz-dokuz yüz tane kilise görmüş olmalıyız. Ona sorarsanız dört tane

diyecektir. On iki günde dört kilise! Aklınız alıyor mu? Karşımıza çıkan kiliseler yüzünden Red Sox kasketimi çıkarıp çıkarıp yeniden takmak zorunda kalıyordum. Kiliselerin hepsi ünlüydü, hiçbirini kaçırmamak gerekiyordu. Aralarında hiç fark yoktu oysa. Günün hangi saati olursa olsun, ne kadar espresso içmiş olursam olayım bir kiliseden içeri girdiğim anda esnemeye başlıyordum. Connie esnerken ses çıkarmak zorunda olmadığım konusunda ısrar ediyordu. Esnerken çıkardığım sesleri motorlu çim biçme makinesinin gürültüsüne benzetiyor, ağzımdan biçilmiş çimler fışkırsa şaşırmayacağını söylüyordu. Sık sık, bir kilise oturağına yaslanmışken onun öfkeli bakışlarına hedef oluyordum. Ne var yani, alt tarafı esniyordum işte! Kaba hareketler yaptığım yoktu. Kilisede coşup eğlenelim dediğim falan yoktu. Yalnız bir kere, kilisenin *arkasında,* dışarıdaki çöp kutularının yanında ağzına versem ne güzel olur, dedim. Şakaydı elbette. Kilisenin arkasında çöp kutusu bile yoktu ki! Markette falan değildik. Bu işi marketlerin arkasındaki alanlarda yapmaya özel bir düşkünlüğüm var. Manhattan'da kolay değildir pek. New Jersey'de rahat olur, zaten orada yasal da. Connie, Avrupa'yı fazla ciddiye alıyordu bana kalırsa. Ciddi tavırlarla freskleri ve bilgi veren plakaları inceliyor, sonsuzluğa dair kaygılanıyordu. Sıkıcı tipler oluyor bu şairler. (Connie bir şair.) Aynı zamanda ikiyüzlüler. Amerika'da kiliseye adım atmazlar, ama onları uçakla Avrupa'ya getirirseniz sanki gerçek Tanrı -Dante'nin ve ışık gölge oyunu sanatının, kemerli payandaların ve Bach'ın Tanrı'sı- yüzyıllardır gelişlerini bekliyormuş gibi uçak pistinden kiliselerin çapraz sahınına kadar koşarlar. Avrupa kiliselerinde nasıl köleleşir, nasıl da Sebt Günü hasreti çekerler, bir bilseniz. Connie Yahudiydi üstelik! Üçüncü gün Avrupa'ya "Avrukaka" demeye başladım ve Newark'ta uçaktan inene kadar sürdürdüm bunu. Jersey'de olduğumuzdan şehre dönmeden önce durup market alışverişi yapmayı önerdim ama Connie benden bıkmış usanmıştı artık. Bana göre kilise, içinde sıkıntı duyulacak yerdir, o kadar. İnananların affına sığınarak

söylüyorum bunu. Cemaat dayanışmasına duyarsız değilim. Ben de kutsamalarına, el ele tutuşmalarına, yüreklerinden gelerek birlikte ilahiler söylemelerine eşlik etmek isterdim. Ancak inanma ihtimalim olan herhangi bir Tanrı belli buyruklara uymamı istese lanetlenirdim, kelimenin tam anlamıyla lanetlenirdim. Bence Tanrı, mayasız ekmeğe gülerdi. Şarabı görecek olsa katılarak gülerdi. Fanilerin yakıştırmaları karşısında şiddetli bir acıma duyardı büyük olasılıkla. Ah, ne biliyorum ki? Yalnızca kiliseye girince beni ele geçiren sıkıntının pasif bir sıkıntı olmadığını biliyorum. Aktif, içimi kemiren bir huzursuzluk bu aslında. Bazıları için nihai bir amaç ve rahatlamak için uygun bir mecra – benim içinse çıkmaz bir sokak, ruhun karanlık otogarı. Bir kiliseye adım atmak, dualar mırıldanarak bir kiliseye adım atmayı doğru ya da makul gösteren her türlü gerekçeyi ortadan kaldırır.

Adım Paul O'Rourke. New York şehrinde, Brooklyn'de, Promenade'a bakan iki katlı bir apartman dairesinde yaşıyorum. Diş hekimi ve sertifikalı bir prostodontistim ve haftanın altı günü açık olan kliniğimi perşembeleri daha geç saatte kapatıyorum.

New York şehri, dünya üzerinde yaşanacak en güzel yer. En iyi müzeler, tiyatrolar, gece kulüpleri, en müstesna varyete şovları, vodviller ve canlı müzik mekânları burada, dünya mutfağının en seçkin örnekleri de. Şehirdeki şarap stoku yanında Roma İmparatorluğu bile Kansas'ın ıssız kasabalarından biri gibi kalır. Harikaları saymakla bitmez. Gerçi geçinebilmek için kıçından ter akıtırken kimin harikalara ayıracak vakti var ki şehirde? Ter akıtılmayan zamanlarda da kimin enerjisi var? On iki yıl önce, gururlu bir göçmen olarak Maine'den gelip şehre adım attığımdan beri on kadar sanat filmine, iki Broadway gösterisine, Empire State Binası'na ve davul sololar sırasında uyumamak için harcadığım olağanüstü çaba yüzünden bende özel bir yeri olan bir caz konserine gittim. Metropolitan Müzesi'ne, ofisimden birkaç blok ötedeki bu insan emeği deposuna tam olarak sıfır kez gittim.

Boş zamanımın çoğunu, emlak ofisi vitrinlerinin önünde, fiyat araştırması yapan diğer hayalcilerle birlikte listelere bakarak her geceki şehirden kaçış saatlerimi güzelleştirecek daha aydınlık manzaraları ve daha büyük odaları düşleye düşleye geçirdim.

Connie'yle çıkarken haftada üç-dört kez dışarıda güzel yemekler yerdik. New York'ta restoranda yediğiniz güzel bir yemek, çokça Michelin yıldızı kazanmış, çocukluğunu Rhone Vadisi'nde geçirmiş, kendi televizyon programı olan ünlü bir şef tarafından hazırlanmış olabilir. Ünlü şef mutfakta değildir büyük olasılıkla, çünkü mutfaklarda *yalnızca* farklı ülkelerden Hispanik kökenliler çalışır genelde. Yine de menülerde pazardan seçilerek alınmış ya da denizaşırı yerlerden bir gecede ekspres kargoyla getirtilmiş en taze mevsim ürünleri olurdu. Yemek salonları ya çarpıcı ışıklandırmalarla şık ve samimiydi ya da seçkin müşterilerle dolu, gürültülü. İki türlüsünde de yer bulmak imkânsızdı. Bu yerlerde yemeyi şevkimizi yitirmeyerek, telefonda direterek, birilerinden ricacı olarak, rüşvet verip yalan söyleyerek başarırdık. Bir keresinde rezervasyon alan adama mide kanserinden ölmek üzere olduğunu ve dışarıda yiyeceği son yemek için o restoranı seçtiğini söylemişti Connie. İstediğimiz masaya her oturuşumuzda heyecanlı ama bitkin hisseder, aperatif fiyatları noktayla biten bütün menüleri inceler, seçilecek şeyleri seçer, tavsiye edilen şarapları içerdik. Sonra hesabı ödeyip eve gider, sarhoş ve bıkkın hisseder, sabah olunca da acaba bir dahaki sefere nerede yesek diye düşünmeye başlardık.

Connie'yle ayrıldıktan sonra Manhattan sokaklarında kendi kendime Her Şey Çok Daha Beter Olabilirdi adlı küçük bir oyun oynamaya başladım. Her şey çok daha beter olabilirdi, diyordum kendime, *şu* adam olabilirdim mesela. Her şey çok daha beter olabilirdi, diyordum bir dakika bile geçmeden yeniden, *şu* adam da olabilirdim. Ucubeler, fukaralar, yüzüne bakılmayacak denli çirkin olanlar, ağlayarak yürüyenler, kendini kesenler ve öfkesi bir türlü dinmeyenler her köşedeydi. Her şey çok daha beter ola-

bilirdi. Derken yanımdan bir kadın geçiverirdi, şehirdeki binlerce kadından biri, hani şu topukları inanılmayacak yükseklikteki botlardan giymiş, kısrak gibi uzun bacaklı, her zaman yalnız başına ya da ikili üçlü gruplar halinde dolaşan ve en büyük zalimliği esasen kimseye zarar verme niyeti taşımayan güzelliği olan binlerce New York kadınından biri... Ve arzuyla yanarken, "Her şey çok daha iyi olabilirdi," derdim kendi kendime.

Her Şey Çok Daha Beter Olabilirdi ve Her Şey Çok Daha İyi Olabilirdi – oyun buydu, Manhattan sokaklarında yorumlar yaparak dolaşıyordum ve oyunu benim gibi sadece ayakta kalmaya çalışan diğer sersemler kadar iyi oynuyordum.

Hayatım, o meşum 2011 Red Sox yazına kadar başlamadı aslında. O yıl ocak ayında Bayan Convoy bir gün yanıma geldi ve 3 numaralı odada tuhaf şeyler olduğunu söyledi. Gittim baktım. Hastayı az buçuk tanıyordum. Bir süre düzenli gelir, sonra ortadan kaybolur, derken acil bir durum için yeniden ortaya çıkardı ve korkusundan bir süre daha düzenli gelmeye devam ettikten sonra yeniden kaybolur giderdi. Bu kez diş çektirmeye gelmişti. Acemice yapılmış bir dolgu (benimkilerden biri değil) yüzünden dişindeki çürük sinire ulaşmıştı ve uzun zaman önce tavsiye ettiğim kanal tedavisini ertelediği için sonunda ağrı onu buraya getirmişti. Ama ağlayıp sızlamıyordu. Hayır, alçak ve yumuşak bir sesle şarkı söylüyordu. Avuçlarını havaya kaldırmıştı, baş parmaklarıyla orta parmaklarına dokunuyordu ve "Paa-ram.. Param..." gibi bir şeyler mırıldanıyordu.

Yanındaki sandalyeye oturdum. El sıkıştık, ne yaptığını sordum. Bir zamanlar Tibet rahibi olmak için eğitim aldığını ve hayatının o dönemi geride kalmış olmasına rağmen ihtiyaç anında meditasyon tekniklerini kullanmaya devam ettiğini söyledi. Şu anda, dişini uyuşturtmadan çektirmeye hazırlanıyormuş. Eğitim aldığı guru, acı dindirme sanatında uzmanmış.

"Boşluğun uç noktasına ulaştım," dedi bana. "Aklınızda tutmanız gereken tek şey şu: bedeninizi yitirseniz de ölmezsiniz."

Epeyce çürümüş olan köpek dişi açık çay rengindeydi ama kökü aktif sinirlere tutunuyordu. Aklı başında olan hiçbir dişçi en azından lokal anestezi uygulamadan böyle bir dişi çekmezdi. Bunu ona da söyledim ve sonunda lokal anesteziyi kabul etti. Meditasyon pozuna döndü, iğneyle anestezi yaptım ve biraz bekleyip enerjik bir hamleyle dişine asıldım. İki saniye içinde inlemeye başladı. İnlemenin boşluğun uç noktasına ulaşma yönteminin bir parçası olduğunu sandım ama sesi giderek yükselip odayı doldurdu, bekleme odasına taştı. Hastanın diğer tarafında oturan yardımcım Abby'ye baktım ama yüzündeki pembe kâğıt maske ifadesini gizliyordu. Bir şey söylemedi. Davyeyi hastamın ağzından çıkarıp her şey yolunda mı diye sordum.

"Evet. Neden sordunuz?"

"İnliyorsunuz."

"Öyle mi? Fark etmedim. Bedenen burada değilim," dedi.

"Sesiniz buradaymışsınız gibi çıkıyor ama."

"Daha sessiz olmaya çalışırım," dedi. "Lütfen devam edin."

İnleme neredeyse anında başladı ve yavaş yavaş yükselerek alçakgönüllü bir ulumaya dönüştü. Tam oluşmamış, kanlı bir uğultuydu; organları gelişmemiş, yeni doğan bir bebeğin ağlayışı gibi. Durdum. Kızarık gözlerinde yaşlar birikmişti.

"Yine yapıyorsunuz," dedim.

"Ne yapıyorum?"

"İnliyorsunuz," dedim. "Bağırıyorsunuz. Anestezinin işe yaradığından emin misiniz?"

"Bu acının üç ya da dört hafta ilerisini düşünüyorum," dedi. "Dört-altı hafta kadar ilerideyim."

"Lokal anesteziyle canınızın yanmaması gerekir," dedim.

"Yanmıyor, hiç yanmıyor," dedi. "Hiç ses çıkarmam, söz."

Devam ettim. Saniyesinde durdurdu beni.

"Tam anestezi alabilir miyim lütfen?"

Ona narkoz verdim, dişi çektim ve geçici bir kaplama yaptım. Narkozun etkisi geçtiğinde Abby ve ben başka bir hastayla ilgileniyorduk. Connie gelip adamın gitmeye hazır olduğunu ama önce veda etmek istediğini söyledi.

Ayrıldıktan sonra Connie'yi kovmam gerekirdi. Benim için yaptığı tek şey, hastanın adını sonraki randevunun tarihi atılmış bir karta yazmaktı. Günde sekiz saat, perşembeleri mesaiye kalarak yaptığı tek şey buydu. Bu ve Bayan Convoy'un hasta çizelgesini hazırlamasına yardım etmek. Ve faturalama, faturalama ile de ilgilenirdi bazen. Ama faturalama için dışardan bir şirketle çalışıyordum. Başka bir şirketle çalışma ihtiyacı duymamamı sağlayacak kadar ilgilenmiyordu bu işle. Ah, bir de telefon tabii. Sekiz saat, bazen daha uzun süre küçük kartları doldurma, hasta çizelgesine isim yazma, dışarıdan yardıma ihtiyaç duymama neden olacak kadar az faturalama mesaisi ve telefona bakmak. Kalan zamanını ego-cihazına yapışık halde geçiriyordu.

"Nerede?" diye sordum.

"Şurada," dedi.

Bekleme odasına girdiğimde hastam ayakta duruyordu.

"Size şey etmek istemiştim... teşekkür etmek! Her şey için teşekkürler. Bu beni son görüşünüz olacak. İsrail'e gidiyorum!"

Biraz peltek konuşuyordu, narkozun etkisinin tamamen geçmemiş olabileceğini düşündüm.

"Birkaç dakika daha dinlenmek istemediğinizden emin misiniz?" diye sordum.

"Ah, hayır, hemen gitmiyorum. Önce metroya binmem lazım. Sadece sizi ne kadar özleyeceğimi söylemek istedim. Buradaki herkesi özleyeceğim. Herkes o kadar nazik ki. Şu hanım çok nazik. Aşırı nazik. Aşırı seksi üstelik. Yani, gerçekten, şey gibi, ah, siktir. Bu hanımı becerirdim yani."

Bekleme odasındaki herkes gibi ona bakan Connie'yi işaret ediyordu.

"Tamam," dedim, "biraz dinlenmeniz gerekiyor. Benimle gelin."

"Gelemem!" dedi. "Zamanım yok!"

"O zaman görüşmek üzere."

"Görüşemeyiz!" dedi. "Söyledim ya size. İsrail'e gidiyorum!"

Onu kapıya doğru götürmeye başladım. Connie adamın ceketini elime tutuşturdu.

"Yahudi olduğum için gitmiyorum İsrail'e. Öyle sanmıştınız, değil mi?"

"Şu kolunuzu da geçirin bakalım..."

"Ama yanıldınız!"

Kapıyı açtım. Bana yaklaştı ve narkoz kokulu ekşi nefesiyle fısıldadı:

"Ben bir Ulm'um," dedi. "O yüzden İsrail'e gidiyorum. Ben bir Ulm'um ve siz de öylesiniz!"

Sırtını pışpışladım ve onu hafifçe ittim.

"Tebrikler. İyi şanslar."

"Size de iyi şanslar!" dedi.

Narkoz insanlara tuhaf şeyler söyletir. Bu konu üzerine daha fazla düşünmedim.

İki

Altı ay sonra, 15 Temmuz 2011, Cuma sabahı olaysız başladı. Kozmetik konularda danışanlar, bir diş eti nakli, bir de simsiyah olmuş korkunç bir dil. Radyoda "Nowhere Man" dört kez alçak sesle çaldı ya da bir kez çaldı ama ben dört farklı muayene odasındaydım. Daha sonra bir kron kaplamayı uzatırken şarkıyı mırıldandığımı fark ettim. Connie'nin topuzu öğle sonrasına değin yavaş yavaş kurudu ve ofis saçlarının kokusuyla doldu. Bayan Convoy biriken dosyalar için yeni bir çözüm önermişti. Abby'nin gıkı çıkmıyordu.

İyi bir diş hekimi asistanı olmak için fazla bir şey yapmanız gerekmez. Aletleri ezberlersiniz ve ihtiyaçlarım doğrultusunda bana uzatırsınız. Açık kalp ameliyatı değildir yaptığımız, ama eğlenceli olduğu da söylenemez. Araba kazalarından ya da bar kavgalarından sonra ağızları çarpılmış halde gelen hastalar olur ve aletleri ezberleyip istediğim zaman bana uzatmanın yanında, bu insanlar ağızlarını açtıklarında Abby'nin sakin ve profesyonelce davranması gerekir. Araba kazası geçirmek hiç de hoş değildir. Yeniden yiyip içebilmenizi sağlarım ama ağzınız bir daha eskisi gibi olmaz. Şansınız bir yere kadarmış, şimdi bitti. Bundan sonrası taviz. Bundan sonra ölene dek sizin için elimizden geleni yapmış olmamızla yetineceksiniz.

Diş hekimi asistanları ayrıca ağıza hava püskürtür, hortumla su tutar ve su tahliye eder. Tepsileri hazırlar, çizelgelere yardım

eder, kalıp alır, kronları dener, dental köprüleri yerleştirip çıkarırlar. İyi bir asistanınız yoksa hiçbir şey yapamazsınız. Abby çok iyi bir asistandı. Hastaların elini bile tutardı. Ama yönetim sistemimizle ilgili sorunları vardı bence. Bir şikâyeti, önerisi olduğunda, hatta işten erken çıkmak istediğinde bile bana gelmezdi. Connie'ye veya Bayan Convoy'a giderdi. Beni rahatsız etmekten çekindiği için böyle yaptığını söylemişti. Beni rahatsız etmekten çekinmek mi? Bütün gün karşılıklı oturuyorduk! Herhalde başka birinin karşısında oturmayı tercih ederdi, insanları çok seven, herkesi güldüren zekice yorumlar yapan neşeli dişçilerden birinin karşısında mesela – ki aslında ben de onun böyle olmasını isterdim. Karşımda sessizce oturup beni yargılamayı bırakmasını isterdim. Belki de yargılamıyordu beni. Belki yüzünü gizleyen pembe kâğıt maske yüzünden ifadesini okuyamıyordum. Belki de talep ettiğim profesyonellik doğrultusunda yalnızca sıradaki gereci bana uzatmayı bekliyordu. Bütün gün peşinizde dolaşan bir diş hekimi asistanı kendinizi enerjik ya da neşeli hissetmediğiniz sırada karşınızda otursun, bakalım yargılandığınızı hissediyor musunuz hissetmiyor musunuz?

O sabah içeri girer girmez Abby'ye hemen, "Bütün odalar hazır mı?" diye sordum.

Sabah ilk iş günaydın demekten başka bir şey istediğim yoktu. Günaydın demek moral için iyiydi, herkese: "Ne güzel değil mi?" dedirtiyordu. İşte yine buradayız, aklımızı topladık, kol altlarımızı temizledik, bugün ne hoş sürprizlerle karşılaşacağız kim bilir? Fakat bazı sabahlar canım günaydın demek istemiyordu. Dört kişinin çalıştığı samimi bir ofistik; alt tarafı üç kez günaydın demek, benden tüm beklenen buydu. Ama ben günaydınlarımı esirgerdim. Günaydın diyebileceğimiz günlerin sayılı olduğunu bilmeme rağmen günaydın demezdim. Ya da günaydın demek için sayılı fırsatımız olduğunu, bu dehşetli kısıtlamayı unutur, günaydın demeyiverirdim. Veya isteksiz, gönülsüz, düşüncesiz, acımasız tavırlarla günaydın derdim. Abby ve Betsy'ye günay-

dın der, Connie'ye demezdim. Veya Betsy'ye günaydın der ama Abby ile Connie'yi es geçerdim. Veya Betsy'nin önünde Abby'ye, Connie'nin önünde Betsy'ye günaydın derdim ama Connie'ye demezdim. Gidişatı çoğu zaman belli olan bu sözde yeni günün nesi aydındı zaten? Kısa bir uyku için saatlerce mücadeleyle geçen, insanların gece dediği şeyden sonra geliyordu alt tarafı. Yeniden heyecanla merhabalaşmayı gerektiren törensel bir durum söz konusu değildi. Günaydın yerine onlara, "Günlük çizelge nerede?" derdim. "Günlük çizelge nerede?" diyorsam bunu resepsiyonda duran Connie'ye söylerdim. Veya o sabahki, söz konusu sabahki gibi, "Bütün odalar hazır mı?" diye soruyorsam soruyu Abby'ye yöneltmiş olurdum. Günün başında bu soruyu sanki odaların hazır olmadığını düşünüyormuş gibi sorardım ve mesainin geri kalanı boyunca maskesinin arkasında usulca soluk alıp vererek ciddiyetle bana aletleri uzatan Abby bu yüzden sessizce ve acımasızca beni yargılardı. Veya Betsy'ye şöyle derdim: "Bugün tek başınasın," yani, geçici olarak burada çalışan hijyen uzmanı sana yardımcı olamayacak. O da, "Bugün keyfimiz yok galiba," diye karşılık verirdi. Aslında, iyi bir uyku çekmek için yine boşa çabalamış olmama ve daha dün gördüğüm üç çalışanımı kısa süre sonra yine karşımda bulmama rağmen keyfim yerinde olurdu. Bayan Convoy, "Birilerinin keyfi kaçmış," diyene dek keyfim yerinde olurdu ama bu cümle her seferinde günün geri kalanını karanlık bir ruh halinde geçirmeme yol açardı.

Fakat bütün hastalarımı, "Günaydın! Günaydın sana, günaydın sizlere!" diye karşılardım çünkü riyakârların en önde gideniydim. Bütün riyakârların, zalim ve sahtekâr riyakârların en kötüsü bendim.

O cuma sabahı hastalarımdan biri, şimdi 'Kişiler' diye anacağım adamdı. Kişiler, kozmetik bir müdahale için gelmişti. Giderek daha fazla sayıda hasta kozmetik değişiklikler için geliyordu. Daha beyaz, daha düzgün, daha az dişeti gösteren gülümseme-

ler, dişeti ağartıcı uygulamalar ve dudak estetiği için – gülümsemelerin mimarisi, çocukluktan kalan bütün kötü anılar yok olana dek diş diş, milim milim yeniden yapılandırılırdı. George Clooney'nin, Kim Kardashian'ın veya Tom Cruise'un çarpık gülümsemesini ister ya da daha az ünlü kimselerin resimlerini getirip onlara bu gülümsemeleri kazandıracağımı umarlardı, böylece onlar da şöhretliler gibi gülümseyebilecek, sokaklarda şöhretliler gibi dolaşabilecek ve sonsuza dek şöhret parıltısıyla yaşayabilecekti. Bunlar kendilerini şımartabilen hastalardı – avukatlar, serbest fon yöneticileri ve bu kişilerin midesi artık kusur kaldırmayan eşleri, müze galalarında boy gösterip her flaş ışığını yakalayan sosyetikler. Diğer yandan kiralık, asansörsüz apartman dairelerinin mutfağında yarım şişe Jim Beam içtikten sonra kerpetenle kendi dişlerini çekmeye çalıştıkları için komplikasyon yaşayan sigortasız hastalar vardı. Giderek artan diş ağrısıyla baş etmek için diş hekimine muayeneye gelmek yerine aspirin, viski ve maluliyet doktorlarından alabildikleri ilaçları kullananlar vardı. Bazılarını hemen hastanelerin acil servislerine sevk etmek gerekirdi. Hiç gülümsemedikleri için hayatları boyunca kapalı ve hasmane davranmakla suçlanan insanlardı bunlar ama gülümsememelerinin nedeni kişilik sorunları değil, sarı lekelerden, gri çürüklerden, dişsiz ağızlarındaki karanlık boşluklardan ömür boyu utanmış olmalarıydı. Yıllar boyunca acı çektikten ve yavaş yavaş para biriktirdikten sonra, bir felakete uğramadan beni görmeye geldiklerinde, kadın erkek fark etmez, genellikle dişçi koltuğunda kendilerini bırakıp her şeyi anlatırlardı: korkunç lakaplar, kırılan kalpler, kaçırılan fırsatlar ve harcanmış hayatlar. Hepsi birkaç kahrolası diş yüzünden. Uzun vadede olacakları düşünmeyi bırakmayı ve açılan her ağız mezarının önünde alnı dik tutmayı gerektiren bu mesleğe uygun karakterde olmadığımı düşünürdüm bazen. Bütün enerjimi geçici, eğreti, anlık tedbirlere harcıyordum ve bir yılda iki kez ağız muayenesinin elzem bir sanrıdan fazlası olduğuna ikna olmakta zorlanıyordum. Fakat bu

kronik gülümseme düşmanları için çalışmaya başladığımda ve dikişleri iyileştikten, implantları yerine oturduktan sonra gelip hayatlarını geri kazandırdığım -hatta onlara bir hayat bahşettiğim- için bana teşekkür ettiklerinde yaptığım iş hakkında iyi hisseder ve uzun vadede olacakların canı cehenneme derdim.

Neyse, Kişiler'e yeni bir sıra ön diş takmaya çalıştığım esnada adam ego-cihazını çıkarıp kişiler listesini incelemeye başladı. Basit bir yapıştırma işiydi, beyin ameliyatı değil. Yine de biraz odaklanmak ve sabırla işbirliği yapmak gerekiyordu. Size bir şey söyleyeyim, beyin ameliyatı anestezisiz yapılabilse ameliyat masasında yatarken kişiler listesini inceleyen hastalar olurdu. Dişçi koltuğunda oturan insanların makul bulduğu aktiviteler hep şaşırtmıştır beni. Bir keresinde Bayan Convoy diş temizliği yaparken hastası tek eliyle bir oje şişesini açıp tırnaklarını boyamaya koyulmuş. Bunun üzerine Bayan Convoy modern toplumda insanların birbirine saygı gösterme konusunda acınacak halde olduğuyla ilgili bir vaaza başlamış, zavallı kız ise, ağzında Bayan Convoy'un sondu olduğundan ne kaçabilmiş ne de karşılık verebilmiş. Aniden kişiler listesine bakmak zorunda hisseden adamdan telefonunu kaldırmasını istedim, hızlıca bir mesaj yazıp gönderdikten sonra kaldırdı. Hayatımın belli bir dönemini anımsattı bana. Prozac artık işe yaramadığında ve İspanyolcayı bıraktığımda spor salonuna gitmeye başlamıştım. Arkadaşım McGowan'ın teşviğiyle. Birlikte bir şeyleri kaldırıp kaldırıp yeniden yere bırakıyorduk. Bu da bir buçuk ay kadar benim için neredeyse her şey demekti, bu süre içinde spor salonunun sıra sıra parlak ağırlıklarına ve cinsel maharet vaatlerine kaptırdım kendimi ama sonra loş ışık sinirimi bozdu ve kapalı salonda lakros oynamaya başladım. McGowan'a, bir önceki gece kişiler listeme bakarken bu insanların çoğunun gerçek arkadaşım olmadığını fark edişimi anlatmıştım, bunu hatırladım. Eskiden beri tanımama rağmen birçoğunu listeden silmeye karar vermiştim. McGowan'ın canı sıkıldı. "Bunlar senin kişiler listendeki insanlar, dostum," dedi.

"Evet. N'olmuş?" "Kontak listen umurunda değil mi?" "Neden olsun ki?" "Niye böyle şeyler yapıyorsun hiç anlamıyorum," dedi. "Keşke böyle şeyler yapmasan. Can sıkıcı." Canı neden sıkılmıştı hiç anlamadım. Benim kişiler listemdi sonuçta. Bu olaydan sonra benden uzak durdu. Sonra bir gün bir telefon geldi. "Alo?" dedim. "Selam," dedi telefonun diğer ucundaki kişi. "Kimsiniz?" diye sordum çünkü numarası kişiler listemde kayıtlı değildi. Meğer McGowan'mış arayan. Ondan beri konuşmadık.

Kişiler'in ağzına eğdiğim başımı kaldırınca Bayan Convoy'un kapıda durduğunu gördüm. Bayan Convoy çoğunlukla mutsuz bir müze rehberine benzerdi. Onu görünce öğretici bir konuda sıkıcı bir tura çıkmak üzere olduğunuz hissine kapılır ve rehberinizin turu elinden geldiğince cezalandırıcı hale getireceğinden emin olurdunuz. Bu etkiyi yaratan şeylerden biri pantolonunun içine soktuğu ve ayrık, yaşlı memelerini sıkı sıkı saran ten rengi boğazlı kazağıydı, bir diğeri asker tıraşlı kır saçları, bir başka nedeni de boynunda ve yanaklarında biten, statik elektrik yüklü bir balon yüzüne yanaşmış gibi dimdik duran solgun renkli tüyler. Ama bu sefer bana neşeyle gülümsüyordu.

"Ne var?" dedim.

"Yapmışsınız işte, sonunda!"

"Ne yapmışım?"

"Ölümüne karşı olduğunuzu sanıyordum ama yapmışsınız."

"Neden söz ediyorsun, Betsy?"

"İnternet sitesinden."

"Hangi internet sitesi?"

"Bizim internet sitemiz," dedi.

Dönerek hastamdan uzaklaştım ve lateks eldivenlerimi şaklatarak çıkardım. "Bizim internet sitemiz yok ki," dedim.

Ama yanılıyordum.

Betsy Convoy, benim hijyen uzmanımdı ve inançlı bir Katolikti. Bir gün Hıristiyan olmaya karar verirsem, ki böyle bir şey olmayacaktı, ama eğer karar verirsem Bayan Convoy gibi Katolik olmanın en iyisi olduğunu düşünüyordum. Jackson Heights'taki Azize Jan Dark Kilisesi'ne gidiyordu ve burada el hareketleriyle, diz çökerek, dua okuyarak, cemaatle birlikte dua ederek, bağış yaparak, günah çıkarttırarak, mum yakarak, aziz günlerine, türlü türlü seslenişlere ve karşılıklarına katılarak inancını ifade ediyordu. Katolikler de beyzbol oyuncuları gibi şifreli jestlerle konuşur. Elbette Roma Katolik Kilisesi insanlar için bir felaket ve Tanrı'nın yüzkarasıdır ama oldukça sofistike ayinlere, sayısız kutsal hac rotasına, en eski şarkılara, en etkileyici mimariye ve kiliseye girince yapılabilecek pek çok başka *şeye* sahipler yine de. Bunların hepsi sizi kardeşlerinizle bir araya getirmeye yarar.

Diyelim ki dışarıdan geldim ve ellerimi yıkamak için hemen lavaboya gittim. Hangi lavaboya gidersem gideyim Bayan Convoy beni bulurdu. Av köpeği gibi üstümü kokladıktan sonra da, "Neredeydin, ne yapıyordun?" diye sorardı. Cevap verdiğim zaman şöyle derdi: "Neden bana yalan söyleme ihtiyacı duyuyorsun?" Söylerdim, o zaman, "Denetim kimseyi öldürmez. Sigara içmek öldürür. Gizlice sigara içmeye giderek hastalarına kötü örnek olduğunun farkında mısın?" derdi. Cevap verdiğimde şöyle derdi: "Hastaların, diş hekimlerinin 'her şeyin ne kadar boş olduğunu' anımsatmasına ihtiyaçları yok. Sigaraya yine ne zaman başladın?" Söylerdim, o zaman, "Ah, Tanrı aşkına. O zaman neden herkese bıraktığını söyledin?" diye sorardı. Söylerdim, şöyle derdi: "Arada bir kaygılandığımı göstermenin nesi 'boğucu' anlamadım. Bütün potansiyelini kullanmanı istiyorum, hepsi bu. Nefsine söz geçirebilmek istemez miydin?" Yanıt verirdim, o zaman, "Tabii ki sana katılmayacağım. Ne yapıyorsun? O sigarayı yakma!" derdi. Kaba bir homurtuyla sigara paketini kaldırdığım zaman, "Neden sana eziyet ediyor olayım? Eziyet eden ben değilim. Sana eziyet eden şey bağımlılığın. Ciğerlerini mahvedip

erkenden ölmek mi istiyorsun?" derdi. Yanıt verirdim, o zaman, "Cehennemde olduğun falan yok. Sana cehennemin nasıl bir yer olduğunu anlatayım mı?" derdi. Cevap verdiğimde şöyle derdi: "Evet, aslına bakarsan her diyalog ruhun kurtuluşu hakkında derin bir sohbete dönüşebilir. Keşke daha sık olsa. O pencerede ne yapıyorsun?" Cevap verdiğimde şöyle derdi: "Birinci kattayız. Bileğini bile burkamazsın."

Tuvaletten çıktığımda kapının önünde dikiliyor olurdu. "Her yerde seni arıyordum," derdi. "Neredeydin?" Apaçık ortada olanı söylediğimde, "Tuvalete, Gümbürtü Kutusu demek zorunda mısın?" diye sorardı. Birkaç ayrıntı ekleyip açıkladığımda sertleşir, "Tuvalette yaptığını 'Papa'nın fıskiyesi' diye niteleme lütfen," derdi. "Papa'nın senin için bir şakadan ibaret olduğunu biliyorum. Katolik Kilisesi'nin zekân için bileme taşından başka bir şey olmadığını biliyorum. Ama kiliseye büyük saygım var ve bunu anlayamasan bile bana biraz saygı duysan Papa hakkında daha dikkatli konuşurdun." Özür dileyerek karşılık verirdim ama duymazdan gelirdi. "Bazen kendinden başka kimsenin duygularını umursamadığını düşünüyorum gerçekten," deyip çeker giderdi. Amacı ikimizin de canını sıkmak değilse Gümbürtü Kutusu'nun önünde niye bekliyordu bir türlü öğrenemedim.

Daha sonra, sakinleşince, "Peki, söyle bana," derdi. "Kendinden başka duygularını önemsediğin biri var mı senin? Bana hiç mi saygın yok?"

Tabii ki vardı. Diyelim ki, o günkü program planladığımız gibi gidiyor ve beş hastanın birden dişlerinin temizlenmesi lazım. Bekleme süresini kısaltmak amacıyla ve mümkün olduğunca yorulmadan çalışmak için üç, hatta dört çalışkan hijyen uzmanına ihtiyacım olurdu normalde. Ama Betsy Convoy hepsine yetişirdi. Bir ya da iki geçici hijyenistin yardımıyla, Betsy Convoy beş hastayla birden başa çıkardı. Röntgen çeker, çizelgeleri doldurur, ölçü alır, cila yapar, diş bakımı konusunda bütün hastalara öğüt verir, takip muayenelerim için ayrıntılı notlar tutar ve bunun

yanında ofis elemanlarını yönetip programı da gözden geçirirdi. Çoğu diş hekimi inanmayacaktır buna. Ama çoğu diş hekiminin Bayan Convoy gibi gerçekten olağanüstü bir hijyen uzmanı olmamıştır.

"Eee?" derdi. "Neden cevap vermiyorsun bana?"

Diğer yandan, ölürken başında durup neşeyle seyredebileceğimi hissederdim çoğu zaman. Etrafımda olacağına ölsün daha iyi, diye düşünürdüm. Onun yerine geçecek birini asla bulamazdım ama Betsy Convoy'un etrafında olmak – gerçek cefa buydu. Zavallı Betsy. Etkin biçimde çalışmamız, profesyonelliğimiz ve aylık hesaplarımızın büyük bölümü ondan soruluyordu. Katolikliği ve inancının kurumsal hayal kırıklıklarını içselleştirmesi bir diş kliniğine kusursuz biçimde uyuyordu zira burada kitleleri motive etmek için suçluluk duygusunu kullanmak genellikle son çaremizdi. Yardım kuruluşlarından gönderilen hastalara diş fırçası verirken, "Küçük şeylere inanmak gerek," derdi. Kim yapar böyle bir şeyi? Ama bazen, durup dururken, kaslı bir Afrikalının dişçi koltuklarından birinde onu arkadan becerdiğini hayal ediverirdim.

"Tabii ki sana saygım var, Betsy. Sensiz burası darmadağın olurdu."

Daha sonra, barda, masadan en son ben, benden önce de o kalkardı. Sorardı: "Yeterince içmedin mi sence?" Cevap verdiğimde, "Eve nasıl gideceksin?" derdi. Söylediğimde, "Connie gitti, canım. İki saat önce gitti. Haydi, gel seni eve götürelim," diyerek beni bir taksiye bindirir, "Yalnız başına gidebilecek misin?" diye sorardı. Cevap verdiğimde şöyle derdi, taksi şoförüne şöyle derdi: "Brooklyn'de oturuyor," ve daha kim bilir neler neler.

Birlikte uzak yerlere yolculuk ederdik. Mücadele eder, karşı koyar, hayatta olmaz derdim ama sonunda kendimi o uçakta bulurdum. New York'tan Yeni Delhi'ye, Yeni Delhi'den Biju Patnaik'e uçmuş, oradan trenle ülkenin iç kısımlarına elli kilometre kadar ilerlemiş, peşimizde alçak seslerle teşvik edici sözler

söyleyen kolu bacağı kopuk, koltuk değnekli dilencilerle cehennem sıcağında mezbele sokaklarda yürümüştük. Klinik, bir güneş şemsiyesinin altında iki koltuktan ibaretti. Yarık damak uzmanlarının hemen yanındaydık. Onların çalışmasını görmek bile yetmişti bana. Bayan Convoy'a, "Beni bu Tanrı'nın cezası ülkeye sürüklemene nasıl izin verdim bilmiyorum," dedim. Tanrı'nın adını küfür olarak kullanmama kızdı. "Tanrı'ya saygı göstermemi talep etmek için en uygun zaman olmayabilir," dedim. "Tanrı bu çocuklara ne kadar saygı göstermiş ki?" Pulpa nekrozu, dil lezyonları, apse kaynaklı guatr benzeri oluşumlar. Saymaya devam edebilirim. Edeceğim de: lekeli dişler, çatlak dişler, nekrotik dişler, arkasında diş çıkmış dişler, yana doğru çıkan dişler, damaktan çıkan dişler, ülserler, açık yaralar, diş eti iltihabı, kuru soketler, diş eti yangısı, tedavi edilemez çürükler, yemek yeme olanaksız hale geldiğinden zafiyet. Bu narin çocuk ağızlarının hiç şansı yoktu bu koşullarda. Aklı başında biri ufacık bir fark yaratma umudu için bile orada beklemezdi. Aklı başında biri sonraki uçakla eve dönerdi. Ben vergi meselesi yüzünden kalmıştım, hepsi bu. Epey bir vergi borcunu siliyorlardı. Kızarmış kuzu etine bayılmıştım. Öyle kuzu etini Manhattan'da bile bulamazsınız. Bayan Convoy, Tanrı'nın işlerini yapmak için orada olduğumuzu söylüyordu. "Ben kuzu eti için buradayım," dedim ona. Tanrı'nın işlerine gelince, "Bana kalırsa yapmaktan çok bozuyoruz," dedim. Katılmıyordu. Dünyaya iyilik etmek için gelmiştik. "Kötümserlik, kuşkuculuk, şikâyet ve öfke," dedim ona. "Bunlar için geldik dünyaya. Tabii burada doğduysan o başka. O zaman dünyaya gelmekteki tek amacının acı çekmek olduğu ortada."

Tamamlanmış bir biyografi Bayan Convoy için sürdürülmekte olan bir çalışmadan daha çekiciydi. Hayatındaki bütün önemli erkekler ölüydü: İsa Mesih, Papa II. John Paul ve hayattayken diş hekimi olan Dr. Bertam Convoy. Betsy yalnızca altmış yaşındaydı ama on dokuz yıldır duldu. Kronik yalnızlık çektiğini sanmasam da yalnız olduğunu düşünürdüm hep. Ne ki hiç yalnız kalmıyor-

du. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsünün arkadaşlığına sahipti, ayrıca Bakire Meryem'in kusursuz varlığı ona eşlik ediyordu; azizler ve şehitlerle yoldaş, Roma'daki Papa'yla ruhen birlik içindeydi; piskoposuna hürmetkârdı; rahibine günah çıkarıyordu; cemaatindeki herkesin arkadaşı ve güven kaynağıydı. Katolik Kilisesi sayısız günahı için saldırıya uğruyorsa bile, kilise içi bağlar her zamankinden kuvvetliydi ve Betsy Convoy'un dulluğu, yalnızlığı ya da kısır bir hayat yaşıyor gibi göründüğü için kimsenin sempatisine ihtiyacı yoktu. Asla ölmeyeceğinden emindim ama öldüğünde, cenazesi fazlasıyla alçakgönüllü bir merasim olsa da, mezar taşındaki çelenkler hâlâ tazeyken daha iyi bir dünyada sevgi dolu bir kalabalığın kutlu kardeşliğine kavuşmaya niyetliydi.

Kitaplar sipariş ederdi. *Zaman Çizelgesi Çılgınlığını Durdurun* ya da *Sıfır Bakiyeli Ofise Kavuşmanın Yolları* veya *Milyon Dolarlık Diş Hekimi*. Sonuncusunu Barry Hallow diye bir adam yazmıştı. Diş hekimi bile değildi adam, danışmandı. İşletme fakültesinden yeni mezun olmuş bu adam, kendine umutsuzca bir niş ararken diş hekimliği alanının kronik sorunlarını duyuyor ve bir uzmana dönüşüveriyordu. Arizona, Phoenix'te oturup bir kitap yazmıştı. Kanıtlanmış yöntemleriyle kliniğinizi, ekonomik durumunuzu, ortalama yaşam sürenizi bile değiştirebilirdi. En çok da mutluluğa kavuşmanızı sağlayabileceğini iddia ediyordu. Kim istemezdi ki bunu? Eksiksiz mutluluktan daha azına yalnızca kaybedenler, gerçekten depresyonda olanlar, görme gücünü yitirmekte olan yaşlılar ve ergenlikte tipleri kayan çocuk oyuncular layıktır. Barry Hallow varken böyle şeyler olmayacaktı. "Verimsiz çizelgeler yapıyoruz, uyguladığımız tedaviler ve faturalama işlemleri yetersiz," diye sonucu bildirmişti Bayan Convoy, Barry Hallow'un sözcükleriyle. Yetersiz tedavi yaptığımız yönündeki iddiasına itiraz ettim. "Hastaların uzun vadede daha sağlıklı olmasını sağlayacak önleyici prosedürleri anlatmaya," diye karşı koydu, "yeterince zaman ayırmıyoruz." "Faturaları önleyici prosedürler ödemiyor," dedim. "Burası bir klinik, yüksek lisans sı-

nıfı değil." "Klinik olduğunu biliyorum–" "Hem ayrıca," dedim, "önleyici tedbirleri anlatmaya diğer kliniklere kıyasla haddinden fazla zaman ayırıyoruz ama burada kimden söz ettiğimizi unutma, Betsy. İnsanlardan söz ediyoruz. Çarşamba gecesi dört kadeh Merlot içtikten sonra dişlerini fırçalamalarını telkin ettiğin tembel, basiretsiz haytalar. Lütfedip randevularını hatırladıkları ve oyuncaklarını toplamaya gönderilen çocuklar gibi ayak sürüyerek buraya geldikleri zaman önleyici tedbirler hakkında ne kadar nutuk çekersek çekelim aldırmayacaklar. Aldırmayacaklar işte." "İnsanlığı küçümsüyorsun," dedi ama hiç oralı olmadım. "Çok şey istediğimiz yok. Eller kendilerine bakıyor, ayaklar az çok kendilerine bakıyor. Burun deliklerinin arada bir ilgiye ihtiyacı oluyor, büzücü kasların da öyle – hepsi bu. Biraz dişlerine bakmalarını istemek karşılığında ellerine geçeceklerle kıyaslanınca hiçbir şey değil. Bonobolar bütün gün üzerlerindeki keneleri, bitleri ayıklıyor. Bonobo da olabilirlerdi." "Tanrı aşkına, yine saçmalamaya başlama. Bir saniye beni dinler misin? Barry Hallow'un yöntemleri kanıtlanmış, onun önerdiği on iki adımlık programı uygularsan garanti veriyor... Şuraya bir yere not almıştım. 'Acele etmeyin. Dişler parlayacak. Ve hasta noktalı çizgiye imzayı atacak.'" "Ne kadar şairane," dedim. "Bu soytarı, bir diş hekimi bile değil." "Bazı yöntemlerini uygulamak için izin istiyorum," dedi. "Daha fazla çalışmamızı gerektirecek mi?" "Bazılarımızın biraz daha fazla çalışması gerekebilir, evet." "Ben de bu kişilerden biri miyim?" "Olabilir," dedi. "Hayatta olmaz," dedim.

İnternette dikkat çekmemeye çalışmak benim kendi tercihimdi. İnternet sitem, Facebook profilim yoktu. Ama adımı Google'da arardım ve her seferinde aynı üç değerlendirme çıkardı: benim yazdığım, başının etini yiye yiye Connie'ye yazdırdığım ve Anonim Kullanıcı'nın yazdığı. Anonim'in kim olduğunu bilmediğimi sanmayın sakın. Adama ödeme yapması için her türlü fırsatı sunmuştum ama sonunda bir tahsilat şirketine başvurmak zorunda kalmıştım. Tahsilat görevlilerini ben de sizden

çok sevmem. İnsana açıkça veya daha örtülü biçimlerde eziğin tekiymiş gibi muamele ederler. Tepeden baka baka moralinizi öyle bozar, emredici tavırlarıyla sizi öyle bitkin düşürürler ki birkaç yıl sonra Macy's kartı almaya çalışırken reddedilmemek için bir anlaşma yapmaya razı olursunuz. Bir tahsilat görevlisiyle sosyal bir ortamda karşılaştınız mı hiç? Elbette karşılaşmadınız. Kimse karşılaşmamıştır. Çağrı merkezi yöneticisi ya da sigorta dispaşörü olduklarını söylerler çünkü. Dolayısıyla evet, anlıyorum durumu. Ama bu adamın bana sekiz bin dolar borcu vardı. İşimi yapmıştım. Sayemde – bakın: bu pislik benim sayemde *yemek yiyebilecek* hale geldi. En azından masrafları ödemesi gerekirdi. Peki ne yaptı? Ayda yirmi dolarlık bir ödeme sözleşmesi imzaladı ve sonra benim beceriksiz ve kazıkçı olduğumu anlatan bir değerlendirme yazdı. Üstüne üstlük, burnumda tatak olduğunu bile ekledi! Burnumda tatak falan yok benim. Bir hastanın üzerine eğilmeden önce mutlaka gidip burnumu kontrol ederim. Nezaketen yaparım bunu. Fakat şimdi dünya âlem burnumda tatak olduğunu sanıyor. Yeni diş hekimi arayan birisi internette biraz araştırma yapmaya kalksa beceriksiz olduğu ve burnundan tataklar döküldüğü söylenen birini tercih eder mi? Hayır. Ama durumu açıklayıp bu yazıyı kaldırtmak için yapabileceğim hiçbir şey, başvurabileceğim hiçbir makam, kimse yok. Adımı ayda bir kez falan Google'lardım ve Anonim'in yazdığı değerlendirme her seferki gibi sektirmeden arama sonuçlarında belirince yüksek sesle küfreder, haksızlığa uğradığımı hissederdim. Bayan Convoy, "Google'da kendini aratmayı bırak," derdi.

"İnsanlara ne garezin var?" diye sordu. Resepsiyon masasında, döner sandalyelerden birinde oturup evraklara falan bakıyordum ve başımı kâğıtlardan kaldırıp, "İnsanlara ne garezim olacak? Garezim falan yok," dedim. O zaman, "Kendini toplumdan soyutluyorsun," dedi. Ben de, sandalyede dönüp ona baktım ve dedim ki, "Kim kendini toplumdan soyutluyormuş, ben mi?" "Web siten yok," dedi. "Facebook sayfan da yok. İnternette varlık

göstermiyorsun. Barry Hallow diyor ki–" "Bu yüzden mi kendimi toplumdan soyutlamakla suçlanıyorum yani? Facebook sayfam olmadığı için?" "Tek söylemeye çalıştığım, Barry Hallow'un herkesi internette varlık göstermeye teşvik ettiği. İnternette varlık göstermek daha fazla kazanç demek. Kanıtlanmış bir şey bu. Yalnızca bunu söylemeye çalışıyordum." "Hayır, tek söylemeye çalıştığın bu değil, Betsy," dedim. "Tek söylemeye çalıştığın bu değil. Öyle olsaydı, kendimi toplumdan soyutlamakla suçlamazdın beni." "Niyetimi yanlış anladın," dedi. "Beni inadına yanlış anlıyorsun." "Başka insanlarla bir derdim falan yok, Betsy. İnsanları *anlıyor* muyum? Hayır. Çoğunu anlamıyorum. Yaptıkları şeyler bana gizemli geliyor. Şu anda dışarıdalar, çimenlerde oynuyor, teknelere falan biniyor ya da öyle bir şeyler yapıyorlar. Aferin onlara. Biliyor musun, Betsy? Onlarla birlikte tekne gezintisi yapmayı çok isterim. Evet, haydi tekneye! Haydi hep birlikte karides yiyelim!" "İsa, Meryem, Yusuf aşkına," dedi, "karides yemeye nereden geldik? Bu konuyu açtığım için çok pişmanım, kendimi affetmeyeceğim." "Hayır, öyle yürüyüp gitme, Betsy, konuyu çözüme ulaştıralım. Sence hiç derdim yokmuş gibi keyfimce dışarı çıkıp tekne gezintisi yapabilir miyim?" "Tekne gezintisinden söz eden kim?" dedi. "Sence her şeyi bir kenara bırakıp güneşlenmeye, kaya tırmanışına, elma toplamaya, kilim almaya gidebilir, salata ısmarlayıp, bozuk paramı her gece aynı yere koyup, çarşaflarımı yıkayıp U2 dinlerken bir kadeh Chablis içebilir miyim?" "Neden söz ettiğin hakkında hiçbir fikrim yok," dedi. "Yalnızca seni bir internet sitesi yaptırmaya ve Facebook profili açmaya ikna etmek istemiştim." "Bunları neden yapamıyorum hiç bilmiyorum," dedim, "ama yapamıyorum işte. Yapmak isterdim. Bu sıradan gece ve hafta sonu şeylerini yapmak isterdim. Tatil şeylerini, boş zaman şeylerini." "Lütfen peşimi bırak artık," dedi. "Bu ofis ne kadar küçük biliyorsun." "Bir bara gitmeyi ve maç izlemeyi," dedim, "nasıl da isterdim, biliyor musun? Bir sürü kankam olsun, kapıdan içeri girdiğimde 'yo' diye haykıran

bir sürü kafadar kankam olsun da 'yo,' 'moruk,' 'birala beni' ve 'kardeşim' falan diye haykırsın, bütün canım kankalarım, kafadar kankalarım bar taburelerinde bira içerek benimle maç izlesin istemez miyim?" "Hastayla ilgilenmek için içeri giriyorum ben," dedi. "Korkarım bu sohbeti başka zaman sürdürmek zorunda kalacağız." "Bu gerçekten hoşuma gider, Betsy, kardeşlerimle, kankalarımla yan yana tezahürat yapmak, eğlenmek, yuh çekmek çok hoşuma gider. Buna bayılırım. Ama bir Red Sox maçını ne kadar dikkatli izlemek gerektiğinden haberin var mı senin? Normal bir sezonda bile?" "Söyleyeceklerin bitene kadar burada durup dinlemeye karar verdim," dedi, "çünkü bam teline dokundum sanıyorum." "Ama kankalara sahip olmamayı seçtim diye neleri kaçırdığımı bilmediğimi sanma. Kaçırmak istemeyeceğim şeyleri kaçırıyorum diye dertlenmediğimi sanma sakın. *Dertleniyorum*, Betsy. Kendimi toplumdan soyutladığımı mı düşünüyorsun? Tabii ki soyutluyorum kendimi toplumdan. Topluma ne kadar yabancı olduğumu sürekli hissetmemek için bulabildiğim tek yol bu benim. Ama başka insanlara garezim olduğu anlamına gelmez. Onlara imreniyor muyum? Elbette. Şaşırıyor muyum? Sürekli. Onları gizlice inceliyor muyum? Her gün. Ama anlamaya yaklaşamıyorum bile. Anlamadığın, nedensiz yere yabancılaştığın, birleşmeye özlem duyduğun bir şeyi sevmek – bunu kim ister Betsy? Sana soruyorum Betsy, kim ister bunu?" "Bitti mi artık?" diye sordu. "Hayatımın en uzun ve çetin sınavlarından birine dönüşmeye başladı da." "Ama tekne gezintileri ve güneşlenmeden bile daha az anladığım şey nedir biliyor musun? *Tekne gezintileri ve güneşlenme hakkında internette yazanları okumak!* İnternetten önce zaten uzak hissediyordum kendimi her şeye. Uzaklaşmak için bir nedene daha ihtiyacım yoktu. Şimdi bir de yaptıkları şeyleri yapmadığım zamanları onların yaptıklarını okuyarak mı geçireceğim? Yaptıkları şeylerin videolarını izleyip bütün yaptıkları için ne kadar şanslı oldukları yönündeki yorumumu mu ekleyeyim – bütün bu şeyleri beğenip, artılayıp, im-

leyip, paylaşıp, tweet'leyip kendimi her zamankinden bile daha ayrıksı ve uzak mı hissedeyim? Bağlantılar güçleniyormuş, kim uyduruyor bunu? Hayatımda hiç bu kadar kopuk hissetmemiştim. Zenginlerin giderek zenginleşmesi gibi bu. Bağlantılı olanların bağlantısı giderek pekişirken kopuklar giderek daha fazla kopuyor. Hayır, teşekkürler ahbap, ben bunu yapamam. Dünya Facebook'tan önce de yeterince zorlu bir yerdi." "Başka insanlara garezin olduğu yönündeki önermemi geri alıyorum," dedi, "ve internet sitesi ya da Facebook konusunu bir daha asla açmayacağım."

Ben bir dişçiydim, bir internet sitesi değil. Şaşkının biriydim, bir marka değil. Bir adamdım, profil değil. Satın aldıklarımı ve tercihlerimi, reçeteli ilaçlarımı ve öngörülebilir davranışlarımı özetleyerek hayatımı kontrol altına almak istiyorlardı. İnsana göre bir hayat değildi bu. Kafesteki bir hayvanın hayatıydı.

Betsy, "Kiliseye en son ne zaman gittin," diye sorardı. Söylediğim zaman, "Asla diye bir seçenek yoktur," derdi. "Herkes en az bir kez kiliseye gitmiştir. Dürüst olmaya çalış." Cevap verdiğimde, "Ah, Tanrı aşkına," derdi. "Kimse küçük, mavi bir İrlanda cinine tapmaz. Öncelikle, İrlanda cinleri mavi değildir. İkincisi, İrlanda cinlerinin cenneti ve dünyayı yaratmadığını sen de herkes kadar iyi biliyorsun. İrlanda cinlerine inanmak için hiçbir neden göremiyorum ama Tanrı'ya inanmak için her türlü nedenim var. Tanrı'yı gökyüzünde ve sokakta görüyorum. Karşımda oturup Tanrı'nın dünyadaki elini hissetmediğini söyleyebiliyor musun gerçekten?" Cevabıma karşılık şöyle derdi: "Büyük Patlama'nın etkisini de hissedemeyiz. Neden Tanrı hakkında her konuşmamızda Büyük Patlama'dan söz ediyorsun?" Cevap verince şöyle derdi: "Ama Büyük Patlama uğruna iyi bir insan olamazsın. İyi biri olmak istemez misin?" Cevap verdiğimde şöyle derdi: "Metafizik şantajı külahıma anlat sen. Bana dürüstçe cevap ver. İyi biri olduğunu mu düşünüyorsun?" Evet, derdim, iyi biri olduğumu düşünüyorum. O zaman derdi ki, bir dakika kadar düşünüp der-

di ki, sesi alçalır, elini koluma koyar ve derdi ki: "Peki iyi misin gerçekten? İyi hissediyor musun?"

Bayan Convoy ve ben, bilgisayarın başındaki Connie'ye katıldık. Gerçekten de, ekranda O'Rourke Diş Kliniği için hazırlanmış bir internet sayfası açıktı. Demek ki başka bir O'Rourke Diş Kliniği daha var, diye düşündüm ilk anda, zavallı Bayan Convoy'un aklı karışmış, hayal kırıklığına uğrayacak. Sonra Connie, "Hakkımızda" bölümüne tıkladı. Dördümüz de oradaydık işte: Abby Bower, hekim asistanı; Betsy Convoy, şef hijyen uzmanı; Connie Plotz, ofis müdürü ve ben, Dr. Paul C. O'Rourke, diş hekimi. Başka bir O'Rourke Diş Kliniği yoktu. Sitedeki *bizim* O'Rourke Diş Kliniğimizdi, *benim* O'Rourke Diş Kliniğim.

"Kim yaptı bunu?" diye sordum.

"Ben değil," dedi Connie.

"Ben yapmadım," dedi Betsy.

"Abby?" dedi Connie.

İhtiyaç olmadığı halde pembe kâğıt maskesinin arkasına gizlenen Abby hemen başını iki yana salladı.

"Biri yapmış işte," dedim.

Bana baktılar.

"Kesinlikle ben yapmadım," dedim.

"Sen yapmış olmalısın," dedi Bayan Convoy. "Bak, işte oradayız."

Yeniden ekrana baktık. İşte oradaydık.

Bayan Convoy'un O'Rourke Diş Kliniği internet sitesinin "Hakkımızda" sayfasında kullanılan resmi, 1969 tarihli lise okul yıllığından alınmış siyah beyaz bir son sınıf portresiydi. Bayan Convoy resmi beğendiği için itiraz etmedi, 1969'da bile modası çoktan geçmiş olan savaş sonrası modeli kabarık saçlarına rağmen fotoğrafta genç ve neredeyse güzeldi. Hemen sağımda duran, neredeyse sıfır numara savaş baltası gibi saçlarıyla hiçbir

benzerlik yoktu. Abby'nin resmi parlak ve rötuşlu, profesyonel bir vesikalıktı. Neden bir vesikalık? Abby oyuncu falan mıydı? Ben nereden bileyim, benimle hiçbir konuda konuştuğu yoktu ki. Fotoğraf onu cazibeli ve dramatik göstermişti – yine de belirtmeliyim, gerçek hayattaki haliyle hiç ilgisi yoktu. Connie'nin resmi yoktu, buna çok canı sıkıldı. Ofis müdürlerinin kolayca harcanabilir elemanlar olmasıyla açıkladı bunu. Ona daha önce kimsenin ofis müdürü demediğini hatırlatmadım. Benim fotoğrafımsa gizlice çekilmiş gibiydi, fotoğrafta merdivenlerden iniyordum – tam olarak belirtmen gerekirse, Seksen Altı ve Lex'in kesişimindeki metro durağının merdivenlerinden. FBI tarafından aranan bir teröriste benziyordum.

"Kim yaptı bunu?" diye sordum yeniden.

Üç elemanım boş ifadelerle bana bakıyordu.

"Kabul edilemez bir şey bu," dedim.

"Bence gayet hoş," dedi Bayan Convoy.

"Hemen kaldırılmasını istiyorum."

"Ne? Neden? Tam da ihtiyacımız olan şey," dedi. "Kim yaptıysa harika bir iş çıkarmış."

"Kim yaptıysa," dedim, "iznimi almadan, tahmin bile edemediğim nedenlerden dolayı yapmış. Kim böyle bir şeye kalkışır ki? Çok rahatsız edici. Hepimizin rahatsız olması gerek."

"Kendin yapmış olmalısın ama hatırlamıyorsun sanırım. Belki de bir yerde ödül olarak falan kazandın. Ah, belki de bir çekilişte kartvizitini cam kâseden çektiler!"

"Pek sanmıyorum, Betsy. Bunu kimin yaptığını bul," dedim Connie'ye.

"Nasıl?" diye sordu.

Hiçbir fikrim yoktu.

"Birini arayamaz mısın?"

"Kimi arayayım?"

"Kabul edilemez bir durum bu," dedim.

İnternet sitemizin altında tek bir isim vardı: Seir Tasarım. Seir Tasarım'ı Google'da aratınca hizmetlerini listeleyen bir sayfa geldi, bir de e-posta adresi çıktı: info@seirtasarim.com. Hemen bir mail yazdım.

"Sevgili Seir Tasarım,"

Benim adım Paul C. O'Rourke. Manhattan'da, 969 Park Avenue adresindeki O'Rourke Diş Kliniği'nin sahibi ve yöneticisiyim. İşyerim için benden izin almadan hazırladığınız internet sitesini kaldırmanızı (ya da kapatmanızı, veya ne gerekiyorsa onu yapmanızı) rica etmek için yazıyorum.

İstemedikleri halde insanlar için internet sayfası yapmak gibi bir alışkanlığınız mı var? Yoksa başka biri kendini size Paul O'Rourke olarak mı tanıttı? Öyleyse, bu sahtekârın kim olduğunu öğrenmek isterim. Gerçek Paul O'Rourke benim ve size internet sitesi istemediğimi bildiriyorum. Diş kliniğiniz için bir internet sitesi yapıldığını birdenbire fark etmenin ne kadar can sıkıcı olduğunu bilmenizi isterim.

Yanıtınızı bekliyorum.

Kendimi istismar edilmiş, çaresiz hissediyordum. Gün boyunca e-postamı sürekli kontrol ettim ama yanıt alamadım.

DIRECTV'nin beyzbol paketini her yıl yineler, eski tip bir videoyla her Red Sox maçını kaydederdim. Sox'un 1984'ten beri oynadığı her maçın kaydı vardı bende, elektrik kesintisi yüzünden kaydedemediklerim hariç. Yedinci video kasetimi doldurmuştum ve yedekte yedi boş kasetim daha vardı. Her maç sırasında önce aynı yemeği yer (bir tabak tavuk ve pilav), maç geceleri için başka plan yapmazdım. Altıncı devreyi de asla izlemezdim.

"Neden altıncı devre?" diye sormuştu Connie bir seferinde.

"Batıl bir inanç işte."

"Ama neden beşinci ya da yedinci değil?"

"Neden dördüncü değil peki," dedim, "ya da sekizinci?"

"Neden böyle bir inancın var, yalnızca bunu soruyordum."

"Çünkü batıl inanç sahibi olmamak uğursuzluk getirir," dedim.

Red Sox sezon sırasında New York Yankees'in dokuz puan ya da daha fazla gerisinde kalırsa Holland Tüneli'nden New Jersey'e gider, North Bergen'deki Howard Johnson otelinde geceler ve takımımın kaderini değiştirmek için o geceki maçı şehir sınırlarının dışında izlerdim.

"Yankees'den bu kadar nefret ediyorsan," diye sordu Connie bana, "neden New York'a taşındın?"

Yanıtı basitti. "Yankees taraftarları gibi canavarların nasıl bir şehirden çıktığını görmek için."

2004'ten sonra benim için her şey değişmiş olsa da Red Sox maçlarını yine de kaçırmazdım. Red Sox'u o kadar uzun zamandır takip ediyordum ki, onları izlememek oturma odamın ortasında durup yapacak bir şeyler bulmaya çalışmak demekti. Ah, yapacak çok şey vardı aslında. O anda, dünya tarihinde daha önce hiç olmadığı kadar çok şey vardı yapacak. New York'tan daha fazlasını sunan bir şehir de yoktu. Bir dilim pizza yiyebilirdim. Suşi yiyebilirdim. Bir şarap barında koyun peyniri ısmarlayıp ruhumu bohemlik ve Billie Holiday'le tıka basa doldurabilir ve sarhoş olabilirdim, sarhoş, sarhoş. Brooklyn Inn'e gidip siyah bira içebilirdim. Brooklyn Inn'e varmadan önce yolumun üzerinde bir içki içmek için uğrayabileceğim yarım düzine bar vardı. Bodega'lardan ve Kore manavlarından taze organik meyve sebze alabilirdim. Yeni İtalyan restoranının barında bir tabak köfte ve bir şişe şarapla baş başa takılabilirdim. Fıçı bira çılgınlığı başlamıştı. Büyük bir bardak fıçı bira içebilirdim. Ya da şehre, Otuz Dördüncü Cadde'ye dönmek ve Empire State Binası'nın seyir katına çıkmak için bilet almak gibi beklenmedik bir şey yapabilirdim – hayır, Empire State Binası kapanmıştı. Akşamın o saatin-

de pek çok yer kapalıydı ya da kapanmaya başlıyordu: müzeler, sanat galerileri, kitapçılar. Bunun insanı sınırlamasına izin vermemeye çalışmak şarttı. Hâlâ açık olan yerleri düşünmeli. Starbucks'a gidebilirdim. Ya da *bagel* yiyebilirdim. Veya bir falafel sandviç. New York'ta yapabileceğim şeylerin çoğunun yeme içmeyle ilgili olduğunu bir kez daha fark ettim. Bu dünyaya yalnızca yiyip içmek için mi gelmiştik? İşten eve gelip yemeye içmeye koyulmam, bütün gece yiyip içmem, falafelleri, sosisli sandviçleri ve körili tavukları bol bira ve uykudan önce viskisiyle birlikte mideye indirip tekerlekli arabamla tuvalete giderken yarı yolda sızıp kalmam mı gerekiyordu? Anlaşılan öyleydi. Ama hayır. Şehrin iyi zaman geçirmek ve geceyi anlamlı bir şey yaparak değerlendirmek isteyenlere de sayısız olanak sunduğunu hatırlamak lazımdı. Ne gibi? Örneğin sinemaya gitmek gibi. New York'ta her zaman en iyi filmler gösterimdedir. Daha da iyisi, Broadway'de bir oyuna gidebilirdim. Bunu yalnızca New York'ta yapabilirsiniz. Ama New York şehrinde cuma gecesiydi. Bu cuma gecesi ne yapsak, diye düşünen kim bilir kaç kişi vardı, yalnızca burada yapılabilecek şeyler için New York'a gelen bütün turistler de cabası. En iyi gösterilerin biletleri çoktan tükenmiş olmalıydı. Gösteri mekânına gitmeye gelince, Times Square'de birbirini ezerek ilerleyen turistlere tahammül etmek için haftalar öncesinden hazırlanmaya başlamanız gerekirdi. Sonra oraya, gitmek istediğiniz tiyatroya varıp kaldırımdan taşan kalabalıkları görürdünüz ve bitmek bilmeyen ilk yarıdan sonra perde arasında ışıklar yanınca ayağa kalkan, gerinen, izledikleri gösteri hakkında konuşan insanlar cuma gecesi tek başınıza orada ne aradığınızı merak ederdi. Cuma gecemi tuhaf bakışlara hedef olarak geçirmeyecektim. Perşembe geceleri hiç sorun yaşamazdım. Sorun yaratanlar hep cuma, cumartesi, pazar, pazartesi, salı ve çarşamba geceleriydi. Bu gecelerde hayatım yemeye ve içmeye indirgenirdi. Şehrin bana önerebileceği başka hemen hiçbir şey yoktu ve bu büyük şehir bile başka bir şey öneremiyorsa, daha küçük şehirlerde ya

da insanların memurluk ve çiftçilik yaptığı küçük kırsal kasabalarda durum nasıldır siz düşünün – belki böylece bu ulusun neden şişman alkoliklerle onlara bakan hemşireler ve terapistlerden oluştuğunu sonunda anlarsınız. Sokaklarda sallana sallana dolaşıyor ve yana devriliyoruz. Deri katmanlarımız henüz adlandırılmamış uzuvlara dönüşüyor. Cari açık ve indirimli silah mağazalarıyla doğru oranlı büyüyen fiziksel çarpıklıklarımız gelişirken kendi kendimizi tüketiyoruz. Ülkede yemekten, içmekten ve bir şeylere ateş etmekten başka yapacak bir şey yoksa ve yaşadığınız şehrin kuralları eylemlerinizi yalnızca yiyip içmekle kısıtlıyorsa en iyisi oturup maçı izlemektir. Ben de öyle yaptım. Hep öyle yapardım zaten: dışarıdan yemek söyler ve maçı izlerdim – çok da kötü bir kader sayılmazdı neticede. İsteğim dışında yaptırılan internet sitesini ve Seir Tasarım ağ yöneticilerini bir süre için de olsa unutmamı sağladı. O gece Tampa Bay Rays'e karşı oynuyorduk, maça konsantre olmak için elimden geleni yaptım. Gerçek maharet, maçı izlemeye karar vermekle yoksun kalınan bütün diğer olasılıkları akıldan çıkarmaktaydı – ancak maç başladıktan ve dışarıdan yemek siparişi verildikten sonra akla gelen, insanlarla ilgili, girişimlerle ilgili sayısız olasılığı ve dışarıda başka bir şeyler olduğuna dair hissi zihinden atmak gerekiyordu. Haftanın her günü davet edildiğim çeşitli profesyonel toplantılar da bunlara dahildi. Peki cuma gecesi profesyonel bir toplantıya katılmak istiyor muydum gerçekten? Ne zaman meslektaşlar arası bir toplantıya davet edilsem, "Neden bir grup ahmak diş hekimiyle vakit geçirmek isteyeyim ki," derdim kendi kendime ve zaman kaybı olduğuna karar verip hemen bu daveti zihnimden atardım – derken toplantı gecesi gelip çatar, kendimi yine evde, tek başıma bulur ve dışarıdan yemek sipariş edip maç izlemekten başka yapacak bir şey olmadığını fark ederdim. İşte o zaman meslektaşlar toplantısını farklı görmeye başlardım. O ahmak diş hekimleri benim aksime cuma gecesi normal bir beyzbol sezonu maçını izlemekten fazlasını yapıyordu. Bu diş hekimleri, benim

aksime, ilgi çekici bir sohbete katılıyor, beklenmedik biriyle yakınlık kurma fırsatı buluyor, hatta belki de hastalarının sağlığına faydası olacak yeni bir teknik öğreniyorlardı. Yalnızca bu bile geceyi anlamlı bir hale getirirdi. Daveti maç var diye reddedişim ve iki, hatta bir hafta önce, mesleki toplantı davetini alır almaz bir kenara atışım kapalı bir zihnim, olasılıkları dışlayan bir karakterim olduğunu gösteriyordu. Maçları kaydetmeme ve sonradan izleyebilmeme rağmen maç geceleri hiçbir şey yapmazdım çünkü bu geceler kutsaldı – kutsalımdan vazgeçersem halim nice olurdu, neyim kalırdı? Her gerçek bağlılık katlanılması gereken bir hastalıktır. Red Sox'a duyduğum bağlılık, 2004 Amerikan Ligi Şampiyonası'nda, üç sıfır yenildikleri sırada, hem de -büyük olasılıkla spor tarihinin en ahmak ve rezil takımı olan, korkunç logosu herkesçe bilinen, iç içe geçmiş N ve Y harflerini dünyanın her şehrinde taklit ürünlerin üzerinde bulabileceğiniz, pek çok insanın kitlesel hezeyan denen şeyin gerçek boyutlarını sergilemek istercesine Nazi svastikası kadar tiksindirici simgesini zararsız bulduğu, hayran olduğu, hatta taptığı- Yankees karşısında tarihi bir geri dönüşe imza atarak onları yenip, Cardinals'ı da ezip geçerek seksen altı yıllık kupasız bir dönemin ardından Dünya Serisi'ni kazandıkları gün* zayıflamış olsa bile, otuz yıllık taraftarlığım için iyi gün dostluğu denemezdi çünkü fedakârlık etmemi gerektirmişti. Gerçek fedakârlıktan söz ediyorum burada, cefadan farkı olmayan fedakârlıktan. Dolayısıyla elbette mesleki toplantıyı es geçecek, biram ve körili tavuğumla yatar koltuğuma yerleşip Rays'e karşı oynadığımız maçı izleyecektim. Normal bir sezon maçıydı, üstelik Rays'e karşı oynuyorduk, üçüncülük abonesi vasat Rays'di rakibimiz. Maçın skoru sezonun ilerleyen dönemlerinde önem kazanabilirdi ama beklenmedik bir durum ol-

* Boston Red Sox takımı, gelmiş geçmiş en efsanevi beyzbolcular arasında anılan, Bambino lakaplı Babe Ruth'u 1918 yılında New York Yankees takımına sattıktan sonra, seksen altı yıl boyunca, 2004'e değin Dünya Serisi'ni kazanamamıştır. Bu süreçteki başarısızlıkların Bambino'nun Laneti'nden kaynaklandığına inanılır ve Boston Red Sox takımı, uğradığı talihsizliklerle anılır. (e.n.)

madığı sürece o gece önemi yoktu. Sezon esnasında oynanan onlarca beyzbol maçından biriydi, hayat boyunca izlenen binlerce maçtan biri, gerçek duygusal yatırım gerektirmeyen, son derece önemsiz bir maç. Spor hayranı olmayan birilerine sıradan bir beyzbol maçının onlar için ne anlama geldiğini sorun, size hiçbir anlamı yok diyeceklerdir. Hiçbir şeyden de azdır anlamı. Cuma gecesi özgür dünya tarafından felce uğratıldığımı hissetmek için tek yapmam gereken spor meraklısı olmayan insanları ve akşamları yaptıkları sayısız şeyi düşünmekti – Cuma akşamı alternatifleri ve çeşitlemeleriyle baştan çıkarıcı önerilerini fısıldarken aciliyeti ya da önemli bir sonucu olmayan maç gözlerimin önünde devam ediyordu. Derken sahada bir şey olurdu, çift oyun gibi basit bir şey ya da maç vuruşsuz, yavaş gelişirdi ve o tanıdık heyecana boğulurdum – altı ya da yedi yaşındayken gözlerini televizyondan ayırmadan maç izleyen babamı seyrederken hissettiğim davetsiz gizem ve gerilim geri gelirdi. Rahat oturabilir, yastıklara yaslanabilirdi ama babam bunun yerine rahat koltuğunun ucuna ilişir, uçak kabininde zorlu bir inişi takip ediyormuş gibi diken üstünde otururdu. Bana Paulie derdi: "Paulie, git bana dolaptan bir bira getir." "Paulie, uyuma sakın, altıncı devre başlıyor, maçı izleyip neler olduğunu bana anlatmalısın." "Kaybettik, Paulie, yine kaybettik, kahretsin, bu beceriksiz pislikler böyle işte, kaybeder durur bu gerzekler." Maçı izlemeye başladığımızda onun kucağında oturuyor olurdum ama ilk devre bitmeden benim varlığımı unutur giderdi. Bense aksine onun her hareketine uyumlanır, altın sarısı yatar koltuğunun her sarsılışında gıcırdayan yayları dikkatle dinlerdim. Bu yaylar kamçılanan yaşlı bir at gibi yorgun ve acı içindeydi ama aynı ölçüde güvenilirdi; babamın dayanılmaz geriliminin, tahammül kaldırmaz çaresizliğinin şarkısını söylerlerdi. Koltuğun düz kolçağının üzerine koyduğu skor kartına not alarak maçın gidişatını takip ederdi babam. Narragansett bira kutusundan halının ucuz dokumasına buğu damlaları düşerdi. Oyuna kendini fiziksel olarak öyle kaptırırdı ki,

sanki yedek kulübesinde oturan oyunculardan biri gibi davranırdı. Sıçrar, eğilir, zıplar, odada ileri geri dolaşır, dolaşırdı; elini tuhaf bir açıyla büküp baş parmağını kemirir, ayağa fırlayıp küfürler savurarak beni telaşlandırır, diz üstü çöküp ben yanında dikilirken televizyona bakardı. Göz ucuyla onu seyrederdim. Yüz ifadesini taklit ederdim. Stadyumda insanları ayağa kaldıran heyecanlı bir an geldiğinde tepkilerimi onun ruh haline ve davranışlarına göre ayarlardım. Gerilimi bana sirayet ederdi. Boston Red Sox *neydi?* Dünya *neydi?* Her atış hayat memat meselesi, savrulan her sopa hayal kurma şansıydı. Peki neden söz ediyoruz? Sezon içinde oynanan bir beyzbol maçından. Hiçbir şeyden. Hiçbir şeyden de azı. Bu korkutucu adamı nasıl da severdim. Benim için müthiş ve iyi olan her şeydi o, ta ki banyo küvetine oturup, duş perdesini çekip kendini kafasından vurduğu güne kadar.

O gece yeniliyorduk. Amerika Doğu Ligi'nde birinci sıradaydık, Yankees'e bir buçuk oyun fark atmıştık ama şu vasat Rays'e yeniliyorduk. Berbat bir durumdu ama iyiydi de. Bize arkadan gelip arayı kapama şansı veriyordu ve ben yalnızca bu şekilde kazanmayı seviyordum. Ama sonuçta arkadan gelip arayı kapamayı beceremedik. 15 Temmuz 2011'de Rays gibi boktan bir takıma dokuza altı yenildik. Tiksintiyle televizyonu kapadım. Video kaydını durdurdum, kaseti başa sardım, çıkardım, etiketledim ve diğer kasetlerin yanına kaldırdım. Sonra yattım.

Uyandığımda sabah üçe çeyrek vardı. İnanamadım. Neredeyse dört saat kesintisiz uyumuştum. Aslında üç saatin biraz üzerinde uyumuştum ama dört saat diye düşünmeyi tercih ettim. En az üç, dört haftadır bu şekilde kesintisiz uyumamıştım. Yatakta uzanırken mutluydum, neredeyse dinlenmiştim. Ama sonra karar vermem gerekti – kalkmalı mıydım, yoksa yeniden uykuya dalmak için mücadele mi etmeliydim? Her üç dört haftada bir mücadele edip yeniden uykuya dalıyor, en az iki saat daha uyuyup toplamda beş ya da altı saat uyku çekmeyi başarıyordum. Aslında toplamda dört ya da beş saatti ama ben öyle düşünmeyi ter-

cih etmiyordum ve böyle gecelerin sabahında her zaman "Günaydın Abby. Günaydın Betsy, günaydın Connie," diyordum. Böylece yatakta uzanmaya devam edip yeniden uykuya dalmaya çalıştım ama önce Rays gibi boktan bir takıma yenilmenin ne kadar sinir bozucu olduğunu, sonra önceki geceyi neden yalnız başıma geçirmeyi tercih ettiğimi düşünüp uykumu kaçırdım. Bütün diğer olasılıkları bir başka sıradan beyzbol maçı için feda etmiştim ve şimdi, sabah üçe çeyrek varken, benim için, önceki seçeneklerim için artık çok geçti. Gece olabildiğine karanlıktı, gecenin karanlığını ve feda ettiğim olasılıkları düşünmekten, tek gecelik olasılıkların değil, bütün olasılıkların yok olacağı dünya üzerindeki son gecemin bu geceye benzeyebileceğini düşünmeye geçtim. Sınırsız olasılıklar her gece sona eriyor, hayat harcanıyor, gelişme, keşfetme, riske atma, umut etme ve yaşama fırsatları dışlanıyordu. Yeniden uykuya dalmaya çalışırken düşündüklerim bunlardı. Kafamın içinde, yaşadığım yerde savaşlar çıkıyor, vadileri seller basıyor, ormanlar yanıyor, okyanus karayı çiğniyor, fırtınalar her şeyi denizin dibine sürüklüyordu ve bütün dünyayla birlikte tatlı ve şaşırtıcı olan her şey evrenin engin zemini karşısında karanlığa gömülüyordu. Uyku uyuma şansımı yine yitirmiştim. Yataktan çıktım. E-postamı kontrol ettim. Seir Tasarım'dan hâlâ yanıt yoktu. Kahve yaptım, yumurta pişirdim. Mutfağımda oturup yeniden yiyip içmeye başladım, kendimi birkaç saat daha ayakta tutmak için yiyip içiyordum; kendimi yiyip içerek ayakta tutardım her zaman, veya bir şeyleri ayakta tutmanın nihayetinde ne kadar anlamsız olduğunu düşünmek için yer ve içerdim. O saatte şehirde ayakta olan tek kişi olmasam da, uykuya daldığım saatte uyuyup da ayakta olan ve yeniden uyuyamayan tek kişi bendim. Belki de birtakım mucizeler olmuş ve uykusuzluk çeken diğer insanların gecesi iyi geçmişti – şimdi aralarında uyumayan yalnızca bendim ve mutfak masamda tek başıma oturmuş, gün doğumuna saatler kala, olasılıklardan yoksun halde ne yapsam diye düşünüyordum. Connie'yi aramayı düşündüm ama bunun

için ego-cihazıma bakmak ve Connie'nin beni aramadığını, hatta mesaj bile atmadığını görmek zorundaydım ve o zaman da bana mesaj atmadığı ya da aramaya çalışmadığı zaman ne yaptığını merak etmem gerekecekti. Sonra da beni arayabileceği ya da mesaj atabileceği halde ikisini de yapmadığı ve büyük olasılıkla beni aklına bile getirmediği sonucuna varmak zorunda kalacaktım. Herhalde uyuyor olmalıydı ama bunun da önemi yoktu. Her neyse, onu ararsam ne diyecektim zaten? Söyleyecek bir şey kalmamıştı. Söylenebilecek her şey söylenmişti. Connie'yi aramak gibi bir şansım yoktu. Yine de aradım ama telefonu açmadı. Saat erkendi henüz. Herhalde hâlâ uyuyordu. Telefonu kapadım. Sonra önceki gecenin maçını kaydettiğim video kaseti aldım, videoya taktım ve şafak ışıkları sökün edene dek saçma yerleri ileri alarak yeniden maçı izleyip Rays gibi boktan bir takıma nasıl böyle feci bir şekilde yenilebildiğimize hayret ettim.

Üç

Ertesi pazartesi resepsiyon masasında Connie'nin yanına oturdum. Yanına hemen her oturuşumda ellerine losyon sürüyor olurdu. Ellerini birbirine sürterek ovalamasını izledim. Çiftleşmeden önce dans eden yağlı hayvanlara benziyordu elleri. Yalnız değildi: sayısız insan çalışma masalarında losyon şişeleri bulunduruyor ve o sabah her yerde ellerine losyon sürüyordu. Ne işe yaradığını anlamıyordum. Ne işe yaradığını anlamamaktan nefret ediyordum ama anlamıyordum işte. Ben de eline losyon süren biri olabilsem, diye düşünüyordum, gün içinde yapılan pek çok küçük, keyifli eylem anlam kazanabilir, sürgünde olma hissi, yabancılaşma ve küçümseme duyguları yok olup gidebilirdi. Ama yapamıyordum. Losyonu ellerime iyice yedirdikten, artık daha fazla yediremeyecek hale getirdikten sonra bile ellerimde kalan ıslaklık hissinden nefret ediyordum. Uç noktaya varmıştım ve sağlıklı olduğu için ya da boşu boşuna yapılan fakat hoşuma gitmeyen hiçbir şeyi yapmak istemiyordum. İğreniyordum. Şişenin ağzındaki delikte birikip sertleşen o losyon damlası gerçekten mide bulandırıcıydı. Ama olaya anlam kazandıran şeylerden biriydi. Neden her zaman dışarıdan içeri bakıyordum, neden her zaman yabancı kalıyordum? Dediğim gibi, Connie yalnız değildi. Muayenehanelerde, hukuk firmalarında, reklam ajanslarında, organize sanayi bölgelerinde, nakliye firmalarında, eyalet yönetim binalarında, orman muhafızı ofislerinde ve hatta kışlalarda

insanlar ellerini nemlendiriyordu. Benim bilmediğim bir sırrı bildiklerinden emindim. Huzurla uyuyorlardı. Softball oynuyorlardı. Yürüyüşe çıkıyor, geceleri hafif çiseleyen yağmur altında, köpekleri yanlarında yürürken birbirleriyle düşüncelerini paylaşıyorlardı. Dehşet vericiydi. Boş vakitleri bana dehşet veriyordu. O kadar rahat, o kadar doğal bir halleri vardı ki. Yine de merak ediyordu insan – bu çılgınlık, bu iş günü boyunca el kremleme merakı nereden geliyordu? Connie'nin elleri dans edercesine kavuşuyor, ıslak losyon ellerinin yüzeyine eşit biçimde dağılıyordu. İnsanın ancak yalnızken yapması gereken grotesk bir gösteri gibiydi. Ve gereksizdi. Connie'nin elleri güzeldi. Yalnızca yaşlı insanların elleri acilen nemlendirilmeye ihtiyaç duyuyormuş gibi görünür. Karaciğer lekeleriyle kaplı, kemikli, ince derili, tendonlu ve ölmekte olan eller. Aramızda bir hastayla Abby'nin karşısında oturuyor olacağım, bana bir alet uzatmak için bekleyen Abby'ye hastanın ellerini, ışık altında ağzını açık tutmaya çalışırken dikkati dağılmış yaşlı bir hastanın ellerini işaret edecek ve bu yaşlı, lekeli, hasarlı elleri göstererek, "Connie'nin geciktirmeye çalıştığı şey bu mu?" diye soracağım. Abby de Abby olduğu için bu konuda bir fikir sahibi olmayacak. Ah, eminim çok sayıda fikir vardır zihninde, ama hiçbirini pembe kâğıt maskesinin arkasından dile getirmeye niyeti yoktur. Gerçi ben orada olmasam memnuniyetle hepsini ifade ederdi bence. Gün içinde öyle bir an geliyor ki, Abby'nin beni sakat bırakacak bir kalp krizi geçirmemi istediğini düşünüyorum. O zaman nihayet saldırıya geçebilir. Beni gözlerim kaymış, yanaklarım çökmüş, ağzım kurumuş halde görmek onu cesaretlendirir ve yattığım yerden ilk kez bütün gerçekleri olduğu gibi duyarım. Hastamla ilgilenmeye devam ederek, "Ellerini nemlendiriyor musun, Abby?" diye sordum. Bana, *Nemlendirmek mi?* der gibi baktı. "Elleri nemlendirmek çok önemliymiş anlaşılan," dedim. "Başka yerleri de öyle." Başka yerleri de öyle! Ağzımdan sürekli saçmalıklar dökülüyordu! Aptalca, yanlış anlaşılmaya müsait,

saçma sapan şeyler! Abby asla söylemezdi ama düşündüğü şey buydu tabii, ikimiz de aynı şeyi düşünüyorduk, herhalde koltuktaki kadın bile aynı şeyi düşünüyordu.

Connie'nin losyonu birbirine yediren elleri bir ara yavaşladı. Çılgınca kıvranma hareketi daha nazik, daha bilinçli bir devinime dönüştü. Derisi losyonu iyice emince ıslak ve yapış yapış halinden kurtulmuş, teni yumuşayıp rahatlamıştı. Artık yalnızca losyon sürmekle yetinmiyordu. Daha dikkatli hareketlerle losyonu ellerine yediriyor, parmaklarına ve parmaklarının arasındaki açık renkli gergin derilere ayrı ayrı odaklanıyordu. Ellerini özenle dua eder gibi birleştiriyor, sonra ayırıp bir elini diğer elinin başparmağının üzerinden geçiriyor, bunların hepsini yeni beyzbol eldivenini yağlayan bir oyuncu gibi dikkatle yapıyordu. Bir dizi özenli, kusursuz ve usul hareketle ellerini kavuşturarak, bir eliyle diğerini sıkarak, sonra o elle öbürünü kavrayarak (dikkatinin bir bölümünü başka bir şeye vererek) losyon sürmeyi tamamladı – izleyen herkes tatmin edici bir görevi yerine getirmenin tarif edilemez memnuniyetiyle dolu olduğunu görebilirdi. Abartmıyorum, az kalsın ağlayacaktım. Kabul ediyorum, herkes üzerimde aynı etkiyi yapmazdı. Orman muhafızı Koca Jim'in ellerini kremlemesini seyretsem yaşlar dolmazdı gözlerime. Çevremdeki bütün insanların boş ve faydasız rahatlama ayinleri aracılığıyla yatıştırmaya çalıştığı sayısız küçük felaketi daha sezgisel ve kişisel biçimde anlayamadığımdan üzülmeme ve gözyaşı dökecek hale gelmeme neden olan hep Connie'ydi.

"Yine aynı şeyi yapıyorsun," dedi bana bakmadan.

"Ne yapıyorum?"

"Gözlerini dikmiş bana bakıyorsun. Beni nesneleştiriyorsun."

"Seni nesneleştirmiyorum."

"Beni sürekli nesneleştiriyorsun," dedi. "Beni idealize ediyorsun, sonra kusursuz olmadığımı anlayınca hayal kırıklığına

uğruyorsun. Tanrısal olmadığım için suçluyorsun beni. Yorucu bir şey bu."

"Şundan emin olabilirsin," dedim. "Senin kusursuz olmadığını bilen biri varsa o da benim."

"Neden böyle yapıyorsun o zaman? Neden beni dikkatle inceliyorsun? Bıkıp usanmadın mı? Üstelik yetersiz olduğumu açıkça belirttiğin halde?"

"Eskiden kusursuz olduğunu düşünürdüm ama geçti o günler."

"Madem öyle, lütfen bana bakmayı bırak."

"Keşke losyon konusunu bana öğretmene izin verseydim," dedim.

"Losyon konusunu mu?"

"Evet, kullanma nedenlerini."

"Nedeni açık," dedi. "Sürünce kendini daha iyi hissedersin."

"Beni iyi hissettirmiyor. Hep iğrenç geliyor."

"Sürdükten sonra öyle olmaz. Sürdükten sonra iyi hissedersin. Ellerin rahatlar. Nemlendiklerini hissedersin."

"Sonunda karaciğer lekeleri çıkacak, kemikler fırlayacak, deri incelecek, tendonlar zayıflayacaksa ne önemi var?"

"Önemli olan o zamana dek onlara nasıl baktığındır," dedi ve bana doğru dönüp avcunu alnıma yapıştırdı. Önüne döndü ve gözlerini Tanrı'ya doğru kaldırıp kollarını yalvarır gibi, coşkuyla havaya savurdu, fazla uzatmasa komik bir hareket olabilirdi. "Bir fırt losyon al, ellerine sür de bak bakalım, daha iyi hissediyor musun, hissetmiyor musun?"

"İyi hissedeceğimi sanmıyorum," dedim.

"Hayır," dedi, "çünkü bunu yaparsan hoşuna gidebilir. Bir şeyin hoşuna gitmesini asla istemezsin tabii, ne de olsa sonunda ne olacağını biliyorsun, karaciğer lekeleriyle kaplanıp öleceklerinin farkındasın. Hoşuna giden bir şeyi yapıp keyfine vardıktan sonra yitirmektense hiçbir şey yapmamak daha iyi tabii."

Ayağa kalkıp uzaklaştım. Sonra geri döndüm.

"Seni aramıştım ama sen beni aramadın," dedim.

"Artık beni aramamalısın, Paul."

"Geceydi. Kendimde değildim."

"Gece olması sorunun küçük bir bölümü."

"Yalnızca mesaj atmaya çalışıyorum aslında."

"Senden bir kere bile mesaj almadım."

"Mesajlaşmak çocuklara göre bir şey, mesajlaşmaktan nefret ediyorum, parmaklarımı ağrıtıyor. Ama bu denemediğim anlamına gelmiyor."

"Aramakla mesaj atmak aynı şey, Paul. O saate ikisi de aynı anlama gelir."

"Yeniden bir araya gelelim demek için aramadım," dedim. "Arkadaş olalım demiştik. Arkadaşlar arkadaşları arar."

"Yeniden birlikte olamayız," dedi. "Asla birlikte olamayız."

"O yüzden aramadım ki."

"Neden aradın peki?"

"Gece yüzünden."

İkinci kez dönüp bana baktı.

"Artık beni ilgilendirmiyor," dedi.

"Kılıbık" sözcüğü iş görüyor, sanırım. Çağrışımları var. Bir muhallebi çocuğu, küçük bir hanımevladı geliyor akla. Taşaklarını takma diş gibi çıkarıyor, komodinin üstüne koyup Kraliçe Nefertiti'ye sokuluyor ve birlikte *Seattle'da Uykusuz*'u izliyorlar. Böyle biriyseniz Tanrı sizi korusun. Benimse kan, humma ve tutuklu kalma potansiyeli içermeyen hiçbir romantik girişimle işim olmaz. Kılıbık değilimdir. Amsalak demek daha doğru olur benim için. Kendimi amsalaklığa kaptırır ve bundan sağ kurtulmayı umarım. Sizi öldürmeyen şey güçlendirir, derler – böylece sonunda işinizi bitirecek olan koçbaşının dönüşü olmayan nihai darbesini güçlenmiş olarak bekleyebilirsiniz.

Amsalak olmak, hoşlandığınız kişinin kapısına habersizce dayanmaktır. Günün her saati onu aramaktır. Erkenden "seni seviyorum" demektir, ikinci buluşmada falan onu sevdiğinizi ilan edip sonra sık sık tekrarlamaktır. Fazla hızlı davrandığım konusunda ikaz edildiğimde hızımı iki katına çıkarır, çiçek ve meyve sepetleri gönderirim. Amsalak olmak, daha önce hayatımda eksik olan her şeyi bulduğuma inanmaktır. Dev bir boşluğu doldurur âşık olduğum kadınlar ve buna son verdiklerinde hiçliğe dönmem gerekir – hatta artık tamamlanmışlığın ne olduğunu bildiğim için hiçlikten de azına. Kaybetme korkusu yüzünden çeşitli umutsuzluk eylemlerine başvururum ve bu da kaçınılmaz olarak karşımdakinin kaçıp gitmesine yol açar. Tam anlamıyla dört kez amsalaklaştım, tabii yaklaşık on kez yarı salaklaştığım ya da kısa süreli salaklaştığım seferleri saymıyorum: ilkinde beş yaşındaydım, ikincisinde on iki, üçüncüsünde on dokuz ve sonuncusunda da Connie'yle, ben otuz altı, o yirmi sekiz yaşındayken, Connie benim için çalışmaya başladığında. Hiçbir seferinde -belki ilki hariç çünkü o zaman henüz dünyada çok yeniydim ve adından (Alison), el ele tutuşmamızdan ve tribünün altındaki çöplerin arasında uzun uzun ağlamamdan başka bir şey anımsamıyorum- bir kez amsalaklığa düştükten sonra, kendi öz benliğime tutunmayı başaramadım. Yani beni ben yapan şeylere: okuldaki başarıma, Red Sox taraftarlığıma, Tanrı'nın varolmadığına dair kati inancıma. Hepsi uçtu gitti ve geride... ne kaldı? Orada bir birey var mıydı? Tek bulabildiğim dizginlenemez bir arzuydu. Kızlar ya da kadınlar -önce Alison, sonra Heather Belisle, sonra Sam Santacroce ve sonunda Connie- beni öyle tüketmişti ki tek söyleyebildiğim âşıkken Alison'u-seven-Paul ya da Connie'yi-seven-Paul'a dönüştüğümdü. Başlangıçta birinin bu kadar ilgisini çekmek gururlarını okşadı ama bu pohpohlayıcı ilgi kısa sürede ihtiyaç, kıskançlık, bastırılamaz ve ayrım yapmayan övgü fırtınası altında boğuldu kaldı, onlara duyduğum saplantılı ilgi ebeveynlerini ve arkadaşlarını bile ürküttü. Âşık olmadan önce

değer verdiğim her şey yok oldu, hem kendim hem de arzumun ebedi nesnesi için sevecek hiçbir şey sunmayan, bıktırıcı ve saplantılı birine dönüştüm. Hiçbirinin uzun sürmediğini söylememe gerek yok herhalde. Alison hakkında hatırladığım her şeyi anlattım zaten. Heather'a babamın ölümünden kısa süre sonra âşık olmuştum ve şimdi geri dönüp baktığımda görüyorum ki bu aşk, Heather'ın dilinin bana verdiği yeni ve ıslak heyecan kadar, beyzbol takımımızı çalıştıran, bir pikap kullanan ve kol damarları çok havalı görünen babası Roy Belisle ile de ilgiliydi. (Bay Belisle'ın giysileriyle boş banyo küvetine uzandığını ve saatlerce kahverengi duvar sıvasını seyrettikten sonra beni on çift koşu ayakkabısı almak üzere aceleyle alışveriş merkezine gönderip bu ayakkabıları Bayan Belisle'dan gizlemek için apartmanın arkasına büyük bir çukur kazdığını gözümde canlandıramıyordum.) Uzun bir Washington'ın Doğum Günü hafta sonunu Heather'la evlerinin garajında öpüşmekle ve yemekler sırasında Bay Belisle'ın kol damarlarını ve polis telsizinin düğmelerini çevirmesini hayran hayran seyretmekle geçirdim. Salı günü okul başlayınca her şey aniden sona erdi çünkü Heather saçları kötü kesimli bir çocuk için beni terk etti. Şaşırmış, üzülmüş, utanmıştım, Heather'ın dilini düşündükçe yoksunluk çekiyordum – tadına baktığım ilk dildi ve bir bakıma diş hekimi olmamın nedenlerinden biriydi çünkü ağız denen organı ve mucizelerini fark etmemi sağlamıştı. Önce babamı, şimdi de Bay Belisle'ı benden alan kaypak ve uzlaşmaz güce öfkelenmiştim. Herkesin yapacağını yaptım ben de: alışveriş merkezine gitmek için yirmi kilometre yürüdüm, kapısı açık bırakılmış bir arabanın arka koltuğuna gizlendim, hiçbir şeyden haberi olmayan eşlikçimle birlikte yirmi kilometre kadar daha yol yaptım, Heather'ın evine girmeden önce uzun süre garajda bekledim, bir gardıroba saklandım, otuzbir çektim, uyuyakaldım ve ertesi sabah hep birlikte kahvaltı masasında oturan ailenin karşısına çıktım.

Samantha Santacroce'nin peşinde amsalaklığa düşüşüm daha karmaşık bir olaydı ve Fort Kent'teki Maine Üniversitesi'nden postalanmamla, ayrıca kampüs alanına girmemin yasaklanmasıyla sonuçlandı. Sam ve ben on bir hafta boyunca birlikteydik ve bu süre zarfında ikimiz de ruhlarımızın nihayet uyandığını, kalplerimizin ilk kez dolduğunu hissetmiştik. Anında ayrılmaz bir ikiliye dönüşmüş, ayrı geçirdiğimiz zamanı en aza indirgemek için derslere gidiş geliş rotalarımızı yeniden düzenlemiştik. Birlikte yemek yer, birlikte ders çalışır ve birlikte uyur, gecenin geç saatlerine dek oda arkadaşlarını rahatsız etmemek için fısıldaşarak konuşurduk. Aynı fincandan kahve içer, aynı pipeti, aynı diş fırçasını kullanırdık. Birbirimizin ağzından karpuz yerdik. Aynı battaniyenin altında film ve futbol maçı izler, etüt salonunda ödevlerimizi birlikte yapar, hiç utanıp sıkılmadan düzenli aralıklarla başımızı kaldırıp birbirimize uzun uzun bakardık. Sammy sürekli lolipop emerdi. Lolipopun sapı nemlenip yumuşarken şekerli kürenin sağlam beyaz dişlerine çarparak tıkırdadığını duymak hayatta en sevdiğim şeydi – en sonunda kalan şeker topağını öğütücü dişlerinin arasına alıp çatırdatarak paramparça ederdi. Çıtırdayan parçaları ağzında dolaştırır, eriterek yok ederdi. Şekeri bitirince sapını (şeker kabı ve sakız kalıntıları da içeren) boş bir Diyet Kola şişesinin içine, diğer şeker çöplerinin yanına atar, minik şeker kalıntılarını aramak için dilini üst dudağında dolaştırır ve bulduğu kırıntıyı diliyle ağzına çekip köpek dişlerinin arasında eziverirdi. Sonra dudaklarını kaplayan erimiş şekeri temizlerdi – önce dolgun ve tepesi belirgin üst dudağını emerdi, sonra düşey çizgisi daha da kusursuz olan alt dudağını. Samantha Santacroce'nin karakteri ve gerçek doğası hakkında temelde hiçbir şey bilmiyordum; tek bildiğim, sonsuza dek parlak kırmızı alt dudağının kenarında, tatlı nefesinin ısıttığı, çillerini de ortaya çıkaran yaz sıcağının yıkadığı kıpkırmızı çıkıntının kıyısında yaşamak istediğimdi, hiç kuşkum yoktu bundan.

Samantha Santacroce hakkında en iyi bildiğim şey, her fırsatta sözünü ettiği üzere, ebeveynlerine duyduğu şiddetli ve koşulsuz sevgiydi – benim ebeveynlerimi bir utanç dolabında gizleme dürtümle tamamen zıttı onun sevgisi. Sammy'nin anlattıklarına bakılırsa kendi isteğiyle sonsuza dek ebeveynleriyle birlikte yaşamayı arzuluyordu, üniversite yılları isyan ve kendini keşfetme sürecinden çok ailesiyle hayat boyu sürecek ilişkisinde geçici bir ayrılık dönemiydi. Neredeyse kıskanıyordum onları. Sarışın, iri yarı bir adam olan Bob Santacroce başarılı bir mobilya üreticisiydi ve artık sabahlarının çoğunu golf sahasında geçiriyordu. Annesi Barbara Sam'i (ve kardeşi Nick'i) büyütmüştü ve şimdi zamanını tenise ve yardım kuruluşlarına ayırıyordu. Tanışmamızdan önce haklarında o kadar çok şey duymuştum ki birkaç kısa gün içinde benzersiz insanlara, bir hafta içinde efsaneye dönüştüler. Sam'le birlikte Şükran Günü yemeği için evlerine gittiğimizde kızlarıyla evlenmek istediğimi ilan etmeye karar verdiğimden ("Bir dakika bekle," demişti Sam, "*ne yapmaya* karar verdim dedin?) endişeli, gergindim ve onları en az Sam kadar seviyordum. Santacroce'ler kusursuz görünümlü bir Katolik ailesiydi ve düzenli garajları, koca meşe ağaçları, yıllar içindeki farklı hallerini gösteren aile fotoğraflarıyla çocukluğumun bütün günahlarını ve noksanlarını temize çıkaracaklardı. Heather Belisle'a tutulmam gibi Sam Santacroce'ye tutulmam da köpeklere ve Led Zeppelin'e duyduğumuz ortak sevgiyle, onun sarı perçemleriyle veya kırmızı dudaklarının tadıyla ilgisi olmayan ikincil bir unsur içeriyordu. Santacroce ailesinde kimsenin gelmediği cenazeler, araba koltuklarının altında bozuk para aramak, makarna parası için geri dönüşüm merkezine gitmek, devlet tarafından görevlendirilen psikiyatrlar, intiharlar yoktu. Sammy'yi seviyordum ve onunla evlenmek istiyordum ama Bay ve Bayan Santacroce'yi de seviyordum; onlar tarafından evlat edinilmek ve sonsuza dek iyi talihlerinin kutlu büyüsü altında yaşamak istiyordum. Tanrı'yı onaylayacak, Katolik olacak, kürtajı lanetleyecek,

martinimi yudumlayıp dolara tapacak, yoksullara yardım edip dünya üzerinde doğruluğun gücüyle dolaşacak ve Santacroce'leri O'Rourke'lardan bariz biçimde ayıran her şeyi yapacaktım.

Ama Sam fikir değiştirdi. El ele var gücümüzle sonsuz aşkın uçurumuna doğru koşuyorduk ama vitesi yükselttiğim anda aniden duruverdi. Tek başıma uçurumun kıyısından ileri atıldım ve bir an için bir çizgi film karakteri gibi havada asılı kaldım, ayaklarımın altında zemini aradım ama zemin yoktu, düşüp yere çakıldım. Olacakları göremedim ya da görmemeye çalıştım, ağır ve ölümcül aşk beyanlarımın giderek daha az karşılık bulduğunu, sonra hiç karşılık bulmadığını yarım aklımla fark etmiştim oysa. Ne olduğunu, ne yaptığımı anlamaya çalıştım. Görebildiğim kadarıyla tek yaptığım Sam'le birlikte on bir hafta boyunca aralıksız yaptığımız şeyi sürdürmek, yani onu her şeyim haline getirmekti. O aniden durmuştu ama ben devam ediyordum ve devam etmem ona durmakta haklı olduğunun kanıtı gibi geliyordu. Artık kendime ait bir benliğim yoktu, yalnızca ona duyduğum sevgiyle doluydum ve herkesin bildiği üzere böyle bir benlik sevgiden çok suiistimali davet eder.

Herhalde onu korkutmaya başlamıştım. Çoğunlukla tek yaptığım apartman dairesine giden merdivenlerin başında oturup ağlamak ve beni nihayet içeri aldığı zaman daha az isterikleşsem de ağlamaya devam ederek onunla konuşabilmek için kendime hakim olmaya çalışmaktı. Sam ve ev arkadaşları birkaç sefer eve döndüklerinde beni apartman dairesinin içinde buldular. Sam'in odasında, yatağın üzerinde, yüz üstü yatmış onun kirli yastık kılıfını gözyaşlarımla ıslatırken buldular beni, kimseye zararım yoktu. Ama beni o şekilde orada bulmak hoşlarına gitmedi. İlk seferi ürkütücü ve tuhaftı, anahtarımı teslim edip bir daha yapmayacağıma söz verdim. Ama yedek anahtarım vardı elbette, dolayısıyla yine yaptım çünkü Sam'in yatak örtülerine bağımlı hale gelmiştim ve bensiz dışarıda bir yerde olduğu düşüncesi kanıma dokunuyordu. Gizlice içeri girip nevresiminin kokusunu içime çekme-

yi, eşyalarına dokunup, kremlerini koklayıp Santacroce fotoğraf albüimlerine baktıktan sonra çıkıp gitmeyi beceremedim çünkü gidemedim. O orada olsa da olmasa da, dünya üzerinde olmayı istediğim tek yer onun odasıydı. Beni istemediği için odasında onsuzdum; beni ikinci kez orada bulunca kampüs polisini aradı. Annemin gelmesi ve beni alması gerekti. Annem benim için endişelenmişti, hepsi benim için endişelenmişti ve endişelenmeliydiler de, çünkü ben hiçbir şeydim, Sam'i-seven-Paul iken artık Sam'i-Sam'in-yokluğunda-seven-Paul olmuştum, dolayısıyla hiçbir şeyden bile azıydım. Tanrı'yı görmüştüm ama Tanrı bana sırt çevirmişti.

Birkaç yıl sonra, artık onu az çok unutup Maine Üniversitesi'nin başka bir kampüsünde tıp hazırlık derslerinin iki dönemini tamamlamışken Sam beni buldu ve birlikte geçirdiğimiz zamanı pişmanlıkla andığını söyledi. Beni kaybettiği için üzgündü çünkü benden önce ya da sonra hiçbir erkek onu benim gibi sevmemişti. Artık bunun öneminin farkındaydı ve ikinci bir şans istiyordu. Onu hâlâ sevip sevmediğimi sordu, sevdiğimi söyledim. Altı ay sonra aynı evde yaşıyorduk – ailesi onay vermemişti ama buna aldırmıyordum, Sam de aldırmıyordu. Bu kez amsalak değil, yalnızca âşıktım. Her şeyden çok da şaşkındım: Sam Santacroce bana dönmüştü ve beni eskisinden de çok seviyordu. Ne büyük bir değişim!

Birlikteliğimiz bir yıl kadar sürdü, bu süre içinde birkaç kez Santacroce'leri ziyaret ettik ve onları bir zamanlar gördüğüm gibi görmek için elimden geleni yaptım. Ama artık onların gözünde şansım kalmamıştı, affetmek nedir bilmiyorlardı. Beni tasvip etmiyorlardı ve aşk sarhoşluğum geçtiği için, beni tasvip etmemeleri dünyayı da tasvip etmedikleri anlamına geliyordu. Gerçekten de tasvip etmiyorlardı dünyayı: onu yargılıyor, kınıyorlardı. Bağış yapıyor, yiyecek bağışlarına katkıda bulunuyorlardı ama yoksulları hakir görüyorlardı. Amerika'nın kötüye gidişatından eşcinselleri, büyük olasılıkla Afrikalı Amerikalıları ve çalışan ka-

dınları sorumlu tutuyorlardı. İhtiyar Santacroce, Sam'in büyükbabası, Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük başkanlarından biri kabul edilen ve ölümünden bu yana elli yıldan uzun bir süre geçmiş olan Roosevelt'e karşı akıl almaz bir hınç duyuyordu. Bill Clinton televizyon ekranında belirince Sam'in annesi odadan çıkmak zorunda kalıyordu. Bunları anlamıyordum ve eski benliğim yavaş yavaş yeniden su yüzüne çıkıyordu. Bir zamanlar bu ilkel insanlar uğruna Katolik olmayı düşündüğüme bile inanamıyor, misilleme olarak zavallı Sam'i Katoliklerin riyakarlığı ve Hıristiyanlığın genel aptallığı konusunda uzun ve eleştirel nutuklara maruz bırakıyordum. Ve sonra bir gece, Santacroce'lerde akşam yemeği esnasında aniden ateist olduğumu itiraf ettim. Aile fertlerinin hepsi dehşetle bana döndü. Sam, benim Şeytan'ın ta kendisi olduğumu, bir daha asla evine ayak basmamamı haykıran annesinin peşinden yan odaya koştu. Bana göre hava hoştu. Sam'le ilişkimiz bu olaydan sonra fazla yürümedi. Ebeveynleri sevgilisi ve ailesi arasında seçim yapmasını istiyordu, Sam de ona bakan, büyüten, onu dünyadaki herkesten çok seven insanlardan vazgeçecek değildi. Benim için yanlış kişi olan Sam'i kaybettiğime üzülmüştüm, gerçi ben de onun için yanlış kişiydim. Ne ki amsalaklığım geçtiğinde kendi benliğimi bulabildiğimi öğrendiğim için memnundum – her ne kadar bulanık ve yitip gitmeye yatkın da olsa, dönebileceğim bir benliğim olduğunu bilmek güzeldi.

Connie, O'Rourke Diş Kliniği'ne geçici eleman olarak gelmişti. Daha ilk günden benliğimin elden gitmekte olduğunu hissettim. İkinci günün sonunda, geçici eleman ajansından ayrılıp benim için tam zamanlı çalışmasını teklif ettim. Harika bir maaş alacak, eksiksiz sağlık sigortasından yararlanacak ve en iyi diş tedavisi imkânlarına ücretsiz ulaşabilecekti. Ona sıradan bir resepsiyon görevlisinin maaşından çok daha fazlasını önerdim. Evet, benliğim hızla silinip gidiyordu. Ama bir şey bana kendimi tutmamı, kendine saygı duyan eski benliğimi anımsamamı, bu güzel geçici elemanın yörüngesine yavaşça ve büyük dikkatle gir-

memi söyledi, böylece geçmişteki utanç verici hataları tekrarlamayacaktım. Farkındalık: bu yeniydi. Connie teklifimi kabul edip O'Rourke Diş Kliniği'nde çalışmaya başlayınca onu meşgul etmek için elimden geleni yaptım çünkü her gün, bütün gün hastalarıyla ilgilenen, perşembeleri mesaiye kalan, çekip çevirmesi gereken bir kliniği, yönetmesi gereken elemanları ve her ay kesmesi gereken kırk bin dolarlık faturası olan diş hekimi, gerçek benliğimin küçümsenemeyecek bir bölümünü oluşturuyordu. Connie'ye âşık olmaya başladığımdan, her zamanki aşk saçmalıklarımla bunları tehlikeye atmak akıllıca olmaz, diye düşünüyordum. Böylece, amsalaklığa kendimi epey kaptırmış olmama rağmen farklı bir rotadan ilerlemeyi denedim. Sessiz kaldım. Kayıtsızlık numarası yaptım. Havalı davrandım, yani gerçekten *havalı* olmasam da kendimi tuttum, sabahları bir gizem bulutu içinde işe gelip akşamları ofisten kederli bir ağırbaşlılıkla çıktım. Kurnazlıkla en iyi benliğime döndüm; cuma günleri ofise pizza söylemeye, Bayan Convoy'a saygılı davranmaya başladım, şikâyetlerimi ve memnuniyetsizliklerimi duaların lütfuna sığınan bir Hıristiyan keşiş gibi bastırdım. Yani, gerçek bir *gösteriydi,* dostum. Aşk insanı soylulaştırır. Ne olmuş kişinin kendine yönelikse? Aşk solup gittikçe, piyango talihlilerinden ya da bir uzvunu kaybedenlerden farksız biçimde kendi alçak benliğimize dönüyorsak ne olmuş yani?

Connie'ye olan aşkımı, acılar içinde kıvranmakla geçen altı ay boyunca kendime sakladım ve sonra, O'Rourke Diş Kliniği tarafından ödenen içkilerle, bir mahalle barında baş başa kaldığımız zaman ikimizden de şehvetli itiraflar dökülünce bir çift olduk.

Ona her şeye sahip biri gibi görünmüş olmalıyım. Diş hekimi. Profesyonel. Gayrimenkul sahibi. Onunla birlikte olduğum için benliğimi yitirdiğimi belli etmedim, o da bunu fark etmedi. Benliğim kendini yeniden ileri sürene dek fark etmedi. Her şey o zaman mahvoldu zaten.

Connie'nin ellerini kremlemesini seyrettikten sonra işimin başına döndüm. O sabah, Parkinson hastalığından mustarip yaşlı bir kadın, koluna girip destek olarak onu nazikçe dişçi koltuğuna oturtan orta yaşlarının sonundaki oğlunun yardımıyla kliniğe gelmişti. Merhametsiz tremorların etkisindeydi. Ağzını açık tutmakta zorlanıyordu. Ağzını sabitlemek için kullandığım alet yüzünden yutkunamıyordu. Abby tahliye cihazını aralıksız çalıştırırken yaşlı kadın inatçı bir devamlılıkla, boğazının arka tarafındaki soluk renkli pembe kasın dürtüsüyle yutkunmaya çalışıyordu. Bir hükümlü gibiydi, gürültülü bir hapishanede uzun süre kaldıktan sonra ölümle yüzleşiyordu adeta Parkinson'lu hastam. Tost yerken dişlerinden biri düştüğü için gelmişti o sabah. Oğlu dişi bulamamıştı. Annesini bir şekilde yüz üstü bırakmış gibi sürekli özür diliyordu. İnsanlar, kopan ılık parmaklarını getirir gibi kırılan dişlerini de sürekli getirirler ve onları bir şekilde yerine yapıştırabileceğimi falan sanırlar. Dişiniz kırılacak ya da düşecek olursa atın gitsin. Veya yastığınızın altına koyun. Çünkü benim hiçbir işime yaramaz. Bunu adama da açıklayınca rahatladı. Sonra annesinin -tremorların sancısıyla zorlanan, yutkunamayan ve dünya üzerinde bir ya da iki yılı kalmış- ağzını güzelce muayene ettim ve genellikle kemoterapiden kaynaklanan, ender görülen fakat hemen teşhis edilebilen bir durumla karşılaştım: çene osteonekrozu. Hükümlü hastam, kansere ve ölene kadar çekeceği Parkinson hastalığına çene kemiği ölümünü de ekleyebilirdi. Çene kemiği öyle yumuşamış ve çürümüştü ki sabah yediği tost kaybolan dişini diş etinden içeri, kemiğin içine itmişti – diş şimdi çene kemiğine gömülüydü. Bir preselle hiç canını yakmadan dişi gömüldüğü yerden çıkardım. "İşte diş burada," dedim.

Connie elinde bir iPad'le muayene odasının kapısında belirdi.

"Efendim?"

"Müsait olunca bakar mısınız," dedi.

Artık iPad'lerimiz vardı. Önceki yıl yeni masa üstü bilgisayarlar almıştık. Ondan önceki yıl daha önce elektronik ortamda

yaptığımız her şeyi yine elektronik ortamda daha iyi yapabilelim diye, Dentek'ten gelen elemanlar bütün sistemimizi bir üst modele yükseltmişti. Ofisi geliştirmek için bir şey satın almak maliyet-fayda analizine göre yapılan, her açıdan rasyonel bir hamleydi ama yeni bir teknoloji ortaya çıktığında onu ilk fırsatta ele geçirmemek ölümcül bir dehşetti.

"Buradaki özgeçmişini," diye sordu koridora çıktığımda, "okudun mu diye sormak istemiştim."

"Neredeki?"

"İnternet sitemizdeki."

iPad'i elinden çekip aldım. "Delirtici bir şey bu," dedim. "Bu şeyi hafta sonunda kaldırabilirlerdi. E-postama cevap bile vermediler."

"Özgeçmişini okudun mu?"

Yine merak etmeye başlamıştım: Bunu kim yapmış olabilirdi? Bir hastayı fazla mı bekletmiştim? Geçici bir elemana ters mi davranmıştım? Aklıma bir fikir geldi. "Kim olabilir, biliyor musun?" dedim.

"Kim?"

"Anonim."

"Anonim de kim?"

Köprüsünün ücretini bir türlü ödemeyen ve Google'a benim hakkımda çirkin yorumlar bırakan pisliği anımsattım ona.

"Ama o olayın üzerinden iki yıldan fazla zaman geçmedi mi?" dedi. "O adam gerçekten de hâlâ-"

"Baştan aşağı haksızlık o yazı!" dedim. "Burnumda tatak falan yok benim."

"Özgeçmişini oku," dedi.

Dr. O'Rourke on yılı aşkın süredir diş hekimliği yapıyor. Maine doğumlu olan O'Rourke, hastalarına en yüksek standartlara uygun hiz-

met vermeyi taahhüt ediyor. Samimi, sıcak kişiliği ve engin tecrübesiyle rahatlatıcı, hoş ve stressiz bir tedaviyi garanti ediyor.

Başımı kaldırıp ona baktım. "Bunu kim yazdıysa beni ve bu ofisi yakından tanıyor," dedim.

"Tuhaf bölüme geldin mi?" diye sordu.

Özgeçmişimin sonunda tuhaf bir paragraf vardı.

Bu cihetle gel ki seninle antlaşmamı yapayım. Çünkü senden büyük bir ulus yaratacağım. Fakat halkını bu savaş beylerinden uzaklaştır, onları benim adıma asla düşman edinme. Antlaşmamızı hatırlarsan asla yanıp yok olmayacaksın. Ama benden bir Tanrı yapar, bana tapınır, çenk ve teflerle niyetim hakkında kehanetlerde bulunur ve savaş çıkarırsan yanıp yok olacaksın. Çünkü insanoğlu beni bilmez.

"Bu da neyin nesi yahu?" dedim, yüzüne merakla bakarak. "Kutsal Kitap'tan falan mı bunlar?"

"Kulağa öyle geliyor."

"Benim özgeçmişimle ne alakası var?"

Omuz silkti.

"Senin özgeçmiş sayfanda böyle şeyler var mı?"

Başını iki yana salladı.

"Betsy'nin? Abby'nin?"

"Yalnızca seninkinde var," dedi.

"Ben Hıristiyan değilim ki," dedim. "İnternet sitemde İncil'den alıntılar istemiyorum. Kim yaptı bunu?"

iPad'i elimden aldı. "Belki de Betsy'yle konuşmalısın," dedi.

Bayan Convoy işe gelirken sayfaları işaretlenmiş -elbette satır altları çizilmiş- Ignatius İncili'ni yanında getirirdi. Sahte deriden yeşil kapakta altın yaldızlı harflerle adı yazardı: Elizabeth Anne Convoy. Kırk yıldan uzun süredir, Komünyon'undan beri onundu bu İncil. Bayan Convoy karşısında hissettiğim ikircikli duy-

guları daha iyi simgeleyen başka bir şey olamazdı. Öncelikle, her kahrolası konuda uzmandı, otoritesini ve buyurgan tonunu da çokbilmişliğin arketipi olan İncil bahşediyordu ona. Derken sıradan bir anda, kendisi ortalıkta yokken, açık çantasında sadakatle bekleyen bu totemi görürdüm ve erkeklik katillerinin lideri olan Bayan Convoy bir anda Elizabeth Anne Convoy'a, son derece silik ve çaresiz, basit bir yaratığa dönüşürdü – kendini o denli küçük görüyordu ki Tanrı'nın kitabının üstünde adının altın harflerle yazması onu gözyaşlarına boğmaya yetiyordu muhtemelen. Bu güvensiz, sıkıntılı kız zihnimde belirince Tanrı'nın onu sevdiğini söyleme arzusu duyuyordum. Betsy Convoy'un ya da başka birinin içten içe çirkin, değersiz, istenmeyen, önemsiz ve sevilmeye değmez olduğunu düşünmesini istemezdim. Tanrı başka bir amaca hizmet etmese de, diye düşünürdüm, bu bile onun varlığını haklı çıkarmaya yeter. "Tanrı için Tanrı'ya teşekkürler!" diye geçirirdim içimden. Ölümlü varlıkların başarısız olduğu yerde ne hayırlı işler yapıyor, ne çok sevgi sunuyordu. Yalnızların, biçimsizlerin ve özürlülerin çektiği acıların diğer insanları intihar eğilimlerine sürüklemesi, kedere boğması gerekmiyordu, çünkü onları seven Tanrı vardı. Tanrı sayesinde buyurgan erkeklik düşmanları, ahlak dersi vermeye bayılan laf ebeleri ve başkalarının işine burnunu sokmaya meraklı pislikler bile sevgiyi tadabilirdi.

"Sana zaten söyledim," dedi karşısına dikilip hesap sorduğum zaman, "ben yapmadım. Yalan söylediğimi mi sanıyorsun?"

"Ne düşüneceğimi bilemiyorum, Betsy. Önce istemediğimi açıkça belirttiğim halde birinin kliniğim için internet sayfası yaptığını öğreniyorum, sonra da özgeçmiş sayfamda İncil'den alınma saçmalıklar buluyorum. Sen İncil'i bilen birisin."

"Tanrı aşkına Paul, bu internet sayfası yapmayı bildiğim anlamına gelmiyor ki."

"Bizzat sen yaptın demiyorum."

"Hiçbir şekilde alakam yok o internet sitesiyle," dedi. "Yapılmasından sorumlu değilim, Kutsal Kitap alıntılarını da ben koymadım. Zaten koysam bu pasajı seçmezdim kesinlikle."

"Hangi pasajmış bu?" diye sordum.

Yeniden iPad'e baktı. Bayan Convoy ne zaman kendi kendine bir şey okusa, büzüştürdüğü dudaklarının çevresindeki kısa kıllar okuduğu her sözcükle birlikte inip kalkar, yaprak kemiren bir tırtılı anımsatırdı.

"'Benden bir Tanrı yapar,'" diye yüksek sesle okudu son bölümü, "'bana tapınır, çenk ve teflerle niyetim hakkında kehanetlerde bulunursan yanıp yok olacaksın.' İsa'nın böyle bir şey söylediğini sanmıyorum," dedi.

"Peki nereden bu alıntı?"

"Tahmin etmem gerekirse Eski Ahit derdim," dedi. "Çok sert ifadeler bunlar, Yahudilere göre şeyler."

iPad'i bana geri verdi.

"Belki de Connie'yle konuşmalısın," dedi.

İnternette Yahudi olarak gösterilmek beni bu kadar sinirlendirmezdi. Yine sinirlenirdim tabii çünkü Yahudi değilim ama daha iyi olurdu öylesi. İbadet etmeyen bir Yahudi olabilirsiniz – Yahudi olarak doğmadığımdan ve ibadet etmeden Yahudi olmanın da bir anlamı olmayacağından ibadet etmeyen bir Yahudi değildim ama ibadet etmeyen bir Hıristiyan olmak mümkün değildi. Kurtarıcı İsa'ya ve onun sayısız mucizesine ve kehanetine ya inanırdınız ya inanmazdınız. Gerçi "ibadet eden" Hıristiyanlardan söz etmek ironikti çünkü Hıristiyan olmak için pek bir şey yapmanız gerekmiyordu, yalnızca inancınızı ilan etmek yeterliydi oysa Yahudiler, hatta ibadet etmeyenler bile bir Hamursuz Bayramı Seder'inde bütün yıl kiliseye giden bir Hıristiyan'dan fazlasını yapıyordu. Yeni doğan bir bebek için Hıristiyan veya Yahudi olmak arasında fark yoktu ama büyüdükçe çok şey fark ediyordu.

Bir Hıristiyan miras aldığı Hıristiyanlığı bir kenara atıp ateist, Budist ya da hiçbir şey olabiliyordu ama Yahudiler, kavrayışımın ötesindeki nedenlerden dolayı her zaman Yahudi kalıyor, örneğin ateist bir Yahudi ya da Yahudi bir Budist oluyordu. Tanıdığım Yahudilerden bazıları, örneğin Connie, bu iptidai hakikatten nefret ediyordu ama Yahudi olmadığımdan, bu durumun içerdiği kadere teslim olma, sabit kimlik ve kabileye ait bağlılıklar vurgusuna imrenme lüksüne sahiptim ve işte bu yüzden internette Yahudi olduğum yönündeki iftirayı Hıristiyan olduğum yönündeki korkunç, iğrenç hakaretten daha az sinir bozucu buluyordum.

Connie'den önce Yahudilikle ilgili hiçbir şey bilmiyordum. Connie'den önce, "Yahudi" sözcüğünü söyleyip söyleyemeyeceğimi bile bilmiyordum. Bana, centil kulaklarıma, tartışılmaz şekilde centil ağzıma çok sert geliyordu. Yahudi biri bu sözcüğü söylediğimi duyarsa basmakalıp yargıları tekrarladığımı, eski düşmanlıkları ve nefreti canlandırdığımı sanacak diye korkuyordum. Holokost'un küçük ama önemli bir mirası da İkinci Dünya Savaşı'ndan uzun zaman sonra doğan, Yahudilik ve Yahudiler hakkında hemen hiçbir şey bilmeyen ve Yahudi olmayan Amerikalıların "Yahudi" sözcüğünü kullanıp Yahudileri gücendirme korkusuydu.

Connie'den önce Yahudilerle etkileşimim ağızlarını muayene etmekle sınırlıydı. Bir Yahudinin ağzı her açıdan bir Hıristiyanınkine benzer. Benim için tek bir koca ağız vardı – kocaman, açık, gerinen, alaycı, mutsuz, sinirli, yavaşça çürüyen tek bir ağız. Hepsi aynı çürük, aynı iltihap, aynı kök enfeksiyonu, aynı sinir ağrısı, aynı şikâyet, aynı başarısızlık, aynı kaderdi. Bakın, Yahudiler hakkında bildiğim, bilmek istediğim ve dolayısıyla bilmem gerektiğini düşündüğüm tek şey şuydu: dünyaya bir oğul, Sandy Koufax adlı bir solak atıcı bağışlamışlardı ve bu adam üç Cy Young ödüllü sezon boyunca Dodgers için oynamış, üstelik gerçek bir Amerikan kahramanı gibi Yankees'den nefret etmişti.

Connie muhafazakâr bir Yahudi ailesinden geliyordu ve sayesinde şaşkınlıkla dini bayramlara katılmaktan, Yom Kipur'a iştirak etmekten, hatta saçmalık ölçüsünde uzun ayinlere gitmekten hoşlandığımı fark etmiştim, ne de olsa bunlar beni ilgilendirmiyordu. Connie'yi yakından ilgilendiriyordu tabii, gerçi artık aktif bir Yahudi değildi ve din konusunda, henüz, "Tanrı'ya inanmıyorum," diyemese de benim gibi hissediyordu. Batıl ya da işlevini yitirmiş inançtan dolayı değil, mutlak ifadelerle sorunu olduğundan. Kendini ibadet etmeyen bir ateist olarak nitelemeyi tercih ediyordu. Bunun, kimi zaman bir şiirinde kullanmaya ihtiyaç duyduğu dini güdülere tamamen sırtını dönmemek anlamına geldiği kanısındaydı.

Katoliklikten iyisi olmadığını, uyumlu kazakları ve özel uzmanlar denetimindeki sağlıklarıyla ailesinin üç boyutlu bir Noel kartında yaşadığını sanan Sam Santacroce'yle ilginç bir tezat oluşturuyorlardı. Santacroce'lerin çekirdeksel kusursuzluğundan kurtulmamın üzerinden yıllar geçmiş olmasına ve Huxtable'vari cilalarının altında yatan sinizmi, rüşvetçilik eğilimini ve önyargıyı görmeme rağmen, Sam'in ailesine duyduğu açık sevginin dikkate değer bir huzurun göstergesi olduğunu düşünmeyi sürdürüyordum. Hepimizin böyle denetimsiz kalplere sahip olmamızı istiyordum. Hepsinden de çok Connie'nin, çünkü onun ailesinin bunu hak ettiği görüşündeydim. Ama o tereddüt ediyordu. Gelenekleri sıkıcıydı. Ailesi delilerle doluydu. Tanrı hayatlarında çok fazla yer işgal ediyordu. Tanrı'yla ilgili şeyler sinirime dokunmayacak mıydı?

Tanrı'yla ilgili şeyler sinirime dokunmadı çünkü çarmıha gerilmiş bir adamla ilgili değildiler. Yahudilerin Tanrısı ve onun insanları üzerindeki etkisi cezadan ve kibirden, Kurtarıcı'dan ve üçüncü gün dirilmesinden, şarap ve ekmek ayininden, Teslis'in getirisi olan çarpık mantıktan, kan ve işkenceyle dolu uzun bir geçmişten, bitmek bilmez lanetlenme tehditlerinden, cinsel dar görüşlülükten ve suçluluktan, inatla sürdürülen Püriten

âdetlerinden, kendini beğenmişlikten, merakın köreltilmesinden ve hepsinden çok da Noel ağaçlarıyla On Emir için öldürmeye hazır savaşçı zihniyetinden mutluluk verici bir şekilde azadeydi. Bütün bunların yerine, Plotz'ların İbranice olduğu için içerdikleri dogmaları gizleyen duaları ve şarkıları, kökenleri binlerce yıl geriye uzanan, her türlü zorluğa direnmiş ayinleri ve gelenekleri, Şabat sırasında yemek masasında tutuştukları ateşli tartışmaları, kardeş gibi yakın uzak akrabaları, tutkulu ağızlarından yemek parçaları saçarak atışmaları, sıradan bir şeymiş gibi laf arasında söyledikleri öğrenilmiş göndermeleri ve gecenin sonunda insanın sesinin kısılmasına yol açacak kadar şevkli vedalaşmaları vardı. Hiçbiri benim için sorun değildi, sorun da buydu.

Connie'yle birlikteyken evine gizlice girmeme, bir yabancının gardırobunda otuzbir çekmeme ya da bir keresinde Samantha Santacroce'nin annesini aradığım gibi annesini arayıp "Sesler... sesler," gibi umutsuz ve anlaşılmaz şeyler söylememe gerek kalmadı. Connie daha önce amsalaklaşmama neden olan kadınların hiçbirinin yapmadığı şekilde aşkıma karşılık verdi ve bu kendine özgü sorunları beraberinde getirse de -aşk uğruna gerçek benliğini tıpkı benim etkin biçimde yaptığım gibi susturduğundan ve bizi bekleyen bir hesaplaşma günü olduğundan kuşkulanıyordum özellikle- kişisel sınırlarının farkında ve aklına mukayyet olan bir yetişkin gibi davranmayı az çok başardım. Rachel ve Howard Plotz'a, Bob ve Barbara Santacroce'ye veya onlardan önce Roy Belisle'a ve kol damarlarına âşık olduğum gibi tutulmadım. Efendi davrandım. Ancak bir süre için de olsa Connie'nin bütün sülalesine kafayı biraz fazla takma tehlikesi geçirdim ve bu duygu Belisle'ların ya da Santacroce'lerin yanında hissettiklerimi andırıyordu: onlara ait olma, aileden biri olma dürtüsünün ateşlediği sokulgan, hafiften dengesiz bir arzu ve özgüvenle uyum sağlama, özür dilemeden masanın diğer tarafındaki minik havuçlara ya da patates cipsine uzanma isteği, evin halı kaplı zeminine serilip (en derindeki düşüncelerimle kusursuz bir uyum içinde) aklımdan

ne geçerse söyleme, hemen karşılık bulan kucaklama hamleleri başlatma ve gecenin sonunda kapıdan uğurlanırken "Seni seviyoruz Paul," sözcüklerini duyma ihtiyacı. Her şeyden çok "biz" olmak istiyordum aslında. Benliğimi gururla ileri sürmeme rağmen, aslında tek istediğim kapsayıcı ve mecburi bir "biz"in kucaklayışında boğulmaktı. Daha büyük, tarihi, nihayetsiz bir şeyin içine çekilmek, dahil edilmek istiyordum. Birimin bir parçası olmak. Klanın parçası olmak. Connie'nin sülalesi böyle bir "biz"in özüydü esasen. Merkezi bir çekirdeği -annesi, babası, bir erkek ve iki kız kardeşi- vardı, sonra da amcalardan, teyzelerden, kuzenlerden, kuzen çocuklarından, yeğenlerden, büyükanne ve büyükbabalardan, büyük amca ve teyzelerden oluşan sürgünleri ve dalları: hiç bilmediğim türde bir aile. Bu genişleyen insan topluluğunun içinde bir yerde, sıkıca sarılmış, tek amaç doğrultusunda birleşmiş bir kalp vardı ve bu birliğin en önemli başarısı, bana kalırsa, kayba karşı bir savunma hattı oluşturmaktı. Ölümler de vardı; dinini reddeden, ot içen ve Yahudi olmaktan hoşlanmayan isyankâr gençler de. Ama bunlar istisnaydı. Çoğunlukla birbirleriyle yakından ilgileniyorlardı. Birbirlerinin işine burunlarını sokuyor, dedikodu yapıyor, şu ya da bu konuda kaygılanıyor, birbirlerini dertlerden kurtarıyor ve tabii ki bir araya geliyorlardı – iki elleri kanda olsa bile Bar ve Bat Mitsva'larda, düğün ve yıldönümlerinde, önemli doğum günlerinde, Hamursuz Bayramı'nda ve dini bayramlarda toplaşıyorlardı.

Connie, ailesiyle vakit geçirmemiz gerektiğinde başlangıçta gözlerini devirip dehşete düşmüş numarası yapsa da, ben ona ailesini özgürce, çekinmeden sevme ruhsatı verdim ve çok geçmeden annesiyle arasındaki özel yakınlığa, babasıyla arasındaki şefkate şahit oldum. Kardeşlerine takılır, kuzenleriyle birlikte güler, büyükleriyle sanki Rusya'nın Yahudi yerleşim bölgesindeki küçük bir köyde büyümüş gibi ilgilenirdi. Ama beni, *shegetz*'ini de var gücüyle korurdu. Sonunda Yahudi olmayan biriyle evlenirse ailesi için kutlama vesilesi olmayacaktı. Connie'nin dün-

yevileşmesini "kabullendikleri" gibi bunu da kabullenecek fakat Yahudiliğe yaklaşmamız umudunu, din değiştirmem yönündeki umutlarını koruyacaklardı – tabii bunu asla yapmayacaktım çünkü Tanrı'ya inanmıyordum. Bana gelince, Santacroce'lere karşı davranışlarımın aksine, ateistliğim hakkında soğuk beyanatlarla onlara hakaret etmekten kaçınıyordum çünkü onları seviyordum. Onları sevdiğimi belli etmemeye çalışıyordum çünkü hem Connie'nin ona yaranmaya çalıştığını sanmasını istemiyordum, hem de kalbimi çalan kızların aile kurumuna düşkün olmasının, benim de bu muhafazakâr ailelere âşık olmamın bana özgü bir tür hastalık olduğunu düşünüyordum. Kendimi, hiçbir şeyin farkında olmadan mantıksız sevgimin hedefi olan insanların merhametine teslim etmekten bıkıp usanmıştım. Aile toplantısına katılmak zorunda kaldığı için canı sıkılan haydut görünümlü erkek arkadaşlardan biri olmak istiyordum. Böyle elemanlar havalı ve ketum olur, arkalarından ne söylendiğine hiç aldırmazlar ve kızlar da bunun için onları daha çok sever. Plotz'lardan biri ne zaman ağzını açsa şapşalca gülmemeyi, şakalara en yüksek sesle kahkaha atan olmamayı başarabilsem, bir aile toplantısından sonra herkese hediyeler göndermemeyi başarabilsem, o erkeksi somurtkanlık örneği ben olabilirdim. Bastırılamayan hevesim kendimi Plotz'ların yemek masasında mutlu bir fahişe gibi hissetmeme neden oluyordu yine de. Connie'nin kız kardeşinin düğününde kadınsı gözyaşları döktüm. Düğün yemeğinde sarhoş oldum ve Plotz ailesi üyelerinin arasında dolaşıp birine ayakkabılarını ne kadar beğendiğimi, diğerine tıbbi gereç ticaretinde ne kadar başarılı olduğunu söyledim. Gelin ve damadın sandalyelere oturtulup havaya kaldırılarak dans edenlerin arasında dolaştırıldığı geleneksel kutlama dansı *hora*'ya katıldım. Şevkle dans ettim, damadın sandalyesini kaldırdım (adamı tanımıyordum bile) ve salonda dört dönüp harika vakit geçirdim.

Dans sona erince Connie'yi bulamadım, böylece bir içki daha alıp biraz nefeslenmek için oturdum. Stuart Amca yanıma gel-

di. "Selam Stu," dedim ona. Der demez de pişman oldum. Böyle bir adama Stu demek! Hızla samimiyet kurmak için belli erkek isimlerini kısaltıvermek gibi iğrenç bir alışkanlığım vardı. Önemli olan isim değil, ismi taşıyan adamdı aslında. Connie'nin Stuart Amcası ufak tefekti ama girdiği odada hemen fark edilirdi. Sessiz sakin bir adamdı fakat konuştuğu zaman kendini dinletirdi. Kardeşlerin en büyüğü, ailenin reisi, Hamursuz kutlamasının lideri oydu.

Belki ona Stu demiş olmamın sonrasında olanlarla ilgisi yoktu. Belki de gece boyunca Connie'nin akrabalarına yağdırdığım komplimanlardan bazılarını duymuş ve abartılı bulmuştu. Ya da belki dans pistinde kendimden geçmemden hoşlanmamıştı. Aramızda boş bir sandalye bırakarak masaya oturdu, yavaşça bana doğru eğildi. Bundan önce beni fark etmiş olduğuna dair en ufak bir ipucu vermemişti.

"Filosemit kime denir, biliyor musun?" diye sordu.

"Yahudileri sevenlere mi?" dedim.

Yavaşça başını salladı. İncelmiş saçlarının arkasına kayan takkesi sanki sihirli bir şekilde başında asılı duruyordu. "Bir fıkra anlatayım mı sana?" diye sordu.

Fıkra anlatacak birine benzemiyordu bana kalırsa. Belki de fıkralardan hoşlandığımı duymuştu.

"Elbette," dedim. "Anlat tabii."

Başlamadan önce uzunca bir süre bana baktı, öyle uzun süre baktı ki, bangır bangır çalan müzik bir süre sonra neredeyse duyulmaz oldu ve gözleri salon ışıklarından daha parlak bir hal aldı.

"Yahudinin biri barda oturuyormuş. İçeri, Yahudilerden nefret eden bir adam ile Yahudileri seven bir adam girmiş," dedi en sonunda. "Yahudinin iki yanına oturmuşlar. Yahudilerden nefret eden adam, filosemitle Yahudinin hangisini tercih edeceği konusunda tartıştıklarını anlatmış. Yahudilerden nefret eden adam, Yahudinin filosemiti değil kendisini tercih edeceğine inanıyor-

muş. Filosemit buna ihtimal vermiyormuş. Yahudilerden ölümcül bir tutkuyla nefret eden adamı nasıl olur da karşılaştığı her Yahudiyi kollarını açarak karşılayan birine tercih edebilirmiş? 'Eee, ne diyorsun?' demiş Yahudilerden nefret eden adam. 'Bu konuyu açıklığa kavuşturabilir misin?' Yahudi filosemite dönmüş, parmağıyla Yahudilerden nefret eden adamı gösterip, 'Onu tercih ederim,' demiş. 'En azından gerçeği söylediğini biliyorum.'"

Stuart Amca fıkrasını bitirince gülmedi. Gülümsemedi bile. Nezaketen attığım abartılı kahkaha, masadan kalkıp gittiği sırada boğazıma takıldı.

"Neden ben?"

"İsa'nın sözlerinden biri olmadığını söylüyor," dedim. "Yahudilere özgü bir şey olduğunu düşünüyor."

"Yahudilere mi?"

"Eski Ahit'ten alıntı olduğunu düşünüyor."

"Yahudilere özgü bir şeyse," dedi, "o zaman benden bileceksiniz, değil mi? Ofisteki tek Yahudi benim."

"O pasaja bir daha bakıp Eski Ahit'ten olup olmadığını söyler misin lütfen?"

"Kutsal Kitabı ezbere bildiğimi mi sanıyorsun?"

"Kaç yıl İbranice eğitimi aldın sen?" diye sordum.

"Bana ne faydası oldu ki, gerçi bak, sonunda İbraniceye adanmış bir beyin takımının parçası oldum sayende."

"Connie," dedim, "lütfen."

"Bana hâlâ İsa'nın insanlara 'Ahh, vay be' dedirtmek için başını sonradan söylediği şeylerden biri gibi geliyor bu metin," dedi. "Ama kim bilir. Belki de Yahudilere özgü bir şeydir. Neden Google'da aratmıyorsun?"

Connie, Google'da bir şeyler aratmaya çok meraklıydı. Her türlü krizde yardımcı olur, en önemli meselelere açıklık getirirdi

Google'ın arama motoru. Bir restorandayken *rigatoni* ve *penne* arasındaki farkı bir an için unutacak olsak, Google'a "*rigatoni* ve *penne* arasındaki fark" yazıp cevabı hemen bulurdu. *Rigatoni* ve *penne* arasındaki farkları öğrenmek için restoran çalışanlarının her daim insani tahminlerle dolu, netlikten uzak, nevi şahsına münhasır yanıtlarını dinlemek zorunda kalmazdık. Ego-cihazından gelen özenli tanımları okurduk biz. Ya da şarap içerken, şarap hakkında benden daha bilgili olan Connie'ye, "Beyaz şarabı da kırmızı şarap gibi havalandırmak gerekiyor mu?" diye sorardım örneğin. Yanıtı bilmiyorsa ya da bir zamanlar bilip de artık unuttuysa ve fena halde yeniden bilmesi gerekiyorsa hemen oracıkta, yemek masasında, ben beklerken yanıtı arar, havalandırmanın beyaz şaraplar üzerindeki etkisinin yanı sıra üzümler, taninler, oksidasyon teknikleri hakkında tonlarca şey bulurdu, sonra da bakışlarını telefondan ayırmadan bu gelişigüzel bilgi parçacıklarını dalgın dalgın, bölük pörçük cümlelerle masanın diğer tarafında oturan bendenizle paylaşırdı. Bazen de hangi filmde kimin oynadığını, hangi şarkıyı kimin söylediğini ya da kimin kimle çıktığını unutur ve bu şeyleri öğrenmek için sohbetimizi bir kenara bırakıp yanıtı aramaya girişirdi. Artık spekülasyon ve anımsamaya çalışma dünyasında yaşamıyordu – gerçekler birkaç tık ötedeyken hiçbir şeye sorgusuz sualsiz inanmaya niyeti yoktu. Bu durum beni deli ederdi. Akşam yemeğimi Wikipedia, About.com, IMDB, *Zagat guide, Time Out New York,* yüzlerce Tumblr sitesi, *New York Times* ve *People Magazine* eşliğinde yemekten bıkıp usanmıştım. Cehaletimizi zevkle kabullenmekte unutulmuş, tuhaf bir keyif yok muydu? Arada bir yanılamaz mıydık? Nereye gidip ne yapacağımızdan, seks ve ne sıklıkta seks yaptığımızdan, benim sözde Red Sox bağımlılığımdan ve milyonlarca başka şeyden çok, o kahrolası ego-cihazı yüzünden kavga ederdik. (Çocuk meselesi hariç. En çok çocuk sahibi olma konusunda kavga ederdik.) Bıkıp usandığımda, "Ay aslında güçsüz bir yıldızdır" ya da "Un *tortilla*'larında kenevir vardır" veya "En sevdiğim Sean Penn

filmi *Forrest Gump*" gibi şeyler söyler ve ısrar ederdim, sonunda Google'da aratıp sanki *bak bak bak şuna bak* diyen kendisi değilmiş gibi ekranı yüzüme sokup sallardı. Ben de, "Tom Hanks'miş, yok yahu! Sean Penn'di!" derdim ve o da "Bak işte burada, bak! *Tom Hanks* işte!" diye haykırırdı ve ben de, "Bunun için internete ihtiyaç duyduğuna inanamıyorum!" derdim, bundan sonra da gecemiz sinir harbiyle geçerdi.

Oturup özgeçmiş sayfamdaki pasajı Google'ladı. Aradığı karşılık internette çıkmadı.

"İncil'den falan değil," dedi bana. "Galiba biri seninle kafa buluyor."

"Biri benimle kafa buluyor demek," dedim.

"Bak işte bu," dedi, "Yahudilere özgü bir şeydir."

O sabah 11.34'te, "Seir Tasarım"a şunları yazdım:

> Cuma gününden beri yanıtınızı bekliyorum. Bilişim sektöründe çalışanların e-postalarını sık sık kontrol ettiğini tahmin ediyorum zira her sektörde insanlar e-postalarını sık sık kontrol ediyor. Karşılık vermemiş olmanız çok üzücü. Bu acil bir konu. Birisi kimliğimi çaldı. Sizin yardımınızla. Hatta bana kalırsa kimliğimi çalan SİZ de olabilirsiniz. Eğer sizden yanıt alamazsam, internete hakkınızda şikâyet bırakacağım.
>
> Lütfen acilen cevap veriniz.

"İnternete şikâyet bırakacakmış," dedi Connie. "Facebook'taki çocuklar buna bayılacak."

"Başka bir önerin var mı?" diye sordum.

On beş dakika sonra, bir e-posta daha yazdım:

> Karşımdaki Chuck Hagarty ya da "Anonim Kullanıcı" mı, hani şu köprü için bana sekiz bin dolar borçlanan adam? Bir insanın, başkalarının hayatı üzerinde bu türde bir gücü olmamalı. Ancak geçmişte bü-

yük bir maharetle kanıtladığın üzere, internette işler böyle yürüyor, değil mi Chuck?

"Betsy'nin Bay Perkins'le işi bitti."

"Tamam," dedim, "şimdi geliyorum."

Lütfen Kutsal Kitap alıntısını ve özgeçmiş sayfamda ne işi olduğunu açıklayın. Herhangi bir inanç sistemiyle ilişkilendirilmeyi hoş karşılamıyorum. Ben ateistim. İnsanların burada bir tür evanjelik operasyon yürüttüğümü sanmasını istemem. Bir ağız, yalnızca bir ağızdır. İçinden ne tür dini saçmalıklar çıkarsa çıksın onu elimden geldiğince düzgün şekilde tedavi etmeye gayret ederim. O biyografiyi karakterime yapılmış kişisel bir saldırı olarak kabul ediliyorum. Derhal kaldırın yoksa avukatım aracılığıyla ben kaldırtacağım.

"Dr. O'Rourke?"

"Evet?"

"Bay Perkins sizi bekliyor."

Gelen Betsy'ydi. "Bay Perkins'in beklediğinden haberim var, Betsy. Mümkün olan en kısa sürede kendisiyle ilgileneceğim ama gördüğün üzere şu an biraz meşgulüm."

"Gördüğüm tek şey internette dolaştığınız," dedi. "İnternetin Bay Perkins'ten daha önemli olduğunu bilmiyordum."

"Hazır olduğumda Bay Perkins'in köprüsünü yerleştireceğim, Betsy. Lütfen sen kendi işine bak."

Bay Perkins'in köprüsünü yerleştirip tıraşladıktan sonra:

Zorlu bir köprüyü yerleştirip tıraşladığım sırada bu tür şeylerin dikkatimi dağıtmasını istemiyorum. Belki acil bir durumla ilgileniyorsunuzdur. Çocuğunuzun hasta olduğunu ve onu doktora götürmeniz gerektiğini hayal edebilirim. Ama, hadi canım. Siz de benim kadar iyi biliyorsunuz ki telefonunuz mutlaka yanınızdadır, hatta belki bilgisayarınız da, dolayısıyla bekleme odasında her işinizi halledebilirsiniz çünkü çocuğunuz ne kadar hasta olursa olsun bekleme odasında

otururken e-postanızı kontrol etmemeniz mümkün değil. Biliyorum çünkü benim de bir bekleme odam var ve e-postalarını kontrol eden hastaları sürekli görüyorum. Acil serviste bile olsanız, çocuğunuzun acil serviste olduğunu ve ne kadar kaygılandığınızı anlatan mesajlar, e-postalar ve tweetler atarsınız siz. Demek ki büyük olasılıkla e-postamı okudunuz ve yanıt vermemeyi tercih ediyorsunuz. Bu kabul edilmeyecek bir durum. Bilişim sektöründe çalışmamama rağmen ben bile bütün gün internetteyim.

İnternetle ilişkim, :) ile olan ilişkim gibiydi. :)'den ve başka insanların :) işaretlerine, :-) ve :> işaretlerine maruz kalmaktan nefret ediyordum. En çok da :))'den nefret ediyordum çünkü bana gıdımı anımsatıyordu. Sonra :(ve :-(ve ;-) ve ayrıca ;) ve ne anlama geldiğini bile bilmediğim *-) vardı, gerçi D:< ya da >:O veya :-& kadar anlaşılmaz değildi. Gerizekâlılar tarafından tasarlanan bu basitleştirilmiş ifade biçimleri öyle karmaşık hiyerogliflere dönüşüyordu ki zekâmı kat kat aşıyordu. Bir de animasyonlu olanlar vardı, kirpikleri ve kırmızı dilleriyle ekrandan bana imalı imalı göz kırpan tombul sarı emotikonlar seksi çağrıştırıyor, onlarla sevişmemi istiyorlardı. Ne zaman animasyonlu bir emotikon eklenmiş bir e-posta okusam mesaimin dengesini sarsan şiddetli bir cinsel gerilim hissediyordum ve yalnızca bir diş hekiminin hijyen gerektiren alışkanlıkları sayesinde iPad'e bakarak Gümbürtü Kutusu'nda otuzbir çekmenin cazibesine karşı koyuyordum. Asla emotikon kullanmayacağıma yemin etmiştim... ta ki bir gün, aniden ve fazla düşünmeden ilk :)'imi kullanana dek. Sonrasında, baştaki direncime rağmen :) meslektaşlarımla, hastalarımla ve yabancılarla yaptığım gündelik yazışmaların parçası haline geldi, Red Sox sohbet odalarında ve mesaj panolarında sık sık kullandığım bir işarete dönüştü. Dünyanın en tembel ve iğrenç güdülerine karşı savunmasız kalmış, teknoloji karşısında ilkelerimin aşınmasına karşı koyamamıştım. Çok geçmeden :(ve ;) ve ;(işaretlerini de kullanmaya başlamıştım

ve bundan sonra sıra animasyonlu emotikonlara gelmişti; şimdi, insani duygularımın engin derinliğini bu sığ kısa yollara, bu dizgisel ergenliklere indirgeme niyetim olmamasına rağmen, bütün gün indirgiyor, indirgiyor, bu emotikonlara iç dünyamın titrek ağırlığını yüklüyor, taşıtıyordum... bunun ne zaman ve nasıl olduğunu bilmiyordum. Gerçek duyguları ifade etmenin yüzeysel bir yöntemi olduğunu bile bile, emotikonlara haklı bir öfkeyle nefret beslememe rağmen sürekli kullanıyordum onları. Emotikonlardan tiksinmem ve nihayetinde onlara teslim olmam internetle aramdaki daha büyük mücadelenin yansıması olmasa bu kadar canım sıkılmazdı. İnternetin sinsi ayartmalarına karşı koymak için elimden geleni yapmıştım ama en sonunda dişçi koltuğunun başında, metroda F hattında, Central Park'ın çimenlerinde sırt üstü yatarken bile ego-cihazıma bakarak internette kendimi kaybeder hale gelmiştim.

Demem o ki, Seir Tasarım'a mail attıktan sonra, Bay Perkins'i bekletme pahasına internette biraz dolaştım ve tıklamaya değer her şeye tıkladım... Taliban saldırısı... İsyancılar Kazanıyor... Zayıf Ekonomi... Red Sox Arayı Açıyor... Güney Sudan'ın Açıklamaları... Adele'in Yeni Albümü... Bangla-... BoSox Temmuz'a İyi Başladı... Savcılar Arıyor-... Yeniden Sigortalanan-...Yüksek Topuklu Giyen Seksi Kızlar... Sayfamızı Beğenin... Bilgisayarınızı Koruyun... Kargo Bedava-

"Dr. O'Rourke?"

Gelen Connie'ydi. "Efendim?"

"Abby, Bay Perkins'in köprüsünde bir sorun olduğunu söylüyor."

"Abby neden gelip kendi söylemiyor bunu?" diye sordum. "Abby neden bana hiçbir şey söylemiyor?"

"Senden çekiniyor," dedi.

"Çekinmek mi? Bütün gün karşılıklı oturuyoruz!"

"Elçiye zeval olmaz," dedi.

Gidip Bay Perkins'le ilgilendim. Köprüsünde hiçbir sorun yoktu.

İronik olan nedir, biliyor musunuz? Çalışanlarım, insanlara ne zaman açık olduğumuzu ve bize nasıl ulaşabileceklerini anlatan küçük, bilgi veren bir kurumsal internet sitesinin gizlilik risklerinden ve internetin çirkinliklerinden uzak durma isteğimi vs tehlikeye atmayacağını söylüyordu. Ama bakın ne oldu? Şu batasıca kurumsal internet sitesi yüzünden gizlilik konusundaki endişelerimde tamamen haklı çıktım! Sizin yaptığınız site! Dolayısıyla, artık yanıt versenize ulan!

"Dr. O'Rourke?"

Gelen Betsy'ydi.

"Çalışmanızı böldüğüm için özür dilerim," dedi. "Ne kadar meşgul olduğunuzu görebiliyorum. Bayan Deiderhofer'la işimin bittiğini haber vermek istemiştim."

"Teşekkürler," dedim. "Betsy?"

"Efendim?"

"Seni terslediğim için özür dilerim. Biraz gerginim de."

"Neden gerginsin?"

"İnternet sitesini unuttun mu? Kimliğimin çalındığını unuttun mu?"

"Ah, Tanrı aşkına," dedi, "meseleyi gereksiz yere büyütmeyelim."

"Sen neden rahatsız değilsin?" diye sordum. "Lise yıllığındaki fotoğrafını bulma zahmetine bile girmişler."

"Resimden şikâyetçi değilim ki."

"Mesele bu değil."

"Artık kliniğinizin küçük ve güzel bir internet sitesi var," dedi. "Bunun kimlik hırsızlığına girdiğini sanmıyorum."

"O zaman sen ve ben birbirimizi asla anlayamayacağız, Betsy."

Çekti gitti. Bir e-posta daha yazdım:

Bu yaptığınız hastalıklı bir şey.

"Dr. O'Rourke?"

Yine Connie gelmişti. "Efendim?"

"Bay Perkins gitmeyi reddediyor. Köprüsünün renginin bir tuhaf olduğunu söylüyor."

"Rengi tuhaf falan değil."

"Öyle diyor."

"İsa aşkına," dedim. "Hemen geliyorum."

Gidip Bay Perkins'le ilgilendim. Köprüsünün rengi tuhaf falan değildi.

Talep etmediğim halde benim için bir internet sitesi yaptınız. Bu durumun düzeltilmesi gerekiyor. Hem de hemen. İşler çığırından çıkmadan önce. Yoksa zaten çığırından çıktı mı? İnternet "sitemi" ortadan kaldırmak hâlâ mümkün mü? Bir internet sitesi nedir, internete nasıl konur ve nasıl kaldırılır? Eminim bu aptalca sorularım yüzünden modern dünyayı anlamadığımı düşünüp bana güleceksiniz, varsın öyle olsun. İnternet sitem için hazırladığınız imgeleri görünür kılan tasarımı oluşturan kodu yok edebileceğim somut bir mecra var mı? Bunu yaparsam internetten tamamen kalkar mı yoksa bir şekilde varlığını sürdürür mü? Hislerim varlığını sürdüreceği yönünde. İnsanların önbellek dediği şey bu mu? "Benim" internet sitem sonsuza dek "önbellekte kopyalanmış" olabilir mi? Hani şu istemediğim internet sitesini diyorum?

Genellikle oturmuş bir hastayla ilgileniyor olurum ve şöyle şeyler düşünürüm: Ross vardı, kızın adı neydi, kızın adı neydi, Ross ve... adı neydi kızın, a harfiyle başlıyordu, neydi ilk harfi, lanet olsun, anımsayamadım, anımsayamıyorum, neydi, ah... hah, bir dakika, doğru, elbette, bunu mu hatırlayamadım, ne kadar aptalım, Ross ve Rachel'dı adları! Ross ve Rachel, herkes bilir bunu. Akılda kalan bir ikili, Ross ve Rachel. Ross'un kız kardeşinin adı da... Rachel'ın arkadaşı olan kız... şey, tabii hepsi arkadaş ama

Rachel'ın ev arkadaşı da olan, bir de diğer kız vardı, şu aptal sarışın hani, Lisa Kudrow'un oynadığı, dizi bittikten sonra kariyeri pek iyi gitmedi, aslında hiçbirinin kariyeri iyi gitmedi – gerçi multimilyoner oldular, o yüzden ne fark eder ki diyebilirsiniz. Ama gerçek şu ki, popüler bir televizyon dizisinde oyuncuysa insan bunun keyfini çıkarmalı çünkü bir daha oyunculuk yapamaz. O role kısılıp kalır. Düşününce epey depresif bir durum aslında, çünkü her biri lüks içinde yaşayacak ama hayatlarının bir amacı kalmayacak. Hayatımın amacı doğrultusunda çalışmadığımı düşünemiyorum, hayatımı hastalarla ilgilenmeden geçirdiğimi düşünemiyorum, dün gece rüyasında dişini kıran bu hastam gibi... Adı hangi harfle başlıyordu... Hangi harfle başlıyordu anımsayamıyorum, alfabeyi baştan sona sayabilirim, belki böylece hafızam tazelenir, bazen işe yarar ama her zaman değil, neden olmasın, başka ne yapacağım ki... A, hayır, B, hayır, C, hayır ama C... neden C... C kesinlikle... dizide adı C harfiyle başlayan bir karakter vardı... ah, Chandler! Chandler'ın birlikte olduğu karakterin adı da Monica'ydı. Monica, Rachel'ın arkadaşıydı... tabii hepsi arkadaştı. Ross ve Rachel, Monica ve Chandler, bir de diğer ikisi... Diğer ikisinin adlarını anımsayamadığıma inanamıyorum, içlerinden biri, İtalyan olan karakter, adı dilimin ucunda, dilimin *tam ucunda,* tam ucunda dilimin... Joey miydi? Sanırım Joey'di adı. Acaba Abby biliyor mudur? Herhalde biliyordur. Şuna bir bak hele. Tabii ki biliyordur. Ama bana söyler mi? Tutup sorsam, "Ha, ne, ben mi?" der. Joey olduğuna emin gibiyim. Peki ya diğerinin adı-

"Dr. O'Rourke?"

Connie kapıda duruyordu.

"Vaktiniz olunca bakar mısınız?" dedi.

"Connie, *Friends*'deki üçüncü kızın adı neydi? Aptal sarışının? Dizi bittiğinden beri işleri pek yolunda gitmeyen oyuncunun canlandırdığı hani?"

"Phoebe mi?"

"Phoebe! Kahretsin! İşte bu! Phoebe! Tamam, Bayan Deiderhofer," dedim hastama, "tükürebilirsiniz." Bayan Deiderhofer on dakika boyunca tükürdü. Connie'nin yanına gittim.

"Cevap gelmiş," dedi.

iPad'i bana verdi.

Kendini ne kadar iyi tanıyorsun?

"Bu kadarcık mı?" dedim. "Bir sürü e-posta attım ve bana tek yazdığı kendimi ne kadar iyi tanıdığım mı? Kabul edilemez bir şey."

"Bir de şey var..."

"Ne?"

"Biyografin değişmiş."

"Nasıl değişmiş?"

Siteyi kaldırmış, çevrimdışı falan yapmış, sonra değiştirip yeniden internete koymuşlardı. Her şey aynıydı, tek bir şey hariç. Eski tuhaf alıntıya yeni bir tuhaf alıntı eklenmişti.

Safek bizi yeniden bir araya getirdi ve onunla birlikte geçici olarak İsrail topraklarına konuk olduk. Adımızı verecek bir şehrimiz, bize komutan atayacak, bizi savaşa sürecek bir kralımız, takip edecek yasalarımız yoktu; tek bir yasa hariç. Kalbinde kuşkuya yer aç; çünkü Tanrı, ancak Tanrı, yalnızca Tanrı bilebilir. Ve Safek'i takip ettik ve yanıp yok olmadık.

"Yine mi din!" diye haykırdım. "Betsy! Safek de kim oluyor?"

"Kimi soruyorsun kimi?" dedi duvarın diğer tarafından. En deneyimli diş hekiminin bile açıklayamayacağı nedenlerden ötürü bir diş kliniğinde kimin ne yaptığını her an duyabilirsiniz çünkü odaları ayıran duvarlar ofis alanlarındaki ya da tuvalet bölmelerindeki gibi tavana yarım metre kala biter.

"Safek!" dedim.

İncil'deki karakterlerin kim olduğunu söyleyemiyorsa onca okuma ve satır altlarını çizme ne işe yarıyordu?

"Yeni Ahit'te o isimde biri yok," diye seslendi.

"Safek diye birini hiç duymadım," dedi Connie, "ama," diye devam etti, "bu sözcüğü biliyorum."

"Sözcük mü?"

"Safek İbranice bir sözcük."

"Ne anlama geliyor?"

"Kuşku," dedi.

"Kuşku mu?"

"İbranice 'kuşku' anlamına geliyor."

"Kendimi ne kadar mı iyi tanıyorum?" diye yazdım Seir Tasarım'a.

Siktirin gidin. Kendimi bu kadar iyi tanıyorum işte.

O günkü son hastam dişinin sallandığından şikâyet eden beş yaşında bir çocuktu. Arkadaşlarından biri saçını çekse çocuğu bir beyin uzmanına gösterecek türde ebeveynleri olduğunu tespit etmiştim. Otuzlarının sonlarındaki, Volvo ve anne sütü meraklısı olduğunu, kendi sebze püresini yaptığını tahmin ettiğim anneye baktım. Kareli, düğmeli bir gömlek giymiş ve sakalı özenle düzeltilmiş baba bütün özel üretim bira çeşitlerini biliyor olmalıydı. Mesnetsiz korkularıyla tıbbi tedavi sistemine gereksiz yere yük oluyorlar diye onları geri çevirecek değildim elbette. Mesnetsiz korkular olmasa aylık gelirim yarıya düşerdi. (Diğer yandan, diş tedavisi korkusu diye bir şey olmasa gelirim ikiye katlanırdı.) Bu evhamlı ebeveynler sallanan bir süt dişi için çocuklarını diş kliniğine getirme ihtiyacı duyuyorsa mutlulukla sularına gidecektim. Reflektörü kızın ağzına odakladığımda aklımdan geçen buydu. Ama çocuğun ağzında yedi tane çürük buldum. Beş yaşındaydı ve yedi tane çürüğü vardı. Sallanan süt dişi, düşme zamanı geldiği için sallanmıyordu. Köküne kadar çürümüştü. Çekmekten başka şansım olmadığını söyledim. Annesi ağlamaya başladı, babası utanmış göründü. Meğer uykuya dalmasına yardımcı olmak için

çocuğa her gece bir lolipop veriyorlarmış. "Ağlamasını duymak öyle korkunç ki," dedi annesi. "Sakinleşmesini sağlıyor gerçekten," dedi babası. Çocuğun musluk suyu içmesine izin vermiyorlardı, üzerinde organik ürün etiketi olmayan hiçbir şeyi yemesine izin vermiyorlardı ve ona şekersiz lolipop vermeye bile yanaşmıyorlardı çünkü şekersiz olan her şey yapay tatlandırıcılarla doluydu ve bu pis yapay tatlandırıcılar kansere yol açıyordu ama ağlamayı bırakıp uyusun diye kızın her gece on saat yattığı yerde dişlerini çürütmesine müsaade ediyorlardı. İnsanlar hayatlarını mahvettikleri için anne babalarına kızar ama çocuk sahibi oldukları anda şefkatle mağduriyetine yandıkları çocuklar olmaktan çıkıp sınırsız acılara yol açan cahil faillere dönüştüklerini fark etmez.

Connie'ye anlatmaya çalıştığım şey de buydu. O çocuk istiyordu, ben istemiyordum. Birlikte olmaya başladığımızda ben de istediğimi sanıyordum. İşte bu her şeyim *olabilecek* bir şey, diye düşünüyordum: çocuklar yani. Doğdukları günden itibaren ölüm döşeğindeki son sözlerinizi dinlemek için çevrenize toplandıkları ana dek ve aradaki her kilometre taşında... Ancak onların her şey olabilmesi için, gerçekten her şey *olmaları* gerekir: artık hayatınızda restoranlar, Broadway oyunları, filmler, müzeler, sanat galerileri ya da şehir hayatının mümkün kıldığı sayısız başka aktiviteye yer kalmaz. Gerçi bunlardan geçmişte ne kadar ender olarak faydalandığım düşünüldüğünde benim için aşılmaz bir durum olduğu söylenemezdi. Ancak olasılık olarak içimde yaşıyorlardı ve olasılıklar önemliydi. Olasılıklarla birlikte özgürlükler gelirdi ve çocuk sahibi olmak bu olasılıkları sıfırlayıp özgürlüğümü kısıtlayacaktı, bu nedenle çocuklarıma içerleme ihtimalim vardı. Tamamen bana ait bir karar yüzünden, onları dünyaya getirme kararım yüzünden çocuklarıma içerlemek istemiyordum. Çoğu kişi bu durumdaydı zaten. Çocuklarını kliniğe getirdiklerinde bezgin, nefret dolu bakışlarını görürdüm. "Bir dakika," demek isterdim onlara, "dişlere sahip olmayı çocuklarınız istemedi. Bu sizin ka-

rarınızdı. Şimdi bu dişler dünyada, temizlenmeleri de şart, dolayısıyla sorumluluk alıp çocuğunuzun elini tutmaya ne dersiniz?" Gerçi konuşmak bana kolay. Çocuğum yoktu ki.

Kimi zaman bir oğula, bir varise sahip olmanın hoş olacağını düşünürdüm. Connie'nin, "Jimmy O'Rourke!" ya da "Paulie Junior!" Derhal buraya gel!" diye haykırdığını hayal ederdim. Adımı taşıyan bir evlat! Bir oğul, bir varis! Bir oğlum, bir varisim olacaktı! Ama o zaman epey yaşlanmış, şüphesiz kırkımı geçmiş olacaktım, oğlum ve varisim hakkında düşünmekten ziyade ne kadar yaşlı olduğumu, ölüme giden yolun yarısını kat etmiş olduğumu falan düşünecektim – bu arada annesinin seslendiği çocuk çelik gibi bağırsaklarıyla sağlığının zirvesinde olacak, ufak şeylere sevinecek ve benden uzun yaşayacaktı. Sikeyim böyle işi, diye düşündüm. Günbegün öleceğimi hatırlatacaksa çocuk falan istemiyorum ben.

Connie'ye bahsettiğimde bu yaklaşımımın neden yanlış olduğunu açıklamaya çalışırdı. Çocuk bir kere doğduktan, aramıza katıldıktan, ailemizin parçası olduktan sonra böyle hissetmeyecektim.

Kulağa hoş geliyordu. Ama çocuklarıma içerlemek istemediğim gibi, onlara fazla âşık olmak da istemiyordum. Küçük kızlarının geceleri hızla yaklaşan uykunun karanlığından korktuğu için ağladığını duymaktan hoşlanmayan ve böylece sıkıntıyla, neden ona bir lolipop vermeyeyim, diye düşünen ebeveynler vardır – iki yıl sonra çocuğun yedi dişi çürür, biri çekilir. İşte böylece takımdaki her çocuğa yalnızca müsabakaya katıldıkları için madalya verecek hale geliriz. Çocuklarımı eksik yönlerini, yetersizliklerini, ortalama karakterlerini, kusurlarını ve suça eğilimlerini göremeyecek kadar sevmek istemiyordum. Ama bunu yapabilirim, diye düşünüyordum, bir çocuğu bu kadar çok sevebilirim. Bir çocuk gerçekten her şey demek olabilirdi ve bu beni ürkütüyordu. Çünkü bir çocuk her şeyiniz oldu mu bütün görüş gücünüzü yitirip yalnızca müsabakaya katıldığı için aldığı madalyaları gu-

rurla sergilemeye koyulabilir, gözünüzün önünden her ayrılışında hayatı için endişe etmeye başlayabilirdiniz. Sürekli korku içinde yaşamak istemiyordum. İnsanlar çocuklarının ölümünü asla atlatamaz. Ben atlatamazdım, biliyorum. Bir çocuk sahibi olmak kendi boktan çocukluğumu düzeltme şansımdı, babamın intiharının yükünden kurtulmanın, hayatı kutsamanın yoluydu ama o çocuk bana onu sevmeyi öğretirse, sevmeyi öğretirse ve onu da babamı kaybettiğim gibi kaybedersem işim biterdi. Havlu atardım. Kahretsin, bu dünyanın da, yaşattığı derin üzüntülerin de canı cehenneme. Connie'ye bunu anlatırdım ve böyle hissediyorsam zaten korkunun kölesi olduğumu söyleyip bana iyi şanslar dilerdi.

Çocuk sahibi olmak istememenin bir nedeni daha vardı. Bunu Connie'yle hiç paylaşmamıştım. Kendimi öldürmeyi ciddi anlamda asla düşünmemiştim ama bir kere çocuk sahibi oldunuz mu bu olasılık ortadan kalkıyordu. Oysa dediğim gibi, olasılıklara sahip olmak önemlidir.

Dört

Talsman, Loeb ve Hart firmasının ortağı avukatım Mark Talsman'a göre yapmamız gereken ilk şey bu sitenin kimin adına kayıtlı olduğunu bulmaktı. Sitenin URL'si www.drpaulcorourkedisklinigi.com'du ve WHOIS veri tabanında kayıtlı olmalıydı, alan adını tescil ettiren kişinin kimlik bilgileri de buradan bulunabilirdi.

URL'nin ortasındaki C harfi ikinci adım olan Conrad'dan geliyordu, Conrad babamın adıydı. Conrad adından nefret ederdim. Özellikle Conrad'a ömrü boyunca Connie denmiş olmasından nefret ederdim. Connie erkek adı değildi. Kadın adıydı, hem de bir zamanlar evleneceğimi sandığım kadının adı – ama şimdi yalnızca nihai umutsuzluğumu anımsatan bir başka şey olmuştu. Bir süre bu bağlantıyı kurmakta zorlandım, iki Connie birbirine o kadar zıttı ki. Birini hemen hiç tanımıyordum, diğerinin en mahrem şeylerini bile biliyordum. Kimse, hiç kimse, Connie bile adımdaki C harfinden haberdar değildi. Diplomamda, profesyonel belgelerimde ya da diğer resmi belgelerimde geçmiyordu. İkinci adlar hakkında Connie'yle yalnızca bir kez konuşmuştuk ve o zaman da yüzüne karşı yalan söyleyivermiştim. Ona göbek adımın Saul olduğunu söylemiştim.

Şaşkınlıkla bana baktı. "Adın Paul Saul O'Rourke mu yani?"

Ağzımdan kolayca çıkıvermişti bu ad, buna şaşmamak gerekir – gerçek adımla uyaklı olan ilk adı söyleyivermiştim. Sonraki

saniyelerde, hatamı düzeltme şansının elimden kaçmasına izin verdim ve yalanımı sürdürmekten başka bir şey yapamadım.

"Tuhaf," dedim, "değil mi?"

"Birkaç Saul tanıyorum," dedi. "Sende hiç Saul tipi yok."

"Ortaokul öğretmenim de aynısını söylerdi," dedim, iyice abartarak. Neden yalan söylüyordum ki? "Ne diyebilirim sana," dedim, "ebeveynlerim bir tuhaftı işte."

"Hippi miydiler?"

"Hayır," dedim. "Yalnızca yoksuldular."

Bu bölümü doğruydu en azından.

Neyse, www.drpaulcorourkedisklinigi.com adresini alan kişi her kimse, hakkımda herkesten çok şey bilen Connie'den bile fazlasını biliyordu. Gerçi Connie adımın Paul Saul O'Rourke olduğunu sanıyordu hâlâ.

Yalan söylediğim sırada neredeydim? Yani öz benliğim neredeydi, tanıdığım ve gurur duyduğum, açıkça konuşan, gerçekleri savunan ve sanrıları yok eden ben neredeydim? Bulunamayacak bir yerde. Amsalaklığın dibine düştüğümü anlamanın yolu buydu işte, kocaman, kahrolası bir yalan. Bir yalan aracılığıyla dünyaya gelmeye çalışan şey benim daha iyi bir versiyonumdu: Florida'da büyüyen, Montana'da uzay kampına gidip at eğiten veya Hawaii'de rüzgâr sörfü turnuvalarına katılan; babası Vietnam'da hayatını kaybetmeden önce Red Sox ikinci liginde oynamış olan, annesi ise dünyaya gelişinden tam sekiz yıl önce Suoi Bong Trang Savaşı'nda hayatının aşkını kaybetmesine rağmen hâlâ kuyruğunu dimdik tutan ve bütün gün tenis oynayan biri. Benim daha iyi bir biyografiye sahip versiyonum. Ama biyografisi daha güzel versiyonum gerçek benliğinin cesedini de yanında taşımak zorundaydı, yakıştırmalar ve uydurmalarla ölümüne sopalanan hakiki ve yalansız benliğimi. Parlak geçmişine rağmen yalancıyı, yalnızca gerçeği söylesem ve kendime sadık kalsam olabileceğim ben kadar sevmemiştim. Ya ilişkiden kaçacaktım ya da kendimi

tutamayıp her şeyi itiraf edecektim. Ya da, Connie'yle yaptığım gibi, sürekli ikisinin arasında gidip gelecektim.

Aftergood Arms binasının önünde, Bishop & Bishop çalışanları ve benim binada oturanlarla paylaştığımız taştan bir kül tablası vardı. Birlikte sigara molası verdiğim insanların ancak birkaçı profesyonel hizmetlerime başvuruyordu – koca kül tablasının üstüne eğilip sigarasından son kez hızlıca iki nefes çekerek kendini rezil ettiğini gördükten sonra bir diş hekimine güvenmek kolay değildir. Ne zaman sigara içmek için dışarı çıksam eldivenim hakkında sorular sorulacağını bilirdim. Doğru mu değil mi bilmiyordum ama sigara içer içmez ele sinen kokuyu engellediğine inanıyordum. İçeri girdikten sonra Bayan Convoy'u başımdan kolayca atabilmek için kokudan kaçınmaya çalışıyordum. Sol elim çıplak olurdu ve pudralı, gıcır gıcır lateks eldivenli sağ elimle sigarayı dudaklarıma götürürdüm. Aftergood Arms'ın tübaj ihtiyacı içinde olan ihtiyar sakinleri, polis sonradan ifadelerini alırken kayıtlara geçirmek üzere ezberliyormuş gibi eldivenime bakıp dururlardı.

İnternet sitesinin ortaya çıkışından sonraki gün, cehennemin sakin sularından gelen bir sıcak hava dalgası kıvrılarak yükselmiş, doğu sahil şeridini kaplamıştı. Terden yapış yapıştım, içeri döndükten sonra başım ağrımaya başlamıştı. Tüttürdüğüm siyanür çubuğu kılcal damarlarımı düğüm düğüm etmişti, şakaklarım gerilmiş, zonkluyordu. Diş kliniklerine özgü, antiseptik ve kolloid karışımı ilaç kokusu her yerdeydi ama hiçbir şeye işlemiyordu. Bekleme odamı çok seviyordum. Birbirinin eşi sandalyeleri, çerçevelenmiş halk sanatı örneklerini seviyordum. Kaliteli döşenmiş olmasını seviyordum. Bekleme odamın abartılı olmasını istemezdim. Apalaş bölgesindeki del-doldur-fatura kes tarzında çalışan yerlerden biri değildik, metamfetamin kullanıcılarının dehşet içinde titrediği, çocuklarının alelacele yapılan dolgular sırasında koro halinde haykırdığı yerlerden biri değildi burası.

Park Avenue'da, Yukarı Doğu Yakası'ndaydık. Park Avenue'da bekleme odaları uygar yerler olmalıydı. *Butik* yerler olmalıydı. Benimki öyleydi, güven verici yaş gruplarından hastalarla doluydu (ama tıklım tıklım değildi) ve burada bekleyen (ağızlar değilse de) yüzler sağlıkla ilgili ürünlerin reklamlarında oynayabilirdi. Butik bekleme odamı gören herkes temiz bir yerde, güvenilir, profesyonel ellerde olduğunu anlardı. Sürekli bir ucundan diğer ucuna geçip farkına bile varmadığım, özenle düzenlenmiş rahat bekleme odamda daha fazla vakit geçirmediğim için üzülürdüm.

Sandalyelerden birine oturdum. Muayene odalarından vızıltılar geliyordu. Bayan Convoy bir hastanın ağız hijyeniyle ilgileniyordu – aromalı cilanın ışık dalgalarına doğru uçuştuğunu gözümde canlandırabiliyordum. Abby de ikinci hastanın yanındaydı ve benim nerede olduğumu merak ediyordu kuşkusuz. Burada, bekleme odamdaydım, Connie'yi daha rahat seyredebilmek için ego-cihazımın arkasına saklanıyordum. O sabah Bolşoy balesinde sahneye çıkacakmış gibi saçlarını sıkıca toplamıştı. Ama arkasını döndüğü zaman tokasının altında birleşen buklelerinin bir anda nasıl fışkırıp kestaneden karamele döndüğünü görebiliyordunuz. Connie saçlarını boyuyordu ama gürlüğü ve kıvırcıklığı genetik talihinin ürünüydü, daha kısa buklelerin kulaklarının ve boynunun çevresinden kıvır kıvır sarkması da öyle. Bir görseniz, saçları öyle güzeldi ki. Bazen topuzu minik bir kasırga gibi başının tepesinde oturur, başka zamanlarda Oryantal bir havayla daha arkaya sarkardı. Saçını yeniden toplamasını izledim. Tokasını bileğine geçirip sağ elini alnına götürdü ve öndeki saçlarını eliyle arkaya savurmaya başladı, savurduğu saçları sol eliyle sabitledi. Önce bütün saçları toplayana dek başının bir yanını, sonra diğer yanını, en son da tepesini düzeltti. Bunların hepsini sanki uçmaya hazırlanıyormuş gibi iki dirseği havada, çabucak yapmıştı. Yalnızca dolaşan saçları, arkaya yatırdığı düzgün yığının altında kalan çıkıntıları düzeltmek için durdu. Sonra, tam işini bitirmiş olduğunu düşündüğüm sırada el değiştirdi ve sağ

eliyle topladığı saçlarını sabitlerken sol eliyle yeniden ön tarafı düzeltti. Sonunda, büyük bir hızla tokayı bileğinden çıkardı ve saçına taktı. Lastiği genişletti, gür buklelerini tokanın içine geçirip sıkıştırdı. Lastiği bir, iki, dört ve beş kez atkuyruğuna doladı. Lastik imkansız denebilecek ölçüde gerilince hareketleri yavaşladı, saçları her hareketine karşı koydu. Sanırım saç köklerindeki minik acı haykırışları yüzünden bir an yüzünü buruşturdu. Sonra sıra, saçları artık toplandığı ve elleri boş olduğu için ufak düzeltmeler yapmaya, fazla sıkı yerleri hafiften gevşetmeye geldi ama yaptıklarını bozmamak için hep özenle, saçlarını düzeltmek için harcadığı on-on beş saniyenin sonucunu bozmadan çalıştı. Arkasından, isyankâr saçları tamamen ehlileşince çeşitli işlerini tamamlamak için özgür kaldı.

Connie sürekli onu nesneleştirdiğimden ve fiziksel güzelliğini idealize ettiğimden şikâyet ederdi. Sıradan bir ölümlü olduğu anlaşılınca kandırıldığımı iddia edip şikâyet ediyormuşum. Her yeni ilişkiye uzun vadede kimsenin ulaşamayacağı yüceltilmiş düşüncelerle başlayarak başkalarına ve ona haksızlık ediyormuşum. Sorun fazla romantik olmammış. İnsanlar ilk görüşte şu ya da bu şekilde beni etkiliyormuş ama yüzeyi kazıyıp bir kusur gördüğüm anda hayranlığım sona eriyormuş. Hayat karşısında sergilediğim bu temel duruşun beni insan sevmez ve kronik biçimde mutsuz yaptığını söylüyordu. Aynı fikirde değildim. Ama ona bakmaktan hoşlanıyordum. Tüm falsolarını bildiğimden ona bakmak artık daha zordu, yine de hâlâ çok güzeldi.

Gelgelelim o sabah biraz daha farklıydı çünkü atkuyruğunu düzeltişini izlemekten büyük keyif almış olsam da, bir süre sonra nasıl göründüğünden çok ne yaptığına daha fazla dikkat ettiğimi fark ettim. Bir an masasının başında duruyor, sonraki anda raftan bir dosya almak için parmak uçlarında yükseliyordu, çalan telefona uzanıyordu, randevu kartlarından birini gülümseyerek uzatıyordu (beyaz köpek dişleri ön dişlerinden yalnızca yarım milim daha uzundu), yeni bir hasta için kayıt formu hazırlıyordu.

Bu sırada ben de izlendiğimi hissetmeye başladım. Dönünce hastalarımdan birini gördüm, en az beş altı kez tedavi ettiğim bu hasta beni yakın takibe almış, kim olduğumu çıkarmaya çalışıyordu. Sanırım diş hekimi olabileceğimi düşünüyordu.

Gülümseyip önüme döndüm, ego-cihazımı yine göz seviyesine kaldırdım ve dikkatimi internete yönelttim. Boggswader'in dün geceki oyuna dair yorumlarını görmek için forumlara baktım. Sonra Brookline'ın sabermetrik analizlerinde Owen hakkında yazanları ve YeBeniYankees69'un dakika dakika maç yorumlarını okudum. Sonra (sessizce) önemli pozisyonları gösteren birkaç video izledim ve bir-iki bloğa ve foruma kendi yorumlarımı yazdım. Arkasından dikkatimi yeniden özenle Connie'ye odakladım.

Şimdi UPS görevlisinden bir paket teslim alıyordu. Randevusuna gecikenleri arıyor, programda gerekli değişiklikleri yapıyor, farkına bile varmadığım masa çiçeklerini sipariş ediyor, su soğutucusuna su koyuyor, yazıcının kartuşunu değiştiriyordu. Bütün sefaletiyle muayene odasından çıkıp da ilk iş sigortadan ödeme isteğimizle karşılaşan hastanın ters davranışlarıyla uğraşmak zorunda kalan da Connie'ydi.

Yeniden ego-cihazıma baktım. Kim olduğumu çıkarmaya çalışan hastam hâlâ dikkatle beni inceliyordu. Forumlardan birinde mesajları aşağı kaydırıp incelemeye devam ettim – işte ne yaptıklarını o zaman gördüm.

Beni forumlara ve bloglara da eklemişlerdi.

İkisine de düzenli olarak yazıyordum ama her zaman takma isimle, YazFanBir olarak. Asla Dr. Paul C. O'Rourke, DH olarak değil. Ama şimdi forumlarda ve bloglarda yazan bir Paul C. O'Rourke, DH vardı.

Şöyle şeyler yazıyordu: "Harika bir üçüncü devreydi. Bravo Ellsbury. Daha fazla yorum için buraya tıkla."

Ve "Ezici bir sekizinci devre. McDonald'dan sayıyla sonuçlanan üç vuruş. Ve şimdi şuna bakın."

"Dr. Paul C. O'Rourke, DH"nin verdiği bağlantıların Red Sox'la hiç alakası yoktu. İlki, İsraillilerle Filistinliler arasındaki yeni bir gerginliği anlatan bir makaleydi. İkincisi, dünyadan silinip gitmek üzere olan kabileler ve diğer ötekileştirilmiş insanlar hakkındaydı.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama başımı yeniden kaldırdığımda Abby, Connie ve Bayan Convoy resepsiyon masasının arkasından bana bakıyordu.

"Gerçekten mi?" dedi Connie. "Yine mi?"

Bayan Convoy ciddi bir tavırla başını salladı. Abby bakışlarını çevirdi ve beni yargılamak üzere yalnız kalabileceği başka bir köşeye çekiliverdi.

Hastama gülümsedim – numara bitmişti, karşısındaki bendim, diş hekimi. Elimde ego-cihazımla resepsiyon masasına yaklaştım.

"Şuna bakın," dedim, "bakın! Beni ortaya atmışlar. Forumlarda, bloglardayım. İnternetin her köşesinde ben varım!"

Bayan Convoy ağırlığını masaya verdi ve parmak eklemleri sert toprağa çömelen bir defans oyuncusununkiler gibi dümdüz oldu. Çift odaklı gözlük camlarının üstünde yüzen gözyuvarlarıyla neden en yoğun iş saatlerinde kendi bekleme odamda oturma gereği duyduğumu sordu. Cevabı söyleyince, "'Eksiksiz deneyim' de neymiş?" diye sordu. Cevap verince, "Peki sence hastalarıyla vaktinde ilgilenen bir dişçi 'eksiksiz deneyim' açısından daha faydalı olmaz mı?" dedi. Cevap verince, "Hastalara zamanında baktığın için del-doldur-faturala dükkânı sanmazlar burayı. İsa, Meryem, Yusuf aşkına," dedi. "Bazen burada bir palyaço için çalışıyormuşuz gibi geliyor bana."

Öfkeyle uzaklaştı. Gidip Connie'nin yanına oturdum. Ona YazFanBir'in yazdığı yorumları ve mesajları gösterdim. "Bu be-

nim," dedim. "Başka kim Francona hakkında böyle sayıp söverdi?" Sonra ona forumların ve bütün blogların son üyelerinden Dr. Paul C. O'Rourke, DH'yi gösterdim. "Bu da benim," dedim, "ama yazan ben değilim. 'Harika bir üçüncü devre?' 'Bravo Ellsbury?' Aptalca saçmalıklar hepsi. Ben aptalca saçmalıklar yazmam."

"Bu sen misin yani?" dedi ekranda benim adımı işaret ederek.

"Benim adım, evet, ama yazıları yazan ben değilim çünkü asla böyle aptalca saçmalıklar yazmam ben, özellikle de gerçek adımı kullanarak."

"Neden asla gerçek adını kullanmazsın?"

"Mahremiyetimi korumak için," dedim.

"Bu yüzden mi diğer adla, YazFanBir olarak yazıyorsun?"

"Evet, YazFanBir. O benim işte. Bu Dr. Paul C. O'Rourke, DH de başka biri. Yani aslında değil, çünkü o da benim. Demek istediğim, gerçek Dr. Paul C. O'Rourke, DH benim."

"Yani kimliğini korumak için," dedi, "gerçek adını kullanmadın, böylece başka biri senin gerçek adını kullanıp kimliğini çalma fırsatı buldu."

Yanıtımı beklerken boş gözlerle bana baktı.

"Asıl sorunu anlamıyorsun," dedim.

"Ah, bence anlıyorum," dedi.

"Önce internet sitesi. Şimdi de bu. İnternet konusunda paranoyak olduğumu düşündüğünü biliyorum ama şuna bakar mısın? Seni uyardığım her konuda haklı olduğumu göstermiyor mu bu? Bu bir devrim, Connie. Herkes yeni dünya düzeninin iyicil olacağını düşünüyor ama öyle olmayacak. Bana ne yaptıklarına bak – üstelik kimim ki ben? Hiç kimseyim."

"Bir dakika," dedi. Ekranı dikkatle inceliyordu. "Senin adın Paul C. O'Rourke mu yani?"

"Evet?"

"C neyin kısaltması?"

"Ne?"

"C ne anlama geliyor? İkinci adının Saul olduğunu sanıyordum."

"Paul Saul O'Rourke mu?" dedim. "Böyle bir ihtimal yok, sanmıyorum."

"Peki niye bana öyle olduğunu söyledin?"

"Sana adımın Paul Saul O'Rourke olduğunu söylediğimi hiç sanmam," dedim, saçmalığı apaçık ortada olan bu iddiaya gülerek.

"Ama söyledin."

"Öyleyse bile," dedim, "şaka yapıyordum herhalde."

"Şaka yapmıyordun," dedi.

"Burada anlattığım şeye odaklanabilir miyiz? Birisi benim kimliğimle internette dolaşıyor. Gerçek adımı kullanarak bloglara, forumlara yazılar yazıyorlar. Beni taklit ediyorlar ama ben değiller."

"Peki Paul Saul O'Rourke değilsen kimsin?"

"Paul Conrad," dedim.

"Babanın adı mıydı?"

"Annemin başının altından çıkmış. Babam kendini önemsemezdi ki birinin onun adını taşımasını istesin. Manik olduğu zamanlar hariç, o zaman da adımı mutlulukla Conrad Conrad Conrad koyardı herhalde."

"Şu şeye bir bakayım," dedi. Ego-cihazımı ona uzattım. "Bu bağlantılar nereye yönleniyor?"

"*Times*'da İsrail ve Filistin hakkında bir makaleye, diğeri de, bilemiyorum, soyları tükenmek üzere olan insanlar falan hakkında bir yazı."

Bağlantılara tıklamaya başladı.

"Bu makaleye yorum yapmışsın," dedi.

"Ne yapmışım?"

"*Times*'dakine. Sonuna bir yorum bırakmışsın."

Birlikte okuduk:

Dr. Paul C. O'Rourke, DH, Manhattan, New York

Milenyumun başında çok sayıda gizemli tarikattan biriydiler, o zamanlar şiddetli baskı altında olan Hıristiyanlıktan ayırt edilmeleri zordu. Ama Hıristiyanlığın aksine havariler, seferberlikler ve Roma İmparatorluğu'nun ayak izlerinde ilerleyen Paulus'un tutkulu coşkusu onlarda yoktu. Yok edilen Amalekliler'in küllerinden yükselmişlerdi ve Hıristiyanlık dalgası dünyayı kapladığında mesajları işitilmez olmuş, halkları yok edilmişti. Kantavetler, uzun bir yok oluş sürecini anlatır. Bu halk, "bir bölümü ağlayarak, bir bölümü gülümseyerek ve bir bölümü dizlerinin üstünde, dua etmeyi reddederek" helak olur. Ancak bir şeyler hep kalır ve daha sonraki, daha uzaktaki bir tarihte peşine düşülüp yok edilmek üzere yeniden ortaya çıkar.

18 Temmuz 2011, 20:04

"Tuhaf bir yorum," dedi.

"Ben yazmadım!"

"Sakin ol, sen yazdın demedim. Tuhaf dedim yalnızca. Makaleyle ilgisi yok hiç." Yorumu bir daha okudu. "Amalekliler'i biliyorum," dedi. Google'a bu sözcüğü yazdı. "Filistin'in güneyinde yaşayan göçebe bir halk," diye okudu. "Amalekliler Arap değildi, Edomlular'ın (neticesinde Yahudilerin) akrabası olan bir ulustu. Tekvin'deki aile ağaçlarından da bulabiliriz, otuz altıncı bölüm, on ikinci ayet ve ilk Tarihler Kitabı'nın birinci bölümünde, ayet otuz altı. Amalek-" Durdu. "Amalek," dedi, bana dönerek. "Kim olduğunu biliyorsun, değil mi?"

"Amalek kimmiş?"

"Yahudilerin kadim düşmanı," dedi. "En eski düşmanı. Asla ölmez, sürekli yeniden dünyaya gelir." Ego-cihazına döndü. "'Amalek, Esav'ın ilk oğlu Elifaz'ın, Seir'in kızı cariye Timna'dan olma oğludur...'"

"Seir mi?" dedim. "Seir tasarım gibi mi?"

"'Belirsiz kökenleri Çölde Sayım'da, yirmi dördüncü bölüm, yirminci ayette de belirtilir, burada Amalekliler'in 'uluslar arasında birinci' olduğu söylenir. Amalekliler İsrailoğulları'yla bağlantıya geçen ilk halktı... Sina yakınlarındaki Refidim'de onların yürüyüşüne boş yere engel olmaya kalkmışlardı.'"

"Sina, Amalekliler – bunların benimle hiç ilgisi yok ki," dedim. "Bütün bunların benimle ne ilgisi var?"

Telefonu geri verdi. Sorumun yanıtını bilmiyordu, omuz silkti.

Kimlik hırsızlığı, insanları soymak için icat edilmişti. Benim parama ne zaman ve nasıl el atmayı planlıyorlardı acaba? Bunları yapan Anonim Kullanıcı mıydı yoksa onun kötülük becerisinin sınırlarını aşan başka birileri mi? Yoksa bu iş tümden farklı mıydı; henüz anlayamadığım, görüşümü engelleyen bir güvenlik duvarı arkasında biçimlenen ve beni alçakça bir internet faaliyetinin kurbanı değil, katılımcısı yapmayı planlayan birileri mi vardı?

Benim adımı kullanarak yazılanlar belli bir önem taşıyordu, kadim bir havası vardı. Öfkeden kudurmuyor olsam ne hissederdim? Utançtan ölürdüm herhalde. Tuhaf bir sorumluluk hissi. Bunları yazan gerçek Paul C. O'Rourke değildi. Bir sahtekârdı, daha kararlı ve gizemli, benim aksime, söyleyecek önemli bir şeyleri olan bir Paul C. O'Rourke. Red Sox hakkındaki yorumlarım haricinde internete yorum yazmazdım çünkü doğruyu söylemek gerekirse gerçek Paul C. O'Rourke'un söyleyecek hiçbir sözü yoktu.

"*Times*'da kendi yorumumu buldum," diye yazdım Seir Tasarım'a.

Red Sox mesaj panolarında da adımı taşıyan mesajlara rastladım. Sana bir haberim var, dostum: ben aptalca şeyler yazmam internette.

Beni taklit etme çalışman işe yaramayacak. Beni tanıyan herkes internette doğru dürüst şeyler yazdığımı bilir. Gizemli tarikatları, Sina ya da Amalekliler'i, kulağa ne kadar eğlenceli gelse de zerre umursamadığımı bilirler.

Yeniden işe döndüm. Yeniden işe dönmeyi hiçbir zaman canım istemezdi. Çalışmayı sevmediğimden değil, ama işe geri dönmek, yeniden fotöyün başına oturmak, Abby'yden sondu almak, teşhis ve onarım makinesini çalıştırmak – hayır. Hepsi çok tanıdıktı bunların. Derken, beş on dakika sonra içimde bir şey çıt diye yerine otururdu ve yeniden odaklanır, hastadan hastaya dolaşır, dolgu hazırlar, bir dişi değiştirir, yeni gelin için yeni bir gülümseme tasarlardım. Gün boyu dört duvar arasında insanlara diş ipi kullanmalarını söylemek hayatta olduğum hissini köreltmezdi her zaman. Tanıdık çevremin baskısının ötesinde, çalışanlarım arasında, benliğimin bastırılamaz ısrarını hissederken, pek çok hastamın bakışlarından devasa bir sıkıntı kaynağı olduğumu okurken bile neşelenmek için nedenim vardı. Diş teli taktırmak isteyen dullar. Korkunun üstesinden gelen çocuklar. Düzenli olarak diş fırçalayan, diş ipi ve gargara kullanan, beni pek uğraştırmayan ve nutuk atmama gerek kalmadan yüzlerinde hak ettikleri gülümsemelerle klinikten ayrılan hastalar. O zaman çalışmak bir mücadeleye dönüşmezdi. Bir armağandı, kronik bir hastalık halini alan kendime saplantılı olma haline karşı bildiğim en iyi savunma.

O günkü hastalarımdan biri yüz felci geçirmiş bir adamdı. Genellikle obezleri ve yaşlıları kurban seçen bu esrarengiz nörolojik hastalık yüzünden gece yarısı yüzü çökmüş halde uyanmıştı. Hastam hafif kiloluydu ama genç bir adamdı, yine de kendine çok iyi bakmadığı hissine kapılmıştım. Aşırı çalışan ve madde kullanan tipik New York sakinlerinden biri; içinde bulunduğu durumu herkese ilan ederek intikam almak isteyen sinirleri, suratındaki geçici çarpılmayla onu cezalandırmıştı. Birkaç gün önce olmuştu,

çözülmesi zaman alacaktı. Bir yandan da dişindeki apseyle uğraşıyordu. Uğradığı felç, yüzünü bir yana sarkıtmak yerine sağ yanağını geri çekip orada asılı bırakarak surat ifadesini hırlayan, çılgın bir köpeğin ifadesine çevirmişti. O hırlama ifadesi yüzünden diş sağlığını gözler önüne seren küçük bir pencere açılmış, diş sağlığı da kötüleşmek için bu fırsatı kaçırmamıştı. Belki de ilk azı dişini tehdit eden, aniden şişen apse yüz felciyle ilişkiliydi. Belki de hastam önceki muayene gününü kaçırmıştı -hastalar dünyanın en güvenilmez insanlarıdır- ve ağzında apselerle yaşıyordu ama bunu görmezden gelmeyi tercih etmişti, zaten canının da yanmadığını iddia ediyordu. Yüz felci, enfeksiyonunu örten perdeyi çekip herkese sergileyene dek apseyi görmezden gelmişti ve şimdi herkes kapıda nöbet tutan bir Doberman gibi haince gülümseyen bu zavallı adama bakıyordu.

Yan kanallarından biri tuhaf bir biçimde kıvrılıyordu ve çürüğü tamamen temizlemek buzdolabının arkasına fiş takarmışçasına kol uzatmaya benziyordu. İşimi bitirdiğim sırada Connie gelip telefonda birinin olduğunu haber verdi.

"Talsman arıyor," dedi.

"Ben Talsman," dedi Talsman, telefonu aldığımda. Talsman kendine Talsman derdi.

İnternet sitesi Al Frushtick adlı birinin ismine kayıtlıydı.

"Frushtick," dedim. "Tanıdık geliyor."

"Fıstık gibi geliyor benim kulağıma," dedi her zaman yardımsever olan Talsman.

Telefonu kapadım. "Frushtick diye bir hastamız var mıymış bak," dedim Connie'ye.

On dakika sonra Al Frushtick'in dosyasıyla geri geldi. Onu en son ocak ayında, bana İsrail'e gittiğini söylediği zaman görmüştüm.

"O adam!" dedim. "Tanıyorum onu. Seni becermek istediğini söyleyen adam bu."

"Ne?"

"Evet! Gazdan kafayı bulmuştu. Betsy!" diye haykırdım. "Hastamızmış!"

Bayan Convoy bir hastayla ilgileniyordu. "Ne hastası?" diye seslendi.

"Meditasyon teknikleri uygulayan hani! Hatırladın mı?"

"Kim?"

"Tibetli! Dişini uyuşturmadan çekmemi- ah, neyse. Al Frushtick," dedim Connie'ye. "Bana bunu yapan o işte!"

"Sen bu Al Frushtick'e ne yaptın ki?"

"Hepsine ne yapıyorsam onu," dedim. "Çürük dişini tedavi ettim. Ama sonra bana bir şey söyledi. Onu kapıdan geçirirken, bana şey dedi..."

"Ne dedi?"

"İsrail'e gittiğini ama Yahudi olmadığını söyledi. Ceketini giydirmeye çalışıyordum. Bir şey söyledi... etnik ya da öyle bir şey. Gazın etkisinde olduğunu düşünmüştüm o sırada."

"Etnik mi?"

Anımsamaya çalıştım ama unutup gitmiştim.

"Selam, Al Frushtick," yazdım.

Dişini tedavi eden birine böyle mi teşekkür ediyorsun?

Ertesi gün site yeniden değişti, şimdi biyografi sayfamda bir hikâye ya da dini öğüt veya mesel anlatan, daha uzun, yine İncil'den alınmışa benzeyen bir pasaj vardı. Kutsal Kitap'ı ne zaman okumaya kalksam karşıma çıkıp beni bezdiren sonu gelmez aile şecerelerinden biriyle başlıyordu – şu ve şu kişi önce hanımlarından, sonra cariyelerinden ve epey bir şarap götürdükten sonra da kızlarından şu şu çocukları yapmışlar. Hikâyedeki bütün karakterler oyuncakçıların raflarına dizilen Star Wars fi-

gürlerinin adlarını akla getiriyordu. Tin adlı bir adamın Mamukam adlı bir oğlu, onun da Gopolojol adlı bir karısı varmış. Tin ve ailesi hakkında tek bir söz daha edilmese bile, şüphesiz önem taşıyorlardı ve onlardan sonra konga dansı yapar gibi sıraya dizilmiş ortalama karakterler ve yan rollerdeki isimler sayılıyor, derken sıra Amalek Kralı Agak'a geliyordu. Amalekliler güçlü bir soylular kabilesiymiş, kökenleri Efrayim'e uzanıyormuş ve Haseson denen bir ovada huzur içinde yaşıyorlarmış. Sığır sürüleri, develeri, koyun ve öküzleri varmış. "Ve böylece savaşa gittiler, bütün savaş gereçlerini de götürdüler, savaşmayı bilen yüz yirmi dört bin kişiydiler ve hiçbirinin gönlünde riya yoktu," diyordu biyografi sayfamda.

Bir gün İsrailoğulları batıdan gelip Amalekliler'e saldırmış. Kendilerini savunamayacak durumda olan zayıf ve hastalıklı Amalekliler'den oluşan gruba saldıran İsrailoğulları onların develerini alıp kaçmış. Karşılığında, Amalekliler ordularını savaşa hazırlamış. Derken Musa çıkagelmiş. "Musa öne çıktı ve Agak'ın önünde eğilerek ona bir suç sunusu verdi, ona dedi ki, 'Sesimi dinle, sana yalvarıyorum, günahı İsrail'den bilme, zira Firavun bizi yüz otuz yıl boyunca kendine köle etti.'" Musa, Agak'a İsrailoğulları'nın Mısır'da geçirdiği uzun tutsaklık dönemini, çöllerde yaptıkları korkunç yolculuğu, onları terk etmiş görünen tek bir Tanrı'yla yaptıkları antlaşmayı anlatmış. Önceki saldırı için özürlerini sunup Agak'dan af dilemiş, aç, yorgun ve korkmuş olduklarını söylemiş. "Agak, İsrailoğulları'na acıdı, yağ, süt ve kendi eliyle süslediği bir danayı aldı, önlerine koydu, birlikte yediler. İsrailoğulları'na efalarca keten, ölçek ölçek arpa, kıymetli baharatlar verdi."

İsraillliler dev bir ordu kurup Amalekliler'e yeniden saldırana dek her şey yolunda gitmişti. "İsrailoğulları savaşa kalkıştı, borularını üfledi, düşmanlarını parçaladı." Amalek Kralı Agak, kan peşinde zalim bir halkın bütün Kenan Ülkesi'ni "Dan'dan Beerşeba'ya" kadar ele geçirmesinden ve Tanrı'yla antlaşma-

larını yerine getirmelerinden korkarak halkına, "Mısırlılar'ın, Kenanlılar'ın, Filistliler'in tanrılarını bir araya getirip onlarla anlaşalım ki bizi düşmanımızın elinden kurtarsınlar," demiş. Kenan Ülkesi'ndeki her tanrının Amalekliler'i savunmak için geldiği haberi kampta duyulunca büyük bir sevinç çığlığı kopmuş, toprak çınlamış. Ama savaş başlayınca tanrıların onlara pek faydası olmamış. İsrailoğulları yüz yirmi bin kişilik Amalekliler ordusunu üç günde yetmiş bin kişiye indirmiş. Amalekliler önce kamplarına koşmuş, sonra Haseson'u terk edip Refidim'in güvenliğine sığınmış. Bu noktada olayları takip etmek için gerçekten gayret göstermem gerekiyordu.

Amalekliler'i kim takip etse beğenirsiniz, şu kuvvetli, kutsal ilham almış İsrailoğulları. Bu kez Agak halkına şu gibi şeyler demiş: Tamam, peki, son stratejiyi gözden geçirmemiz gerekiyor besbelli. Bütün bu tanrıları bir araya getirmek talihimizi düzeltmedi. Belki de birbirlerini kıskandılar. Belki birinin gücü diğerinin gücünü köreltti. Ne olduğunu size açıklayamam çünkü tanrı değilim, yalnızca bir kralım. Ama bir şeye kuşku yok. Kıçımızı fena tekmelediler. "Sesimi duyun, Amalek'in çocukları, söylediklerimi dinleyin: Bu topraklarda dolaşan her tanrının peşinden fahişelerin peşinden koşar gibi koştunuz ve onlarla sahte antlaşmalar yaptınız. Tanrılar da havadaki kuşlar didiklesin, yırtıcı hayvanlar parçalasın diye sizi leşe çevirdi. Çocuklarınız ise yabancılaştı."

Şimdi şöyle yapacağız, demiş halkına, sonra son tasarısını onlarla paylaşmış, kampa başka bir tanrı daha getirecekmiş. Ama bu kez İsrailliler gibi yalnızca tek bir tanrı olacakmış, zira tek tanrı olayı İsrailoğulları'nın işine yarıyor görünmekteymiş. Bu tanrının adı Molek'miş ve Molek, Amalekliler'e antlaşmaya bağlı kalmaları karşılığında bir sürü vaatte bulunmuş – antlaşmanın koşulları arasında çeşitli dualar ve kurbanlar, buğday ve altın dolu bir tapınağın çevresinde günde üç kez dönmek ve on tane istekli savaşçının serçe parmaklarını savaş için zamanın-

da iyileşmeyecek şekilde kesmek de varmış. "Halkınıza yardıma gelecek, size tanrı olacak, Molek'in sizleri İsrailoğulları'nın zulmünden kurtaran tanrınız olduğunu bileceksiniz," diyordu özgeçmiş sayfam. Amalekliler savaşa gitmiş ve otuz bin adam daha kaybetmişti.

Böylece Refidim'den ayrılıp Hasor diye bir yere geçmiş, burada korku içinde tartışıp didişmiş, kendilerini toparlayıp ne yapacaklarına karar vermeye çalışmışlar. İsrailliler kararlı görünmekteymiş, İsrailliler'in Tanrısı da hiç kaypak değilmiş, her an odaklı ve etkin görünüyormuş. Halkına gerçekten göz kulak olduğu izlenimine kapılmamak mümkün değilmiş ve bu durum Agak'a bir fikir vermiş, halkını çevresine toplamış. Halkını çevresine toplaması artık alışılagelmiş bir olay olduğundan insan ister istemez çevresine toplanmaya meraklı insanların geleceğini düşünüp onlar için korkuyordu. "Her antlaşma Amalek şehirlerini yok etti; her ses bize yalnızca yıkım getirdi. Şimdi sizi tek bir tanrı bile kurtaramaz, yaşayan tek Tanrı düşmanlarınıza ırmaklarında süt ve bal akan bir ülke hediye etti, onları büyük bir ulus yaptı, onlara göklerin ve toprakların yasalarını verdi, Sebt gününü hediye etti, onları kutsadı ve arındırdı, bir antlaşmayla kendine bağladı ki sonsuza dek sahibi olsunlar, kuşaktan kuşağa geçirsinler. Şimdi ben de size söylüyorum, Amalek'in çocukları," diye devam etmiş Agak, özyaşamöyküsü sayfamda satır satır beliren yeni şiirde: "yaşayan Tanrı İsrail'in yanındadır, Efrayim'in çocuklarının tarafındadır. Sözümü dinleyip İsrail'in Yaşayan Tanrısı ile birlikte giderseniz kılıçtan geçirilmekten kurtulursunuz."

Madem yenemiyorsun onlara katıl. Umutsuz Amalekliler bu planı beğenmiş ve içlerinden İsrailoğulları insanlarına çok benzeyen birini gizlice İsrail tarafına gidip etrafı araştırmaya, öğrenebildiği her şeyi öğrenmeye yollamış. Üçüncü günün sonunda adam dönmüş ve onlara, İsrailoğulları'na benzemek için akasya ağacından yüksekliği şu kadar, uzunluğu şu kadar bir ahit sandığı inşa etmeleri gerektiğini, ahit sandığı ve tapınakla ilgili bazı

kurallar olduğunu, günah işleyen olursa günahı karşılığında adak olarak lekesiz, genç bir boğa bulup kurban etmesi gerektiğini, kardeşin kardeşi köle olarak alamayacağını ve başka şeyleri anlatmış. Ah, ayrıca herkesin sünnet olması gerekmekteymiş. Herkes, "Sünnet mi? Sünnet nedir?" diye sormuş. İsraillilere benzeyen genç adam ne anlama geldiğini açıklayınca, hepsi birden "İsa Aşkına, şaka mı bu yahu?" demiş. İsraillilere benzeyen adam da, keşke öyle olsaydı, diye cevap vermiş. Böylece bütün erkekler sünnet olmuş ve yaptıklarını bildirmek üzere İsrailoğulları'na haberciler gönderip onları kılıçtan kurtarması için İsrailliler'in Tanrısı'na yalvarmışlar.

İsrailliler, Amalekliler'in sünnet olduğunu ve "canlarının yandığını" duyunca hemen cesurca vadiyi aşmış ve hepsini öldürmüş: "Amalekliler'in soyundan geriye tek erkek kalmadı, yalnızca deve üstünde Seir Dağı'na kaçan dört yüz kişi kurtuldu."

Biyografi sayfamdaki pasaj şu sözcüklerle sonlanıyordu: "Kantavetler'den, 25-28. Kantatlar" Benimle birlikte yazıyı okumakta olan Connie'ye döndüm.

"İbranice okulunda böyle anlatmamışlardı," dedi.

"Yeniden ben," yazdım.

> Sana neden yazdığımı benim de merak etmediğimi sanma, Al. Sanki şimdiye dek işime yaramış gibi hâlâ yazıyorum. Fakat artık kim olduğunu bildiğime göre sana karşı yasal işlem başlatabilir, belki bu tür bütün faaliyetlerini sonlandırmayı bile başarırım. Özellikle şu dini saçmalıklara son vermelisin. Paramı almaya çalışsan daha iyi. Yetişkinlerde sünnet mi? Agak adlı bir eleman mı? Umarım senin için kutsal şeylerdir bunlar, böylece olur da şayet bir Tanrı gerçekten varsa, cehennemde yakar seni.

Birdenbire şöyle bir şey çıkardı ağzımdan: "Kendimi öldürmeyi tercih ederim" ya da "Dur da bileklerimi keseyim" veya "Tek

çözüm kendi ipimizi çekmek," ve Bayan Convoy ciddileşerek bir tür sakinliğe bürünür, sesinde tutkulu bir inançla şöyle derdi: "Umarım ciddi değilsindir. İntihar şakaya alınacak bir konu değildir." Ben bunu düşünürken -ciddi olmadığımı umar ama şaka yaptığım için beni azarlardı- derdi ki: "Hayat ve ölüm hususunda tek söz sahibi Tanrı'dır. İntihar, O'nun yarattığı her şeyi, dünyadaki bütün güzelliği ve manayı reddetmektir. Dünyada bir güzellik bulmayı başaramıyor musun?" Cevap verince derdi ki: "O internet siteleri hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum. Lütfen o iğrenç siteleri kendine sakla. Ben gündoğumundan, günbatımından, ay ve yıldızlardan, botanik bahçesindeki çiçeklerden, arabalarında dolaştırılan bebeklerden söz ediyorum. İnternette kendilerini rezil eden yetişkin kadınlardan başka güzel şey yok mu senin için şu hayatta?" Cevap verdiğimde şöyle derdi: "Özgürlük bir kavramdır ama başka bir şey bulamadığın için bunu da kabul ediyorum. Kendini öldürme özgürlüğün hariç. Bu özgürlük değildir. Nihai hapishanedir. Aman tanrım, genç adam," derdi, "çevrendeki dünyaya hiç bakmaz mısın sen? Kendi kendine hiç, bir kuş ya da bulut, kalbini sevinçle dolduran bir şey görmek için, "Başını kaldır da bak!" demez misin?" Ona cevap verince derdi ki, " Evet, katılıyorum, çok çabuk geçiveriyor. Ama Tanrı aşkına, Paul, sürdüğü sürece ona tamamen sahip çıkmazsak ne anlamı kalır? Her şey geçicidir. Çirkinlik bile. Acı bile. Bir sevincin yanından geçip gitmesine izin verip de çirkinliğe ve acıya tutunduğun zaman kendine ne büyük haksızlık ettiğini bilmiyor musun?" Cevap verince şöyle derdi: "Buna dürüstlük diyemiyorum ben. Hayatı dolu dolu yaşayamamak diyorum. Hayatını dolu dolu yaşamak istemez misin?" Cevap verince şöyle derdi: "Bunu hisseden yalnızca sen değilsin. Bir tanım arıyorsan hissettiklerine umutsuzluk deniyor. Tanrı'yla tanışmadan önce aynı durumda olan pek çok insan tanıyorum-" Daha önce bin kez yaptığım gibi bu noktada sözünü keserdim, o da, "Tamam," derdi. "Madem mecburuz, bir an için Tanrı'yı unutalım. Yapılabilecek

en büyük hata bu ama varsayalım ki Tanrı'yı unuttuk. Yine de söylediklerimi düşün, madem burada çok kısa bir süre için varız ve fırsatlarımız da kısıtlı, o zaman iyiyi aramayı düşünmeliyiz. Yalnızca kendimizi iyi hissetmek için bile olsa hepimizin iyiyi araması gerekmez mi?" Cevap verince şöyle derdi: "Bütün gün enfeksiyonlara ve ihmal edilmiş dişlere bakmanın iyiliği bulmayı kolaylaştırmayacağını anlıyorum. Peki ya metroyla buraya gelirken ya da metroya geri yürürken? Peki ya çıktığın yürüyüş turları? O zaman çevrene bakıp bir şeyler görecek... ne bileyim, devam etmeni sağlayacak bir şeyler görecek bol fırsatın olmuyor mu?" Cevap verince şöyle derdi: "Metronun mutsuz insanlarla dolu olduğunu biliyorum, Paul. Ah," derdi, çileden çıkarak. Ama yine de mücadele ederdi; yenilmek nedir bilmeyen, sevgili Betsy. "Metrodaki bitik insanlardan söz etmiyorum," derdi, ben birkaç ekleme yapınca, "sakatlardan, yanık vakalarından ya da evsizlerden söz etmiyorum. Metro istasyonundan buraya, buradan oraya yaptığın yürüyüşlerden söz ediyorum." Cevap verirdim, o da şöyle derdi: "Ah, Tanrı aşkına. Sokağa girince telefonunu kaldır da çevrene bir bak. Neden sürekli telefonuna bakmak zorundasın ki?" Cevap verince şöyle derdi: "Düşünmek istemediğin onca şeyden uzaklaşmanı sağlıyorsa bile, neden onun kölesi olmayı tercih ediyorsun?" Cevap verince şöyle derdi: "Hayatımda bu kadar ağır bir küfür duymadım. Teknoloji asla yüce Tanrı'nın yerini alamaz. Her şeye gücü yeten Tanrı'dan söz ediyoruz, İsa aşkına. Cep telefonları olsun olmasın, yine de dua etmek gibi temel bir ihtiyacımız var, öyle değil mi?" Cevap verince şöyle derdi: "E-posta ve mesaj gönderip almak yeni bir dua etme biçimi değildir. Bu küçük cihazın, dikkatini Tanrı'dan ve onun yarattığı dünyadan uzaklaştırarak umutsuzluğunu artırdığını görmüyor musun?" Cevap verince şöyle derdi: "Yarattığı dünya umurumda değil. Tanrı'nınkiyle asla boy ölçüşemez." Telefonuma bakmayacaksam neye bakmam gerektiğini sorardım ve birkaç mazeret ortaya atardım, bunun üzerine, "Evet," derdi, "betona bak. Evet,

binalara bak. Evet, insanlara bak. Çevrende gördüğün güzellik ve sevinç," derdi, "seni şaşırtabilir. Şaşırmak istemez misin?" Cevap verince, başını hafif yana yatırıp dudaklarını biraz büzdükten sonra elini de uzatarak derdi ki, "Senin için çok geç değil, canım. Ah, olur mu hiç, genç adam. Asla geç değildir."

Connie o gün daha geç saatlerde yanıma gelip, "Michael Enişte'ye bir rahip ve haham fıkrası anlattın mı hiç?" dedi.

Michael Enişte, annesinin kız kardeşi Sally'yle evliydi. Gayrimenkul denetimi işindeydi. Sally, artık büyümüş olan çocuklarıyla ilgilenen bir ev hanımıydı. Yonkers'ta küçük bir evde yaşıyorlardı ama doğru evdi, kusursuz evdi bu. İçeri girer girmez her nasılsa anlıyordunuz. Burada düşünceli, sıcak insanlar yaşıyor, diye düşünüyordunuz, şükretmesini bilen insanlar yaşıyor burada. Sahip olduklarınızın size yettiğini bilip şükretmek ve daha fazlasını istememek büyük bir armağandır. Bu eve yalnızca bir kez, Michael Enişte'nin annesi öldüğünde ve Şiva'ya oturduklarında gitmiştim. Daha önce hiç Şiva'ya oturmamıştım. Bu uygulama hakkında hiçbir bilgim yoktu ve Connie'nin karşısında sefil duruma düşmemek için internette araştırmam gerekmişti. Michael Enişte'nin annesinin Şiva'sı için, Michael ile Sally'nin alçakgönüllü evinde öyle çok insan toplanmıştı ki, bir saat kadar sonra yas duası okunduğunda ve ağırbaşlı ortam neredeyse şölensi bir hal alıverdiğinde çok şaşırmıştım. Michael Enişte'nin ya da Sally Teyze'nin veya çocuklarının, Michael'ın kardeşlerinin çevresinde kutlama havasından eser yoktu tabii ama biz kıyıdakiler, benim gizlendiğim yerdekiler arasında sohbet ve dostane diyaloglar sürüyordu. Bu açıdan bütün cenazeler gibiydi sanırım, bir üzüntü çekirdeğini çevreleyen, kenardan gelen sesler. Ama Şiva matemine katılmanın daha önce deneyimlediğim hiçbir şeye benzemediğini de biliyordum. İrlandalı bir oğul ölü anma törenine katılır, ölüsünü gömer ve kendine özgü umutsuzluğu içinde evinde otu-

rur ama bir Yahudi, oğulun yükünü ve kalbindeki üzüntüyü ailesi ve arkadaşlarıyla yedi gece boyunca paylaşır.

"Rahip ve haham fıkrası mı?" dedim. "Nereden çıktı bu şimdi? Michael'ı ne zamandır görmedim. Altı ay olmuş mudur?"

"Uzun zaman önce anlatmışsın, evet."

"Nereden çıktı bu şimdi?"

"Bir söylenti vardı. O zaman kulak tıkamıştım. Sorun çıkardıklarını sanmıştım. Bir rahip ve haham fıkrası biliyor musun, bilmiyor musun?"

Sessiz kaldım. "Çok fıkra bilirim ben."

"Kaç tanesi bir rahip ve haham hakkında?"

Düşünüyormuş gibi yaptım.

"Birini anlat bana," dedi.

Boğazımı temizledim. "Bir rahip ve bir haham... öhöm... affedersin. Tamam, bir rahip ve haham golf oynamak için sabah erkenden golf sahasına gider ama önlerindeki dörtlü grup bir türlü ilerlemiyordur. Uzun zaman oldu, Connie. Ne kadar zamandır golf oynamadım... Neden duymak istiyorsun bu fıkrayı?"

"Michael Enişte'ye anlattığın fıkrayı merak ediyorum."

"Michael Enişte'ye bu fıkrayı anlattığımı sanmıyorum."

"Fıkrayı anlat, Paul."

Ofiste bana Dr. O'Rourke, hatta Dr. Paul diye hitap edilmesini tercih ediyordum ama bu kurala uygun davranmadığını bu kez hatırlatmadım.

"Bu yüzden görevliyi yanlarına çağırırlar – aslında, düşündüm de, bir rahip, bir papaz ve bir haham olacaktı, üçü birlikte golf oynamaya gider. Dediğim gibi, uzun zaman oldu." Önündeki arabada gidiyormuşum ve çok ağır kullanıyormuşum gibi hızlanmam için elini salladı. "Neyse, görevliyi çağırırlar ve rahip der ki: 'Yirmi dakikadır atış yapmayı bekliyoruz ama öndeki grup bir türlü ilerlemiyor. Neden acaba?' Görevli özür diler. 'Siz Tanrı'nın hizmetkârlarının neden sabırsızlandığını anlıyorum,' der. 'Biraz

sabırlı olun. Önünüzdeki bu zavallı adamların hepsi kör.' Rahip bir Meryem Ana duası okur, papaz onları kutsar."

Durdum.

"Neden durdun?"

"Devam edeyim mi?"

"Bu kadar mıydı fıkra?"

"Hayır."

"Sonunu da anlat."

"Fakat haham görevliyi bir kenara çeker ve şöyle der: 'Geceleyin oynayamazlar mı peki?'"

"İyiymiş," dedi, gülümsemeden.

"Gülümsemiyorsun ama."

"Bu fıkrayı Michael Enişte'ye neden anlattığını düşünüyorum."

Michael'a bu fıkrayı anlattıysam, onu güldürmek istediğimdendi. Beni sevmesini istediğimden. Hepsinin beni sevmesini istiyordum. Plotz'lara katılmak istiyordum. Şiva matemine oturan, sinagoga giden, Plotz'ların geniş ailesinin siperinin güvenliğinde Connie'yle bebekler yapan Yahudi bir Plotz olmak istiyordum.

"Neden," dedim, "Yahudi aleyhtarı mı? Antisemitizme girmez, değil mi?"

Yahudi karşıtı şeyler söyleme paranoyası yaşıyordum sürekli.

"Adam annesi için Şiva matemi tutuyordu," dedi.

"Ne?"

"Fıkra anlatmak için kötü bir zaman olduğu aklına gelmedi mi?"

"Hayır, Connie," dedim. "Fıkrayı o zaman anlatmadım. O haldeyken ona bu fıkrayı anlatmazdım. Fıkra falan anlatmazdım zaten. Kim söyledi sana böyle bir şey yaptığımı?"

"Söylentiydi dedim ya. Üstünde durmadım bile."

"Şimdi de öyle yapmalıydın! Connie, hadi ama, annesinin yasını tutarken Michael'a fıkra anlatacak halim yok. O kadar düşüncesiz değilim."

"Öyle mi, Paul Saul?" dedi. "Lütfen bana ne kadar düşünceli olduğunu anlatmaya devam et."

Bir hastayla ilgilenmek için yanından ayrıldım.

Carlton B. Sookhart'ın, Park Avenue'daki Nadir Kitaplar ve Antikalar dükkânının önünden yıllardır sayısız kez geçmiştim ve günün birinde içeri girmek için bir nedenim olacağı hiç aklıma gelmemişti. Ama o cuma içeri girdim. Dükkânın yarısı nadir kitaplarla doluydu, diğer yarısı ise bir tür harikalar sergisiydi. Ana salonun zemini, ayaklar altında parçalara ayrılan bir gemi gibi gıcırdayan geniş Brezilya ahşabı döşeliydi. Aynı renkte tekerlekli bir merdivenle yüksek kitaplıkların en üst raflarına ulaşılıyordu ve raflar insan tarihinin geçmişte kalmış tüm önemli anlarını fısıldıyordu. Masasına tek basamakla çıkılıyordu, iki yanda üfleme cam gibi narin, kıvrılan korkuluk çubukları vardı. Masanın arkasında, pleksiglas vitrini içinde, sapı mücevherli eski bir kılıç duruyordu – "Haçlı seferlerinden kalma," demişti. Hemen sağındaki vitrinin raflarından birine dizilmiş kafatasları uysalca sonsuzluğu izliyordu. Sohbetimize konu olan ilk nesne, masasının üstünde duran, bir beyzbol topundan küçük, sıradan bir taşa benzeyen ama aslında Kudüs'teki ünlü bir arkeolojik kazı alanından gelme taştı. Şimdi Sookhart'a kâğıt ağırlığı olarak hizmet ediyordu. Seksen İkinci Cadde üzerindeki bir dükkânın kalabalık odasında, faturaların üzerinde oturmak için gömülü sırlar krallığını terk edip gelen her taş için üzülürdüm.

Ona diş kliniğim hakkındaki, ben talep etmeden açılan internet sitesinden ve benim adıma internette yayınlanan sahte mesajlardan söz ettim.

"Kantavetler diye bir şey duydunuz mu?" dedim.

"Kantavetler mi," dedi. "Neymiş o?"

"Bir tür kantatlar koleksiyonu?"

"Peki kantat nedir?" diye sordu.

Sözcükler ağzından yükselip alçalarak, neredeyse sahte bir İngiliz aksanıyla tınlayarak çıkıyordu. Gömleğinin kollarını kıvırmıştı, kolları dirseklerine kadar çıplaktı ve konuşurken bir yandan -bana göre biraz müstehcen bir tavırla- kolundaki kıvırcık beyaz kılları hafif hafif okşuyordu.

Sookhart yıllar içinde pek çok sansasyonel alışverişe aracılık etmişti: Ölü Deniz Yazmaları'nın bir parçası için Ürdün ve İsrail'deki müzelerin görüşmelerini yönetmiş, orijinal bir Gutenberg İncili'nin el değiştirmesini sağlamıştı. İki alışverişte de satıcının temsilcisiydi. Doksanların sonunda, koleksiyonculukla da uğraşan bir termal kimyacı onu sahtekârlıkla suçlayınca itibarı ciddi şekilde zedelenmişti. Karbon testi sonucunda, Halep Kodeksi'nden bir sayfa için yaptığı değerlendirmede birkaç yüzyıl yanıldığı anlaşılmıştı. İnternete türlü hazine gömülüdür böyle.

Ona biyografi sayfamın çıkışını uzatınca okuma gözlüğünü bulmak için üstünü yokladı, sonunda masasında durduğunu görüp aldı.

"Hayır, hayır, hepsi yanlış," dedi okumayı bitirip gözlüğünü çıkarınca. "İsrailoğulları Amalekliler'e saldırmadı. Amalekliler İsraillilere saldırdı." Baş ve işaret parmaklarını yalayıp masasında duran Kral James İncili'ni Google hızıyla karıştırdı. "'Amalekliler'in yolda size neler yaptığını anımsayın... Siz yorgun ve bitkinken yolda size saldırdılar; geride kalan bütün güçsüzleri öldürdüler. Tanrı'dan korkmadılar.'"

"Kutsal Kitap'ı iyi biliyorsunuz," dedim.

"Sevgili çocuğum," dedi parmaklarını kol kıllarında dolaştırmaya devam ederek, "bu işi benim kadar uzun süredir yapıyorsan Kutsal Kitap'ı avcunun içi gibi bilmen gerekir."

"Biyografi sayfamda din değiştirmeye çalıştıkları yönünde bir şeyler anlatılıyor."

"Yahudi olmaya çalıştıkları mı söylenmiş?" dedi. "hiç sanmam. Amalekliler tanrı tanımayan vahşilerdi. Tek bildikleri deve hırsızlığıydı."

"Ne oldu onlara?"

"Diğerlerine ne oldu? Hititler, Hivliler, Amorlular, Perizler, Edomlular, Yevuslular, Moavlılar. Egemen kabilelerin yönetimi altına mı girdiler? Hint-Avrupalılara mı dönüştüler? Yoksa yok olup gittiler mi?"

"Ama öykünün sonunda dört yüz kişi kurtuluyor," dedim.

"Buna göre öyle," dedi elindeki kâğıdı işaret ederek. "Ama burada anlatılanlar Kutsal Kitap'ta anlatılanlardan çok farklı, gerçekten çok farklı."

"Kutsal Kitap'ta ne anlatılıyor?"

"O dört yüz adamın silindiği."

"Silinmek derken?"

Eski kanlı savaşlardan haz aldığını gösteren bir şekilde hafifçe gülümsedi. "Yok edildiği. Katledildiği. Tanrı'nın emriyle tabii."

Başparmağını bir kez daha ıslak diline dokundurdu ve yeniden Kral James İncili'ni karıştırmaya başladı.

"'Ve onlardan bazıları, hatta Şimeon'un oğulları,'" diye okudu, "'Seir dağlık bölgesine gidip Amalekliler'den sağ kalanları öldürdüler.'" Arkasına yaslandı. "Kayıtlı tarihin ilk soykırımı," dedi.

Times internet sitesindeki yorumumu bulup ona gösterdim.

"'Yok edilen Amalekliler'in küllerinden yükselen bir halk,'" diye okudu Sookhart. İpeksi evcil hayvanının postunu parmaklarıyla taramayı sürdürerek düşünceli bir tavırla oturuyordu. "Kimi kastediyor olabilir?"

Sam Santacroce'ye âşıkken Katolikliğe merak salmıştım. "Papacı" sözcüğünün nasıl hakarete dönüştüğünü ve Katoliklerin Amerika'ya geldiklerinde göğüslemek zorunda kaldığı bütün önyargıları öğrenmiştim. Burası papacı bir ülke değildi, yerleşimciler ve devrimcilerin neredeyse tamamı Protestandı ve doğal olarak yalnızca Roma'ya bağlı olan Katoliklerin yurtseverliği açıkça sorgulanmıştı. Protestanlar Katolikleri ülkeden uzak tutmak için ellerinden gelen her şeyi yapmış ama bu işe yaramayınca onları yeni kurulan (yanılmıyorsam) Maryland eyaletine göndermişti. Hayrete düşmüştüm. Tapındıkları figürü (bir çarmıha asılı olmadığı anlarda) sık sık kuzular ve çocuklarla birlikte görebileceğiniz bir dinin üyeleri arasında böyle şiddetli bir ikilik olduğundan haberim yoktu. Gerçekte Hıristiyanlar birbirlerine hiç güvenmiyor, hatta nefret besliyordu: Santacroce ailesi Katolik olduğundan ve anlata anlata bitiremedikleri yumurta bulma yarışmaları, parlak, ithal otomobilleri, sevgiyle andıkları ölü köpekleriyle -yani kısacası Amerika'nın vaat ettiği her şeye sahip olmalarıyla- benim için iyiliği, dürüstlüğü temsil ettiğinden Katoliklerin yanında saf tuttum.

Bir gece, Sam'le yeniden bir araya gelişimizden sonra, Santacroce ailesinde kusur bulmaya daha yatkın olmakla beraber etimle ruhumla onlardan birine dönüşme ve kendimi o saf Santacroce kutsallığının korumasına alma hevesimi sürdürürken, bir tatil toplantısında, Bob Santacroce'ye şöyle demiştim: "Katoliklerin yıllarca zulüm görmüş olduğuna inanamıyorum." Sonra birkaç yıl önce, Santacroce çılgınlığımın zirve yaptığı dönemde öğrendiğim tarihi olayların bir bölümünü onunla paylaşmıştım. Thomas More'un idamını, Vatikan'a karşı yürütülen Babil'in Fahişesi karalamasını, Katoliklerin burada, Amerika'da resmi görevlere gelmesini engellemek üzere düzenlenen sadakat yeminlerini anlatmıştım. "Bir de 1844'teki Philedelphia İsyanı var," demiştim sıradan bir şeyden söz eder gibi. John F. Kennedy'nin Papa'ya bağlı olmadığı yönünde önceden benzeri görülmemiş

vaatler vermek zorunda kaldığından henüz söz etmemiştim bile. Bob Santacroce kumral saçları, huzursuz mavi gözleriyle iri yarı bir adamdı ve aslında canımı sıkmak gibi bir niyeti olmamasına rağmen, anlamadığım nedenlerden dolayı bana Hillary diye hitap ederdi. "Evet," demişti, tam karşısında durduğumu yeniden fark edince ve sonra birden aklına bir şey gelmişti. "Hey, yeni daireden memnun musun bakalım?"

Esasında Sam ve ben birlikte yaşıyorduk ama evlilik öncesindeki bu skandalvari düzenlemeyi aileye ve arkadaşlara açıklama zahmetine girmek istemeyen Santacroce'ler benim adıma bir daire tutup kirasını ödemeye razı olmuştu. Daire boş duracak ama Sam'in ebeveynlerinin gerektiği zaman durumu gizlemesini sağlayacaktı. Santacroce'ler bizi ziyarete geldiğinde -ya da Santacroce'lerin arkadaşları veya Sam'in ebeveynleri Santacroce'lerle arkadaş olan arkadaşları geldiğinde, dedikodular alıp yürümesin diye- benden "kendi" dairemde kalmam isteniyordu. Duruma göre değişiyordu ama bütün gece orada kalmamı bile isterlerdi bazen. Yani Santacroce'lerin o gece gitmesi gerekmiyorsa ve benim geç saatte hâlâ "Sam'in" dairesinde vakit geçirmemin günahla dolu imalarıyla yüzleşmek istemiyorlarsa beni gönderiyorlardı. Sam'in ricaları yüzünden ve kuyruklu yalanlara geçici bir sempati duyduğum dönemde olduğumdan illüzyonu sürdürmeyi kabul etmiştim – ben, bizzat kabul etmiştim bunu! Kuyruklu yalanlar olmadan, riya ve ikiyüzlülük olmadan özlemini onca çektiğim ideal Amerikan hayatına sahip olamayacağımı yavaş yavaş öğreniyordum. Kusursuzluğu tek lekeleyen, kusursuzluğa ulaşmak için elzem olan yozluklardı.

"Memnunum," dedim Bob'a. "Bana yatak almanız çok ince bir davranıştı."

"Eee," dedi, "okul kitapların falan yüzünden pek paran olmadığını tahmin ettik."

"Doğru," dedim. "Çoğunlukla beş parasızım."

"Yerde uyumak istemezsin ne de olsa."

"Hayır," dedim. "Hiç eğlenceli olmaz."

"Hillary," dedi, "benim yeni bir martini alma zamanım geldi. Pardon."

O gece ilerleyen saatlerde, kardeşlik birliği üyesi olan iki üniversite arkadaşıyla birlikte Drexel Üniversitesi'nde testler sırasında nasıl kopya çektiklerini dinlemiştik.

Bob Santacroce gibi dünyada bu kadar rahat olan, bu kadar kaygısız bir adamın geçip gitmiş bir dönemde Katoliklerin çektiği acıları düşünmesini beklemek saçmalıktı zaten. Katolizm karşıtlığıyla da zerre ilgilenmiyordu çünkü arkadaş edinmesine veya servet kazanmasına engel olmamıştı. Bu adaletsizlikleri derinden hissetmem -Santacroce'lere bakınca böyle iyi insanların nasıl birilerinin nefretine hedef olduğunu anlayamamam- Bob Santacroce'nin anlamasını beklemediğim bir tür sevginin itirafıydı. Tabii iyi zamanlama ya da sağduyu nedir haberim yoktu. Bob Santacroce, karşısına çıkan fırsatları değerlendiren, gülümseyerek kaderine teslim olan basit ve iyi huylu bir adamdı. Dört tane de martini içmişti. Partilerde yalnızca beyzboldan söz eden biri olsaydım damadı olabilirdim.

Plotz'larla tanıştığımda spordan, havadan, ünlüler hakkındaki dedikodulardan, yeni araba modellerinden, siyasi skandallardan, benzin fiyatından, golf sopalarından ve hiçbir önemi olmayan binlerce başka konudan söz etmeye kararlıydım. Connie'nin karşısında kendimi dizginleyeceğime yemin etmiştim, ailesiyle de aynı şeyi yapmalı ve sersem gibi davranmamalıydım. Neden olmasın? Otuz altı yaşındaydım ve eğitimli bir adamdım, para basan bir kliniği olan başarılı bir diş hekimiydim ben. Kanıtlayacak neyim vardı? Benden önce Connie ailesinin davetlerine hırpani müzisyenler, yeteneksiz şairler gibi birtakım keneler getiriyormuş ve kulağıma çalındığı kadarıyla bu tipler şarabı yağmalayıp koltuklarda sızıyormuş. En azından kendi gelirim vardı. Plotz ailesinin yemek masasında benden tek beklenen gülümsemem ve saygılı olmamdı. Zamanla kabul edilebilir, hatta kucaklanabilir-

dim bile. Bu basit yaklaşımı sürdürürsem, diyordum kendime, bir gün beni sevebilirler bile.

Ama Plotz'lar Santacroce'ler gibi havadan sudan konuşmayı seven tipler değildi. Plotz aile toplantılarında bir Plotz konuşmaya başlar, ikincisi söze girer, üçüncüsü hepsini sustururdu. Hayata gelişigüzel yaklaşmak denen şeyden eser yoktu onlarda. Güncel siyasi olaylar hakkında, hem bu ülkede hem İsrail'de olanlar hakkında görüşleri vardı. Her fikir canla başla, gırtlak parçalayarak savunulurdu, her düşünce ölüm kalım meselesiydi. Kitaplar, filmler, yemek tarifleri, kim nereye neden park etmiş ve parkmetre kaç para yazmış gibi önemsiz şeyler bile ölüm kalım meselesiydi. Aşağı Doğu Yakası'nda, bir sonraki kuşağı akşam okulunda okutabilmek için sokak satıcılığı ve esnaflık yapan ataları gibi, bu insanlar da kazandıkları hiçbir şeye garanti gözüyle bakmıyorlardı. Uçarı değildiler. O yüzden onları seviyor, Santacroce'lere duyduğumdan daha fazla saygı duyuyordum. Dolayısıyla, yaşım, kendi başarım ve zor yoldan öğrendiğim dersler sayesinde daha ölçülü biri haline gelmiş olsam da, bu heyecan verici klana, onların canlı konuşmalarına ve dayanışmasına kendimi kaptırmıştım – Amerikalı bir Yahudi ailesiyle ilk deneyimimdi bu.

Ateist olmanın en büyük talihsizliği Tanrı'yı, Tanrı'nın verdiği rahatlığı ve güvenceyi -gerçi bunlar da küçük şeyler değil- yitirmek değil, hayati olan bir insani sözcük dağarcığını yitirmekti. Lütuf, hayırseverlik, aşkınlık: nihai neden konusunda farklı görüşlerde olsak bile, ben de inananlar gibi bunları kesinlikle hissediyordum ama tarif edecek doğru sözcüklere sahip değildim. Gerekli sözcükleri eski ve ölü bir tarikattan ödünç almam gerekiyordu. Dolayısıyla, benim kullandığım bir sözcük olmasa da, Connie'ye âşık olduğumda ve Plotz'larla tanıştığımda kendimi kutsanmış hissettim.

Genellikle kendimi kontrol etmeyi başarabilmeme rağmen şaibeli şeyler de yaptım. Connie'nin kız kardeşinin düğününde ortalığa savurduğum komplimanları ve *hora* dansına nasıl şevk-

le katıldığımı zaten anlattım. Bundan başka, Connie'nin bizi duyamayacağı bir anda kendimi tutamayıp Ira Amcası ve Anne Yengesi'ne ömür boyu ücretsiz diş tedavisi teklif edişim var.

"Ne zaman isterseniz gelin," dedim, Ira'ya kartvizitimi uzatarak. "Randevu almanıza bile gerek yok."

Ira kartviziti evirip çevirdi, gözlerini kısıp kartvizitin boş tarafına baktı, sonra karısına verdi.

"Dişçim var benim," dedi Ira. "İkinciye neden ihtiyacım olsun?"

"Adam sana iyilik yapmaya çalışıyor Ira," dedi kocasının yanıtını elini sallayarak savuşturan ve teklifim için bana teşekkür eden Anne. "Ama doğru," diye ekledi, "yirmi yıldır aynı diş hekimine gidiyoruz. Dr. Lux. Dr. Lux'u tanıyor musunuz?"

Başımı iki yana salladım.

"Tanımanız gerekmiyor tabii, zaten kendisi New Jersey'de. Dr. Lux gibisini hiçbir yerde bulamazsın ama."

"Eee," dedim, "teklifim yine de geçerli. Acil durumda birine ihtiyacınız olabilir."

"Acil bir durum olursa," dedi Ira, "Lux'u ararım."

Anne kaşlarını çattı. "Teşekkür ederim demek istiyor," dedi bana.

O sıralarda Yahudiliği incelemeye başladım. Kütüphaneye gidip her fırsatta okurdum. Bana dokunan Romalılar (çok uzaktı) ya da Nazilerle (çok tanıdıktı) ilgili hikâyeler değil, daha küçük ölçekli olaylardı: bir avuç Yahudi saçma sapan bir gerekçeyle yok yere suçlanmış, öldürülmüştü, bütün malları da hemen yerel din adamları tarafından nakde çevrilmişti; elli Yahudi mezarlıkta ahşap bir platformda yakılmış ve haykırışları bir Hıristiyanın günlüğünde soğuk bir dille ele alınmıştı; ateşten çekilip alınan çocuklar yanışını izlemek zorunda kaldıkları anneleriyle babalarının isteğinin aksine vaftiz edilmişti. Dünya, Yahudi tarihinin sayfalarında en kötü, en azgın, en hastalıklı haliyle yer alıyordu.

En iflah olmaz haliyle. Bu konuda, antisemitizmle kıyaslandığında tekneyle bir gezinti gibi hoş görünen Katolik karşıtlığı konusunda Bob Santacroce'ye yetersiz ve beceriksizce sözler sarf etme girişimimde olduğu gibi, birine bir şey söylemek istiyordum. Hepsinden çok da Connie'nin Stuart Amcasına bir şey söylemek istiyordum. Neden bilmiyorum. Belki ağırbaşlılığı, önyargılı oluşu yüzünden. Çok az yemesi, yemeği aşmış olduğu yönünde tuhaf bir etki bırakması ve başka, daha yüce şeylerle, Tevrat ve sessizlikle beslenmesi yüzünden. Ama bu dürtülerime karşı koydum. Stuart Amca'nın, sorumlu tutulamayacağım tarihi adaletsizlikler için ondan özür dilememe ihtiyacı yoktu. Zaten özür dilemeye çalıştığımı, ona ve ondan önce yaşamış bütün Yahudilere acıdığımı düşünmesini istemiyordum. Yalnızca bildiğimi bilmesini istiyordum. Ama ne biliyordum ki, tam olarak? Her şeyi -Yahudi tarihini, Yahudilerin acılarını, imkânsız da olsa Yahudi teolojisini- bilsem bile ne olmuş yani? Stuart Amca'ya gidip, "Haçlı Seferleri hakkında bir şeyler okuyordum," ya da "Pogromlar hakkında bir şeyler okuyordum," veya "Zorla din değiştirtme hakkında bir şeyler okuyordum," diyebileceğimi düşünüyordum. Fakat böyle yaparsam Haçlı Seferleri, pogromlar, zorla din değiştirtme hakkında mı bir şey söylemiş olurdum, yoksa yalnızca kendim hakkında mı? Bob Santacroce'nin karşısında içtenlikle yaptığım gibi, gerçekte yalnız kendim hakkında bir şeyler söylemiş olacağımdan şüpheleniyordum. Bob Santacroce'nin aksine, Stuart Plotz olanları umursuyordu. Bu konular hakkında ciddi bir şekilde konuşmaya başladıktan sonra Stuart Amca'dan yalnızca, "Haçlı Seferleri, vay! Pogromlar, vay! Zorla din değiştirtme, vay canına!" sözcüklerini duyacağımdan korkuyordum – sanki tarihin bu döneminde doğru tarafta saf tutması kolay olan bir tür öfke resmi geçidindeymişiz gibi. Romantik duygudaşlığımı sıkı denetim altında tutmaya niyetliydim ve antisemitizm tarihi, Yahudilerin Fransa, İngiltere ve İspanya'dan kovuluşu, Holokost'ta milyon-

ların ölümü – bu olayların büyüklüğü bu denetleme güdüsünü kuvvetlendiriyor, zorunlu hale getiriyordu.

Sonra, Connie'nin kuzenlerinden Theo'nun doğum günü kutlamasında bir hata yaptım.

Hayatım boyunca hep ateist olduğumu söyleyemem. Babam ölmeden önce ebeveynlerim belki birkaç kez gittiğimiz bir Protestan kilisesi cemaatinin kayıtsız üyeleriydi, kiliseye ne zaman gidip gitmeyeceğimiz hiçbir düzene bağlı değildi – yalnız bir keresinde, ben sekiz yaşındayken altı hafta peş peşe kiliseye devam etmiş, pazar okuluna ve çarşamba yemeğine bile katılmıştık. Babamın fikriydi ve hepimizi yoldan çekerek bir kazaya engel olma güdüsüyle ilgiliydi. Büyük olasılıkla dertlerine Tanrı'nın çare olabileceğini düşünmüştü, Sears'ta indirimli satılan bütün ütüleri eve getirip annem hepsini iadeye götürürken lavabonun başında durup ağlaması da bu dertlerden biriydi örneğin. (Bu sırada güvenli bir mesafeden onu seyreden, yetişkinlerin davranışlarına şaşıran ve ağladığını görünce kaygılanan beni de zihninizde canlandırın.) Sonra, babamın ölümünün ardından, annem anlaşılmaz olanı kavrama yönündeki umutsuz çabalarından biri olduğunu düşündüğüm şekilde bir sürü kilise değiştirdi – Baptist kilisesi, Luteryen kilisesi, Episkopal kilisesi, Tanrı Toplantıları kilisesi, İsa'nın Havarileri kilisesi, ılımlı kiliseler ve evanjelik kiliseler, lanet vaazları verilen kiliseler ve bağış vaazları verilen kiliseler... sonra eve dönüş ve kanepeye oturup çoğu Amerikalının her gün yaptığı gibi yas tutuş: televizyonun toplumsal mahremiyetine sığınma.

Ancak bu süre zarfında, öne eğilip ellerini dizlerine koyan kadınlardan, sandalyeleri düzenleyip duran siyahlı adamlardan, kucaklarına oturmamı söyleyen yaşlı papaz yardımcılarından Tanrı'nın hayatta olduğunu, var olduğunu ve beni izlediğini öğrenmiştim. Tanrı'nın gücü her şeye yeterdi; Tanrı nazikti ve bütün kötü şeyleri üzerimizden alırdı. Oğlu İsa'yı bizim günahlarımız için ölmeye göndermişti ve izin verirsem İsa da beni severdi.

İsa'yı bütün kalbimle seversem Cennet denen güzel yerde babamı bana geri verirdi. Babamın yaraları iyileşir, günahları affedilirdi. Üzüntü nedir bilmezdi, annem onu sever ve hiç ağlamazdı, ahirette üçümüz bir daha hiç ayrılmazdık. Bunlara inanmayı o kadar çok istiyordum ki, bir süre inandım.

Martin Luther hakkında bir şeyler öğrenmem de aynı dönemde oldu. Pazar okulunda Luther'i bir tür kahraman olarak değerlendirmemiz, Papa'ya kafa tutan ve İncil'i insanlara yeniden kazandıran kişi olarak görmemiz öğretiliyordu. Katolik Santacroce'lerden yana saf tuttuğum kısa süre içinde onu eskisi kadar yüksek bir kaideye oturtmasam da, Luther'in mirasının farklı Protestan mezhepleriyle Amerika'nın kendisi olduğunu anlamıştım. Ancak Yahudiler için Luther kahraman falan değildi. Luther, Kitabı Mukaddes'i papalığın kıskacından kurtarıp geri alabildiği ve Söz'ün tüm gücünü serbest bıraktığı anda Yahudilerin hemen topluca din değiştireceğine inanıyordu. Adamın koca taşaklarına saygı duymamak mümkün değildi. Yahudiler İsa'nın karşısında, Romalıların baskıları, Kudüs'ün yağmalanması, Haçlı Seferleri'nin alevleri karşısında, hatta Avrupa kraliyet hanedanları servetlerine el koyup onları çocuklarıyla birlikte sürgünde ölüme gönderdiği zaman bile dinden dönmemişti – ama, diye düşünüyordu Luther, onlara kendi İncil'lerini verebilirsem, işe yarayacak. Yahudiler din değiştirmeyince fikir değiştirdi ve oturup "Yahudiler ve Onların Yalanları Üzerine"yi kaleme aldı. Yazının başlığı gerçek duygularını güzelce özetliyordu zaten.

Luther'in Yahudiler hakkında sorumsuzca kaleme aldığı nefret dolu yazıları ve yazdıklarının neredeyse beş yüz yıllık antisemitizme ve nihayetinde Holokost'a neden olduğunu bilip bilmediğini Connie'nin amcası Stuart'a gerçekten sormak istiyordum. Martin Luther'in devasa, terli Alman taşakları hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istiyordum. Ama o zaman bile çok mesafeliydi – henüz Connie'nin kız kardeşinin düğününde yanıma oturup o fıkrayı *anlatmamıştı* bile. Ama Luther hakkın-

da okuduklarımdan ve Plotz ailesini masa başında kutlama yaparken gördükten sonra bir şey söylemeden duramazdım. İşte bütün Yahudiler ve yalanları buradaydı, Luther'in sözcükleriyle "zehirli fesat solucanlar," Theo'nun doğum gününü kutlamak için toplanmıştı: Connie'nin büyükannesi Gloria Plotz maküler dejenerasyon nedeniyle kördü ama torunlarına hâlâ tatlı tatlı gülümsüyordu, kuzeni Joel gümbürtülü kahkahalar atıyordu, kız kardeşi Deborah kollarında uyuyan bebeğiyle oturuyordu ve amcası Ira, kendi başına bir köşede ayakta duruyor, kurabiye yiyip panç içiyordu. "Onları öldürmemiş olmak bizim hatamız," diye sonlandırıyordu Luther, bu insanlar hakkındaki yazısını: teyzeler ve amcalar, kuzenler, hediye verenler, panç içenler. Ira'nın yanına gittim.

"Martin Luther hakkında bir şeyler okuyordum," dedim ona. Bana baktı. "'Yahudiler ve Onların Yalanları' adlı bir risale yazdığını biliyor muydunuz?" dedim. Kaldırdığı kaşlarını indirmeden gözlerini üzerime dikerek kurabiyesini yemeye devam etti. "Onu okuyordum."

"Neden?"

"Neden mi?"

"Evet," dedi, yutkunarak. "Neden?"

"Çünkü daha önce okumamıştım."

Bakışlarını benden ayırmadan sakalını kâğıt peçeteyle şöyle bir sildi.

"Ciddi bir antisemit kendisi."

Bir süre sonra, şöyle dedi: "Ve?"

"Ve korkunç şeyler söylemiş. Bakın. Bir kısmını not aldım."

Kütüphanede verilen not kâğıtlarını çıkardım, üzerine Luther'in en ilginç cümlelerini yazmıştım. Kâğıdı Ira'ya verdim.

"'Ne zaman bir Yahudi görür ya da bir Yahudi hakkında düşünürseniz,'" diye okudu Ira, "'kendinize şöyle deyin: Bak, şu ağız değerli kanıyla beni günahlardan arındıran sevgili efendim İsa

Mesih'e her cumartesi lanet etti, küfretti, tükürdü; ayrıca beddua ve lanet etti-'" Durdu ve başını kaldırıp bana baktı. "Neden not aldın bunları?"

Böyle şeylerin yazılabilmiş olduğuna öfkelendiğim için not almıştım – kamuya açık kayıtlarda bulunabilmesine bile şaşırmıştım bunların. Ama işte, ben de aynı cümleleri kütüphanenin küçük not kâğıtlarına yazıp yanımda taşıyor, partilerde insanlara gösteriyordum. Birden olanları Ira'nın bakış açısından gördüm ve beni kaçığın teki sanabileceğini anladım.

"Cebinde bu alıntılarla mı dolaşıyorsun?"

"Her zaman değil," dedim.

"Hoş şeylermiş," dedi ve kâğıdı bana geri verdi. Arkasını dönerken, kaşlarının hafifçe kımıldanışıyla hakkımda düşündükleri açıkça anlaşılıyordu.

O dönemde her şeyi yapmış ve söylemiş olabilirdim. Dolayısıyla, diye düşündüm sonradan, sabahın üçünde dehşetten faltaşı gibi açılmış gözlerimle, Michael Plotz'a o fıkrayı, hem de annesi için Şiva matemi tuttuğu sırada anlatmış olabilirdim.

Sookhart'ı gördüğüm sabah sigara almak için kuyrukta beklerken bir dedikodu dergisinin manşeti dikkatimi çekti. "Daughn ve Taylor Yine mi Birlikte?" yazıyordu büyük harflerle. O gün bir hastamla ilgilenirken aynı manşet yeniden aklıma düştü. Daughn ve Taylor'un birlikte olduğunu bilmiyordum, ayrıldıklarını da bilmiyordum ve şimdi, büyük olasılıkla, yeniden bir araya gelmeleri hakkında da bilgi sahibi değildim. Daha sinir bozucu olansa Daughn ve Taylor'un kim olduğunu bile bilmememdi. Daughn ve Taylor... diye düşündüm kendi kendime, Daughn ve Taylor... Daughn ve Taylor kimdi? Onları tanıyor olmam gerekirdi besbelli, ne de olsa şaibeli ayrılıkları ve bir araya gelişleri önemlice dedikodu dergilerinden birinin kapağında yer bulmuştu. Ama kim olduklarını bilmiyordum ve bilmediğim için, bir kez daha dün-

yadan kopmuş olduğumu anladım. Bir süre dünyada olduğumu hissederdim, derken "Daughn ve Taylor Yine mi Birlikte?" gibi bir manşet çıkıp koptuğumu anımsatırdı. Neden bu kadar kolay kopuyordum dünyadan? Öncelikle, yaşlıydım. Ayrıca, televizyon programları, filmler, Daughn ve Taylor gibi insanların müzik videoları gibi şeylerle de ilgilenmiyordum. Daughn ve Taylor gibi insanların yasadışı seks kasetlerini bulmakta ve internetten indirmekte de zorlanıyordum. Ancak Daughn ve Taylor'la ne kadar az ilgilenirsem ilgileneyim, kendimi dışlanmış hissediyordum. Şimdi Daughn ve Taylor'un kim olduğunu öğrenmek için acil bir istek duyuyordum. En azından, diye düşünüyordum, ilişkideki erkeğin Daughn mu yoksa Taylor mu olduğunu öğrenmeliyim. Daughn ve Taylor gibi isimlerle tahmin yürütemezsiniz. Daughn'un erkek olduğuna emin sayılırdım ama "Daughn" sözcüğünün "Dawn" sözcüğünün alternatif yazılışı olabileceğini sanıyordum. O zaman Daughn kadın, Taylor erkek demekti. Tabii, diye fark ettim ansızın, ikisi de erkek ya da ikisi de kadın değilse. Bu çağda, dedikodu dergilerine konu olan ve yalnızca ilk adı kullanılan çiftlerin bir erkek ve bir kadından oluştuğu yönünde peşin hükümler veremezsiniz. Ellen ve Portia gibi aynı cinsiyetten bir çift de olabilirdi. Ellen ve Portia'yı biliyordum. Brad ve Angelina'yı biliyordum. Brad ve Angelina'dan önce, Brad ve Jen'i biliyordum ve Brad'le Jen'den önce, Brad ve Gwyneth'i biliyordum – tıpkı Tom ve Katie'den önce Tom ve Nicole'u bildiğim, Tom ve Nicole'dan önce de Tom ve Mimi'yi bildiğim gibi. Ayrıca Bruce ve Demi, Johnny ve Kate, Ben ve Jennifer'ı da biliyordum. Kaç ünlü çift biliyordum ve kaçı şimdiden geçmişte kalmıştı! Şimdi Daughn ve Taylor'u takip eden insanlar için Bruce ve Demi 1980'lerden kalma bir tarihi eserdi. 1980'in üstünden otuz yıl geçmişti. Şimdi Daughn ve Taylor'u takip eden insanlar 1980'leri benim 1950'leri gördüğüm gibi görüyordu. 1980'ler, bir gecede 1950'lere dönüşmüştü. İşe bakın. Şimdi Daughn ve Taylor'u takip edenlere göre, ben hâlâ bir Davy Crockett şapkası takıp, Sovyet

saldırısı korkusuyla sıramın altında yere yatıyor olabilirdim. Yakında 2010'lar 1980'lere dönüşecekti, Daughn ve Taylor'u kimse anımsamayacaktı, ondan sonra da hepimiz ölecektik. Daughn ve Taylor'un kim olduğunu hemen, acilen öğrenmem gerekiyordu, hastamın canı cehenneme. (Fena halde ihtiyaç duyulan bir diş eti nakli operasyonuydu, o anda alt çenenin diş etlerine dikiş atıyordum.) Abby'ye baktım. Abby, Daughn ve Taylor'un kim olduğunu bilir, diye düşündüm. Ona sorabilirim. Ama benden benimle konuşamayacak kadar çekiniyorsa, ona soramam. Çünkü kuşkusuz Daughn ve Taylor'un kim olduğunu bile bilmediğim için beni yargılayacaktır, çünkü Daughn ve Taylor'un kim olduğunu *herkes* bilir. Şöyle düşüneceğini zihnimde canlandırabiliyorum: "Daughn ve Taylor'un kim olduğunu bilmiyor mu? Hiçbir şeyle alakası kalmamış bunun. İnsana üzüntü verecek kadar yaşlı, bir ayağı çukurda, düşünmesi bile depresyon sebebi." Abby'ye sormaya hiç niyetim yoktu. Burada oturup şu dikişleri bitirmem, yeniden ego-cihazımı alıp internete girene dek Amerika'daki yaş sürgününü hissetmem gerekiyor-

"Dr. O'Rourke?"

Connie, iPad'iyle kapıda belirmişti.

"Müsait olduğunuz zaman bakar mısınız," dedi.

"Connie, bu konu beni mahvediyor," dedim. "Daughn ve Taylor kim?"

Bir kutu kloru kafama dikmişim gibi baktı bana. "Daughn ve Taylor'u tanımıyor musun?"

"Hem tanıyorum hem tanımıyorum," dedim.

Kim olduklarını anlattı. O kadar önemsiz tiplerdi ki!

Dikişleri bitirince koridorda onu yakaladım.

"Bir arkadaşlık isteği aldım," dedi.

"Nerede, Facebook'ta mı?"

"Evet, Facebook'ta."

"*Bana* niye anlatıyorsun ki bunu? Bana ne? Dinle, tavsiye ister misin? Arkadaşlar harikadır. Yeri doldurulamaz kimselerdir, gerçekten. Sonuçta aileden bile iyidirler herhalde. Ama bir dahaki sefere telefonundaki kişiler listesini gözden geçirirken kendine o insanların kaç tanesinin gerçekten arkadaşın olduğunu sor. Bir, belki iki kişi bulacaksın. Hatta o iki kişiyi bile iyice incelemeye başlarsan son konuşmanızın üzerinden asırlar geçtiğini, artık ayrı yollarda ilerlediğinizi ve birbirinize söyleyecek bir şeyinizin kalmadığını fark edeceksin. Dolayısıyla, madem fikrimi soruyorsun, reddet derim ben. Kimmiş arkadaşlık isteği gönderen?"

iPad'i bana uzattı. "Sensin," dedi.

Fotoğrafım yine gizlice çekilmişe benziyordu. Bir hastamla ilgilenirken, 3 numaralı muayene odasının penceresinden çıkarılan bir teleobjektifle çekilmişti.

Adım da oradaydı: *Dr. Paul C. O'Rourke, DH, Manhattan, NY.*

"Etkinlikler ve İlgi Alanları" bölümünde, "Boston Red Sox" yazıyordu.

Boston Red Sox, bir etkinlik ve ilgi alanıydı demek; acı veren bir bağlılık değil. Sezon bitiminde ciddiyetle verilen bir söz değil. Ölü bir adamı anmanın yolu değil. Mantık dışı bir bağımlılık değil. Yalnızca bir ilgi alanı. Oynadıkları zaman, evde de olsam dışarıda da, kazansalar da yenilseler de ilgi alanıma giriyor – böyle bir şey. Belki ertesi gün gazetede okurum maç sonucunu. Milyonlarca başka kişi de benim gibi, ilgileniyor yalnızca. "Kalp Krizleri ve Rehabilitasyon" değil. "İthaflar ve Hak Yitimleri" değil. "Hayat ve Ölüm" değil. "Etkinlikler ve İlgi Alanları." Böyle sunuluyordu işte, dehşet verici bir basitlikle. Otuz yıl, aptalca gözyaşları ve her uzatma devresi buna indirgeniyordu: Etkinlik ve İlgi Alanı.

Öfkelenmemin tek nedeni Red Sox'la ilişkime haksızlık edilmiş olması değildi. Başka ilgi alanlarım yok muydu benim? Peki

ya banjo? Salon lakrosu? İspanyolca? Golf sopalarımı emekli etmeden önce demircinin birine Brooklyn Promenade'a bakan balkonumun demirlerinden üçünü sökmesi için epey para vermiştim. Kronik uykusuzlukla geçen gecelerde, Liman Yetkilileri tekne ve teleskopik ışıkla gelene kadar East River'a golf topları gönderirdim. "Etkinlikler ve İlgi Alanları" başlığı altında "nehir golfü" neden yoktu?

2011 yazında, Facebook'un sorun yaşayan kullanıcıları veya başkaları için hizmete soktuğu ücretsiz bir telefon hattı vardı. Arayanı şu faydalı mesaj karşılıyordu: "Facebook Kullanıcı Operasyonları bölümünü aradığınız için teşekkür ederiz. Ne yazık ki şu an müşterilerimize telefonla destek veremiyoruz."

Bir başka mesaj, bir insan sesi için bir sürü düğmeye bastım ama işe yaramadı.

Dünyadaki hiçbir icat, ne matbaa ne telgraf, ne posta ofisi ne telefon, insanların iletişime geçmesi için internet kadar büyük bir olanak sunmamıştı. Peki bir tek insan, duyulmaz ve önemsiz tek bir insan sesi internetle nasıl iletişime geçecekti? Bir hata olduğunda kime bildirecekti? Nasıl telafi talep edecekti?

"Niye telefonla arıyorsun?" dedi Connie. "Kim Facebook'u telefonla arar ki?"

"Bir tür müşteri hizmetleri falan olması gerekmez mi?"

"Müşterileri yok ki."

"Bir acil durum hattı? Bir şikâyet merkezi? İnsan telefon ahizesini kaldırıp arkadaşlarını arayamaz mı yani?"

"Haydi siteye bakalım da ne tavsiye ettiklerini öğrenelim," dedi.

"Site mi!" diye haykırdım. "Bu inanılmaz bir şey. Etkinlik ve ilgi alanları! Ruh ezici pislikler!"

"Hey!"

Var gücümle haykırıyordum. Başıyla bekleme odasını işaret etti.

"Sakinleş."

"Nasıl sakinleşeyim?" diye fısıldadım.

Uzun süre ekranına baktı. "Ulm nedir?" diye sordu sonunda.

"Ne?"

"Ulm. Burada senin Ulm olduğun yazıyor."

Yeniden iPad'e baktım. "Etkinlikler ve İlgi Alanları" bölümüne takılıp kaldığım için dini inanç bölümünde yazanı fark etmemiştim: Ulm.

"Frushtick bana böyle demişti!"

"Kim?"

"Hastam! Bu internet sitesinin adına kayıtlı olduğu adam."

"İsrail'e gittiğini söyleyen mi?"

"Kendisinin Ulm olduğunu söylemişti. Benim de öyle olduğumu eklemişti."

"Ulm nedir ki?"

"Bilmiyorum ama benim de onlardan biri olduğumu sanacaklar."

"Kim sanacak?"

"Birileri. Herkes. Kontrolü yitirdim, Connie. Çaresizim. Şuna baksana! Hayatımı ele geçirdiler!"

"Yalnızca internette," dedi.

Gerçek hayatım ve internetteki hayatım arasındaki farkı düşündüm.

"Dışında kalamazsın," dedim.

"Dışında mı?"

"Dışında kalmaya çalıştım ama mümkün değil. Artık değil. İçindeyim," dedim, Facebook sayfama bakarak. "Ve işte buyum ben."

Talsman'ı aradım, beni bilişim suçları konusunda uzman bir avukata yönlendirdi.

Sonra Seir Tasarım'a yazdım ama bu kez öfkeyi, tehditleri, misilleme vaatlerini boş verip doğrudan yüreklere hitap etmeye çalıştım.

Size ne yaptım bilmiyorum ama gerçekten korkunç bir şey olmalı çünkü hayatımı mahvediyorsunuz.

Çok geçmeden ilk yanıta benzeyen şu ikinci yanıt geldi:

Hayatın hakkında gerçekte ne biliyorsun?

Sookhart'ı aradım. Almanya'nın Ulm kentini, Albert Einstein'ın doğum yerini duymuştu ama Amalekliler'in soyundan gelen kadim bir halk? Bundan şüphe ediyordu.

"Kitabı Mukaddes döneminde hayatta kalan ikinci bir Sami topluluğu..." dedi sesi alçalarak. "Bana pek olası gelmiyor."

Kantavetler denen kutsal kitap hakkında bir şey bulup bulmadığını sordum.

"Şöyle bir baktım," dedi. "İnternette bir şey yok, ben de hiç duymadım. Senin adına birkaç yere sorular yönelttim ama yerinde olsam sonuç beklemem. Yine de şunu söyleyeyim," dedi. "Kulağa neredeyse gerçek gibi geliyor."

Aynı günün ilerleyen saatlerinde yeni bir hastamı muayene ediyordum. Bana acı eşiğinin çok düşük olduğunu söyledi. Kimse acıdan hoşlanmaz, dedi, ama ben gerçekten nefret ederim. Diş hekimine gitmemek gibi bir kuralı vardı. Röntgen çekmek için ağzına yerleştirdiğimiz plastik zamazingolara tahammül edemedi, acı korkusundan kimsenin dişlerini temizlemesine izin vermediğini söyledi. Tek istediği ağzını açmaktı, ben de ışıkla içine bakacak ve ağız kanseri olmadığını söyleyecektim. Birkaç ay önce ağzında kabarık bir yara olduğunu fark etmiş ve belirdiği gibi gizemli bir şekilde kaybolacağını ummuştu ama yara kaybolmamıştı. Hatta biraz daha büyümüş olabileceğini düşünüyordu

ve geçen günler, haftalar boyunca onu diliyle yoklayıp durmuştu. Kabarıklığı ne zaman fark ettiğini sordum, belki altı-yedi ay önce fark ettiğini söyledi. "Tamam," dedim, "haydi bir bakalım." Ama ağzını açmadı. "Tamam, haydi bir bakalım," dedikten sonra ağzını açmayan bir hastam olmamıştı daha önce. Çenesini kilitledi, dudaklarını büzdü ve ringin ortasında karşılaşan, cinsel yoksunluk içindeki terli boksörlermişiz gibi bana bakmaya başladı. "Umarım açık ve net bir şekilde anlatabilmişimdir," dedi. "Buraya diş hekimine görünmeye gelmedim. Dişlerimde plak ya da dişeti iltihabı olması umurumda değil. Bana hiçbir şeyle dokunmanızı istemiyorum. Acıya tahammül edemem. Bunu itiraf etmekten nefret ediyorum ama aramızda doktor-hasta gizliliği olduğuna göre... öyle değil mi?"

"Evet," dedim.

Hastalara aramızda doktor-hasta gizliliği ilişkisi olduğu konusunda sürekli güven vermek sinir bozucuydu ve kendimi üstü kapalı bir at arabasıyla kasabadan geçip ağız iksirleri dağıtan bir şarlatan gibi hissetmeme neden oluyordu.

"Ağzımın içinin darmadağın olduğunu biliyorum," dedi. "Bir şeyler yapmak isteyeceksiniz kesin. Umurumda değil. Anlamanızı istediğim ilk şey bu. Küçücük bir acıya bile tahammülüm yok. Anesteziye de ikna edemezsiniz beni. Anestezinin etkisi geçtikten sonra insanın canı acıyor ve ben gerçekten, gerçekten acıya tahammül edemiyorum. Bu konuda anlaştık mı?"

Aleti Abby'ye geri verdim ve silahını teslim eden biri gibi iki elimi havaya kaldırdım.

"Lütfen güvende hissedebilmem için yüksek sesle söyleyin," dedi. "Anlaştık mı?"

"Anlaştık," dedim.

Ağzını açtı. Herhalde altı ay falan ömrü kalmıştı.

Bu adamı bir onkoloji uzmanına yönlendirdikten sonra, son hastayı da yolcu edince o kutsanmış sessizlik yeniden ortalığa çöktü. Makineler sessizdi, tv kapalıydı ve üç çalışanımın her biri kendi özel görevleriyle ilgileniyordu, ben de temizliğe başladım. Temizlik genellikle Abby'nin göreviydi ama o gece canım biraz temizlik yapmak istedi. Koltukları sterilize ettim, ışıkları sildim. Tezgâh üstünde duran her şeyi kaldırdım ve iyice yıkadım. Lavaboları ovaladım. Tıbbi atık çöplerini ve sıradan çöpleri boşalttım. Oradaki çöpü de almak için resepsiyon masasına gittim ama eski hastaların kayıtlarından oluşan bir yığın kâğıt ilgimi çekti. Bunlar ya dosyalanacaktı, ya da uzun zaman önce dosyalanmıştı ve şimdi yeni belgelerle değiştirilip depolanmaya hazırlanıyordu. Birini rastgele elime aldım: McCormack, Maudie. Son randevu tarihi: 04/19/04. Çöp torbasına attım. Bütün dosyaları o yığına ekledim. Raftan bir dosya çıkardım: Kastner, Ryan. Son randevu tarihi: 09/08/05. Onu da attım. Diğer hasta dosyalarını indirip onları da attım. Bayan Convoy başını uzatıp içeri göz attı. "Ne yapıyorsun?" Onu duymazdan geldim. Bir adım daha atıp, "Ne yaptığını sanıyorsun?" dedi. Bir çöp torbası daha alıp içine daha fazla dosya tıktım. İlk torbadan bir dosya alıp açtı. "Bunu atamazsın," dedi, yakından inceleyerek. "Bu çizelgedeki son tarihi görüyor musun?" Onu duymazdan gelip daha fazla dosyayı çöpe attığımı görünce, "Bütün hasta kayıtları, 29.2 numaralı yasaya göre en az altı yıl boyunca saklanmalıdır." "Atıyorum bunu," dedim. "Ama yapamazsın. ADA diyor ki..." Amerikan Diş Hekimleri Birliği ADA hakkında bir şeyler sayıp dökmeye başladı. ADA umurumda bile değildi. Kurallar, yasalar, hasta bakım devamlılığı, profesyonel güvenilirlikle bir anda ilgilenmez olmuştum. "Bu insanların yeni bir başlangıca ihtiyacı var," dedim. "Hepsine yeni bir başlangıç fırsatı sunacağım." "Yeni bir başlangıç mı?" dedi. "Aklını mı kaçırdın sen?" Onu duymazdan gelip daha fazla dosyayı çöpe attım. Connie koridorda durmuş bizi seyrediyordu. Bayan Convoy'un kurtardığı her dosyayı açıp son randevu tari-

hine bakması gerekiyordu ama ben bir seferde beş, altı, bir düzine dosyayı kaparak çöpe atabiliyordum. "Bu dosya 2008'den kalma," dedi. "Bu çizelgeyi atamazsın. Profesyonel yükümlülüğün..." Bana profesyonel yükümlülüklerimi anlatmaya başladı. "2008 uzun zaman önceydi," dedim. "O soytarı bir daha buraya gelmeyecek." "Nereden biliyorsun?" diye sordu. "Bilemezsin ki." Beni durdurmak için giderek saldırganlaştıkça daha fazla dosyayı atmaya başladım. Abby'nin şimdi Connie'nin arkasında durduğunu görebiliyordum, ikisi ebeveynlerini şiddetli bir kavganın ortasında yakalayan küçük çocuklara benziyordu. "Geri gelmiyorlar," dedim. "Hiçbiri geri gelmiyor. Zamanında asla. Asla." "Doğru değil. Yanılıyorsun. Olağanüstü bir hasta dönüş istatistiğimiz var. Tedavi sürdürme oranlarınla gurur duymalısın." Bana çalıştığı diğer diş hekimlerine kıyasla hasta dönüş oranlarımın ne kadar iyi olduğunu ve bununla gurur duymam gerektiğini anlatmaya başladı. Daha fazla dosyayı çöpe attım. "Gelmeleri kimin umurunda? Gelip gelmemeleri neyi değiştirir ki? Hiçbir şeyi değiştirmez! Hiçbir şeyi!" Yirmi dosyayı raftan kapıp çöpe attım. "Dur!" dedi. "Bu batasıca dosyalarla ne halt ettiğimizi sanıyoruz ki!" diye haykırdım. "Paul!" dedi. "Lütfen! Dur!" Son bir dosyayı daha çöpe attım ve sonra eve gittim.

Beş

Talsman'ın bilişim suçları uzmanı Kari Gutrich, telefonuma sonraki çarşamba dönüş yaptı. Zarar görmem durumunda dava açabileceğimi ama şu an olanları durdurmanın imkânsız olduğunu söyledi. İnternet fazla hızlıydı.

"Şu anda," dedi, "hangi hükümet dairesine, yetkiliye veya emniyet görevlisine başvururdunuz?"

"Polise?" diye ortaya attım. "Mahkemelere?"

Güldü, gülüşü bana biraz fazla iştahlı geldi. "Dışarıda olsanız olurdu," dedi. "Ama şimdi burada, içeridesiniz."

"İçeride mi?"

Polis, mahkemeler – mantık bunu gerektirirdi ama şu anda teknolojiden ve yasalardan söz ediyorduk. Gelecekte, kötüye kullanma, başkasının kimliğine bürünme, tahkir ve diğer çevrimiçi anlaşmazlıklar konusunda daha sıkı yasalar çıkarılabilirdi ama şu anki yasalar bu meselelere gerçek zamanlı olarak nasıl karşılık verileceği konusunda belirsizlikler içeriyordu. Ayrıca insanlar sırf sinir oldukları gerekçesiyle birilerine dava açamazdı.

"Sinir olmak mı?" dedim. "Benim kliniğim için bir internet sayfası yapmışlar, benim adıma bir Facebook sayfası açmışlar, gizlice fotoğraflarımı çekmişler, ürkütücü yöntemlerle fotoğraflarımı çekmişler ve şimdi adımı kullanarak internette her yere mesajlar bırakıyor, bir tür dinin üyesi olduğumu ima ediyorlar.

Sinir olduğumu söylemek dışında herhangi bir yasal hakkımı kullanamaz mıyım yani?"

"Bunu size yapanın kim olduğunu biliyor musunuz?"

"İnternet sitesinin kimin adına kayıtlı olduğunu biliyorum," dedim. Ona Al Frushtick'in adını verdim.

"Bu siteyi kaldırtabiliriz büyük ihtimalle," dedi. "Ama yasal açıdan ve daha önemlisi pratik açıdan şu anda yapabileceğimiz fazla bir şey yok."

Sinirimden duvarı yumruklayacaktım az kalsın.

"Tahkir davası açamaz mıyım?" diye sordum.

"Ne tür zararlar gördünüz? Tam olarak bilmiyoruz şu anda."

Hiçbir şey yapmamamı, bunu da dikkatle yapmamı öğütledi. Çünkü bir şey yaparsam, istemeden de olsa yeni internet kimliğime dikkat çekebilirdim – buna Streisand Etkisi deniyordu: insanlar internette yayınlanan bir şeyi bastırmaya çalıştığımı öğrenince sorunun ne olduğunu merak edip aktif bir şekilde aramaya koyulur, bu da negatif bir geri bildirim döngüsüne yol açarak konuya duyulan ilgiyi giderek artırırdı.

"Barbra Streisand'dan mı söz ediyorsunuz?"

"Bütün müşterilerimizin dikkate almasını istediğimiz bir 'en iyi uygulamalar' listemiz var," dedi. "Bana e-posta adresinizi verin, size de göndereyim."

"Fakslasanız olmaz mı?" dedim.

Onlarla ilişkiye geçmeyin, diye tembih etti, ne kadar zor olursa olsun bunu yapmayın ve bırakın işler kendiliğinden yürüsün. Daha sonra durumu yeniden değerlendirip üzerinden eyleme geçilebilecek bir şikâyetim olup olmadığını konuşacaktık.

Biz konuşurken bir yandan internet sayfasına bakıyordu. "Bu siteyi siz yaptırmadınız mı gerçekten?" diye sordu.

"Hayır," dedim. "Gerçekten ben yaptırmadım."

"Peki," dedi büyük olasılıkla beni avutmak için. "En azından hoş bir siteymiş."

3 numaralı odanın önünde durmuş, ego-cihazımla bir e-posta gönderiyordum.

"Neden bana hayatım hakkında ne bildiğimi sorup duruyorsun?" diye yanıt verdim, Seir Tasarım'a.

Zaten sana ne ki benim hayatımdan? Red Sox'a "Etkinlik ve İlgi Alanları" diyerek bilginin sınırlarını çoktan gösterdin. Senin bir insan olduğunu düşünmeme bile gerek yok. Beni kandırmak için tasarlanmış bir programsın. Göbek adımın C harfiyle başladığını yalnızca bir veritabanı bilebilirdi.

Ondan (ya da onlardan) hemen yanıt geldi:

Adım Al değil, Paul. Ve hakkında bildiklerim bir veritabanının bilebileceklerini fersah fersah aşar. Bir bilgisayar programı değilim, kalbi atan bir insanım, aramızdaki boşluktan sana uzanıp hissettiklerini anladığımı anlatmaya çalışıyorum. Ben senin kardeşinim.

Şöyle yazdım:

Betsy?

Bunu sildim ve bu kez şöyle yazdım:

Hakkımda ne biliyorsun ya da ne bildiğini sanıyorsun sen, "kardeşim"?

Yanıt alamayınca, sorumu biraz daha açtım.

Açık havayı mı severim içeride zaman geçirmeyi mi? Kedileri mi köpekleri mi? Günlük tutuyor muyum? Kuşları izliyor muyum? Pul koleksiyonum var mı? Hafta sonlarımı önceden planlayıp aktivitelerle doldurduktan sonra arkama yaslanıp keyfime mi bakıyorum? Yoksa hafta sonlarını bekleyip onları boşuna mı harcıyorum? Bilmiyorsun. Neden bilmiyorsun? Çünkü bildiğini sandığın şeylerin hepsi ruh halime göre değişkenlik gösterebilir. İçerik akışlarım ve internet

alışverişlerimin sınırında yaşamayacağım, senin insanı basitleştiren karmaşık algoritmalarına uymayacağım. Beni içine koyduğun deliği parçalayıp nasıl dışarı çıktığımı izle. Ben bir insanım, kafede bir hayvan değil.

Batasıca otomatik düzeltme. Hemen ekleme yaptım.

"Kafes" demek istemiştim.

Yanıt yazdı:

Hayatın hakkında bildiklerim şunlar. Mesleğin gereği dört duvar arasında vakit geçiren birisin. Doğaya yabancılaştığını, ona erişemediğini hissediyorsun. Onun yerine doğrudan evine gelen televizyonu ve interneti koydun, oyalanma ihtiyacını giderirken maneviyat içgüdünü köreltiyorlar. Çocuğun yok çünkü bir yere bağlanmamış, kök salmamış gibi hissediyorsun ve bu mirası bir çocuğa yüklemeyi hayal bile edemiyorsun. Sürekli kendi kafanın içinde gizemler çözmeye uğraşıyorsun. Bazen umutsuzluğa kapılmana neden oluyorlar ve umudunu tamamen yitiriyorsun. Ama kendine dönük yaşamanın bir mahzuru yok. Kendine dönük, düşüncelerinle zengin ve karmaşık bir hayat sürüyorsun, endişeler ve pişmanlıklarla dolu, evet ama aynı zamanda şefkat, sevgi ve insanlara karşı dışa vurmadığın beğeni var. Günün her anında hissettiğin pek çok şey var ve belki bunları kimse bilmiyor çünkü kimse zihnini okuyamaz ama bilselerdi, şayet bilebilselerdi, "Yaşıyor bu adam, pekâlâ canlı ve yaşıyor," derlerdi. Bundan fazlasını da isteyemezsin zaten.

Yoksa isteyebilir misin?

"Dr. O'Rourke?" dedi bir ses. Adımı bir süredir tekrarlıyor olmalıydı. "Paul?" dedi.

Connie'ydi. Telefonu tutan elimi yana indirdim.

"Her şey yolunda mı?"

Başımı sallayıp onayladım. "Her şey yolunda," dedim.

Gidene kadar bekledim. Sonra şöyle yazdım:

Bunları nereden biliyorsun?

Yanıt geldi:

Sana söyledim. Ben senin kardeşinim.

Diş hekimlerinin hastalarını yakından tanıyamadığı düşünülebilir, ne de olsa yılda birkaç kez yapılan ziyaretler oldukça kısa sürer ama gerçeği bilseniz şaşarsınız. Bir hasta kontrollerine düzenli geliyorsa, bu kontroller arasında diş ağrısı, kazalar ve kozmetik ihtiyaçları için de uğruyorsa hastayla hekim arasında kolayca sıcak bir ilişki kurulabilir. Kimi hastalar en acı verici tedavilerden sonra bile teşekkür eder bana bazen, onlar için yaptığım şeylere gerçekten minnettar olurlar. Bir dahaki gelişlerinde işe koyulmadan önce hal hatır sorarım. Bu açıdan diş kliniği küçük bir kasabanın havasını taşır.

O sabah, on yıllık hastam olan Bernadette Marder'in yanına, muayene odasına girdiğimde onu ilk defa gördüğümü sandım. Son görüşmemize kıyasla çok daha yaşlı görünüyordu.

Bernadette'in yaşlı görüntüsü bir fıkrayı getirdi aklıma. Bir kadın yeni bir diş hekimine gitmek için randevu alır ve adamın lise arkadaşlarından biriyle aynı adı taşıdığını fark eder. Bu yeni diş hekiminin on beş yaşındayken fena halde tutulduğu okul arkadaşı olup olmadığını merak eder. Ama muayenehaneye girince adamın ne kadar yaşlı olduğunu görür ve kendine gelir. Yine de, muayene bittikten sonra laf olsun diye hangi liseye gittiğini sorar... ve tabii ki, kendi gittiği liseye gittiğini öğrenir! "Hangi yılda mezun oldunuz?" diye sorar heyecanlanarak, adam da onun mezun olduğu yılı söyler. "Benim sınıfımdaymışsınız!" der heyecanla. Hiçbir şeyden haberi olmayan diş hekimi gözlerini kısıp dişçi koltuğundaki yaşlı kadına bakar ve sorar: "Hangi dersi veriyordunuz?"

Hastam Bernadette Marder onu son görüşümden beri öyle korkunç biçimde erkenden yaşlanmış gibi görünüyordu ki, stresli ve meşakkatli hayatının son altı ayda etkisini gösterdiğini düşündüm. Yüz seksen gün içinde kırk yaşından altmış beş yaşına atlamıştı. Saçları incelmiş, başının tepesindeki saçlar her nasılsa ölüp gitmişti. Cansız saçlarını kabuklu ve pembe kafa derisinden mürekkep bir meridyen ikiye ayırıyordu. Solgun dudaklarından yayılan bir dizi kırışıklık derinleşmiş ve fosilleşmiş, yüzü sarkmıştı. Ancak (çizelgedeki isim sayesinde) karşımdakinin ilk kez gelen yaşlı bir hasta değil de Bernadette olduğunu, benim Bernadette'im olduğunu anlayınca hal hatır sordum ve bana daha önce hiç bu kadar iyi hissetmediğini söyledi. Kısa süre önce evlenmişti, hatta ofiste yeni sorumluluklar edinmiş ve küçük bir zam da almıştı. Anlayamıyordum. Hiç bu kadar iyi hissetmemişti, yeni evlenmişti, daha fazla para kazanıyordu ve ölüm maskesi takmış gibi görünüyordu. Günbegün takip etmek neredeyse imkansız olsa da, zaman insanlar üzerinde durmaksızın çalışır. Tanıdık yüzleri altı ayda bir gören bir diş hekimi olduğumdan bunu biliyordum. Dünya üzerindeki varlığımızın amansız gerçeğiydi bu ve Bernadette Marder'ın başına geliyorsa, bir kez daha fark ettiğim üzere, hepimizin -Abby'nin, Betsy'nin, Connie'nin ve benim- başına geliyor demekti ama söz konusu kişi için tarifi zor, hatta görünmez bir şeydi ve zannedersem bu yüzden, dehşet içinde durup birbirimize bakakalamıyor, birbirimizi işaret edip çığlıklar atamıyorduk. Hayır, Bernadette'in yaptığı gibi hepimiz hayatımıza devam ediyor, sürekli yitip gitmesine rağmen günbegün ısrarla varlığını sürdüren daimi bir şimdinin içinde mutlu mesut yaşayıp gidiyorduk. Ciddi bir durum tespiti yapmayı ya da ani bir acıma patlaması yaşamayı *veya her şeyi radikal bir şekilde yeniden değerlendirmeyi* asla talep etmiyorduk.

Koltukta oturan solgun, yüzü kırışıklıklarla kaplı, kel ve mutlu Bernadette'e bakarken ona söylemekten başka şansım olmadığını hissettim. Ama ne söyleyecektim? Bilmiyordum. Ne işe

yarardı, ne yapabilirdi? Bir şeyler onu tüketiyordu, gözlerimin önünde tüketiyordu resmen ve büyük olasılıkla onu incitmekten korktukları için çevresindekiler bir şey söyleyemiyordu. Bir tıpçı olarak bunu yapmak benim görevimdi. Ama sözcüklere nasıl dökeceğimi bilmiyordum. Niyetim ne kadar iyi olursa olsun onu incitebilir ve bir hastamı kaybedebilirdim. Geri kalanlarımızdan daha hızlı yaşlanıyor göründüğü yönündeki gözlemimi ortaya atarak Bernadette'e keseceğim faturaları kaybetmek ister miydim? Hayır, diye düşündüm. Görmezden geleceğim. Ama vicdanlı biri böyle bir şeyi nasıl görmezden gelebilirdi? "Bernadette," dedim ve koltukta dönüp bana baktı. Yaşlanmışsın, Bernadette. Hayır, bunu söyleyemezdim! *Bernadette, en iyi günlerin geride kalmış, bundan sonrası yokuş aşağı hep.* Aman Tanrım, olmaz! *Geberip gidiyorsun, Bernadette!* Hayır! *Bir ayağın çukurda!* Ah, Tanrım, bana artık öyle dikkatli bakıyordu ki bir şeyler söylemek zorundaydım.

"Bernadette," dedim. "Bunu söylememin nedeni..." Durdum ve yeniden başladım, "Bernadette, sen ya da yeni kocan, hiç fark ettiniz mi, ne kadar şoke edici-"

"Dr. O'Rourke?"

"Ah, Connie!" diye haykırdım.

"Müsait olduğunuzda bakar mısınız," dedi.

Sevinçle Bernadette'e döndüm. "Bu Connie," dedim. "Onunla konuşmam lazım."

Ama yanına giderken Connie'nin elinde iPad'i olduğunu gördüm, demek ki başka nahoşluklar ortaya çıkmıştı yine.

"Bu kez ne var?" dedim.

"Twitter," dedi.

Geçen hafta ESPN, HuffPost, National Geographic gibi saygın sitelerde benim adımla yorumlar yapılmış, mesajlar yazılmış, ilanlar verilmiş ve bu arada daha karanlık girintilere, kıyıda köşedeki sohbet odalarına, seks ve ölüm saçan moderatörsüz fo-

rumlara da yayılan adım iyiden iyiye sığlıklara gömülmüştü... ve şimdi, O'Rourke Diş Kliniği internet sitesinin ortaya çıkışından iki hafta sonra, "benim" tarafımdan atılan ilk tweet dünyada yankılanmıştı. @PaulCORourkeDis (New York, NY * www.drpaulcorourke.com) hesabından geliyordu ve şöyle yazıyordu:

> Tanrı'nın yaratılışa yönelik esas amacının evrensel inanç olduğu hususundaki inanış hata ve talihsizliklere yol açar

Connie ve ben bu tweet hakkında uzun uzadıya düşündük.

"Sanırım inançlı olmamak gerektiğini söylüyorsun," dedi.

"*Ben* bir şey söylemiyorum ki," dedim.

"Sen olmadığını biliyorum, Paul," dedi. "Bu konuda ısrar etmene gerek yok."

"Yalnızca açıklığa kavuşturmak-"

"Sen olmadığını biliyorum. Savunmaya geçmen gerekmez."

"Savunmaya geçmiyorum, sinirleniyorum!"

"Savunmaya geçmişsin gibi geliyor kulağa," dedi.

Tweet'i yeniden okudum. Haklı olduğunu düşündüm. Büyük olasılıkla Tanrı adına, inanca karşı olmayı savunuyordum, daha doğrusu benim adımı kullanan sahtekâr böyle yapıyordu. Connie beni seyrederken bir e-posta daha attım.

> Şimdi de Twitter, demek ha? Bana bunu neden yapıyorsun?

iPad'i ona geri verdim, tweet'i yeniden okudu.

"Kulağa nasıl geliyor biliyor musun?" diye sordu, yürüyüp gitmeden önce.

"Nasıl?" dedim.

"Bir ateistin söyleyeceği bir şey gibi."

Ateist olduğumdan utandığımı fark ettiğimde ve öz benliğimi yansıtan bir şey olduğunda ısrar edip ilan etmek yerine onların

etrafında bu bilgiyi kendime sakladığımda Plotz'lara âşık olduğumu anladım. Tanrı'yı inkâr etmek onların yaşam biçimine hakaret gibiydi, en azından benim anladığım kadarıyla: Cuma gecesi okunan dualara, Sebt günü yerine getirilen emirlere, hafta boyunca sürdürülen Tanrı'nın izindeki her türlü eyleme saygısızlık edecekmişim gibi. İnançları için emek veriyorlardı. Hem fiziki, hem ruhani yönüyle yaşıyorlardı dinlerini. Elbette Katolikler kiliseye girince istavroz çıkarır, kutsal suya dokunur, kilise sırasına oturmadan önce diz çökerler ama gerçek bir Plotz için bunlar boğaz temizlemek kadar basit şeylerdi. Karizmatik Protestanların eski zamanlardan kalma sallana sallana ilahi söyleme şekli, Plotz'lar için diz kırmak gibi bir şeydi. Bu yüzden, Connie bana amcası Ezzie'nin ateist olduğunu söylediğinde çok şaşırdım. Gerçekten şoke oldum. Adamı görmüştüm. Diğerleri kadar dindar görünüyordu. "Tanrı'ya inanmıyor mu?" diye sordum. "Hayır." "Neden?" "Çünkü... bilmiyorum," dedi. "Kendisine sorman lazım." Plotz'lardan birine ateizm konusunu açmaya hiç niyetim yoktu. "Holokost yüzünden mi?" diye sordum. Bu soruya sinirlendi. "İnançsız olan Yahudilerin hepsi Holokost yüzünden inançsız değil," dedi. "İnanmamak için yalnızca Yahudilere özgü nedenlere ihtiyacımız yok. Unuttun mu?" dedi kendini işaret ederek. "Bazen yalnızca inanmayız işte." "Ama Ezzie inançlıymış gibi davranıyor," dedim. "Başını öne eğiyor. Kafasına o bilmemneyi takıyor. Sinagoga gidiyor." "Ama bu farklı bir şey," dedi. "Nesi farklı?" "Elbette yapıyor bunları." "Neden?" "Onun için önemli de ondan. O bir Yahudi, bunlar önemli şeyler." "Holokost yüzünden mi?" "Holokost'la ne derdin var senin? Yaptığımız her şeyin merkezinde Holokost'un olduğunu mu sanıyorsun?" "Hayır." "Holokost elbette önemli bir olay. Ama üzerinden zaman geçti. Her sabah uyandığımızda kendimize Holokost yüzünden yapmamız ve yapmamamız gereken şeyleri sormuyoruz." "Affedersin," dedim. "Benim için yeni de." "Ezzie ateist," dedi. "Neden? Bilmi-

yorum. Sen neden ateistsin?" "Çünkü Tanrı yok." "Bak işte, gördün mü? Herhalde Ezzie de aynısını söylerdi."

Peki ibadetleri yerine getirmek onun için neden önemliydi, dahası: özünde amacı Tanrı'yı yüceltmek olan âdetlere ve ayinlere neden aktif, istekli bir şekilde katılıyordu?

Kimin umurunda! Bu nasıl bir ateistlikti ama! Hıristiyan olarak doğduğunuzda, Hıristiyan olarak yetiştirildiğinizde, sonra da Hıristiyanlığın rüyasından yavaş yavaş uyanıp felsefi absürtlükleri ve ahlaki sıkıntılarıyla yüzleşmek zorunda kaldığınızda bir zamanlar yaptığınız şeylerin (ki zaten pek bir şey yapmıyordunuz: biraz dua, biraz İncil çalışması, Palmiye Pazarı'nda biraz kilise ziyareti) hepsinden vazgeçiyor, inançsızlığınızla baş başa oturup kalıyordunuz – dürüsttünüz, evet, ilkeliydiniz de ama biraz terk edilmiş haldeydiniz, kendi kendinize anlam yaratmak ve yapısız, plansız, seküler dünyada bir süreklilik kaynağı bulmak zorundaydınız. Ezzie için durum böyle değildi. Ezzie, cuma geceleri Rachel ile Howard'ın evine uğrayıp yemeğe katılabilir, her şeyi yaptıktan sonra hop diye kendini dışarı atıp manevi açıdan beslenmiş olsa da hâlâ sağlam zemine bastığını hissedebilirdi. Böyle şeyler yapmak istiyordu. Bir Yahudi olarak, yalnızca sadakatten bile olsa, sık darbe alan bir geleneği sürdürmek zorundaymış gibi hissediyordu veya duruma daha pratik yaklaşıyor, ailesiyle, çocukluğuyla, atalarıyla, halkıyla bağlantısını korumak istiyordu. Bağlantıyı korumak! Yaptıklarını neden yaptığını bilmiyordum ama bu bile yeterli bir sebep diye düşünüyordum. Benim gibi bir ateistin Ezzie'nin bir kenara attığı halde yine de severek yaptığı ibadetlere imrenmesini sağlamaya yeterdi.

Bayan Convoy'la durum farklıydı. Bayan Convoy'un yanında çenesini bir türlü kapamayan, gürültücü, kavgacı bir inkârcıydım. İncil'deki saçmalıkları görmesini ve Tanrı'sız bir dünyanın basit gerçekliğiyle yüzleşmesini istiyordum. Bu yüzden tartışmalarımızdan işime yarayacak sonuçlar çıkarırdım ve o zaman bana, "Ama nereden biliyorsun?" derdi. Başka tartışmalardan yeni so-

nuçlar çıkarırdım, o zaman da biraz daha değişik bir tonla, "Peki ama *nasıl* biliyorsun?" derdi. Daha başka tartışmalardan sonuç çıkardığımda yine aynısını söylerdi: "Ama nereden *biliyorsun?*" Gerçekte hakkında tartıştığımız şey, "bilmek" sözcüğünü nasıl tarif edeceğimizdi. Gelgelelim tartışma alevlendiğinden bu konuyu es geçerdik. Onun ısrar ettiği şekliyle (kendisinden talep ettiğinden daha yüksek bir bilme ölçütü dayatıyordu bana) kesin olarak bildiğimi söyleyemeyeceğimin farkındaydı, bu sayede en çıldırtıcı karşı argümanlardan birine sığınabiliyordu: "Nereden biliyorsun?"

Bu yüzden bir keresinde ona sordum. "Pekala, Betsy," diye söze başladım.

New Jersey'deki bir alışveriş merkezinde, Olive Garden'da akşam yemeği yiyorduk. O her zamanki gibi bir kadeh Chardonnay içiyordu, ben de dördüncü biramı. Arada bir Olive Garden'a gitmekten hoşlanırdım. Bana çocukluğumu hatırlatırdı. Alışveriş merkezine gitmekten hoşlanmamın sebebi de buydu. Alışveriş merkezlerine Bayan Convoy'un yaptığı gibi bir şeyler almaya gitmiyordum artık. Hayatımda bir kez olsun satın almadığım bir şey hiçbir yerde yoktu. Hayır, alışverişle işim bitmişti artık, istemekle işim bitmişti. Sürekli, her şeyi istemek uyuşturuyor insanı. Ama yine de Bayan Convoy'la birlikte alışveriş merkezlerine giderdim. Alışveriş merkezlerinin vızır vızır geniş alanlarında, halı kaplı eğimli rampalara yukarıdan bakarken, Manhattan'da hiçbir zaman hissedemediğim kadar evimde olduğumu hissederdim. Ne zaman yuva özlemi çeksem ya da nostalji hissetsem, başkaları Long Island'a veya New York'un kuzeyine giderken ben New Jersey'deki alışveriş merkezlerini ziyaret ederdim; kimi zaman da Philadelphia'nın dışındaki King of Prussia Alışveriş Merkezine kadar gider, kalabalıklarla ve indirim avcılarıyla birlikte geniş koridorlarda dolaşırdım. Bütün o gürültünün ortasında parlak, metal örgüden bir banka oturup insanların Foot Locker'a girip çıkmasını izlemek kadar sevdiğim hiçbir şey yoktu, güneş gözlük-

leri ve ucuz takılarla dolu tezgâhların arasında yavaş yavaş dolaşmak kadar sevdiğim hiçbir şey yoktu, restoran katı kadar sevdiğim hiçbir şey yoktu. Büyürken burada bir sürü şey yaşamıştım. Annem her ağustos ayında burada bana yeni okul giysileri alır, Noel tatilinde gücümüz yetmediği için alamadığımız oyuncaklara burada hayran olur, burada yaz tatilimin boş saatlerini kavga, televizyon ve köpek kokusundan daha fazlasıyla doldururdum. Alışveriş merkezi her zaman davetkârdı, içinde ne istediğimi bilerek, amacımın farkındalığıyla dolaşırdım. Alışveriş merkezinin kendisiydi amacım. Bir araya getirecek birkaç bozukluğum oldu mu bunları Kola'ya veya bir atari oyununda yüksek skora ya da otoparkta gizlice içilen bir sigaraya çevirebilirdim. Şimdi alışveriş merkezleri beni arzuyu tatmin etmenin kolay olduğu günlere geri götürüyordu. Bakın, çoğu kişi için hâlâ işe yarıyor alışveriş merkezi! İşte oradalar, listeleri ve görevleri, el çantaları ve hediye kartlarıyla hiçlik eşliğinde mağazalara girip çıkıyorlar. Bir alışveriş merkezi hayatta olduğunuzu yeniden hissetmenizi sağlayabilir ama oraya yalnızca seyretmeye, bunu da yargılamadan yapmaya gitmelisiniz – satın almak ya da almamak gibi bir seçenekleri olmayan, artık ne istediklerini bilmemek anlamına geliyorsa böyle bir seçenek de istemeyen uyumlu alışverişçilere şefkatle bakmalısınız.

"Sana göre," dedim Bayan Convoy'a Olive Garden'da, "yanılıyorsam düzelt ama, sana göre, cennet krallığına girmenin tek yolu İsa Mesih'e inanmak. Bildiğin üzere, Connie bir Yahudi. Bütün ailesi öyle. Başka şeyler yanında, İsa Mesih'in efendileri ve kurtarıcıları olduğunu reddediyorlar demek bu. Üstelik Plotz'ları çok seviyorum ben," dedim. "Daha önce böyle bir aile tanımamıştım hiç. Neredeyse dört yüz kişiler, oysa benim ailemde biz yalnızca üç kişiydik ve sonra, güm, iki kişi kaldık. Neyse, şayet yanılmıyorsam, İsa Mesih'in kutsiyetini kabul etmedikleri için Plotz'lar cehennemde yanacak, öyle mi?"

Bayan Convoy şarabından bir yudum aldı, sonra kadehini masaya bıraktı, sandalyesinde arkasına yaslandı ve gözlerini kısarak bana baktı.

"Tuzak soru değil bu," dedim. "İsa'ya inanmadıkları için Connie'nin bütün ailesiyle birlikte cehennemin kaynar sularını boylayacağı konusunda ısrar ediyorsun, öyle değil mi?"

"Nereden biliyorsun," dedi bana, kemiklerime kadar titrememe neden olan cevabını düşünceli bir tavırla öne eğilip fısıldayarak: "Connie'nin hayatının son saniyesinde İsa Mesih'e kalbini açmayacağını ve doğru yolu bulmayacağını nereden biliyorsun?"

Dikkat çekmek isterim ki, ukalalık etmek için ateist olmadım ben. İnananların tepesine dikilip aydınlanmış zihnimden geçenleri onlara haykırmak için ateist olmadım. Tanrı var olmadığı için ateistim. Bayan Convoy Yahudi sorununa bulduğu kişisel çözümü fısıldarken, kabul edebileceğim tek Tanrı'nın Boston şehir merkezinde park etmiş bir Saab'ın arka tamponunda gördüğüm çıkartmayı bizzat onaylamış olan bir Tanrı olabileceğini düşündüm. Çıkartmada, BENİ İNANANLAR ATEİST YAPTI, yazıyordu.

"Bunu sana neden mi yapıyorum?" diye yazdı en sonunda. "Çünkü kaybolmuşsun."

"Kaybolmak mı?" diye karşılık verdim.

Kaybolup kaybolmadığımdan sana ne ki? Beni tanımıyorsun. Beni tanıdığını düşünmemi sağlayacak şeyler söylüyorsun sadece. Bariz şeyler. Kendime dönük yaşadığım, kimse bilmese de yoğun duygular deneyimlediğim – beylik laflar hepsi. Bir dümen çeviriyorsun ve nedenini öğrenmek istiyorum. Tabii karşımdaki sen değilsen, Betsy. Sen misin? Connie, yoksa sen misin?

Seni temin ederim dümen falan yok, Paul. Lütfen, sabret. Birdenbire ortaya çıkan birinin sorunlarını teker teker önüne sermesinin rahatsızlık

verebileceğini biliyorum. Kafeste bir hayvan olduğunu da düşünmüyorum – tam aksine. Sen baştan aşağı insansın, fazlasıyla modernsin, basamakları hızla çıkma da denen Amerikan rüyası ve onun içi boş maddeci başarı anlayışıyla anlaşmazlık içindesin, hayatını gerçek anlam arayışıyla geçiriyorsun. Biliyorum Paul, ben de bir zamanlar senin gibiydim. Hatta ikimizin aynı kişi olduğunu bile söyleyebilirsin.

Okurken bir tuhaflık hissettim. Tenimin hemen altında bir tür huzursuzluk. Odada benimle birlikte olduğuna dair tuhaf bir his kapladı içimi. Veya duvarın diğer tarafındaki bir bilgisayarın başında. E-posta adresine yakından baktım.

"Kendi adımla yazıyor bana," dedim.

"Kim yazıyor?"

"Benim adıma bir mail adresi almış. Bu kişi... ya da... program... artık her kimse veya neyse... özel yazışmalarında da benim adımı kullanıyor. Bana benden gelen bir e-posta gönderdi."

Başımı kaldırıp baktım. Bunların hepsini Bayan Convoy'a söylemiştim.

"Kimden söz ediyorsun?"

"Paul C. O'Rourke" hesabından gelen e-posta posta kutuma düştüğü anda Bayan Convoy'un fiziksel olarak ne kadar yakınımda olduğunu fark etmesem bile, saf ve şaşkın bakışlarından o olmadığını anlamıştım.

"Bilmiyorum," dedim.

Birkaç gün sonra Connie yanıma geldi ve, "Daha önce hiç Twitter kullanmadın mı gerçekten?" diye sordu.

"Hayır," dedim, "Twitter'la hiç işim olmadı."

"Karakter sınırı kaç peki?"

"Twitter'da mı?"

"Evet, Twitter'da."

"Yüz kırk."

"Bu kadarını biliyorsun."

"Daha dün doğmadım ki, Connie. Bu kadarını herkes bilir."

"Son birkaç günkü tweet'lerini takip ediyor musun?"

"Kari Gutrich takip etmememi söyledi."

"Kari Gutrich de kim?"

"Kari Gutrich Hanımefendi. Talsman'ın bilişim suçları uzmanı. Takibin her şeyi daha kötü hale getireceğini söyledi. Ben de onun dediğini yapıyorum ve ilgilenmiyorum."

"Yani biri senin adını kullanarak ne isterse söyleyecek ve sen bunların kaydını bile tutmayacaksın, öyle mi?"

"Avukat epey korkuttu beni," dedim. "Her şeyi daha beter hale sokmak istemiyorum."

"Sadece bakmakla daha kötü hale sokamazsın ki."

"Bunu bilemiyorum. İnternetin nasıl işlediğini anlamıyorum."

"İnternetin nasıl işlediğini anlamıyorum ne demek? Beş saniyede bir telefonunu kontrol ediyorsun."

"O sensin bir kere! Ben değilim! Sensin!"

Yalnız boynunu hareket ettirerek geriye çekildi. "Tamam," dedi, "sakinleş."

"Ne zaman yemeğe gitsek gecenin yarısını o patlayasıca telefonuna bakarak geçiriyordun!"

"Tamam, tamam, biliyorum," dedi. "Yetersizliklerimin kataloğunu çıkarmıştık. Telefonuma çok sık bakıyormuşum. Devam edebilir miyiz?"

Elindeki iPad'e baktı. Twitter'ın açık olduğunu görebiliyordum ama Twitter kullanıcısı olduğum için değil, bazen boggswader'in kısa ve öz yorumlarını okumak ve Brookline'dan Owen'ın istatistik açıklamalarına bakmak için Twitter'ı açıyordum.

"Rasgele birkaç tanesini okuyayım," dedi ve okumaya başladı.

İnsanların keyif aldığı her türlü gösteriş arasında en beyhude olan ibadettir

"Buna ne diyorsun?" diye sordu.

"Ben mi yazmışım bunu?"

"Sen yazmışsın. Ayrıca, 'sen' şöyle demişsin: 'Amerika'da din özgürlüğü inanmayanlar hariç herkes için geçerlidir, inanmamak cezalandırılır.'"

"Bu cümle yüz kırk karakterden kısa mı gerçekten?"

"Görüyor musun?" diye sordu bana.

"Neyi?"

"Twitter'daki sen olmayan bu kişiyi diyorum... Düşünceleri seninkilere çok benziyor."

"Sence bunu ben mi yapıyorum yani?"

"Yalnızca bilmeni istedim."

"Yalnızca bilmeni isteyenlerin tek istediği bu değildir hiçbir zaman," dedim. "Ben değilim, Connie. Hatta ilgilenmemeye çalışıyorum."

"Bütün sabah telefonunun başındaydın."

"Çünkü dün gece," dedim, "Kansas City'ye yenildik. Bu önemli bir konu, tamam mı? Ver şunu bakayım."

iPad'i bana uzattı. Okudum:

Dünya bizi horgörüyle kamçılar, kenara itilmemize neden olur, soyumuzun tükenişine yaklaşırız

"Bunu da mı ben yazmışım?" diye sordum. Cevap vermedi.

Haftada iki kereden fazla yıkanmayın, asla bütün bedeninizi suya gömmeyin

"Peki ya bu?" diye sordum.

"O da işte..." dedi ve sesi kesildi.

"İnsanların küvete gömülmesinden nefret ederim," dedim.

"Onun sana ait olma ihtimali daha düşük," dedi.

"Ben değilim Connie," dedim, iPad'i ona geri vererek.

Ama onu suçlayabilir miydim? Bütün bu tweet'ler benim adımla yazılmıştı.

Ücretsiz diş tedavisi teklifimi kabul eden tek Plotz, Connie'nin uzak kuzenlerinden Jeff'ti. Daha doğrusu teklif ettiğimde onu kuzen sanıyordum. Daha sonra ailenin eski bir komşusu olduğu ortaya çıktı. Ama yine de Plotz'lara yakındı – ya da en azından ailesi öyleydi. Stuart Plotz ve Jeff'in babası Chad, birlikte çalışıyordu (bir kırtasiye dükkânları vardı ya da kâğıt falan üretiyorlardı).

Jeff eski bir uyuşturucu bağımlısıydı, şimdi bir devlet merkezinde uyuşturucu bağımlılarına destek oluyordu. Ağzının durumu tahmin edebileceğiniz gibiydi. Gördüğüm en korkunç *boca torcida* değildi belki ama çiçek buketi de denemezdi. Kimyasal bağımlılıkları olan hastaları tedavi etmek kolay değildir. Azot oksit yüklemesi yapıp bir aylık Percocet ve Vicodin zulasıyla eve gönderemezsiniz onları. Jeff'le birlikte, ağrısını kontrol etmek için opioid olmayan analjeziklerden kullanmaya karar verdik, dolayısıyla sonraki bir saat boyunca sürekli yüzünü buruşturdu ve gövdesi hayata dönmeye çalışan bir zombi gibi titreyip kasıldı. Sakinleşmesi için sürekli bir şeyler anlattım. Ona kim olduğumu anlattım, yani gerçekten kim olduğumu; kuzeniyle birlikte olduğuma göre (ki kuzeni değilmiş meğer) ilgileneceğini düşünmüştüm. Plotz'ların hiçbirine kendimi anlatma fırsatım olmamıştı, yani Plotz'ların yanında değilken olduğum kişiyi gösterememiştim çünkü onlar sürekli kendileri olmakla meşguldü – yüksek sesle konuşan, sağlam iradeli, kendi dünyalarında yaşayan insanlar. Son derece nazik ve misafirperverdiler ama uzun vadede yeni eleman hakkında bilmek istedikleri bir şey yoktu. Onlarınki gibi bir ailenin parçası olsam ben de yeni elemana fazla zaman ayırmazdım doğrusu. Yeni eleman, bana yüreklendirmeleriyle, eleştirileriyle, öğütleriyle, sansürleriyle ve sevgileriyle -hem de

genellikle tek nefeste- destek olan onlarca aile ferdinin veremediği neyi verebilirdi?

Jeff koltukta otururken ağzı sürekli kanasa ve gözleri dehşetten faltaşı gibi açılsa da nihayetinde esir alınmış bir dinleyiciye kendimi anlatma fırsatı bulmuştum. Her şeyden önce bir Red Sox taraftarı olduğumu söyledim ona. Red Sox'a duyduğum sevginin karmaşık bir şey olmadığını anlattım. Hayatımın en mutlu gecesi, Ekim 2004'te, Mueller'in sayı vuruşuyla uzatma devrelerini zorladığı geceydi, daha şahanesi de David Ortiz'in on ikinci devredeki sayı vuruşuyla Yankees'in Amerikan Ligi Şampiyonası liderliğini elinden alıp spor tarihindeki en heyecan verici geri dönüşe imza atmasıydı. Onca yıllık çilenin boşa gitmediğinin kanıtıydı bu zafer, umulmadık bir coşku fırtınası yaratmış ve felakete neden olmuştu. 2005'te, diye anlattım Jeff'e, Red Sox'un beklenmedik bir zafer kazandığını nihayet kabullendim ve üzerime bir hüzün çöktü. Zaferle birlikte gelen değişikliklere hazır değildim – örneğin bir anda yeni taraftarlar türemişti ve hiçbiri seksen altı yıldır şampiyonluk yüzü görmeyen takımın mağlubiyet ateşinde tavlanmamıştı. Pozcu bunlar, diye düşünüyordum, fırsatçı hepsi. Bu yeni taraftarlar yüzünden sayısız yenilgi dolu yılın acısını unutacak, yenilgi ve aşağılanma karşısındaki tanımlayıcı özelliğimiz olan o derme çatma kendini koruma güdümüzü yitirecektik. Kazanmanın garanti olduğunu düşüneceğimizden korkuyordum. Düşmanımız gibi başka takımların oyuncularını kapmak ve o şekilde güç sahibi olmak beni ilgilendirmiyordu. Yıllardır yalnızca koşulsuz bağlılığımı sunduğum bir takıma karşı ilgisiz ya da eleştirel davranmak kolay değil, dedim Jeff'e. Kazanma şansı az olan takımdık biz ve tek bildiğimiz kalp kırıklığı ile yenilgiydi: neredeyse bir gecede zaferi hak ettiğinden emin bir takıma nasıl dönüşebilirdik? Cennet Bahçesi'ni akla getiren bir tuhaflık vardı her şeyde, aynı duygu Havva'nın gelişinden sonra Adem'i de etkisi altına almış olmalıydı: şimdi ne dilesem ki? Ne istesem? Red Sox'un Dünya Serisi'ni kazanmasını her şeyden çok istiyor-

dum, dedim diş etleri bir liman fahişesinin takma dişleri kadar gevşemiş olan Jeff'e, ta ki Yankees'i tarihe geçecek şekilde yenip Cardinals'ı ezmelerine kadar. Ondan sonra her şeyin yine eskisi gibi olmasını istedim, böylece kim olduğumu, beni ben yapan şeyleri ve ne istediğimi bilecektim.

Jeff karşılık vermedi ama durumu düşünüldüğünde normaldi bu tabii. Artık işimiz bitmek üzere olduğundan ağzında şiddetli bir ağrıyla çıkıp gideceğini düşündüm. Bedava diş tedavisini değil, koltuğumda geçirdiği bir saatlik işkenceyi anımsayacaktı ve Plotz'lara hakkımda bir şeyler anlatırken bu acıyı eklemeyi unutmayacaktı. Onu güldürmem gerektiğini düşündüm. Böylece, birlikte biraz eğlendiğimizi de anımsardı.

"Hitler'i öldürmeyi planlayan Alman Yahudiler hakkındaki fıkrayı biliyor musun?" diye sordum.

Zeytin yeşili gözleriyle bana baktı, gözlerinin akı kafası güzelken geçen yıllar içinde kırmızı lekelerle kaplanmıştı. Bakışlarından devam etmemi istediği sonucuna vardım.

"Bu iki adam, Hitler'in öğle yemeği için tam on ikide Berlin'deki bir restorana geleceğini haber alır. Böylece on ikiye çeyrek kala ceplerinde silahlarıyla restoranın önünde pozisyon alırlar. Çok geçmeden öğle olur ama Hitler gelmez. On ikiyi beş geçer ama Hitler yoktur. On geçe, çeyrek geçe de gelmez. İlk adam, ikinciye şöyle der: 'Tam on ikide burada olması gerekiyordu. Sence nerede kaldı?' 'Bilmiyorum,' der öteki, 'ama umarım başına bir iş gelmemiştir.'"

Hafifçe güldüğünü görür gibi oldum ama ağzındaki aletler yüzünden emin olmak zordu. Az sonra gözünün kenarından bir gözyaşı damlası süzüldü ama rahatsız olmasıyla ilgisi vardı sanıyorum. Abby her zamanki gibi maskesinin arkasında ve tepkisizdi, aletleri bana uzatmak için bekliyordu.

Daha sonra, Connie'yle birlikte resepsiyon masasının arkasında durup Jeff'in gidişini seyrettik.

"Küçükken bu heriften nefret ederdim," dedi. "Kahrolası keş."

Şaşırmıştım. "Jeff'ten nefret mi ederdin?"

"Götün tekidir," dedi.

İşte o zaman bana kim olduğunu anlattı (kuzen değil komşu).

"Bizlere pis Yahudiler derdi," diye anlattı Connie.

İyice şaşırmıştım.

"Ama o da..."

"Ne?"

"Yahudi değil mi?"

"Kim, Jeff mi?" Gülüyordu.

"Babasıyla senin amcanın iş ortağı olduğunu sanıyordum."

Şaşkınlıkla bana baktı. "Küçükken birlikte gazete dağıtırlarmış," dedi.

Connie'nin akrabası değildi, babası Plotz'lardan biriyle iş ortağı değildi, küçükken Connie'ye pis Yahudi demişti. Ben de o antisemite bin dolarlık diş tedavisi armağan etmiştim.

Böyle durumlarda bana zor gelen bedavaya çalışmak ya da zaman harcamak değil, umutsuzluğumun sınırlarını görmekti. Jeff'i tedavi ettiğim muayene odasına dönüp aptallığımı düşündüm. Plotz'ların başkasının ağzından da olsa beni tanımasını, fanatik bir Red Sox taraftarı, mizahtan anlayan bir adam ve cömert bir hekim olduğumu bilmesini istiyordum. Fakat Plotz'larla başkalarını birbirinden ayıramıyorken, histerik gibi ortada dolaşıp herkese bedava diş tedavisi teklif ederken, Connie'den başka kimseyi gerçekten tanımamışken onlar beni tanımaya nasıl fırsat bulacaktı? Anlıyorsunuz ya, Plotz'ların hiçbirini insan olarak görmüyordum. Onları bir Yahudi ailesi olarak görüyordum.

Ağustos'un birinde Evan Horvath'tan bir e-posta aldım, Twitter'da anlattıklarım hakkında soruları vardı. Twitter'da biraz anlaşılmaz olduğumu söyledi, bunun için beni suçlamıyordu tabii. Twitter'ın doğası gereği böyleydi bu, üstelik benim tweet'lerim her zaman ilginçti. Ama artık daha ayrıntılı bilgi istiyordu benden.

Sahtekâr "Paul O'Rourke"tan mesaj almak anlaşılır bir şeydi, ne de olsa Seir Tasarım'a YazFanBir diye başlayan e-posta adresimden yazmıştım. Peki Evan Horvath YazFanBir adresime nasıl ulaşmıştı? "İnternet sitenden aldım," diye karşılık yazdı. O'Rourke Diş Kliniği internet sayfasına iyice baktım ama e-posta adresimi bulamadım. Kuşkulandım. "Hangi internet sitesi?" diye sordum. "Seirisrail.com," diye yanıt verdi.

Bir internet sitem daha vardı! Seirisrail.com adresinden ulaşılan bu sitede, birisi YazFanBir e-posta adresimi vermiş ve İsrail çöllerindeki tozlu, güneşten ağarmış bir yerleşkenin fotoğraflarını yayınlamıştı. Cürüf briketinden binaların fotoğrafları altında, "Buluşma Evi," "Halk Evi," "Eski Taş Kulübe," gibi şeyler yazıyordu. Evan'a, "Üzgünüm," yazdım. "Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum." "Ben yalnızca kuşkucunun yemini hakkında bilgi almak istiyordum," diye karşılık verdi. "Kuşkucunun yemini nedir?" diye sordum. "Ben de sana soruyorum," yazdı. "Gerçek mi?" "Kuşkucunun yemini hakkında hiçbir şey bilmiyorum," yazdım.

Marcus Bregman adlı biri, "Çatışkı Şöleni nedir?" diye sordu.

Marianne Cathcart, "K-Yazar ve P-Yazar için 'peygamber' der misiniz, yoksa bu Kantavetler'in Tanrı tarafından kaleme alındığı anlamına mı geliyor? Ayrıca, Tanrı tarafından yazıldıysalar bunu O'ndan şüphe etmek gerekliliğiyle nasıl bağdaştırırsınız?" diye soruyordu.

"Birkaç kez Pete Mercer'in Ulm olduğuna dair yazılara rastladım," diyordu bir başka e-posta. "Bildiğimiz Peter Mercer mi bu?"

Forbes.com'a göre, Peter Mercer "medyadan uzak duran bir serbest fon yöneticisiydi" ve Amerika'daki en zengin on yedinci kişiydi. Bir ay içinde, avukatları onun adına bir açıklama yaptı. "PM Kapital yöneticisi Pete Mercer ne yazık ki bir şakaya konu oldu. Kendisi, 'Ulm' olduğu yönündeki tuhaf iddiaları kesinlikle reddetmektedir ve hakkında internette dolaşan söylentilerin hemen sona ermesini arzu etmektedir."

Connie çocuk sahibi olmak istemediğim için bozuluyordu ve bu kararımın onunla ilgisi olduğuna inanıyordu. Ne de olsa, âşık olduğumuzda ben de evlenip çocuk yapacağımızı sanıyordum. Hatta bu konuda heyecanlanıyordum. Dolayısıyla, fikir değiştirmemin çocuk sahibi olma düşüncesine bile tahammül edemediğimi fark etmemden çok onunla ilgili olduğunu sanmasının nedenini anlayabiliyordum. Başta bu düşünceyi kendime sakladım ve gelip geçici bir korku olduğunu umdum, gençliğin sonu ya da benzer birtakım haltlarla ilgili gelip geçici bir korkuya kapıldığımı sanmıştım. Ama hissiyatım geçmek bilmedi ve sonunda kuşkularımı Connie'ye açtığımda bana inanmadı, öfkelenip beni zamanını boşa harcamakla suçladı. Erkekler istedikleri kadar zaman harcayabilir ama kadınlar bunu yapamaz. Zamanını harcadığımı hiç düşünmemiştim. Çocuk sahibi olma dürtümün değişeceğini, dehşete kapılacağımı bilmiyordum. Çekincem yoktu. Değişim ya da sorumluluk korkusu yaşamıyordum. Dehşete kapılıyordum. Doğmamış çocuk adına dehşet duyuyordum. Çocuğun korkunç sevme gücü bana dehşet veriyordu. Ya o çocuğu hayal kırıklığına uğratırsam? Ya Connie'yi hayal kırıklığına uğratırsam? Ya Connie ölürse ve bebeğe tek başıma bakmam gerekirse? Ya *ben* ölürsem ve ikisini de yokluğumla hayal kırıklığına uğratırsam?

Kalbim kırılmıştı. Olası gelmeyebilir çünkü benim kararımdı ve bu kararı bilerek, kendi irademle vermiştim ama yine de kalbim kırılmıştı. Yeniden başlamak ve Connie'yi sonsuza dek

hayatımda tutmak için, zamanımı doğru meşguliyetlere adamak ve babamın intiharından kalan yaraları tedavi etmek için tek yapmam gereken Connie'yle bir aile kurmaktı. Connie'yle bir aile kurarsam, bir anlamda, Plotz'ların hoşuna gitse de gitmese de bir Plotz olacaktım. Plotz'lardan biri olmayı çok istiyordum üstelik. Santacroce olmaktan çok daha fazla istiyordum Plotz olmayı. Bir Plotz olmak için her şeyi yapardım. Başka bir O'Rourke hariç.

"Soyadın O'Rourke," diye başlıyordu "Paul O'Rourke"un sonraki e-postası.

Senin için anlamı nedir bunun? Mahalle barında, New York'tan hiç ayrılmamış diğer sözde İrlandalılarla omuz omuza "Danny boy" şarkısını söyleyen efendi bir İrlandalı mısın? Yoksa geçit törenlerini sevmeyen, yeşil biranın kötü bir fikir olduğunu düşünen biri mi? Bunlar senin miras aldıkların, dini inancın ve dünyadaki yerin hakkında yaşamsal önem taşıyan sorular, Paul. Bir şeylerin eksik olduğunu hissediyor musun? Geceleri içini kemirmiyor mu bu?

Eğer kopmuş, yerinden edilmiş gibi hissediyorsan, sana buna gerek olmadığını söylemek için buradayım. İnsanlar hayatın boyunca neler demiş olursa olsun, nedeni, "zor biri" ya da "dengesiz" olman değil. "Zorluğunu" yerinden edilmişliğinle açıklamak mümkün. Yerinden edilmişliğin ne kadar yoğunsa, o kadar zor birine dönüşürsün. Bu, benim dikkatle gözlemlediğim bir davranış. Anlattıklarım doğru mu? Değilse özürlerimi kabul et. Her şeye rağmen sonsuz mutluluk için bir yol bulmuş olabilirsin.

Sevgiler,
Paul

Birkaç gün sonra kendime yazdığım ve kendimden gelen bu e-postaları etraflıca düşünmeye başladım. Connie'nin bunlara ne diyeceğini merak ettim. "Gerçekte kendine yazan sen değil-

sin, değil mi?" diye sorduğunu hayal ediyordum. Twitter'daki Paul O'Rourke'un gerçekte ben olduğumdan kuşkulanıyordu; o zaman kendime e-posta yazan neden ben olmayacaktım?

"Tamam, Tommy," dedim hastama; kendime yazdığım e-postaları düşünürken onunla işim bitmek üzereydi. Normalde, bir hastaya "Tamam" dedikten sonra hemen her seferinde, "Artık tükürebilirsin," ya da "İstersen tükürmekte serbestsin," gibi şeyler söyleyip onu tükürmeye davet ederdim ama bu kez şöyle deyiverdim: "Dışkı örneği alma zamanı." Dışkı örneği! Neden böyle bir şey söylediğimi gerçekten hiç bilmiyorum. Bir diş hekiminin dışkı örneği istemek için ne gibi bir gerekçesi olabilir ki? Bir tür aura gibi belirdi, ben ne dediğimi tartmaya bile fırsat bulamadan nöbet gibi çıktı ağzımdan cümle. "Dışkı örneği alma zamanı." Aklımdaki son şey dışkı örneğiydi ama bir türlü anlayamadığım nedenlerle ağzımdan ilk çıkan bu olmuştu. Kendime gönderdiğim e-postaları ve bu yazışmaları görse Connie'nin ne diyeceğini düşünüyordum ve sonra *bum!* Durumu nasıl toparlayacağımı hiç bilemedim. Abby'ye baktım. Maskesinin üzerinde kaşları, aptalca ya da anlaşılmaz bir şey söylediğim zamanlarda olduğu gibi yarasa kanatlarına dönüşmüştü. Bakışlarımı yeniden hastama indirdim, o da endişeli ve sessiz gözlerle bana bakıyordu. Ne demek istediğimi soruyor gibiydi. Ağzında ne vardı ki dışkı örneği istiyordum? Ne görmüştüm? Ayrıca dışkı örneğini ne yapacaktım, içinde ne arayacaktım? Şu kadarını söyleyeyim, ben bile şaşkınlıktan ne yapacağımı bilemez haldeydim. Tek çıkış yolu, gülmeye başlamak ve dışkı örneği hakkında söylediğimi kasten söylemiş gibi davranmaktı bana göre, böylece keskin bir mizah anlayışım olduğunu düşünebilirdi hastam. Orada oturup bütün gün komiklikler, şakalar yaptığımı, eşek şakalarım ve neşemle çevremdeki insanları neşelendirdiğimi düşünmesini sağlamam gerekiyordu. Ben de öyle yaptım. Gülmeye başladım, Tommy'nin dizine pat pat vurdum ve ona şaka yaptığımı, doğrulup tükürebileceğini söyledim. Sonra da kendi kendime gülmeye

devam ederek meşgul havasına büründüm, sırtımı dönüp tepsiyle ilgilendim ve ikisinin bakışlarından da kaçmaya gayret ettim – şakacı biri olmadığımdan kesinlikle haberdar olan Abby'nin bakışlarından özellikle. Connie kapıya gelip "Dr. O'Rourke?" dediğinde saklanma gayretim içinde kaybolmuş haldeydim.

Dönüp ona baktım.

"Müsait olduğunuz zaman bakar mısınız?" dedi.

Connie'nin kim-bilir-hangi yeni gelişmeyi göstermek için elinde iPad'iyle kapıya gelip bana seslenmesinden iyice huylanır olmuştum ama o anda, beni Bernadette Marder'a kontrol edilemez şekilde yaşlandığını söylemekten kurtardığı andakinden bile daha çok sevinmiştim kapıda belirmesine. Ayağa kalkıp Tommy'yle ve anlaşılmaz şekilde talep ettiğim dışkı örneğiyle arama mesafe koyabilirdim.

"Yine ne var?"

Bana iPad'i verdi. Twitter açıktı:

> Tarihin bu döneminde bile ortaya çıktıklarında kimseyi şaşırtmaması gereken bastırılmışlıklar var

Başımı ekrandan kaldırıp ona baktım. "Hangi bastırılmışlıklardan söz edildiğini soruyorsan, Connie, açıkça söyleyeyim ki hiçbir fikrim yok. Bir katliam? Bir komplo? Her anlama gelebilir."

"O değil," dedi eliyle işaret ederek, "şunu oku."

> Öyle zavallı insanlar var ki, Yahudilerin tarihine bile özeniyorlar

"Ah," dedim.

"Öyle zavallı insanlar var ki, Yahudilerin tarihine bile özeniyorlar," diye tekrarladı. Söyleneni anlamadığını ve benden yardım istediğini anlatmak için bir kere daha tekrarladı cümleyi.

"Sana daha kaç kere söylemem gerekiyor?" dedim. "Bunları yazan ben değilim. Ben değilim."

"Peki neden söz ediyorlar?"

"Bilmiyorum."

"Neden Yahudilerden dem vuruyor?"

"Bilmiyorum."

"Kimin tarihi bizimkinden bile kötü?"

"Bilmiyorum. Bilmiyorum. Bilmiyorum."

Gitti. Birkaç dakika sonra peşinden resepsiyon masasına ilerledim.

"Amcana bu konudan bahsetmeyeceksin, değil mi?"

"Amcama mı?"

"Çünkü anlayacağından emin değilim."

"Hangi amcama?"

"Stuart'a," dedim. "Aslında hepsine. Fakat özellikle Stuart'a. İçimden bir ses bunlardan hoşlanmayacağını söylüyor."

"Neyden hoşlanmayacakmış?"

"O tweet'ten. Bana az önce gösterdiğin. Tarihleri Yahudilerinkinden bile daha beter olan bir halkla ilgili olan. Bence amcanın canını sıkar."

"Bundan sana ne ki? Tweet'leri yazan sen değilsen neden umurunda?"

"Çünkü benim adım kullanılıyor. Benim adımla yazılanları görünce ne düşünecek?"

"Senin yazdığını düşünecek."

"Aynen."

"Ama şöyle bir şey de var," dedi. "Bir ara Yahudi tarihini saplantı haline getirdiğini biliyoruz ve sonra bir bakıyoruz ki Twitter'da senin adını taşıyan biri kendi tarihiyle Yahudilerin tarihini kıyaslamaya başlıyor."

"Öncelikle, Yahudi tarihini 'saplantı' haline getirdiğimi hiç sanmıyorum. Ayrıca, 'bir de bakıyoruz ki' diye bir şey yok, çünkü Yahudilik hakkında uzun zamandır hiçbir şey okumadım."

"Yine de tuhaf bir rastlantı, sence de öyle değil mi?"

"Neyse o işte," dedim. "Her halükârda benim kontrolümde değil."

"Sonra yanıma gelip bundan amcama söz etmemem gerektiğini söylüyorsun, oysa amcama anlatmak aklımın ucundan bile geçmemişti. Bu biraz tuhaf bir durum, Paul."

"Biliyorsun," dedim, "ofiste bana Dr. O'Rourke diye hitap etmen daha doğru olur."

"Neden konuyu değiştiriyorsun?"

"Konuyu değiştirmiyorum. Söylediğin bir şeye tepki veriyorum."

"Neden Stuart Amca'nın bu tweet'ten haberdar olmasını istemiyorsun?"

"Çünkü Stuart Amca zaten beni antisemit sanıyor. Birinin benim adımı kullanarak internette yazılar yazdığına mı inanır, yoksa benim yine kendimi kaybetmiş olduğuma mı?"

"Kendini daha önce ne zaman kaybettin ki?" diye sordu.

Dönüp Tommy'nin tedavisini tamamladım.

"Ulm da nedir?" diye yazdım.

Ayrıca benim adıma tweet atmaktan vazgeçebilir misin? Connie bunları gerçekten benim yazdığımı düşünmeye başladı.

Yanıtı şöyleydi:

Connie de kim?

"Connie benim ofis müdürüm," yazdım. Hemen arkasından ekledim:

"Connie de kim?" ne demek oluyor? Connie'nin kim olduğunu biliyorsun. Sen gelip o internet sitesini yapana kadar kimse ona "ofis

müdürü" demiyordu. Gerçekte tek yaptığı yeni randevu tarihlerini randevu kartlarının üzerine yazmak.

Bunu neden yazdım ve gönderdim, bilmiyorum. Ne yaptığımı anlayamadan üçüncü mesajı yazarken buldum kendimi.

Bu doğru değil. Yakın zamanda bekleme odasında oturup çalışmasını seyrettim. Ofiste epey iş hallettiğini gördüm. Kimi zaman on farklı işi bir arada yapmak zorunda kalıyor. Geçen gün onu çalışırken izlediğimde her şeyin yolunda gitmesini sağladığı için ona çok şey borçlu olduğumuzu düşündüm.

Gönder'e basar basmaz pişman oldum. Sorunum neydi benim? Ona açıklama borcum yoktu ki.

Bunları ona anlattın mı?

Hayır.

Hayır! "Hayır" bile gereksiz laf kalabalığıydı.

Sence anlatsan iyi olmaz mı?

Olur herhalde.

O zaman neden anlatmıyorsun? Bir şey fark ettin. Bu büyük bir başarı, Paul. Günlük olayların farkında olmak bizim en büyük meselemiz. Ama fark ettiklerini onunla paylaşmazsan anlamı kalmayacak. Cehaletten susmak affedilebilir bir şeydir; farkındalıktan sonra susmak affedilemez bir şey.

Bunu okurken Connie içeri girdi. Sıradan bir şey yapıyormuş gibi görünmeye gayret ederek ego-cihazımı cebime koydum.

"Kiminle yazışıyorsun sürekli?" diye sordu.

"Yazışmıyorum," dedim. "Dün geceki maç hakkında yorumları okuyorum."

Ego-cihazımı cebimden çıkarıp dün geceki maç hakkında bir şeyler okuyormuş gibi yaptım. Connie yerinden kımıldamadı.

"Dün gece oynamadılar ki," dedi.

Başımı kaldırdım. "Kim oynamadı?"

"Red Sox," dedi. "Dün gece maçları yoktu."

"Red Sox'tan söz etmiyorum," dedim. "Başka bir takımdan söz ediyorum."

"Hangi takım?"

"Hangi takım olduğu ne fark eder? Yankees."

"Yankees maçı dün yağmur yüzünden ertelendi," dedi. "Beşinci devrede."

"O beş devre hakkında yorum yapılmadığı anlamına gelmiyor bu," dedim. Sporla ilgilenmeyenlerin cehaletine inanamıyormuşum gibi başımı iki yana salladım.

"Yankees maçı yağmur yüzünden ertelenmedi," dedi. "Chicago'yla oynayıp 18'e 7 kazandılar."

Odadan çıktım. Sonra geri döndüm.

"Bu arada," dedim, "ofisteki çalışmandan ne kadar memnun olduğumu söylemek istiyordum sana. Faturalar ve bütün kargo paketleriyle ilgilenmen. Masalara çiçek alman," dedim. "Çiçekler gerçekten fark yaratıyor."

Gözlerini kristal noktacıklar haline gelene dek kıstı, amacımı anlamaya çalışıyordu.

"Ne zamandan beri çiçeklerle ilgilenir oldun?" dedi.

"Yeter artık," yazdım.

Seninle konuşmuyorum.

Ertesi gün internet sitem değişti ve Kantavetler'in 30-34. kantatları da sayfaya eklendi. Hikâye kaldığı yerden, dört yüz

Amalekli'nin Seir Dağı'na kaçışından sonra olanlarla devam ediyordu.

"Ve İsrail Kralı Davud geri kalanları Seir Dağı'na kadar kovaladı," yazıyordu biyografi sayfamda, "ve hepsini Seir'de katletti, Amalek kabilelerinin çocuklarını, dört yüzü hariç, kılıçtan geçirdi ama Amalek kabilelerinin kralı Agak'ı öldüremedi zira Agak bir çam ağacının arkasına saklanmış ve İsrail'in Amalekliler'e yaptıklarına Haseson'dan Seir'e kadar her yerde şahit olmuştu. Agak Amalekliler için ağladı çünkü kanları kuru taşları kaplamış, bir ırmağın kenarındaki söğütler gibi çevresine yayılmış, göklerden yağmur gibi yağmıştı."

Böyle devam ediyordu. Agak ağlayacak hali kalmayana dek ağlamış, sonra İsraillilerin Tanrısı'na lanet okumaya başlamış. Hasor'dayken, haberci çocuğun İsrail kampından gizlice getirdiği haberlere uygun şekilde her türlü öğretiyi ve âdeti yerine getirmeye çalışarak ona bağlılığını sunmaya çalışmış. Kanlı bedenlerin ve kanlı deve leşlerinin arasında, "Ne yaptın sen İsrail Tanrısı?" diye haykırmış. Antietam'dan bile beter bir şeyler canlandırın zihninizde: yerlere saçılmış ceset parçaları, göğüs kafesleri, sıcakta pıhtılaşmaya başlayan kanlarla kaplı saçlar ve başlar, hepsinin ortasında da yok edilen bir halkın son üyesi – dizleri üstüne çökmüş, gerçekten Tanrı olduğunu sandığı bir tanrıya laneter okuyor. "Önünde eğilmediler mi, sana hizmet etmediler mi, merhametine sığınmadılar mı?" diye soruyor. "Bütün isteklerini ve emirlerini yerine getirmediler mi, domuz eti yemeyi bırakmadılar mı, kendilerini sünnet ettirmediler mi, temiz kıyafetlerini giymediler mi? Ben de senin kızını sevip" diye sormuş, "senin için İbranice öğrenmedim mi?"

Sonra karşısında kim belirse beğenirsiniz, zihinde canlandırması biraz güç olan "kandan bir bulutun" üstünde -ne yaparsınız, semantik işte- bizzat Tanrı çıkagelmiş, tanrıların ilki ve sonuncusu olan Tanrı. "Yanıma yaklaş," demiş Tanrı, "ve korkma sakın." Korkmamak mümkün mü ki? Agak korkuyla cesetlerle dolu

kayalığa sinmiş. Bu tür hikâyelerde peygamber yanağına değen ilk cennet esintisiyle konuşanın kim olduğunu anlar genellikle ama Agak gördüğünün gerçekten Tanrı mı, yoksa başına gelen bunca boktan şeyden sonra kaydedilen ilk travma sonrası stres bozukluğu vakası mı olduğunu bilememiş. Kuşkusu uzun sürmemiş çünkü Tanrı kendinden eminmiş. "Beni Tanrın olarak tanıyacaksın," demiş, "bugüne dek sessizliğimi korudum." Bu sessizliğin pratik nedenleri olduğunu açıklamış sonra: Diğer tanrıların işlerine katkıda bulunmakta fayda görmemişmiş -İsrailler'in Tanrısı, Mısırlılar'ın Tanrısı, Filistliler'in Tanrısı, vs vs- Kenan Ülkesi boyunca kâh oraya kâh şuraya koşturup dökülen kanlara kan eklemekteymişler. O'nun deyişiyle, "halklar arasında savaş çıkarıp her ulusun ilgisi için yarışmakta" imişler. Neden bütün bu tanrıları belleklerden silip barış getirmediği sorulan ya da yanıtlanan bir soru değildi ama onun gerçekten tek ve biricik Tanrı olduğu ve Agak'ı zorluklardan kurtarmak için geldiği açıkça anlatılıyordu. "Bu cihetle gel ki," demiş, "seninle antlaşmamı yapayım. Çünkü senden büyük bir ulus yaratacağım. Fakat halkını bu savaş beylerinden uzaklaştır, onları benim adıma asla düşman edinme. Antlaşmamızı hatırlarsan asla yanıp yok olmayacaksın. Ama benden bir Tanrı yapar, bana tapınır, çenk ve teflerle niyetim hakkında kehanetlerde bulunur ve savaş çıkarırsan yanıp yok olacaksın. Çünkü insanoğlu beni bilmez." Agak epey tereddüt etmiş -ben kimim ki peygamber olayım, dilim yavaştır, insanlar bana gülecek vs- ama zamanla kendini toplamış ve ilk Ulm olarak Seir Dağı'ndan aşağı inmiş. Tanrı'yla bu tür karşılaşmalar gerçekleştiğinde adettendir, adını değiştirmiş ve peygamber Safek olarak çevresine bir sürü insanı toplayıp Kenan Ülkesi'nde dolaşmaya başlayarak tarihin cehenneminden kurtulmuş.

"Yani görüyorsun ya," diye yazmıştı. "Ulm, Tanrı'dan şüphe eden kişidir."

"Hiçbir şey anlamadım," diye yazdım:

Mantıklı değil. Karşında beliren bir Tanrı'dan nasıl şüphe edersin?

Beyninin doğru kısmını kullanmıyorsun, Paul – körelmiş tarafını, aç tarafını kullanmıyorsun.

Ama sorun da bu, beynimi kullanıyorum ve her zaman kullanacağım, dolayısıyla bu anlatılanlar da diğer dini saçmalıklar kadar aptalca geliyor bana.

Her din mantıksızlığın kıyısında dolaşır. Bir budistin Nirvana'ya ulaşması için benliğinin var olmadığını fark etmesi gerekir ama kendi yokluğunu fark etmesi gereken de benliktir. Hindu neti, neti *-"bu değil, bu değil"- diyerek evreni bir uçtan diğerine dolaşır ve her şeyi reddettiğinde karşısında Tanrı'yı bulur. Yahudi, Tanrı'nın onu kendi imgesinde yarattığına inanır ama insan kötülük doludur. Hıristiyan Tanrı'nın da etten kemikten bir adam olduğuna inanır. Mantıksızlık test eder inancı – o olmasa eğlenceden başka şey kalmaz.*

Eğlenceyi tercih ederim.

Öyle olduğunu sanmıyorum. Dinle, Paul: kuşkunun meyveleri bizi inancın yükünden kurtarmaz. Tanrı'ya inananlar nasıl kendi çelişkilerinin acısını çekiyorsa biz de çekmeliyiz. Aradaki fark şu: kuşku insanın Tanrı'ya ulaşmasının en bilgece yöntemidir. Bununla kıyaslandığında tektanrıcılık bir pagan katliamıdır. Gerçek Seçilmişler Ulmlar'dır, Paul, Yahudiler değil.

Birkaç saat sonra yanıt yazdım:

Sen ŞÜPHE ediyor musun? Yani gerçek şüphe, düz anlamıyla?

Şöyle yazdı:

Gerçek anlamıyla şüphe ediyorum.

Sonraki birkaç hafta bir bulanıklık içinde geçti. Örneğin, Wikipedia'da Ulmlar'ı anlatan sayfanın ne zaman ortaya çıktı-

ğını tam olarak bilmiyorum. Sayfada neler yazdığını bile anımsamıyorum, yalnızca bazı şeylerin *New York Times*'daki "yorumlarıma" benzediğini anımsıyorum, örneğin Ulmlar'ın Roma İmparatorluğu'nun izinden gidecek bir Aziz Paulus'u olmadığı gibi şeyler. Bu sayfa Wikipedia'nın kendi kendini atayan gözetmenlerinden biri olan trekkieandtwinkies tarafından, birtakım bilgilerin yetersiz olduğu gerekçesiyle çabucak silinmeye aday gösterilmişti. O sırada, istediğiniz her konuda bir Wikipedia sayfası açabileceğinizi sanıyordum, örneğin yeni kurduğunuz metal müzik grubu ya da evcil hayvanınız hakkında. Sitede bütün yeni sayfaları gözden geçirip sahte ve/veya saçma olanları eleyen trekkieandtwinkies gibi tipler olduğundan haberim yoktu. Dayanağı olmayan bütün sayfalar, Ulmlar hakkındaki ilk sayfa gibi birkaç gün içinde tarihin çöplüğünü boyluyordu. Ulmlar hakkında daha fazla bilgi isteyen Starbucks çalışanı Mikel Moore, Microsoft çalışanı Joanna Skade ve Zander Chiliokis benimle ne zaman bağlantıya geçti onu da anımsamıyorum. Yorumlar ve bağlantıların, Twitter takipçilerimin, yeni Facebook arkadaşlarımın sayısının hızla arttığını hatırlıyorum ama. Kimliğimi kullanan sahtekârdan bunu bana neden yaptığını öğrenmeye çalıştığımı, onun farklı yöntemlerle internette tekrar tekrar karşıma çıktığını ve giderek artan öfkemi de hatırlıyorum. Talsman'ın bilişim suçları uzmanı Kari Gutrich'le bir diyaloğumu, ona bana ulaşmaya çalışan insanlardan söz ettiğimi ve benim adıma açılan internet hesaplarını dondurmak için ehliyetimin fotokopisini ve noter onaylı yeminli beyannamemi postayla bir yerlere gönderdiğimi hatırlıyorum – sinir bozucu ölçüde analog bir deneyimdi doğrusu. Bundan başka, tükürük bezi iflas etmiş Bay Tomasino'dan tükürük örneği aldığımı, kiraz çekirdeği yüzünden dişini kıran, şort giymiş sabırlı bir küçük çocuğu tedavi ettiğimi, dişini yutan bir hastamı Lenox Hill Hastanesi'ne yönlendirdiğimi de hatırlıyorum. Ama en iyi hatırladığım, Connie'nin iPad'iyle koridorda durup öfkeyle bana bakışıydı.

"Ne var?"

"Benimle gelir misin lütfen?"

Boş odalardan birine girdik ve iPad'i bana verdi. Sinirliydi ya, güzel de görünüyordu. Boğazlı bir kazak giymişti ama Bayan Convoy'un sevdiklerinden değil de hafif, yazlık bir kazaktı; boğaz kısmı geniş ve gevşekti, öne devrilmiş bir laleye benziyordu ve ortasından boynu yükseliyordu. Kazağın kumaşı kumaştan çok gümüş, pembe ve kırmızı parlak iplikten yapılmış milyonlarca küçük dikişi andırıyordu. Sımsıkı poposuna dar bir kot pantolon geçirmişti.

"Şunu oku," dedi işaret ederek.

Gösterdiği tweet'i okudum.

"Bu konuda bir şey biliyor musun?"

"Hayır," dedim.

"Ama ne kadar saygısızca bir yorum olduğunun farkındasın, değil mi?"

"Evet," dedim.

Çıktı gitti. Tweet'i yeniden okudum. Benim adımla yazılmış olan tweet'te şöyle diyordu:

> Bu altı milyon mevzusundan gına geldi! BİZİM kayıplarımız, BİZİM acımız, BİZİM tarihimiz sonunda tanınana dek altı milyondan söz etmeyin

"Neden beni seçtiğini anlamıyorum," diye yazdım.

> Ama kendine fazla güveniyorsun, pislik. Paul O'Rourke olduğunu iddia etmeyi bırak artık. Bütün bu dini saçmalıklara gelince, sorun ne biliyor musun? UMURUMDA DEĞİL ULAN. Benim adıma dini yorumlar yapmayı bırak. Senin için gerçekten önemliyse cesaretini topla ve kendi adınla tweet at. HEPSİNDEN ÇOK DA BENİM ADIMA YAHUDİLER HAKKINDA YORUM YAPMAYI BIRAK. Holokost'tan ve altı milyondan söz etmeyi bırak. İnsanlar bu konuda çok hassas, haklılar da.

> Gelip benden açıklama istiyorlar ama açıklama yapacak durumum yok. Senin sefil tarihin kimsenin umurunda değil, özellikle Yahudilerin tarihiyle kıyasladığın zaman. Yahudilere ne garezin var? Antisemit bir internet trolü müsün nesin? Twitter üzerinden tarih dersi vermeyi bırakmayı da düşünsen iyi edersin. Abraham Lincoln'ün Özgürlük Bildirgesi'ni Twitter'dan ilan ettiğini düşünsene. Sen insan değil misin? Meçhul bir lokasyondan internete yüz kırk karakterlik cümleler yazmaktan daha yüce emellerin yok mu? Bir insan, tweetleyemeyeceğin şeylerle doludur. Günün birinde dehşetengiz bastırılmışlıklarımı aşıp metroda şarkı söylemeyi hayal ediyorum. Bunu tweet'lesene, seni pislik.

Bir keresinde Connie'ye metroda banjo çalıp şarkı söyleme fantezimi anlatmıştım. Bundan daha önce kimseye bahsetmemiştim. Ona, beni o halde gördüğü takdirde ya (1) değiştiğimi ya da (2) tamamen farklı bir insan olduğumu anlayabileceğini söylemiştim. Ama bütün bastırılmışlıklarıma ve müzikal güvensizliklerime rağmen F hattında banjoyla oturup "San Antonio Rose"u söyleyebilecek kadar değişmek – hayır, bu tür bir değişim kendimi tanıyamayacak hale gelmek demekti, tamamen başka biri olmamı gerektirirdi; yani kafama şiddetli bir darbe alıp ucunda ışık görünen tünelden daha şanslı ve mangal yürekli biri olarak dönmem gerekirdi bunun için. Ne kadar istesem de metroda şarkı söylememin imkansız olduğunu söyledim ona, çünkü metroda şarkı söylememi engelleyen temel, gönülsüz, köklü, bastırılmış nüvem vardı benim. "Ama değişim olasılığına inanmaz mısın? Kendini geliştirmeye?" diye sordu. Ben de ona neye inandığımı söyledim: kendini gerçekten geliştirmek, temellerinden değişmek son derece ender rastlanan bir şeydi – kutsal Yaratıcı mitine benzer bir efsaneydi hatta. İyisiyle kötüsüyle kimsek oyuz, karakterimize uymayan bazı davranışlarımız ve ani zafiyet anlarımıza rağmen. Şunu söylemedim: metroda şarkı söyleyecek cesareti bulabilsem Stuart Amca'ya onu sevdiğimi, onu, bütün kardeşle-

rini ve Plotz'ların hepsini sevdiğimi de söyleyebilir, onları asla yüzüstü bırakmamaya veya hayal kırıklığına uğratmamaya yemin edebilirdim.

En sevdiğim çocuk kitabı, William Steig'in *Doktor De Soto*'sudur. Dr. De Soto, fare yemeyen bütün hayvanların ağız sorunlarını tedavi eden bir faredir. Dükkânının önünde asılı tabelada da yazar bu: KEDİLER VE DİĞER TEHLİKELİ HAYVANLAR TEDAVİ EDİLMEZ. Mantıklı bir prensip. (Bir katilin dişlerini tedavi edip etmediğimi düşündürdü bana.) Bir gün Dr. De Soto'nun dükkânının önüne acıdan ağlayan bir tilki gelir. Hipokrat yemini etmiş olan nazik tabiatlı Dr. De Soto, tilkiye yardım etmeye meyillidir ve asistanlığını yapan karısı zavallı hayvana acıması için onu cesaretlendirir. Böylece, cesur ve kahraman diş hekimi Dr. De Soto tilkinin ağzına tırmanır ve çürümüş bir azı dişi ve şaşılacak ölçüde kötü kokan bir nefesle karşılaşır. (Steig'ın diş hekimi olmadığını buradan anlayabilirsiniz, zira çoğu kişinin nefesi şaşılacak ölçüde kötü kokar.) Tilki, Dr. De Soto'ya minnettar kalır. Ancak kurtarıcısının o anda ağzındaki acıyı geçirmek için çalıştığını bilmesine rağmen bu lezzetli küçük lokmayı yutmamak için kendiyle mücadele etmek zorundadır. Dr. De Soto dişi çekmek için tilkiyi anesteziyle bayıltır ve tilki, bastırılamaz doğasını sergileyerek, baygın haldeyken en lezzetli bulduğu fare tarifini anlatır. O gece, Dr. De Soto ertesi gün tilkinin tedavisine devam edip etmeme konusunda bir ikilem yaşar. Tilki tilkidir işte. Ancak işine de devam etmesi gerekir. Bir işe başladığında mutlaka bitiren biridir o. Babasının da aynı karakterde olduğunu söyler. (Benim babam da öyleydi: banyo derzlerini değiştirmeye ya da mutfağa yeni muşamba döşemeye başlar, işe yeni başlayan bir adamın şevkiyle çalışır, işin üçte birini bitirince çeker gider, arabayla uzaklara yolculuk eder, sonra arabayı ucuza birilerine satıp eve yürüye yürüye döner ve ağlayarak parayı anneme verirdi.) Hikâyenin sonunu anlatıp mahvetmeyeceğim ama söylememe gerek yok – tilki tilkidir. *Doctor De Soto*'da sergilenen

en belirgin kahramanlık farenin ölüm tehlikesine rağmen tilkiye yardım etme kararlılığı değil, kısa bir süreliğine de olsa, tilkinin içten gelen bir değişim potansiyeline sahip olduğu yönündeki dokunaklı imadır.

Bir çürüğü doldururken, kanal tedavisi yaparken veya onarılamayacak durumdaki bir dişi çekerken, bu önlenebilirdi, diye düşünürüm. İnsan doğası hakkındaki eski sinik düşüncelerim su yüzüne çıkar: dişlerini fırçalamıyorlar, diş ipi kullanmıyorlar, umursamıyorlar. Tilki tilkidir. Ama dişlerini fırçaladıkları, diş ipi kullandıkları halde yine de dişlerini kaybettiklerinde suçu başka bir şeyde bulmam gerekir ve tahmin edilebileceği üzere, zalim doğayı veya kayıtsız Tanrı'yı suçlarım. Kötü ağız sağlığı hususunda bir şeyler yapmanın onların elinde olduğunu söylerdim kendime sürekli, tabii tamamen kontrolleri dışında olduğunu iddia etmediğim zamanlarda. Sonra bir gün bir hasta geldi, Yukarı Doğu Yakası'nda düşük gelirlilerin ikamet ettiği son birkaç apartman blokundan birinde yaşıyordu, inşaatlarda çalışıyordu, elleri kör bir katilin elleriydi, dişlerinin arasına sıkışan çiğneme tütününü çıkarmak için hiç çaba harcamamıştı. Ağzının sol üst köşesindeki küçük enkazın üstünde çalışırken düşünmeye başladım. Bu adamın büyük ihtimalle genleri zayıftı, ebeveynleri cahildi, çocukluğu kötü geçmişti. Dişlerine hiçbir zaman bakmayacaktı. Onlara bakma şansına bile sahip olmamıştı. Onları kaybedene ya da ölene kadar dişlerini ihmal edecekti. Tabii bir mucize eseri dişçi koltuğundan kalkıp hayatını değiştirmezse. Karakterinin yeni bir yönü ortaya çıkar ve benim de yardımımla altı ay sonra yeni bir adam olarak dönmezse. Ama o zaman bile, diye düşünüyordum, bu değişim, bu karakter, onun içinde olmak zorundaydı. Birkaç sert uyarıyla böyle bir değişimi tetiklemem mümkün değildi -Tanrı biliyor ya, denemiştim- ve acı, bir anda öğrendiğini bir saat içinde unutan bir şeydi. Koltuktaki adam en kötü güdülerinin kralı olmadığı gibi, en iyi dürtülerinin efendisi de değildi. Değişim olsa da olmasa da, kaderini yöneten o değildi.

Sorulabilecek tek soru şuydu: sen bir tilki misin yoksa daha iyi bir şey mi?

"Sevgili Paul," diye yazıyordu.

Sinirlendiğin için üzgünüm. Anlaman gereken çok şey var. Yahudilere karşı hiçbir garezimiz yok bizim. Antisemit miyiz? Hayır. Tarihimiz boyunca ne zaman bir nefretin peşinden gidebilecek kadar özgür olduk ki? Yahudilerle ve onların büyük trajedileriyle kendini özdeşleştirebilecek bir topluluk varsa o da Ulmlar'dır. Biz Yahudilerin düşmanı değiliz, Paul. Biz Yahudilerin Yahudisiyiz.

Yahudilerin Yahudisi mi? O da ne demek oluyor?

Bilge Alfonso'nun zulmünden kaçıp saklanmak zorunda kalan escéptico'ları biliyor musun? Lodz Katliamı'ndan haberin var mı? 1861 Ulm! Ulm! İsyanları'nı tarih derslerinde gördünüz mü? Birleşmiş Milletler'in Filistin Paylaşım Planı uyarınca, bir Yahudi devleti kurmak için İsrail'de yaşayan bütün Ulmlar'ın İngiliz kuvvetleri tarafından infaz edildiğini bir kez olsun, hayalinde bile olsa duydun mu? Soyumuzun her an tükenebileceğini, hep bunun tehdidi altında yaşadığımızı biliyor musun? Yahudilerin trajedileri hakkında ne söylersen söyle. En azından tarihe geçti o trajediler.

Ertesi sabah, dedikodu dergilerinden birinin manşetine kafa yorduğum sırada bir hastamı tedavi ediyordum. Daha çok bir alt manşet gibiydi aslında, Rylie'nin ikizlere hamile olduğu açıklamasıyla ilgili bir haberin başlığıydı: "Rylie her zaman bir batında iki bebek istemiş." Onunla ("Özel!") bir röportaj yapmışlardı ve Rylie kendini bildi bileli aynı anda iki bebek doğurmak istediğini söylemişti. Yalnızca bir bebek ya da farklı zamanlarda iki bebek değil, ikisi birden, aynı anda, bum bum. Üç yaşındayken de, yedi yaşındayken de, on yaşındayken de Rylie tek seferde iki bebek doğurmak istemişti. On altısında, yirmisinde, yirmi beşinde ve

ister inanın ister inanmayın, ikizlere hamileyken bile süren bir çocukluk hayaliydi bu. En azından Rylie'nin hayali gerçek oluyordu, sonunda bir seferde iki bebek birden doğuracaktı. Gerçek olan bu hayali dünyayla paylaşmanın bir dedikodu dergisinin kapağına "İkizler!" manşeti attırmaktan daha iyi bir yolu olabilir miydi?

Connie kapıda belirdiğinde Rylie'yi, ikizlerini ve hayat boyu süren hayalinin gerçekleştiğini ilan eden alt manşeti düşünüyordum. Connie'yi görmemiş gibi yaptım.

"Dr. O'Rourke?"

Duymamış gibi yaptım.

"Dr. O'Rourke, müsait olduğunuzda bakar mısınız," dedi.

"Tamam, Bay Shearcliff," dedim, Bay Shearcliff'in ağzını bir süre daha inceleyip beni oyalayabilecek hiçbir şey bulamayınca. "Doğrulup tükürebilirsiniz."

Gönülsüzce Connie'nin yanına gittim. Son tweet'im hakkında konuşmak istiyordu.

> Hayalim günün birinde dehşetengiz bastırılmışlıklarımı aşıp banjomla metroda şarkı söylemek

"Bunu bana da söylemiştin," dedi. "Tam olarak bu sözcükleri kullanmıştın."

Nereden başlayacağımı bile bilmiyordum.

"Deli olacağım!" dedim. "Yazan ben değilim!"

"Kim peki?"

"Yemin ederim ben değilim, Connie."

"Sensin, Paul."

"Hayır, değilim, yemin ederim değilim."

"Beni yeniden elde etmek için oynadığın tuhaf bir oyun falan mı bu?"

"Seni elde etmek mi? Senden ayrılan bendim."

Başını dikleştirdi.

"İlk seferinde en azından."

"Bunları neden yazıyorsun?"

"Ben yazmıyorum! Bak, sana ispatlayabilirim."

Ego-cihazımı çıkardım ve ona taklitçimle birbirimize gönderdiğimiz e-postaları gönderdim. Metroda şarkı söyleme hayalimi itiraf ettiğim bölümü özellikle görmesini sağladım.

"İkisinin de sen olmadığını nereden bileyim?"

"Kendi kendime e-posta mı gönderiyorum yani?"

"Bir e-posta hesabı açmak zor değil."

"Benim söylemeye çalıştığım da bu! Benim adıma bir e-posta adresi almış, benimle yazışmak için bu adresi kullanıyor!"

"Sen neden yanıt yazdın?"

"Konu bu değil," dedim. "Kendi kendime e-posta gönderdiğimi sanıyorsun. Ama öyle bir şey yapmıyorum ben."

"Bu nedir peki?"

Görebileyim diye telefonu havaya kaldırdı.

"Masa çiçekleri için bana teşekkür etmenin nedeni bu mu?" dedi. "Senin kimliğini kullanan bir yabancı bunu e-postasında yazdığı için mi? Paul," dedi, "yardıma ihtiyacın mı var?"

Telefonu elinden aldım.

"Ben değilim Connie, yemin ederim ben değilim."

Yürüyüp gitti. Sonra geri geldi.

"Şayet söylediğin doğruysa," dedi, "bu saçmalıkları yazan sen değilsen, öfkene ne oldu? Seni bir Hıristiyan gibi gösterdikleri zaman aklını kaçıracak hale gelmiştin. Şimdi başka bir şey, başka bir tuhaf dinin üyesi gibi gösteriyorlar ve nedense bunu sorun etmiyorsun! Bu adamla e-posta alışverişi yapıyorsun. Senin adına tweet atmasına izin veriyorsun. Tanrı aşkına, bir Facebook sayfan bile var! Eski kimliğine ne oldu, Paul? Eski Paul'u bir yerlerde görebilsem olanları sorgulamazdım bile."

"Burada," dedim. "Hâlâ çok öfkeli."

"Modern dünyayla savaşın böyle bitecekti madem, hem tweet atacak hem blog açacak hem geri kalan her şeyi yapacaktın, neden onlara gerçekte kim olduğunu -iyi bir diş hekimi ve gerçek bir Red Sox taraftarı olduğunu- söylemedin de bunu, bunu..?"

Ellerini havaya savurup yürüdü gitti.

Bayan Convoy 2 numaralı odada çene kemiğine kaynamış bir azı dişini hazırlıyordu, bu arada 3 numaralı odada çene kemiğinde hipertofi başlayan ve sürekli diş gıcırdatan bir hasta, dişlerini kenetleyip birbirine şiddetle sürterek verdiği zararın etkilerini düzeltmemi bekliyordu. Bir iPad bulamadım. Ofis için son teknoloji cihazlar alıyorsunuz ve sonra zamanınızı onları bulmaya harcıyorsunuz. Veya nasıl çalıştıklarını anlamaya. Cihazı bulmak ya da nasıl çalıştığını anlamak hastalara bakmaktan bile önemli hale geliyor. Binlerce dolar verip aldığınız şeyi bulmak ve kullanmak ya da işiniz için son derece önemli olan cihazın nasıl çalıştığını anlamak kişisel bir zorunluluğa dönüşüyor. Hasta kimin umurunda? Sanki bir anda ortadan kayboluyor. Siz bile orada değilsiniz aslında. Yalnızca cihazın ve sizin olduğunuz sihirli bir dünyadasınız ve soru şu: kim kazanacak?

iPad'i ararken 5 numaralı odaya girdim ve başka bir hastamla karşılaştım. İnlemesinden anladığım kadarıyla canı çok yanıyordu. iPad'lerden birini bulmak için her yere bakarken derin bir nefes alıp "Pa-ram... pah-ram," dediğini duydum. Yavaşça hastaya doğru döndüm ve evet, karşımdaki oydu. "Sen!" diye haykırdım.

Uzandım, Al Frushtick'i yakasından yakaladım ve havaya kaldırdım.

"Dr. O'Rourke!" diye haykırdı. "Tanrı yardımcım olsun, canım öyle çok yanıyor ki!"

Her şeyi açıklayana dek onu tedavi etmeyi reddettim.

"Senin İsrail'de olman gerekmiyor mu?"

"Yürümedi! Geri döndüm. Şimdi de başım büyük dertte! Güvendiğim tek diş hekimi sensin. Bana yardım etmek zorundasın!"

"Hiçbir şey yapmak zorunda değilim," dedim. "Neden benim adıma bir internet sitesi yaptın?"

"Şaka mı bu? Ben *kendi* adıma bile internet sitesi yapamam! Büyük bir yanlış anlaşılma var ortada!"

"Avukatım araştırdı, ahbap. Site senin adına kayıtlı. Ayrıca gitmeden önce bir Ulm olduğunu ve benim de öyle olduğumu söylemiştin. Aptal numarasını bırak artık."

"Önce tedavi et beni," diye haykırdı, "ah ne olur!"

Dertop olmuş yakası hâlâ avcumda, omuzları havadaydı. Boştaki elimle bir pense kapıp burun deliklerine sokmaya çalıştım.

"Tamam," diye mırıldandı ağlamaklı bir sesle. "Tamam, tamam."

Onu bıraktım.

Buruşan gömleğini düzeltti ve diş ağrısı yüzünden suratını buruşturdu.

"Eminim aile kayıtların ellerindedir," dedi, "herkesinki gibi ayrıntılı kayıtların olduğuna şüphem yok."

"Aile kayıtlarım mı?"

"Bilmek istediğin her şey," dedi, "istesen de istemesen de: kim olduğun, nereden geldiğin, kime ait olduğun. Kime ait olduğun, Doktor." Dişinin ağrısını unutup bana gülümsedi ve yüzü hemen yine buruştu. "Ama artık böyle halletmiyorlar işleri. Artık yeterince aday topladılar çünkü. Adaylar arasından hangilerinin yalnızca mesajın etkisiyle eski yaşam biçimini seçeceğini anlamanın peşindeler."

"Aday da ne demek?"

"Seyrelmiş nesillerden ve zorla dinden döndürülen diasporadan seçilip alınan biri. Seninle bağlantıya geçmediler mi henüz?"

"Hayır," dedim.

"Sorumsuzluk bu," dedi ve solgun bıyıklarını önce sola, sonra sağa doğru burarak can sıkıntısını ifade etti. "Bana kalırsa sorumsuzluk. Ama kendilerine göre nedenleri vardır. Dinle," dedi, "onlar söylemeyecekse ben söylerim sana. Kayıp bir halkın soyundan geliyorsun. Bir tür karşı tarih de diyebiliriz buna. Genlerin bunu kanıtlıyor: tarihin genlerinde yatıyor. Kaçınılmaz bir şey bu, yüzlerce yıl geriye gidiyor. Seninle ilgili detaylar hakkında bilgim yok ama eminim Arthur her şeyi biliyordur."

"Arthur da kim?"

"Grant Arthur. Seni bulan kişi. Sen bir halka mensupsun," dedi. "Mısırlılar kadar eski, Yahudilerden bile eski bir halka."

"Yahudiler hakkında söyledikleriniz için dişlerini sökmem gerek aslında!"

"Bekle!" dedi, koltuğun kolçaklarına yapışıp bedenini geriye, yumruklarımdan uzağa çekerek. "Yahudiler hakkında ne diyormuşuz ki? Asla kötü şeyler söylemedik! Yahudilere bir tür yakınlık duyuyoruz. Onları bir referans noktası olarak kullanıyoruz, hepsi bu. Amerikan Yerlileri'ni mi kullansaydık? Bana kalırsa daha uygunlar aslında. Kafirlik iddiası, kitlesel kıyımlar, arkasından gelen alkolizm ve intihar vakaları. Bir zamanlar büyük olan bir ulusun harcanışı. Ama küresel erişimleri yok. Yahudi tarihi faydalı bir karşılaştırma yapmamızı sağlıyor, hepsi bu. Çekilen acılar yarıştırılmamalı."

"Twitter'da okuduğun zaman kulağa yarıştırılıyormuş gibi geliyor ama," dedim.

"Twitter'da demek," dedi, kaşlarını kaldırarak. "Hey, gerçekten yaptılar bunu demek." Bir an dalıp gitti; bıyığının ortasında, burnundan dudağına uzanan solgun çizgiyi gergin ve otomatik hareketlerle kaşıyordu. "Dikkatleri üzerimize çekmenin tehlikeleri hakkında çok tartışıldı. Ama Twitter... bu önemli bir gelişme. Neyse," dedi. "Biraz olsun aydınlatabildim mi seni?"

"Hayır, hem de hiç," dedim. "Neden buradasın?"

Ne dediğimi anlamıyormuş gibi bana baktı. "Neden mi buradayım? Neden mi?! Doktor, şu ışığınızı yakın da zavallı ağzımın haline bir bakın!"

"İsrail'e gidiyorum demiştin. Ne oldu?"

Başını salladı, iç geçirdi ve yeniden bıyığına uzanıp bu kez onu kasıtlı, melankolik hareketlerle okşadı.

"Sen sadistsin, Doktor. Gerçek bir sadist. Sinirime baskı yapan bir Scud füzesiyle buraya geliyorum ve sen önce en büyük tinsel başarısızlığımın öyküsünü dinlemek istiyorsun. Merhamet dediğin bu mu senin?"

Lavaboya yaslandım, kollarımı kavuşturdum, bir ayak bileğimi diğerinin üstüne attım.

"Tamam, tamam," dedi. "Sonunda, yapamadım işte. Çok uzun zaman oldu. Hıristiyan bir ailede büyüdüm. Onca yıl dua ettim. İyi ya da kötü, Tanrı geni var bende, sanırım."

"Yani kuşku mu duyamadın?"

"Kuşku için her türlü nedenim vardı." Doğruldu, ayaklarını altına aldı, Doğu'ya özgü bir poz vererek oturmaya devam etti. "Genetikçi Cliff Lee'yi duydun mu hiç? Tulane Üniversitesi'nden Dr. Clifford Lee?"

Frushtick, Grant Arthur ona bir Ulm olduğunu açıklayana dek, Dr. Clifford Lee'nin New Orleans Tulane Üniversitesi Hayward Genetik Merkezi'nde Howard Rose Profesörlük Kürsüsü Başkanı olduğunu anlattı. Bir yıl sonra Lee ailesiyle birlikte İsrail'e taşınmış ve Ulmlar'ın genetik özelliklerini ayrıştırma çalışmalarına başlamıştı. Bir anda teknik konulara bir bilim adamı gibi hakim olduğunu gösteren Frushtick'e göre, Lee'nin çalışmalarının merkezinde modal haplotipler, mikro-uydular ve benzersiz olay polimorfizmleri vardı: Ulmlar'a özgü bir ırkın varlığını kanıtlamak için ihtiyaç duyulan zorlu genetik data.

"Yüzde altmış-altmış beş doğru sonuç veren bir test geliştirdi," dedi. "Aşkenazi göçünden önce, Sina'nın kuzeyinden Rhine

Vadisi'ne geçenlerdensen sonuç yüzde seksen doğru çıkıyor. İki grup birbirine belli ölçüde karışmış besbelli ama acıklı ortak tarihlerini düşününce testi etkileyecek kadar da karışmamış olsalar gerek."

"Ne testini?"

"Ulm soyundan gelenleri tespit testi. Garantisi yok, yalnızca yuvarlak sayılar – Profesör bu konuda çok net. Benim için yüzde yetmiş sonucunu buldu test. Ama Lee'nin testinde eksik kalanları Arthur vaka dosyalarıyla tamamlıyor zaten."

"Bu nasıl oluyor?"

"Dinlemiyor musun, Doktor? Ulm olduğunu kanıtlıyor işte."

Grant Arthur'un araştırması çok yorucuydu. Frushtick, Arthur onun aile ağacı dosyasını ilk kez önüne serdiğinde nasıl bir şaşkınlığa kapıldığını hiç unutmamıştı. Atalarının adları, doğum ve ölüm yerleriyle tarihleri, kadim bir aile ağacının sonsuz dalları. Arthur sahaya çıkıyor ve bütün kayıtları, belgeleri, arşivleri, askeri sevk belgelerini, kadastro kayıtlarını araştırıp kayıpları buluyordu. Yalnızca insanları bir araya getirmekle kalmıyordu; düzeltilemeyecek kadar çığırından çıkmış bir düzeni yeniden oturtuyordu. Coşkuyla yapıyordu bunu.

"Vasiyetler, tapu kayıtları, nüfus kayıtlarından," dedi Frushtick. "Hükümet arşivlerinden, evrak dairelerinden, hastanelerden, yabancı mahkemelerden belgeler toplamış. Çoğunu ustalıkla konuştuğu yabancı dillerde ehliyetler. Liman kayıtları, noter kayıtları, gemi kayıtları. Onu tundralarda hat değiştiren trenlerde yolculuk ederken, pervaneli uçaklarla çalkantılı ülkelere inerken, tıklım tıkış valizi ve taşınabilir tarayıcısını taşıyarak uykusuz, saçı sakalı birbirine karışmış, perperişan halde yeni bir adın peşinde bir kütüphaneye giderken canlandırabiliyorum zihnimde. Amacına yeniden sarılmak için ihtiyaç duyduğu kadarını burada bulacak ve böyle devam edecek, oradan oraya gidecek, sonunda da haritadaki iki belirsiz nokta arasında bir yerde son

nefesini verecek. Yanlış anlamayın," dedi, "Grant Arthur büyük bir adamdır. Sıradan bir ölümlü onun bunları nasıl başardığını anlayamaz. Benim soyağacımı 1620'lere kadar götürdü. Aklın alıyor mu? Ondan önce, kendimi yarı Alman... yarı Tanrı bilir ne sanıyordum."

Soyağacı araştırmaları dikkatimi çeken bir konu olmamıştı hiç. Ölülerin adlarını toplamak zaman kaybıydı bana kalırsa. Sonra bu adları, ipe dizilmiş kurukafalar gibi tamamen özel ve tarihi önem taşımayan, dolayısıyla gereksiz bir anlatı için peş peşe diziyorlardı. Nostaljik bezginlerin narsistik hobileri. Ama 1620 tarihinden etkilenmiştim.

"Annemin kızlık soyadı Legrace'le başlamış. Legrace'ten DeWitt'e, De Witt'ten Strickland'e, Short'a, Kramm'a, Kramer'e kadar gitmiş. Bohr, Moorhaus soyadlarına ulaşmış. Varlığını hiç bilmediğim ama aileme, benim insanlarıma ait adlarmış bunlar... Birinin zaman içinde nasıl bu şekilde geri gittiğinizi gözlerinizin önüne sermesi ne kadar tatmin edici bir şey anlatamam size. Bu tatmin duygusunu deneyimlemeden ölmüş olabileceğimi düşününce hüzünleniyorum doğrusu. Kayıp biri olarak kalabilirdim, hayatın yüzeyinde kayarak ilerleyen, kendisi hakkındaki önemli şeylerin hiçbirini bilmeyen biri."

"Peki Grant Arthur kendisinin onlardan olduğunu nasıl anlamış?"

"Babası söylemiş. Ama utandığından ölüm döşeğine kadar beklemiş. Oğluna Quebec'te yaşayan bir adamın adını vermiş, burada küçük bir topluluk yaşıyormuş. Quebecliler ona *escéptico*'ları anlatmış, böylece İspanya'ya gitmiş. Castile-La Mancha'da ebeveynlerini yeni kaybetmiş bir adam varmış, yalnızca ailesinin son iki üyesini değil, sadece evde konuştukları dili konuşan son iki kişiyi de gömdüğünü sanıyormuş adam. Grant Arthur bu adamın izini Albacete'de bulmuş ve ona ana dilinde selam verdiği zaman adam ağlamaya başlamış."

"*Escéptico* nedir?"

"Sana aile isimlerini gösterirken kendisi anlatır. Eminim elindedir hepsi. Her biri elindedir, ta şeye kadar... kim bilir nereye kadar. Nasıl bağlantılı olduğunu, nasıl ait olduğunu görene kadar onları kuşak kuşak sana anlatır."

"Beni nasıl buldu? Başkalarını nasıl buluyor?"

"Araştırması sayesinde. Doğal olarak bir isimden diğerine geçiyor. Hepimiz bağlantılıyız, Doktor. Onun yalnızca düğümleri çözmesi gerekiyor. Atalarının isimlerinin nasıl değiştiğini göreceksin. Nasıl anglikanlaştırıldıklarını, farklı memleketlere nasıl uyum sağladıklarını, esas kimliklerinden nasıl vazgeçtiklerini – hepsini göreceksin. Ama önce onun için bir şey yapman gerekecek."

"Ne?"

"Mesajı kabul edeceksin."

"Hangi mesajı?"

"Tanrı'nın insanlara kuşku duyma talimatı verdiğini. Yeni bir aday bunu yalnızca inanarak kabul ederse her birimizin atalarına ait kayıtların bulunması gerekmez. Ne kadar zor bir iş olduğunun farkında mısın? Yolculuk etmenin? Yorucu araştırmaların? Onu öldürüyor bu iş. Görme yetisini yitirmeye başladı. Bu da Lee'nin genetik testi kusursuzlaştırmak için kendini daha fazla baskı altında hissetmesine neden oluyor. Lee ve Arthur için," dedi, "mesajın yeterli olması büyük bir rahatlama vesilesi olurdu."

Kapıdan bir tıkırtı geldi. Açınca Connie'nin kapının önünde içeriyi dinlediğini gördüm. Hemen doğrulup masum havalara büründü.

"Efendim?"

"Nerede olduğunu merak ediyorduk da."

"Biz dediğin kim?"

"Ben, Abby ve Betsy," dedi. "Orada kiminle konuşuyorsun?"

"Hiç kimseyle," dedim. "Bir hastamla. Lütfen işinin başına döner misin?"

İsteksizce çekip gitti. Odaya, Al Frushtick'e baktım. Bıyığıyla bir *blues* arpıymış gibi oynuyordu. Bu manyak benim kimliğimi çalmıştı ve şimdi içeride ne idüğü belirsiz bir tinsel yenilgiden söz edip kendine acımakla meşguldü. Kapıyı kapadım. En azından onu ve apsesini biraz daha bekletebilirdim; yapabileceklerimin en azı buydu.

Connie geri geldi. "Grant Arthur kim?" diye sordu.

"Hiçbir fikrim yok," dedim. "Ama konuşulanları gizlice dinlemeyi bırakırsan çok sevinirim. Ayrıca," dedim, "bana bir iPad bulur musun lütfen?"

Gömülü azı dişini ve diş gıcırdatan hastamı tedavi ettim. Al Frushtick'i bekleterek cezalandırdığıma inanıyordum. Ama cezalandırdığım yalnızca o değildi. Çalıştığım sırada aklıma soru üzerine soru gelip duruyordu, açıklığa kavuşturulmasını istediğim şeyler vardı. Diş gıcırdatan hastanın tedavisini yaparken hareketlerim giderek hızlandı. Aptalca ve gururlu davranıyordum. Bir şeyler olacaktı. Eyleme geçmem gerekiyordu. Koşarak 5 numaralı odaya gittim ama koltuk boştu. Tilki kaçmıştı.

Bir not bırakmıştı. "Kalmam gerekirdi," diye yazmıştı. "Ama diş tedavisini hak etmiyorum."

Çakma İsrail

Altı

Ağustosun ortasına geldiğimizde, top havada ve gözler üçüncü kaledeyken yeniden Sookhart'la konuştum. İş için gitmiştim yanına, Kantavetler'in tam metnini bulmak üzere hizmetlerinden yararlanmak istiyordum.

"Çok ilgimi çekiyor," dedi kol kıllarını okşayarak. "Ama kuşkuluyum da. Bu meseleyi pek çok meslektaşımla konuştum, hepsi bilgili insanlardır ama hiçbiri bu kitabı duymamış bile. Hayatta kalan Amalekliler hakkında da hiç bilgileri yok. Tarihçiler, Kitabı Mukaddes araştırmacıları, küratörler, benim gibi aracılar – kimse duymamış."

"Meslektaşlarınızdan kaçının bilgisi sizi ikna ederdi?" diye sordum.

"Sorun da bu ya, bir tane bile bulamıyorum."

"Peki bulabilseydiniz ve o kişi bir akademisyen, tarihçi veya ne isterseniz olsaydı... Yani demek istediğim," dedim, "bu şeyi gerçek kılmak için kaç kişi gerekiyor?"

"Sevgili dostum," dedi, kendini okşamaya ara vererek, "insanlar zamanın başlangıcından beri en acayip iddialara bile bütün kalpleriyle inanmıştır. Bu sayılarla alakalı değil."

"Ama dini konularda," dedim, "bir şeyi deneysel olarak ispatlamak zor olduğunda sayıların önemi vardır, öyle değil mi? Bir inanç sisteminin gerçek ve geçerli kabul edilmesi için kaç kişinin inanması gerekir?"

"Hangi inanç sistemi?" diye sordu. "Mitra'nın güneş tanrısı olduğunu söyleyen mi? Ninurta'nın fahişelerin Marduk'u olduğunu söyleyen mi? Re'nin her sabah Ma'at'ı getirmek için yılan Apophis'i kaçırdığını söyleyen mi? Thor'un Orman Devleri'nin kafasını patlatmakta kullandığı bir çekici olduğunu söyleyen mi? Y'mir'in ölü bedenini kemiren kurtların gece elflerine dönüştüğünü söyleyen mi? Kronos'un babasını bir orakla iğdiş edip kestiği organları denize attığını, bunlardan Afrodit'in doğduğunu söyleyen mi? Nuh'un oğlu İapetos'un bütün Anglo-Saksonların babası olduğunu söyleyen mi? Yahve'nin Tanrı'nın Sandığı'nı tuttuğu için Uzza'yı ölümle cezalandırmakta haklı olduğunu söyleyen mi? Tanrı'nın dünyayı çok sevdiği için tek oğlunu feda ettiğini ve ona inananların yok olmayıp sonsuza dek yaşayacağını söyleyen mi?"

"Evet," dedim, "hepsi olur. Her biri."

"On inançlıyla on milyon inançlı arasındaki fark açıktır," dedi. "Birine tarikat, diğerine din deriz. Şahsen bu ayrım benim pek umurumda değil. Ama belli bir kritik çoğunluğa ulaşılmadığında olaylar bazen tuhaflaşabilir."

"Bana sorarsanız," dedim, "ne kadar büyürse o kadar tuhaflaşıyor böyle şeyler."

"Tarihçileri düşünelim," dedi. "Tarihçi arkadaşlarıma saygısızlık etmek istemem ama her tarihçi bir akbabadır, bütün meslektaşları da öyle. Yeni bir keşfin üstüne atılıp ne var ne yoksa didikleyeceklerinden emin olabilirsiniz. Onları suçlamıyorum. Yazacak makaleleri, alacak kadroları var. Bunu aklımızda tutarak önerdiğiniz şeye yeniden bakalım."

Masasının üstüne dağılmış belgelere, ona gönderdiğim e-posta çıkışlarına, biyografi sayfamdan alınmış kantatlara baktı.

"Birisi, size bu geleneğe, bu halka ait olduğunuz bilgisiyle geliyor. Belki hatları biraz belirsiz ama bir dinleri var, etnik açıdan da farklılar. Hatta kendi genetik özelliklerine sahipler. Bir ırk

oluşturuyor ve bunu bilimsel olarak kanıtlayabiliyorlar. Büyük katliamlardan kurtulmuş olmalarına rağmen eski İsraillilerden modern çağa uzanan kesintisiz bir varlık çizgisi onları birleştiriyor. Konuyu aşağı yukarı bu şekilde özetlememiz mümkün mü sizce?"

Başımı salladım.

"Peki o halde neden kimse duymamış onları? Dünyanın her üniversitesinin tarih bölümlerindeki akbabalar neden bu benzersiz, gerçekten olağanüstü tarihi herkes görsün bilsin diye didik didik etmemiş?"

"Çünkü kendilerini gizlemek zorunda kalmışlar."

Kendini okşamayı bıraktı. Kaşlarını çattı, alt dudağının pembe iç kısmını gösterdi.

"Bunu nereden biliyorsunuz?" Başını eğip masasına baktı. "Bunların içinde bir yerde... bütün bunların...?"

"Hayır," dedim.

"Peki gizlenmek zorunda kaldıklarını nereden biliyorsunuz? Ayrıca dünya tarihçilerinin dikkatinden kaçacak kadar özenle gizlenmeyi nasıl başarabilmişler?"

"Bakın," dedim, "saçmalamak istemiyorum. Uğraştığımız şeyin bir aldatmaca olduğundan ben de en az sizin kadar eminim. Bilişim suçları konusunda uzman bir avukata başvurdum. Her şey olup bitince dava açabileceğimi söyledi. İnsanlar başkalarının kimliğini çalmanın yanlarına kalacağını sanmamalı. Ama belki," dedim, "belki de öyle büyük katliamlara uğradılar ve tükenme noktasına geldiler ki, onları bilme duyma şansımız hiç olmadı. İstediğinizi seçin -Yahudiler, Amerika Yerlileri, Valdesiler- Ulmlar onları bastırır. Tarih boyunca hep çok az nüfusa sahip olduklarından radara yakalanmamış olabilirler."

"Valdesiler'i biliyor musunuz?"

"Düşüncelerinin berraklığını yitirme!" dedim kendime, en alçak fısıltımla. Ama bu konuda kararlıydım, kendimle, internet-

te Dr. Paul C. O'Rourke, DH olarak bilinen adamla yazışarak epey zaman geçirmiştim ve artık belli konularda bir tarihçiden fazlasını biliyordum. Gerçekten inanmak istiyor muydum? Sookhart'ın beni kendime getireceğini ve eskisi gibi kendine saygı duyan birine dönüştüreceğini, bana Valdesiler'in de bir başka uydurma hikâye olduğunu anlatacağını ummuştum.

"Benzer katliamlara uğrayan bir halk olduklarını duydum," dedim. "Rusya'daki Çukçiler gibi. Onlar da uzun süre yok olmanın kıyısında yaşamış olan bir halk."

"Kimler dediniz?"

"Çukçiler. Beş yüz kişi kadarlar."

Not aldı. "Bunu size kim söyledi?"

"Penan, İnnu, Enawene-Nave halkları da öyle," dedim.

"Bunlar kim?"

"Yok olma tehlikesi altındaki başka halklar."

"Adları neydi dediniz?"

Hepsini tek tek yeniden söyledim, bu adları da not aldı.

"Peki neden katledilmişler?"

"Çukçiler mi?"

"Hayır, Ulmlar."

"Paganlar ve barbarlar bile bir şeylere inanıyormuş. Bu insanların tek inandığı, Tanrı'dan şüphe etme zorunluluklarıymış. Başkalarını rahatsız etmiş bu durum."

Kuşkucu alt dudağının o hafif müstehcen pembeliği çiçek yaprağı gibi beliriverdi yine. Sonra:

"Ama tekrar ediyorum," dedi, "gerçek olan tüm halkların tarihi kayıtlarda işaret edebileceği bir şey var zaten. Hatta bu," dedi notlarına bakarak, "Çukçilerin bile. Sizin ayaklar altına alınan bu büyük halkınız tarihi kayıtlarda nerede?"

"Göz önünde saklanır durumdalar," dedim.

"Bana söylediğinizden daha fazlasını biliyor gibisiniz," dedi.

"Hayır, öyle bir şey yok."

"Göz önünde saklanıyorlar demek?"

"İstediğiniz tarih kitabını okuyun," dedim. "'Kitleler' ve 'köylüler' hakkında istediğinizi okuyun. 'Yerliler' yahut 'serfler,' 'yerel halk' ve 'göçmenler' hakkındakileri... 'Heretikler' ve 'kafirler' hakkındakileri okuyun."

"Bunlar Ulmlar'a mı gönderme yapıyor?"

"Her zaman değil," dedim. "Bazen 'kitleler' yalnızca kitleler demektir."

"Demek ki tarih boyunca oradalar, yalnızca anonimler ve kimlikleri bilinmiyor, öyle mi?"

"Söylenen o."

"Söyleyen de bu adam demek," dedi çıkışları işaret ederek, "bu 'Dr. Paul C. O'Rourke'."

Başımı sallayıp onayladım. Kalemini bırakıp arkasına yaslandı.

"Zor görünüyor," dedi. "Akademi denen etkin pazarı da görmezden gelemeyiz."

"Ama tarih hakkında bildiklerinizi göz önünde bulundurduğunuzda," dedim, "sonunda gün ışığına çıktıklarında bizi şaşırtmayacak kadar baskılanmış halklar olduğunu söyleyemez misiniz?"

Dudaklarını büzdü ve düşünceli tavırlarla boynunu ovaladı.

"Bronz Çağı'nda tanrıların varlığından şüphe eden insanlar olması," dedi sonunda, "çoğu hâlâ gökyüzünde toplanan fırtına bulutlarından bile korkuyor, ahşap oyma heykellere tapınıyorken..." Başını iki yana salladı.

"Teklifim bu," dedim ona bir çek uzatarak.

Çeki inceledi. Rakamı görünce kaşları kalktı, bakışlarını bana çevirdi. Sonra ayağa kalkıp elini uzattı.

"Kılı kırk yarmanın kime ne faydası var?" dedi.

"Plotz'lar nereden geldiklerini biliyorlardı," diye yazdı.

Onlara âşık olman şaşırtmadı beni. Köklü geleneklerden gelen insanlar çeker bizi. Bizim için her zaman yanlış gelenektir bunlar ve sonuçları korkunç olur. Ama seni suçlamıyorum. Aidiyet, uyum, sevmek, sevilmek istemek – bunlar dünyanın en doğal şeyleri.

Plotz'ları nereden biliyorsun?

Sen anlattın.

Onlara âşık olduğumu söylemedim sana hiç.

Psişik güçlerim yok, Paul. Birkaç e-postanda yazdıklarını bir araya getirdim.

Babam öldükten sonra uyumakta zorlanmaya başlamıştım. Annem perdeleri kapatır, gece lambamı yakar, beni yatağıma yatırırdı. Çabucak uykuya dalmayı dileyerek loşluğun içine yerleşirdim ama beklenen uyku bir türlü gelmezdi. Annemden önce uykuya dalmam gerekirdi çünkü dalamazsam uyumayan tek kişi olurdum evde ve bu da yalnız kalmak kadar kötüydü. Yalnız kalmak yalıtılmışlıktı, en korkutucu şey. Annem uyursa, apartmanımızdaki herkes uykuya dalmış demekti ve bütün yetişkinler uyurken bir tek ben ayakta kalmış olurdum. Uyumam lazımdı! Ama yapabileceğim hiçbir şey zamanı durdurmaz, gecenin uzamasını, karanlıklaşmasını sağlamazdı. Uyku, bir hastalık gibi binamızdan mahalledeki diğer insanlara yayılırdı. Kısa süre sonra şehirdeki herkes uykuya dalardı, bundan biraz sonra da dünyadaki herkes. Uyumayan bir tek ben kalırdım.

Uyumak için o kadar çok uğraşırdım ki kendi uykumu kaçırırdım ve uyanıkken bir daha hiç uyuyamayacakmışım gibi hissederdim. Yatakta uzanıp yatarken bu düşüncenin dehşeti beni hemen ele geçirirdi ve annemin beni uykuya hazırlamak için yaptığı hiçbir şey -okuduğumuz kitaplar, ettiğimiz dualar, yanımdan gitmeden önce ona sayısız kez iyi geceler diletmem- bu dehşe-

ti dindirmeye asla yetmezdi. Odamda yalnız başıma on-on beş dakika geçirdikten sonra seslenmek zorunda kalırdım: "Anne?" Bazen, "Evet?" veya "Ne?" derdi ama genellikle "Ne istiyorsun?" diye sorardı. On beş dakika boyunca bana iyi geceler diledikten, içeri gidip beni önemsiz bir konuda yatıştırmak için yanıma uğradıktan, uyuma denemem başlamadan önce sabrı sayısız kez sınandıktan -üstelik uzun bir çalışma gününden, yemek hazırladıktan ve ortalığı topladıktan- sonra burnundan solur hale gelirdi. O da yas tutuyordu bir yandan. Yas tutuyor ve başımıza gelenleri anlamlandırmaya çalışıyordu. Benim için her şeyin dağılıp gitmesine engel olmaya çalışırken olanları anlamaya çabalıyordu. Fakat işleri dengede tutmaya çalışmak başkaydı, geceler boyunca uyumayı reddeden dokuz yaşında bir çocukla uğraşmak başka. "Ne istiyorsun?" diye sorardı ve sesindeki keskinlik itaatsiz bir çocuğun kolunu yakalayan el gibi gergin olurdu. Ses tonunu anlamamış gibi yapar ve o yıl kendimi çabucak kaptırdığım gece düzeninin bir sonraki adımına geçmenin dehşetini görmezden gelirdim. Korkumu son bir kez uykudan önce söylenen ve yapılan tatlılıklarla örter, ince duvarın arkasından, "İyi geceler dileyecektim!" diye seslenirdim. "Artık yat uyu, Paul!" derdi. Birkaç dakika sonra, "İyi geceler, Anne!" dediğimde, "Birbirimize iyi geceler diledik Paul, bütün gece iyi geceler diledik," derdi. Birkaç dakika sonra, kendime engel olmaya çalışsam da dayanamaz ve "İyi geceler, Anne!" diye seslenirdim. "Bu konuyu halletmiştik," derdi, "bu konuyu halletmiştik. Son kez iyi geceler!" Onu suçlayamazdınız çünkü aynı şey her gece oluyordu ve önüne geçmek için yapabileceği hiçbir şey yoktu. O sırada, sürekli tekrarlanan bir kabusun içinde olduğumuzu biliyorduk ve tek soru, uyumasını ne kadar süre engelleyeceğim ve ne kadar sinirleneceğiydi. "İyi geceler, Anne!" diye seslenmeyi bırakırdım çünkü artık numara yapmaya gerek yoktu, onun yerine, "Anne, uyudun mu?" diye sorardım. Uzaktaki odasından, "Aaaaaah!" diye haykırırdı. Az sonra, "Anne, uyudun mu?" derdim ve "Uyu artık!" diye

seslenirdi bana. Çok sonra, "Anne?" derdim ve cevap vermezdi, "Anne?" derdim ve cevap vermezdi. Gerçekten uyumuş olmasından korkup, "Anne? Anne? Anne?" diye tekrarlardım ve en sonunda "HEMEN UYU! DERHAL UYU!" diye haykırdığında korkunç rahatlardım. Sinirlendiği için üzülür ama uyumadığı için sevinirdim çünkü yalnız olmadığım anlamına gelirdi. Sonunda, ne kadar seslenirsem sesleneyim cevap vermeyi bıraktığında kalkıp odasının önüne gider, biraz daha yumuşak bir sesle "Anne?" derdim ve cevap vermezdi, böylece odasına girip "Anne, uyuyor musun?" dediğimde yatağında gözleri açık yattığını görürdüm. "Anne, uyuyor musun?" diye sorardım, uyumadığını gördüğüm halde. Gözleri açık, tavana bakardı ama, "Anne, uyuyor musun?" derdim ve dönüp bana bakmadan, bakışlarını tavandan ayırmadan, "Hayır," derdi.

Sabah uyandığımızda ya yatağımda benimle olurdu, ya ben onun yatağında olurdum veya ben kanepede yatarken yerde, ayak ucumda, Red Sox battaniyeme sarınmış uyuyor olurdu.

Sookhart'la konuşmamdan sonraki gün Jim Cavanaugh adlı bir yatırım bankacısı kliniğime geldi. Dişçi koltuğunda arkalarına yaslanıp mavi önlüğü takınca Wall Street bankacıları bile çocuğa benzer. Diş hekimliği mesleğinin pratikleri arasında yer alsaydı, onları kucağınıza alıp kollarınızda sallamak yersiz olmazdı.

Çok güzel kokuyordu. Burnuma kakule ve huş ağacı aroması geldi sanıyorum. Cavanaugh gibi adamlar finans kurumlarında ve avukatlık firmalarında çalışır, koltuğuma tasarımcı elinden çıkma parfümler ve tıraş losyonlarıyla mis gibi kokarak gelir. Bu emisyonların birbiriyle yarıştığını, moleküler seviyede her konferans salonu ve koridorda, her özel ofiste ve özel uçakta benzerleriyle kanlı, vahşi bir kavgaya tutuştuğunu hayal ederdim. Cavanaugh'un pahalı parfümünü bir kereliğine bile koklamak adamın savaş meydanından tüm yoğunluğuyla, muzafferane bir halde döndüğüne inanmak için yeterliydi.

Koltuğun yanına oturduğumda ego-cihazına bakıyordu. Parmakları dokunmatik ekranı süpürüyor, lekeler bırakıyor ve hoş bir benlik manzarasının bütün detaylarını renklendiriyordu. Cihazından kopup uzattığım eli sıkmasındaki gecikme, ruhundaki bir arazdan kaynaklanıyordu. Telefonu pantolon cebine tıktı ve cihaz orada doğasına uygun biçimde titremeye, vızlamaya devam etti. Abby sondu uzattı. Bayan Convoy'un endişeleri abartılı değildi: alt çenesindeki ikinci azı dişinde korkunç bir çürük ve bukkal sinüs akıntısı vardı. Işığı başka yöne çevirdim.

"Ağrınız var mı?"

"Safra kesem ağrıyor," dedi. "Sırtım da kötü. Ama idare ediyorum."

Tarif edilemeyecek kadar güzel kokuyordu. Burnumu boynuna gömmeme engel olan tek şey en gerici heteroseksüel güdülerimdi.

"Ağzınızı kastediyordum," dedim.

"Ağzım mı? Hayır, ağzımda sorun yok. Neden?"

Çürük dişe hafifçe vurdum. "Burası ağrımıyor mu?"

"Hayır, ağrımıyor."

"Burası?"

"Hayır."

Canı feci şekilde yanıyor olmalıydı oysa. Ağrı hissetmemesi bir şeyler kullandığını düşündürdü bana – bulduğu her şeyi kullanıyor da olabilirdi gerçi. "Şu an ilaç kullanıyor musunuz?"

"Reçeteli bir ilacım yok."

"Diş hekimine en son ne zaman gittiniz?"

"Altı ay önce miydi? Hayır, doğru değil. On beş yıl önce? Ayrıca diş ipi de kullanmıyorum, o yüzden sormayın lütfen. Çok da kötü besleniyorum. Günde yirmi kutu kola içerim. İyi bir günde. Kokain kullanmaktan daha iyi değil mi? Belki dişler için öyle değildir. Metamfetaminin dişler için kötü olduğunu biliyorum ama kokain metamfetamin değil, yani dişlere öyle bir etkisi yok, değil

mi? Bu soruları neden soruyorsunuz? Beni endişelendiriyorsunuz. Hayatımda bir tek dişim bile çürümedi."

"Şimdi çürümüş işte."

"Aslında burada olmamam gerekiyor."

"Nerede olmanız gerekiyor peki?"

"Görmezden gelebileceğim bir sorun mu ağzımdaki?"

Toplam altı tane çürüğü vardı ve diş etleri periodontal bir hastalık yüzünden hızla çekiliyordu.

"Biraz hareketlilik de var," dedim, "burada ve burada."

"Hareketlilik mi?"

"Hareketlenmeye başlamışlar."

"Dişlerim mi?"

"Sanırım onları kurtarabiliriz-"

"Sanırım mı?"

"Ama beklemenizi hiç tavsiye etmem."

"Anlamıyorum," dedi.

Zaman zaman olur böyle şeyler. Bir kafa bulanıklığı. Bu gerçekten geliyor mu başıma? Hem de benim başıma? Geçmişime, maaşıma, uyruğuma rağmen? Cumhuriyetçilere oy veriyorum. Diş sigortam var. Bu teşhisi yeniden değerlendirmek gerek.

Hastama dişlerinin tehlikede olduğunu, sağlığının kötüye gittiğini, acı ve rahatsızlık çekeceğini söylemek hoşuma gitmedi. Keyif aldığım şey, cakasının sönüşünü izlemekti. Büyük ayrıcalıkların dokunulmazlığı buraya kadarmış. Herkesten farklı değilsin. Ölümlüsün ve bu çirkin bir şey. Olay şu: sen küçüksün, oysa düzlükler geniş, gökyüzü geniş ve yiyecekler çok uzakta. Bu dünyaya hoş geldin, bu dünya hep vardı. Hep buradaydı. Yalnızca şoförün, kapı görevlin ve sipariş ettiğin yemeği getiren Asyalı eleman yüzünden sen onu göremiyordun.

"Dinleyin," dedim. "Dişlerinizi kurtarabiliriz. Diş etlerinizi sağlığına kavuşturabiliriz. Bu kokulardan tamamen kurtulmanızı sağlayabiliriz-"

"Ne kokusu?"

"Bunları yaptıktan sonra diş ipi ve gargara kullanır, ağzınızı çalkalarsanız, günde iki kez dişlerinizi nazikçe, elektrikli bir diş fırçasıyla fırçalarsanız, diyetinizi de değiştirirseniz ağzınız yepyeni olur ve bu sorunları bir daha yaşamazsınız. On beş yıllık ihmalden sonra," dedim, "bence küçük bir mucize bu, sizce de öyle değil mi?"

O akşamüstünün büyük kısmını onun ağzını tedavi ederek geçirdim. Ego-cihazı vızıldamaya devam etti ama açıp yanıt veremedi çünkü diş hekiminin koltuğundaydı.

"Tanrıya şükür başkasını değil de beni göndermiş," dedi Cavanaugh işim bitince. "Bana kalsa asla gelmezdim. Sizce biliyor muydu?"

"Kimden söz ediyoruz?" diye sordum.

Doğrulup oturunca yeniden tıraş losyonunun kokusunu aldım, verimli ve erkeksi bir baharın nazik aromaları burnumu okşuyordu.

"Pete Mercer," dedi.

"Milyarder Mercer mi?"

"Ve benim patronum," dedi. "Size bunu vermemi istedi."

Bana bir zarf uzattı. İçindeki kısa notta şöyle yazıyordu:

Sizinle konuşmak istiyorum. Jim'e kişisel cep telefonu numaramı size iletmesini söyledim. Lütfen ilk fırsatta beni arayın. –PM

"Babanın intiharından söz etmedik henüz," diye yazdı.

Dünyadaki gerçek yerinin neresi olduğunu bilse belki kendi canına kıymazdı. Aynı tehlike senin için de geçerli mi? İntihar aklından geçiyor mu? Ne sıklıkta? Kaybolmuş olduğunu biliyorum ama Tanrı aşkına, dostum! Doğduğundan beri soylu bir geleneğin parçasısın sen!

"Benden ne istiyorsun?" diye sordum ona. "Ne istiyorsun, ne istiyorsun, ne istiyorsun?"

Cevap verdi:

Toparlamak için yardımını.

Sıcak dalgası atomik havada salınıyor ve buğulanıyordu. Her yerde ve hiçbir yerde olan güneş, şehrin bacalarına ve koridorlarına doluyor, insanı güçsüz düşüren bir titreşim sokakları kaplıyordu. Bende ve diğer yayalarda gözeneksel bir rahatsızlık yaratıyordu. Her dudak, her kol altı yapışkan terle kaplıydı. Taksiler güneş ışığı altında tıngırdıyordu. Tenteler sıcaktan çatırdıyordu. Sokaklardaki katran yamalar yumuşayıp pelteleşmiş, kusursuz bir hareketsizliğe mahkum olmuş yapraklar dehşet içinde kıvrılmış bekliyordu.

Central Park'ta Pete Mercer'le buluşacaktım. Ofis dışında bir yerde konuşmak istemişti benimle.

Karşıma ne çıkacağını bilmiyordum. Daha önce bir milyarderle tanışmamıştım hiç. Disiplinli biridir, diye düşünüyordum. Şafaktan önce kalkan, önceki günün tıpatıp aynısı bir ağırlık kaldırma ve kardiyo programı takip eden, her gün kendisine önerilen miktarda lifli gıdayı aksatmadan yiyen biri. Bu düzenden en çok faydalananlar: bağırsakları ve banka hesabı. Her dakikası dikkatle düzenlenmiş, içtiği içki miktarı özenle kontrol edilen biri. Takım elbise giyip kravat takan, ruh hali ne olursa olsun manikürünü, günlük tıraşını, parfümünü ve losyonunu eksik etmeyen biri. Bin kere yaşasam asla olamayacağım türde biri yani.

Ancak bankta beni bekleyen milyarder eski püskü bir kargo pantolon ve trekking ayakkabıları giymişti ve seyyar satıcıdan alınmış beş dolarlık bir sandviç yiyordu. Böyle bir sandviç yiyen birinin saygın görünmesi olanaksızdı. Bacaklarını açıp öne eğilmek zorundaydı ki sandviçten sızan domates suyu botlarına değil yere damlasın. Her biri farklı ölçüde ıslanmış bir yığın peçete

vardı elinde, beş altı tanesi de top haline getirilip yanına konmuştu. Ben yaklaşırken ayağa kalktı ve temiz bir tarafıyla elimi sıkmaya uğraşırken ağzındaki koca lokmayı yutmaya çalıştı.

Banka, yanına oturdum. Saçları kısaydı ve muhafazakar bir şekilde yandan ayrılmıştı. Yaşını gösteren tek şey iri gözlerinin altındaki Earl Gray poşetlerini andıran torbalar ve hafiften gevşemeye başlamış boynuydu. Size ya da bana benziyordu, tek farkı Kanal'ın güneyindeki bütün Manhattan'ı satın alacak parası olmasıydı.

"Benimle buluşmayı kabul ettiğiniz için teşekkürler," dedi. "Tweet'lerinizi okumaktan hoşlanıyorum. 'Ötekileştirmenin mahremiyetine sığınıyoruz.' Dün mü yazmıştınız? Bugün mü?"

Tweet'lerim! Benim yazdığımı sanıyordu!

"Sanıyordum ki..." diye söze başladım. "İnkâr ettiğinizi zannediyordum..."

Omuz silkti. "İnkâr edecek ne var?" diye sordu. "Kayda geçmiş tarih yok. Geçmişe dair kanıtlar yok. Kitabı Mukaddes'le çelişen mitler. Doğrulanamayacak hayatta kalma hikâyeleri. Ne demiştiniz buna, 'Hiçliğe bastırılan' ya da öyle bir şeyler miydi? En fazla, neyimiz var... ne? Bir aile ağacı ve bozuk DNA. İnkâr etmeyi gerektirecek bir şey var mı ki?"

"Ama ofisiniz resmi bir açıklama yaptı."

"Oksijen soluduğumu iddia eden söylentiler olsa bile ofisimden resmi bir inkâr açıklaması yapılmasını isterim," dedi. "Özel hayatıma düşkünümdür."

"Ben de öyleyimdir."

İçinde sandviç olan bir kesekağıdı tutuşturdu elime. "Size öğle yemeği aldım."

"Teşekkürler," dedim.

"Vejetaryen olup olmadığınızı bilmiyordum. Herkes vejetaryen anladığım kadarıyla."

Herkes sözcüğüyle kimi kastettiğini merak ettim.

"Değilim," dedim. "Vejetaryen olamayacak kadar etseverim."

"Ben de," dedi.

Kesekâğıdını açtım. Folyodaki bir delikten sandviçin sosu sızıyordu.

"Benimle buluşmayı kabul ettiğiniz için teşekkürler," dedi yeniden. "Meşgul biri olduğunuza eminim."

"Sizden daha meşgul değilim herhalde," dedim.

"Jim'in dişlerini tedavi ettiğiniz için de teşekkürler. Bunun için bütün ofis size minnettar."

"Jim çok güzel kokuyor şüphesiz," dedim, "ama kendine daha iyi bakması lazım."

"Hepimiz için geçerli bu," dedi. "Neden diş hekimi olmak istediniz?"

"Oral fiksasyon," dedim.

Kahkahayla güldü. Bu şakamı herkes komik bulmaz. Aslında şaka bile değil. Yalnızca insanlar daha az manidar bir şeyler söylemenizi bekler. Kimse bir tıp insanının sapkınlık potansiyelini düşünmek istemez, özellikle de elleri bütün gün ağzınızın içinde olan bir diş hekiminin. Mercer'in kahkahası hoşuma gitmişti. Mizah anlayışı olduğunu gösteriyordu.

"Gençken bir kıza âşıktım," dedim, "ağzı bana bir tür esin kaynağı olmuştu."

"Ben de bir iki ağıza âşık olmuşumdur," dedi. "Belki ben de diş hekimi olmalıydım."

"Kazancı size uymayabilirdi."

Yine güldü. "Evet," dedi. "Ama para kazanmak zaman kaybı zaten."

"Bir de hastaları diş ipi kullanmaya ikna etmeyi deneseniz."

"Kolay değildir eminim."

"Ben bile diş ipi kullanmanın önemini sorguluyorum bazen," dedim. "Ama sonra geçiyor."

"Eskiden hiç diş ipi kullanmazdım," dedi. "Sonra kullanmaya başladım ve ağzımdan çıkan şeylere inanamadım. Biftek büyüklüğünde bir et parçası. Yarım paket patlamış mısır."

"Diş eti cepleriniz geniş olmalı."

"Öyle mi diyorlar, diş eti cebi? Iyy, iğrençmiş."

"Bunu iğrenç buluyorsanız çürük bir azı dişini çekerken yanıma uğrayın. Forsepsinizle dişe yapışıp sekizler çizersiniz, sonra bir kez şiddetle asılırsınız ve kimi zaman dişi tepsiye koyarken sinirlerin hâlâ kımıldadığını görürsünüz." Dehşete düşmüş gibi bir hali vardı. "Para kazanmayı tercih etmiş olmanız daha iyi belki de," dedim.

"Böyle anlattığınızda bana da öyle geliyor," dedi.

Kalkıp çöp kutusuna gitti. Ondan hoşlanacağımı sanmamıştım hiç.

İnternetteki videoyu dün izlemiştim. Mercer, 2008 ekonomik krizi hakkında ABD Yönetim ve Hükümet Islah Komitesi karşısında ifade veriyordu. Sisteme karşı yatırım yapmış ve büyük paralar kazanmıştı. Bunun, sistemin çalıştığını kanıtladığını söylüyordu ve ciddiydi. Kaliforniya temsilcisi onunla aynı görüşte olmadığını söyledi ve Mercer'den "iyi talihini" açıklamasını istedi. "İyi talihin konuyla hiçbir ilgisi yok," diye devam etti Mercer, arkasından 2007'nin sonuna doğru neler düşündüğünü, uzun süre ödeme gerektirmeyen mortgage'ların saçmalığını ve kredi temerrüt takası gibi denetlenmeyen araçlarla riski kaynağından uzaklaştırma meselesini anlattı. Sezgilere aykırı olanı yapmıştı ve pazar mantığının başka bir çelişkisi doğrultusunda, aslında doğru olanı seçmişti. "Bu ülkede para kazanmanın tarihi, karar mercilerini istismarın tarihidir," dedi. "Liberal, muhafazakâr, Demokrat ya da Cumhuriyetçi fark etmez. Siyasetçilerin eyleme geçmesini izle, sonra sömürüye açık alanları bul. Faizsiz borç mu veriyorlar? Mülk balonuna saldır. Kur sabitleme? Dış borç açığı. Karar mercileri kapitalizmi korumayı hedefler, daha genel olarak

da Amerika'yı. Bizim karar mercilerinden daha zeki olmamız gerekiyor," dedi karar mercine.

"Bize çok uzak gelen bir benzetme yapmak gerekirse, Bay Waxman, Amerika'daki ve gelişmiş dünyadaki ekonomik yapının, gücün merkezileşmesi ve yozlaşmanın kolaylığı açısından, Protestan Reformu dönemine kadar Katolik Kilisesi'nin durumuna benzediğini söylemek isterim. Kâr etmek ve bunu sürdürmek için her şeyi yapabilecek küçük bir cemiyet tarafından yönetilen bir sistem. Bu sistem yüzünden acı çekenlerin neden hâlâ isyan etmediğini sorduğumuzda durum değişiyor. Nedeni lanetlenme korkusu değil tabii. Cehalet. İnsanlar -yani maaştan maaşa yaşayan, arabaları sorun çıkaran, markete giden türde insanlar- ne ölçüde bir adaletsizliğe ve haksızlığa uğradıklarının farkında değil. Cahil olmayanlarsa durumu kabullenmiş. Eğer cahilliğe ya da kabule devam ederlerse, kullanılmaya ve kaybetmeye devam edecekler."

Videonun altındaki yorumlar çaresiz öfke patlamalarıyla doluydu.

Sandviçimi kesekâğıdından çıkardım ve oturduğum yerde bacaklarımı açtım. Yemek yemek için çok sıcak bir gündü ama nezaketsiz davranmak istememiştim. Çöp kutusunun başından döndü ve tavuklu sandviçimi yerken bana başına gelenleri anlattı.

Rye'da annesinin mezarını ziyaret ediyormuş. Arabasına dönerken elinde valiziyle orada öylece dikilip onu bekleyen bir adamla karşılaşmış. Mercer adamın gazeteci olduğunu sanmış ama yakından bakınca gazeteci olmadığını anlamış.

"Gazeteci olmadığını nereden anladınız?" diye sordum.

"Onlar ciddiyetsiz olur," dedi, "ya da kendini beğenmiş tiplerdir."

"Peki ya Grant Arthur?"

"Hüzünlü bir tipti."

Arthur'un ona söylediği ilk şey, "Senin kim olduğunu biliyorum," olmuştu, "Peter Mercer'sin sen, ama Peter Mercer'in kim olduğunu bilmediğini de biliyorum." Belki söyledikleri Mercer'e ilginç gelmişti. Ya da belki söylenenlerde belli bir gerçeklik payı vardı ve her zaman duyduğu saçmalıklardan farklıydı. Servet sahibi olduğundan beri, Mercer'den uzayda uzaylılar için eğitim bursu vermesi, kafeste tutulan filleri kurtarmak için bağış yapması, atlı düelloyu Olimpik sporlar arasına katmak için destek olması, Rus parlamentosuna rüşvet vermesi, köpeği de kör olan kör bir kadının Hamptons'ta ev almasına yardım etmesi istenmişti. Tanımadığı birinin arabasına binip kayıp ailesi ve yok olan geleneği hakkında masal anlatmasına izin verecek biri değildi. Ama tam da bunu yapmıştı ve Grant Arthur'un araştırmasından çok etkilenmişti.

"O çıkagelmeden önce ailem hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Ebeveynlerimin ve önceki kuşağın adlarını biliyordum tabii. Arthur'un elinde yüzlerce yıl öncesine giden belgeler vardı. Hepsini bana göstermesi bile kırk dakika sürdü. Ayrılınca ilk iş anlattığı her şeyi bağımsız bir şecere uzmanına doğrulattım. Her adı, her tarihi doğrulattım. 1650'lere kadar hiçbir hata bulamadı."

"Ondan öncesi?"

"Daha geriye gidemedi. Arthur'un araştırması 1474'e uzanıyordu. O kadar geri giden kesintisiz bir çizginin parçası olduğunu bilmekte insanı tatmin eden bir şey var," dedi. "Bunlar size tanıdık geliyor mu? Yoksa sizin için farklı mıydı durum?"

Kendimi... dışlanmış hissettim. Frushtick'e geçmişi anlatılmıştı, Mercer'e de.

"Benim için de buna benzer bir planları var sanırım," dedim. "Ama bana bir şey göstermediler."

"Hiçbir şey mi?"

"Şeceremle ilgili hiçbir şey."

"Genetik testi yaptırdınız mı?"

Başımı iki yana salladım.

"O zaman nereden biliyorsunuz?"

Ona internet sitesini, Facebook sayfasını, Twitter hesabını anlattım.

"Sizden izin almadan internet sitesi mi yaptılar?"

Başımı salladım.

"O tweet'leri siz yazmıyor musunuz?"

Bana bu kadar arkadaşça davranmasının, o sandviçi almasının, şakalarıma gülmesinin nedeni yalnızca o tweet'leri yazan kişiyle tanışmak istemesi miydi?

"Korkarım hayır."

"O zaman onlara ait olmayabilirsiniz. Sizi kullanıyor olabilirler."

"Belki," dedim.

Başını öteye çevirdi, uzaklara daldı. Yeniden bana doğru döndüğünde ayağa kalkmak için ellerini dizlerine koydu. "Peki," dedi doğrularak.

"Gidiyor musunuz?"

"Daha fazla zamanınızı almak istemem." Elini uzattı. "Çok yardımcı oldunuz."

Ayağa kalkıp elini sıktım. "Sakıncası yoksa sorabilir miyim," dedim, "size nasıl yardımcı oldum?"

"Ciddi insanlar internette başkasının kimliğiyle site falan açmaz. Birinin kimliğini çalıp onun adına din propagandası yapmazlar. Yerinizde olsam," dedi, "İyi bir avukat tutarım. Korkarım siz de benim gibi kötü bir şakanın kurbanı olmuşsunuz. İlgi çekici bir şeydi," dedi çekip gitmeden önce. "Ne yazık ki artık sona erdi."

Herhalde haklı, diye düşündüm. Bir kandırmacaydı bu. Parktan hızla ayrılışı bana yeniden bu kadar net görmenin mümkün ol-

duğunu, bu saçma fanteziyi hiç düşünmeden geride bırakabileceğimi fark ettirdi.

O hafta sonu düşünmek için alışveriş merkezine gittim. Bir kandırmaca olduğu için rahatlamış mıydım? Hayal kırıklığına mı uğramıştım? Yine öfkelenmiş miydim?

Yıllar önce, bir şeyler satın almaktan vazgeçtiğimde dünya için iyi bir şeyler yapmak adına para biriktirmeye başlamıştım. Gözüme kestirdiğim her şeyi almak yerine perakende fiyatını listeme ekleyip yıl sonunda toplam meblağı inandığım bir davaya bağışlıyordum. Haiti. Açlık. Çiftlik hayvanı almak isteyen aileler. Ama görebildiğim kadarıyla hiçbir işe yaramamıştı. Haiti hâlâ karmaşık bir kabustu, açlık giderek artıyordu. Her kötülüğü iyileştirmeyi beklemiyordum ama aldığım tek gerçek sonuç, spam postalarında belirgin bir artış olmuştu. Ekonomi aracılığıyla daha iyi yaşamak mümkündü ancak birkaç bağışla dünyayı daha iyi bir yer haline getirme çabası bunun beyhudeliğini daha iyi anlamamı sağlamak haricinde işe yaramamış ve beni korkutmuştu.

Alışverişe geri döndüm. Bir şeyler satın almak kendimi daha iyi hissetmemi sağlıyor, beni teskin ediyor, güven veriyordu. Yakın zamanda yeterince avanaklık ettiğimden teskin edilmeye ihtiyacım vardı. Ama alışveriş merkezi koridorlarında dolaşırken ihtiyacım olan, istediğim ve/veya zaten sahip olmadığım bir şeyler bulmakta zorlandım. Çıtayı biraz düşürmek için Hallmark mağazasına girdim ve kendimi duygusal kartpostallara, kalp şeklinde vazolara, ilham veren posterlere teslim ettim ("İşte aradığınız işaret: Sevgi, Tanrı"). Sonra şu lüks yenilikler mağazası Brookstone'a girdim ve masaj koltuğuna oturdum. Yastık teknolojisinin son örneklerini test ettim. Gerçi masaj koltuğum zaten vardı, daha doğrusu eskiden vardı ama ondan kurtulmuştum. Yastığa gelince, eski teknolojiyi yenisine tercih ediyordum.

Brookstone'dan çıkıp Pottery Barn'a daldım. Çocukken evimizin içindeki her şey tanıdık, ucuz ve eskiydi; o zamanlar Pottery Barn'a girmek cennete girmek gibiydi. İnsanların kiliseden

keyif almasını gerçekten istiyorlarsa, diye düşündüğümü hatırlıyorum o dönemde, kiliselerin Pottery Barn gibi görünüp kokmasını sağlamaları lazım. Hayalim, bir gün kendimi bu mağazada satılan şeylerle çevrelemekti – hasır sepetler ve kokulu mumlar, gümüş varaklı resim çerçeveleri. Ama bu uzun zaman önceydi. Pottery Barn'da satılan her şeyi satın alma ve dairemi Pottery Barn outlet'i gibi döşeme dönemini atlatmış, aldığım her şeyi büyük bir üst modele geçiş döneminde atmıştım. Artık Pottery Barn'daki her şey sahte, seri üretim bandından çıkmaymış gibi görünüyordu. Artık buradan alışveriş etmek amaçlarımı ve benliğimi geriletmek anlamına geliyordu. Pottery Barn'dan bir şey satın almak istemiyordum ama Pottery Barn'daki her şeyi almak isteme duygusunun geri gelmesini çok isterdim.

Müzik mağazasında da benzer bir şey oldu. Yeni müzikler bulmam lazım, diye düşündüm, çünkü bir zamanlar üzüntümü dağıtmakta yeni müziğin üzerine yoktu. Ama almak istediğim tek albümü gördüğümde hâlâ B harfindeydim. Beatles'ın 1965 tarihli *Rubber Soul* albümüydü ve bu albüm bende zaten vardı. *Rubber Soul*'u önce plak, sonra kaset, sonra CD olarak almıştım ve iPod'umda, iPod mini'mde, iPhone'umda da vardı tabii. İstesem, iPhone'umu çıkarıp *Rubber Soul*'u oracıkta baştan sona çalar, bütün mağazaya dinletirdim. Ama istediğim bu değildi. *Rubber Soul*'u yeniden, hiç satın almamışım gibi satın almak istiyordum. Plak iğnesini "Drive My Car"ın açılış notalarına yerleştirip her şeyi yepyeni yapmak istiyordum. Ama bu imkânsızdı. Gerçi, diye düşündüm, başkası için satın alabilirim onu. *Rubber Soul*'u ilk kez dinleme deneyimini başkasına hediye edebilirdim. Böylece CD'yi kasaya götürüp parasını ödedim ve mağazadan çıkarken kendimi yenilenmiş, heyecanlı hissettim. CD'yi vermeye çalıştığım ilk ergen özlemle GameStop vitrinini seyreden, tekerlekli sandalyede, tombul bir çocuktu ve nakit parayı tercih edeceğini söyleyerek hediyemi reddetti. Birkaç başka çocuğun CD çaları yoktu. Sonunda *Rubber Soul* CD'sini birinin sağlıksız bir insan

saçı topağını attığı ve sigara söndürmenin yasak olduğu kül tablasının yanı başındaki banka bıraktım.

Alışveriş merkezindeki herkes gibi ben de en sonunda En İyi Dost Evcil Hayvan Mağazası'na girdim. Evcil hayvanların çoğu -imkânsız ölçüde minik beagle ve corgi'ler, Alman kurtları- beyaz kafeslere kapatılmış sergileniyordu ve günlerini depresif bir şekilde uyuyarak, yalnızca patilerini yalamanın fiziksel zorluklarını düşünmek için hafifçe kımıldanarak geçiriyordu. Yeni bir köpek yavrusundan başka ne düzeltebilirdi insanın moralini? En basit zevkleri masumane neşesiyle karşılayan bir yavru köpekten başka ne, kinizm bulutlarını dağıtabilirdi? Alışveriş merkezine neden geldiğimi hemen anladım: bir köpek almak için. Bu sevimli piçlerden birini 9 numaralı hapishane koridorundan kurtaracak ve bir daha asla yalnız kalmayacaktım.

Ama sonra, çocuk sahibi olmadan önce, antrenman yapmak için Connie'yle birlikte bir köpek satın almaya karar verişimizi hatırladım. Köpeği eve götürdükten sonra ömrünün ne kadar kısa olduğundan başka bir şey düşünemez olmuştum. Connie yerde köpek yavrusuyla oynarken günün birinde yeni köpeğimizin ölümünü seyretmek zorunda kalacağımızı düşünmek doğru değildi ama kendime mani olamıyordum. Hâlâ minik bir yavruyken köpeğimizin tadını çıkarmak istiyordum çünkü yavru köpekler çabucak büyüyordu. Gelgelelim kastettiğim de buydu zaten – yavru köpek hemen büyüyüp yetişkin bir köpek olacak, yıllar boyunca değişmiyor gibi görünse de her gün biraz daha yaşlanacak ve yavaşça ama engel olunamaz şekilde ölüme doğru ilerleyecekti. Öldüğünde Connie ve ben mahvolacaktık, kendi ölümümüz dışında başımıza gelebilecek en fena şeydi bu. Neden istemiştik ki bunu? Düşünmeden, ölümü hakkında yeterince kafa patlatmadan bu köpeği neden alıp eve getirmiştik? Connie'ye köpeği geri götürmemiz gerektiğini söyledim. Yere bile eğilemiyordum. Kanepeye oturmuş ağlıyor, ona köpeği geri götürmesi için yalvarıyordum.

Hayvana köpecik bile diyemiyordum, Beanie hiç diyemiyordum – Beanie demem mümkün değildi. Yalnızca "köpek" diyordum. Connie kanepeye gelip yanıma oturdu. Beni anlamak için elinden geleni yaptı. Kaçınılmaz olarak babamla ilgili bir sorun olduğunu düşündü. Ama Beanie Plotz-O'Rourke ve Conrad O'Rourke birbirine hiç mi hiç benzemiyordu. Beanie'nin başarısız olan yeni bir elektroşok tedavisi yüzünden kafasına bir kurşun sıkacağını hiç sanmıyordum. Beanie yalnızca basit şeylerin keyfini çıkarmak istiyordu. Kendinizi ölüm düşüncesine kaptırmışken basit şeylerden keyif alan bir canlıyı izlemenin ne kadar acı verici olduğunu biliyor musunuz? Connie sonunda Beanie'yi kendi evine götürdü. Ona gittiğimde arada bir tüylerini okşardım ama hepsi o kadar. En İyi Dost Evcil Hayvan Mağazası'ndan ellerim boş çıktım.

O esnada alışveriş merkezindeki diğer insanlar da beni yormaya başlamıştı. Yalnızca özürlüler değil, hastalar, şaşkınlar, borca batmış diyabetikler. Başlangıçta onların herkesi temsil etmediğine ikna etmeye çalıştım kendimi. Bir çapraz kesitin kıç tarafındaydım ve çok geçmeden sağlık ve güzellik perileri çıplak memeleriyle, iki yana açılmış kolları ipekli kumaşlara sarılmış halde uçarak gelmeye başlayacaktı. Ama yanımdan geçip gidenler her açıdan birbirine benziyordu: şekilsiz, balina kadar şişman ya da sıçan kadar zayıf insanlar, peşlerindeki çirkin yavruları kulakları işitmeyen büyüklerine karşı açıkça psikolojik savaş yürüterek haykıran tipler. Vatandaşlarım. Pahalı bir el çantası ya da bir çift ayakkabı almak için alışveriş merkezinde tek başına dolaşan sağlıklı görünümlü bir kadına odaklandım. Yoksulların ve kaybolmuşların uyumsuzluğundan uzakta, belli bir amaç için hareket halindeydi ve göz açıp kapayana dek yitti gitti. Vazgeçtim, yemek yemek için T.G.I. Fridays'e girdim.

Siparişimi almak için gelen garson baştan aşağı restoranın logosunu taşıyan kıyafetlere bürünmüştü. Amerika'da ağır alaylara maruz kalan logo sevdası benim için rahatlatıcıydı çünkü çocukken T.G.I. Fridays'te yemenin ne kadar özel bir şey oldu-

ğunu hiç unutmamıştım. Logolar annemi ve babamı, menüdeki en ucuz yiyecekleri sipariş edişimizi hatırlatmıştı bana. Artık param olduğundan her zaman en az iki aperatif ısmarlar, en pahalı bifteği ister, tatlı söyler ve birkaç tane Day-Glo kokteyli içerdim. Aç değildim. Artık hiç açlık çekmiyordum. Ama bundan sıkılmıyordum da. Pottery Barn ve *Rubber Soul* eskimişti ama T.G.I. Fridays'te ballı hardallı parmak tavuktan daha fazlasını sipariş edebilmek bana her daim başarı hissi aşılardı.

Yemek yerken, Pottery Barn ve *Rubber Soul* için geçerli olanın insanlar için de geçerli olup olmadığını merak ettim. İtiraf etmem gerekiyor ki Sam ve Santacroce'ler için geçerliydi, bir zamanlar benim için her şey olan bu insanlar artık bana hiçbir şey ifade etmiyordu. Connie ve Plotz'lar için de geçerli miydi peki? Connie'yi artık ihtiyaç duymadığım faydalı bir gereç olarak düşünmekten hoşlanmıyordum ve çoğu günler ayrılığımızı bundan fazlası olarak görmeyi başarıyordum. Ama o gün alışveriş merkezinde, bana sunulan her şeyin kifayetsizliğinin melankolisine gömülmüşken, Connie'yi isterken gerçekte arzuladığımın Connie olup olmadığını düşündüm. Yoksa özlem duyduğum yeniden âşık olmanın verdiği tazelik, kendime yabancılaşmak ve onun ailesinden, Plotz'lardan ve Yahudilikten büyülenmek miydi yalnızca – bir zamanlar benim olduysalar bile artık hepsini yitirmiştim zaten.

Eve dönerken bir bira almak için içki dükkânına uğradım. Ne zaman içki satan bir dükkâna girsem babamın Red Sox maçlarını izlerken içtiği Narragansett birasını arardım. Tozlu bir ithal bira rafında Narragansett'leri ararken altılı pakette ılık Ulm's biralarını buldum – Almanya'nın Ulm kentinde üretilen bu sarı bira, Hoboken'den dağıtılıyordu. Aldatmaca falan değil, diye düşündüm.

"Olur böyle şeyler. Özür dilemene gerek yok," diyordu e-postasında.

Hmm, bu kanıtlar biraz zayıf diyen ilk sen misin sanıyorsun? Tabii ki hayır. Bir noktada hepimiz sırtımızı döndük bunlara. Kimse kandırılmak istemez. Arada bir ciddi kuşkulara kapılmasak hepimiz kandırılmaya hazır sersemler olurduk. Bu bir inanç testi, Paul. Bir inanç testi ve sen testten geçtin. Sonunda seni daha güçlü kılacak sadece. Kuşkuyu temel alan bir dinin senden bu şeklide inanç duymanı istemesi ironik, değil mi?

Kaç kişi var? Yüz mü? İki yüz mü?

Kabaca tahminim iki ya da üç bin kişi kadar olduğumuz. Ama herkes farklı yerlere dağılmış durumda.

Bayan Convoy açık kapının önünde durup "McKinsey?" diye seslenirken Connie bana dönüp, "Sana bir şey itiraf etmem lazım," dedi.

Yanına yaklaştım. Resepsiyon masasının dönen sandalyeler ve dosya raflarıyla dolu daracık arka alanında ona yaklaşmak yalnızca ona doğru dönmek anlamına geliyordu. Gri giysiler -dizleri solmuş koyu gri bir külotlu çorabın üzerinde gri etek, koyu gri bir kuş resmi olan gri bir tişört- içinde oturuyordu, yalnızca boynuna gelişigüzel atılmış atkı donuk maviydi. Ayaklarında, spor amaçlı kullanılamayacağı açıkça anlaşılan mavi spor ayakkabılar vardı. Saçlarını düzenli aralıklarla, özenle yerleştirilmiş firketelerle tutturmuştu, firketeler kuşbakışı görülen bir tren rayını andırıyordu.

Firkete nasıl da eşsiz bir şey! Saplarından biri tırtıklı, biri düzdür ve uçlarında iki kehribar topçuk vardır. Firkete, erdemli savaşlarda iyi kalpli hemşireler tarafından takıldığı günlerden beri hiç değişmemiştir. Saçlarını eski moda bir sertlikle sıkı sıkı tutsalar da Connie'nin firketeleri son modaydı. Onları saçlarından çıkarma fırsatı bulduğumda ne kadar keyif aldığımı hatırlıyorum – firketeleri birer birer çıkarıp düzgün bir çizgi halinde komodine dizer, saçlarını çekmemek için her birini büyük bir

dikkatle çekip alırdım ve sonunda hafif kokulu, hâlâ biraz nemli olan bukleleri şiddetli bir fırtına gibi dökülüverirdi.

"Tamam," dedi. "Açıkça söyleyeceğim. Sana ateist olduğumu söylemiştim ya? Şey, aslında değilim. Yani, bir süre için öyleydim ama artık değilim sanıyorum. Yani ateist değilim. Demek istediğim, Tanrı'nın var olmadığına yüzde yüz inanmıyorum ve bazen varlığından emin olduğumu hissediyorum."

"Yani inanıyor musun?" dedim. "İnançlı mısın?"

"Bazen evet."

Şaşırmıştım.

"Bazen mi?"

"Çoğunlukla."

Kendimi kaybettim. Kim bilir kaç kere Tanrı hakkındaki kuşkularını dile getirmişti. TV'de sersemin biri Tanrı adına kadınlara bedenleri hakkında neyin iyi neyin kötü olduğunu anlatırken kaç kere benimle birlikte gözlerini devirmişti. Veya eşcinsel evliliklerini Tanrı adına kınayanlara kaç kez sinirlenmişti. Ya da evrimi inkâr eden, Tanrı adına bilimsel araştırmaları engellemek isteyenlere. Veya Tanrı hepimizin silahlanmasını istediği için yüz kurşunlu şarjörleri ve saldırı silahlarını savunanlara. Hitchens'vari nutuklarımdan birini çekerken kaç kez başını sallayarak beni onaylamıştı kim bilir.

"Her zaman inançlı mıydın?"

"Her zaman değil."

"Ne zaman inanmıyordun peki?"

"Birlikte olduğumuz dönemde."

"Tanıştığımızda inançlı mıydın?"

"Çok ikna edici şeyler söyledin," dedi. "Çok ikna edici olabiliyorsun."

"Yani... seni ateist olmaya *ben* mi ikna ettim?"

"Kendimi kaybetmiştim!" diye haykırdı. "Âşıktım! Değişmeye istekliydim!"

"Bana yalan mı söyledin?"

Connie'yle ilk yılımızda, hatta ilk bir buçuk yıl boyunca neler yaşadığımızı bile hatırlamıyorum çünkü âşıktık. Gece gündüz, bütün gün yalnızca aşk vardı, aşk ve aşk. Beni düşündüren tek şey şiirleriydi. Anladığım kadarıyla iyi bir şairdi. Şiirlerinden pek bir şey anlamıyordum ama bana yatakta, kitapçılarda ve kışın akşamüstü vakitlerinde boş barlarda okuduğu yayımlanmış şairlerin şiirlerinden de pek bir şey anlamıyordum zaten. İyi bir şair olmak için anlaşılmamak gerekiyordu sanırım. Bana göre hava hoştu. Ama o ilk bir, bir buçuk yıl boyunca yazmayı tamamen bırakmıştı. Kendine şair diyen birinin şiir yazmasının önemli olduğunu düşünüyordum. Yazmayı bırakmasına çok da aldırmıyordum çünkü şiir yazmak yerine benimle zaman geçirmesini tercih ederdim. Ama zaman geçmiş ve o yazmaya başlamamıştı, ben de nedenini sordum. "Nedenini bilmiyorum," dedi. "Yalnızca mutluyum." "Yazabilmek için üzgün olman mı gerekiyor?" "Hayır. Sanmıyorum. Bilmiyorum. Belki. Belki de öyledir. Çünkü mutluyken yazmak zorunda hissetmiyorum kendimi. Mutlu olmak beni mutlu ediyor yalnızca." "Yani yeniden yazmaya başladığında mutsuz olduğunu mu çıkarmam gerekiyor?" "Dengemi bulduğumu çıkarman gerekiyor. Yazabileceğim çünkü senden ve bizden başka bir şey düşünebileceğim. Yeniden şiir yazmayı düşünebilecek hale gelmiş olacağım." Mantıklı gelmişti söyledikleri. Ama yine de merak ediyordum, şiir yazmıyorsa kimdi, neydi? Şair değildi. Şairler şiir yazar. Bir diş kliniğinde resepsiyonistti yalnızca. Bir resepsiyon görevlisiydi ve işvereni olan dişçinin kız arkadaşıydı.

Şu kadarını söyleyeyim, artık bol bol şiir yazıyordu. Ama şimdi, Connie'de de tıpkı benimki gibi bir sorun olduğunu biliyordum. Onca zaman şiir yazmamış, ailesine duyduğu sevgiyi bir kenara bırakmış, Paul'u-seven-Connie'yi kendi öz benliğinin önüne koymuştu. Zavallı kız, o da çüksalaklaşmıştı. Beni o kadar sevmişti ki, benim ona yalan söylediğim gibi o da bana yalan söyle-

mek zorunda hissetmişti. Son ayrılışımızdan sonraki haftalarda hissettiğim üzüntüye benzer bir üzüntü kapladı içimi. Sonunda, birbirimiz için yaratılmış olduğumuzu anlamıştım.

"Başlangıçta ailenle zaman geçirmek istememene şaşmamak gerek," dedim. "Bir yalanı yaşıyordun."

Yanıt vermedi.

"Bunu neden şimdi anlatıyorsun bana?"

"Çünkü Tanrı'ya inanmanın yanlış bir tarafı olmadığını bilmeni istiyorum," dedi.

Masanın arkasında hafifçe bana yaklaştı; en fazla birkaç santim kadar yaklaşmıştı ama kolayca elimi tutabilirdi. Tutacağını sandım ama ellerini dizlerine koydu.

"Seni zayıf ya da aptal yapmaz inanmak," dedi.

"Hayır," dedim. "Yapmaz tabii."

"Doğru gerekçelerle inandığın sürece."

"Neymiş o doğru gerekçeler?"

"Sen söyle," dedim.

Gözlerimi dikip ona baktım. Birden bunun yalnızca bir itiraftan ibaret olmadığını anladım.

"Sana ne oluyor bilmiyorum ama-"

"Ne oluyormuş bana?" dedim.

"-Tanrı'yı doğru gerekçelerle seçtiğin sürece-"

"Herhangi bir gerekçeden dolayı Tanrı'yı seçmiyorum ben."

"Peki bu olaya karışmakla ne yaptığını sanıyorsun?"

"Hangi olaya? Bir olay yok ki. Tanrı'yla hiç ilgisi yok. Bir gelenek bu," dedim. "Bir halk. Genetik açıdan farklı bir halk. Ve ben kendimi kaptırmış falan değilim."

"İnternet sitesini neden hâlâ kaldırtmadın? Neden başka bir şeyler yapması için internet avukatını sıkıştırmayı bıraktın? Neden ne zaman arkamı dönsem yeni bir e-posta yazıyorsun? Bir şeye karışmadım diyorsun Paul, ama neden hastalarını bile ihmal ediyorsun?"

Onu o klostrofobik masanın başında bırakıp uzaklaştım. Koridordan ve kapıdan geçtim, bekleme odasına geldim. Resepsiyon masasına gidip başımı pencereden içeri soktum. Başını arkaya atmıştı ama hâlâ aynı pozisyonda oturuyordu.

"Haydi anlaşalım," dedim.

Aniden bana doğru döndü.

"Birbirimizin işine karışmayacağımıza söz verelim. Karışmanın ne anlamı var ki zaten? Kim bilir," dedim, "belki birbirimizi rahat bırakırsak en sonunda birbirimize karşı dürüst de olabiliriz."

Pencereden çekildim, işimin başına döndüm.

"Tanrı'dan kuşkulanmaya mecbur muyum?" diye sordum. "İnanmak istediğim şey bu değil. Ne bileyim. Ondan uzak durmayı tercih ederim."

Kuşku duymak önemlidir.

Ama neden? Sen bütün tanrılardan ya da genel bir Tanrı kavrayışından kuşkulanmıyorsun. Belli bir Tanrı'dan kuşkulanıyorsun – peygamberinin önünde belirip kendisinden kuşkulanmasını isteyen Tanrı'dan kuşkulanıyorsun. Ortaya çıkan, apaçık beliren bir Tanrı'dan kim kuşkulanabilir?

Bir zamanlar teolojik bir gereklilik olan şey şimdi pratik bir zorunluluk haline geldi. İnsanları her gün kaybediyoruz, Paul! Adayları bile! Dünyanın güzelliği, bir kuşun uçuşu, ölüm korkusu – nedeni hiç önemli değil: kuşkuyu bırakıyor, inananlara dönüşüyorlar. En büyük düşmanımız kendimiziz. Sayımız giderek azalıyor. Hıristiyanların, Yahudilerin ve Müslümanların ettiği zulümler bile kendi dönekliğimiz kadar zararlı değil. Kuşkulandığımız için bizi birer birer öldürüyorlar ama bir halk olarak hayatta kalmamız için kuşkulanmamız şart.

Ama apaçık ortada beliren bir Tanrı'dan kim kuşkulanır ki?

Tanrı'nın insanlardan kuşkulanmalarını istemesi çelişkisi, Kantavetler, 240. Kantat'ta çözüme kavuşturuluyor. Buna, Ulmet'in İfşa'sı diyoruz.

Ulmlar hakkındaki dördüncü ya da beşinci Wikipedia maddesine Gümbürtü Kutusu'nda denk geldim. Daha önceki denemelerin aksine, bu seferki Wikipedia gözetmenleri tarafından onaylanmış ve yayınlanmıştı. Acaba trekkieandtwinkies'e ve "Ulm" maddesini onaylamamak için hararetle öne sürdüğü iddialara ne oldu, diye düşündüm. Sağı solu tıklayıp hepsini maddenin "geçmişi gör" sayfasında sağ salim takılırken buldum. Editöryal tartışmalara ayrılan bu bölümde, gözetmenler şu ya da bu konuda birbirlerine bağırıp çağırma fırsatı buluyor, bu arada tartışmalarını, öfkelerini ana sayfadan gizlemiş oluyorlardı. "Ulm ya da Olm" maddesinin "geçmişi gör" bölümünde tartışmalar epey alevlenmişti ve EDurkheim, drpaulcorourkedds, BalShevTov, HermanTheGerman, abdulmujib, openthepodbaydoorshal, Jenny Loony ve başkaları, Tanrı'yı "bilmenin" ne anlama geldiği konusunda anlaşamayan ben ve Bayan Convoy gibi, hiçbir konuda anlaşamıyordu. Trekkieandtwinkies, maddenin içeriğinin geçerli olmadığını iddia ediyordu ama diğerleri, içerikteki en önemli iddia olan ve "İsrail'in Günümüzdeki İhlalleri" konusuyla bağlantılı nedenler yüzünden ikna olmuştu. Tartışma halindeki maddeye İsrail'in eklenmesi epey ilgi çekmişti ve katılımcı gözetmenler hemen rekabet halindeki iki kampa ayrılmıştı: maddenin yayınlanmasını isteyenler genellikle Filistin davasına sempati duyanlardı, maddeye karşı çıkanlar da Ulmlar'la hemen hiç ilgisi olmayan İsrail yanlısı iddialar ortaya atanlar. Ulm taraftarları ve İsrail karşıtları, "Günümüzde İsrail İhlalleri"ni konu alan, Filistinlilerle, Mısırlılarla, Afrikalılarla, Araplarla, Avrupalılarla ve Amerikalılarla ilgili haberler ve basın açıklamalarına on yedi tane dipnot göndermesi yapmışlardı ama bu dipnotlar tartışma konusu olan halktan başka herkesle alakalıydı. "Ulmlar 1947'de Seir'den (İsrail) kovuldu," diye yazıyordu ana maddede, "bu da İsrail'in ihlallerinin başka bir örneğini oluşturmaktadır [1][2][3][4][5][6][7][8][9][10][11][12][13][14][15][16][17]."

Şu anda esasen siyasi bir araca dönüşmüş ama aslında çok daha fazlası olan maddeyi okuyarak Gümbürtü Odası'ndan çıktım. 1 numaralı muayene odasındaki hastayı sevk ettim ve okumayı sürdürmek için ego-cihazımın başına döndüm. Sabahın yarısını böyle geçirdim: hastalarla ilgilenmeye ara verdiğimde telefonumu çıkardım ve maddeyi yeniden okuyup en önemli yerlerini ezberledim.

Ulmlar'ın kökenleri, Kitabı Mukaddes'in Amalekliler'den söz eden Tekvin ve Mezmurlar gibi kitapları sayesinde kayıtlara geçmişti. Yunanlıların Ulmlar'a metikler dediği ve onları *anthropoi horis enan noi*, yani "tapınaksız halk" olarak andığından söz ediliyordu. Ulmlar'ın Hıristiyanlığın ortaya çıkışından beri sistematik olarak baskı altında tutuluşu da anlatılmıştı: grandük fermanları, konsey kararları, zorunlu gözetimler, kısıtlayıcı kanunlar, cezalar, işkence ve ölüm. Kantavetler'in bu göçmen halk için "taşınabilir bir anavatan" olduğu yazıyordu. Erkekler, on üç yaşında saçlarını kesmek suretiyle ergenliğe adım atma töreninden geçiyordu. Kaderleriyle ilgili basit bir harita da vardı, Ortaçağ sırasında Avrupa'nın hangi bölgelerinde ölüp yok olduklarını gösteriyordu. Son anlamlı belge, Silezya'nın yukarı kesimlerinde tuz satıcılığı yaptıklarını anlatıyordu.

Yukarı Silezya'daki tuz satıcılarını düşünürken, bir elimde sond, bir elimde matkapla bir nevi kendime geldim. Beklenmedik bir durumdu. Neden ikisi de elimdeydi? Muayenedeysem neden matkabı tutuyordum, müdahale edeceksem neden sonda ihtiyacım vardı? Aslında matkabı kullanmak üzereydim çünkü Yukarı Silezya'daki tuz satıcıları hakkındaki düşüncelerimi bölen şey, matkabın vızıltısıydı. Peki neyi delecektim? Hastamın ağzını rahatça görebileceğim bir yükseklikte oturuyordum ve ağzın en karanlık köşeleri acımasız ışığın altında istemsizce kımıldıyordu. Koltuğu boydan boya süzdüm ve bir etek, külotlu çorap ve boyanması gereken siyah düz ayakkabılar gördüm. Bir kadın, diye düşündüm. Büyük olasılıkla çalışan biri. Yüzüne baktığımda göz-

leri vahşi bir hayvanın kaçışını andıran hareketlerle çukurlarının diğer tarafına yönelip beni ve yaptıklarımı görüş alanının dışında bıraktı. Bilgisayar ekranına baktım. "Merkle, Doris" yazıyordu. Bayan Merkle yıllardır hastamdı ama o sabah ona günaydın dediğimi bile hatırlamıyordum ("Merhaba, merhabalar sizlere!") Abby'ye göz atınca alışılmadık ölçüde sert bakışlarla karşılaştım. Pembe kâğıt maske yüzünden yalnızca gözlerini seçebiliyordum ama telaşlı, sorgulayan bakışlarına dayanamayıp başımı başka yöne çevirmek zorunda kaldım. Onu daha önce hiç böyle görmemiştim. "Bir an için kendini mi kaybettin?" diye soruyordu sanki bakışları. "Elinde çalışan bir matkapla kendini nasıl kaybedersin?" Sondu ve matkabı yerlerine bıraktım, Bayan Merkle'ın çizelgesini elime aldım. Bayan Convoy çizelgeye hiçbir not almamıştı. Bayan Convoy'un o sabah Bayan Merkle'ı görmemiş olması mümkündü, kadın acil bir müdahale için dişlerini temizletmeden doğruca bana gelmiş olabilirdi. Nasıl düzenlendiğini görmek için tepsiye baktım. Doğru dürüst düzenlenmiş bir tepsiye bakarak ne yaptığınızı anlayabilmeniz gerekir. Tepside gördüklerimi yorumlamaya çalışırken bunun anlık bir dalgınlık olmadığını fark ettim. Hayır, Bayan Merkle'a ne yapacağım konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Ne yapacağıma karar vermek için tepsiyi incelerken, işte böyle olur, diye düşündüm, çalışırken işine odaklanmazsan olacağı bu. Red Sox'un korkunç oyuncu değişimleri tarihini veya porno izlerken olaya palyaçoların dahil olmasından neden hoşlandığımı değil de Yukarı Silezya'daki tuz satıcılarını düşünmemin önemi yoktu. Benim ödevim koltukta yatan hastaya odaklanmaktı. Ama tepsi bana hiçbir şey söylemiyordu, daha doğrusu birbiriyle çelişen çok fazla şey anlatıyordu. "Bu da neyin nesi oluyor?" diye soracaktım az kalsın Abby'ye. "Bak şu tepsinin haline, ne biçim düzen bu!" Bir diş hekiminin tezgâhı, bodrumdaki bir alet kutusu ya da ıvır zıvır çekmecesi gibi ihtiyaç duyduğumuz şeyi paldır küldür arayacağımız bir yer değildir. Ama bir şey söylemeye veya Abby'ye bakmaya cesaret edemedim çünkü

matkabı kapatışımın üzerinden epey zaman geçmişti ve herkesin -Abby'nin ve hatta Bayan Merkle'ın- durumun farkında olmasından, Bayan Merkle için ne yapacağımı bilmediğimi anlamasından korkuyordum. Ağzının içine bakmaya karar verdim ama bu işleri daha da karıştırdı. Bir kesici diş ve komşusu olan köpek dişi yerlerinde değildi. Onları ben mi çekmiştim? Tabii ki hayır, görünürde kan ve gazlı bez yoktu, kolum da zorlanmış gibi gelmiyordu hiç. Bayan Merkle için başka bir şey yapıyor olmalıydım; örneğin çifte köprü takıyor, protezini yerleştiriyor falan olmalıydım herhalde. Peki öyleyse matkap neden elimdeydi? Ayrıca gütaperka parçaları, Peeso frezleri ve bütanın yanında ne arıyordu? Şu kadarını söyleyeyim, yanlış tedavi sigortası için kadeh kaldırılacak ender günlerden biriydi. Hastamı gönderebilsem harika olurdu, diye düşündüm. "Tamamdır Bayan Merkle, işimiz bitti!" Ama saçmalıktı bu! Hâlâ iki dişi eksikti! Gitmesine izin vererek bu durumdan kurtulamazdım. Bakışları bir süre sığındıkları güvenli yerden bana döndü, son (ilk?) kendinden emin hareketimin üzerinden epey zaman geçmişti artık. Neden durdun, diye soruyordu bakışları sanki, yüzünde neden şaşkın, sersemlemiş bir ifade var? Bayan Merkle'ın ağzının uyuşmuş olup olmadığını bile bilmiyordum. Elimde çalışan matkapla kadının ağzına müdahale etmek üzereydim ama ağzının uyuşmuş olup olmadığını bile bilmiyordum! Bayan Merkle'ın bedeninin üzerinden Abby'ye işaret ettim, peşimden koridora geldi. Başka seçeneğim yoktu: çizelge bana hiçbir şey söylemezken tepsi çok fazla şey söylemişti ve ağız da kafamı iyice karıştırmıştı. Birbirimize yaklaştık. "Bak Abby," dedim, "aramızda kalsın ama, sana söylememde sakınca yok, içerideki hasta için ne yapmam gerektiğini hiç bilmiyorum." Abby yüzünü örten maskeyi indirdi ve "Ben Abby değilim," dedi. Abby değildi! Gözleri Abby'nin gözlerine benzemiyordu bile! Ağzı da Abby'nin ağzı değildi kesinlikle. Ayrıca Abby'den çok daha kısaydı. Abby'nin ne kadar uzun olduğunu daha önce hiç fark etmemiştim. "Ne demek ne yapmam gerektiğini bilmiyo-

rum?" diye sordu. "Sen diş hekimi değil misin?" Bir yabancıya ne yaptığımı bilmediğimi itiraf etmeye niyetim yoktu. "Sen kimsin?" diye sordum. "Abby nerede?" "Abby de kim?" dedi. "Abby kim mi?" diye haykırdım. "Abby! Benim asistanım!" "Ah," dedi, "bir seçmeye gitmiş." "Seçme mi?" "Bana öyle söylendi," dedi. Başımı eğip öfkeyle ona bakmaktan boynum zonklamaya başlamıştı. Bir ağaç evinde gremlinlerle birlikte yaşasa Abby'den ancak bu kadar farklı olurdu. "Abby neden seçmelere gitmiş?" diye sordum. "Ben nereden bileyim," dedi ufak tefek geçici eleman. "Burada çalışmıyorum ki." Bayan Convoy yanımıza geldi. Durumu ona anlattım. "Bu noktaya nasıl gelebildin?" diye sordu. Ona anlatınca, "Bagwell yeniden Astros'a geçiyormuş! Sana hastalarını tedavi ederken beyzbol hakkında düşünmemeni defalarca söylemedim mi? Hasta hangi odada?" Odaya girip çıktı. "Benimkilerden biri değil," dedi. Bayan Convoy o sabah Bayan Merkle'ı görmediyse kadın acil bir müdahale için gelmiş olmalıydı. Ama ne tür bir müdahale? "Bence hastaya sormaktan başka şansınız kalmadı," dedi Abby'nin yerine bakan kız. Ufak tefek olduğu için Bayan Convoy başlangıçta onu fark etmemişti. Başlarımızı eğip ona baktık. "Gerçi ağzı epey uyuşmuş olmalı. Anlaşılır bir şeyler söyleyebileceğini sanmam." "Ağzı mı uyuştu?" dedim. "Kim uyuşturdu ağzını?" O sırada Connie çıkageldi. "Neler oluyor?" diye sordu. "Kim mi uyuşturdu?" dedi geçici eleman. Başını kaldırıp önce Connie'ye, sonra Bayan Convoy'a baktı. Köpeksi bir goblinin ufacık tefecik ürkütücü cüssesiyle bizleri gözden geçirirken, "Bu adamın diş hekimi olduğundan emin misiniz?" diye sordu. Connie'ye döndüm. "Bayan Merkle'ı sen mi karşıladın?" "Evet," dedi. "Sabah erkenden aradı." "Öyle mi?" diye haykırdım. "Nesi varmış? Ona ne yapmam gerekiyor?"

Eski bir köprü o sabah Bayan Merkle'ın ağzından fırlayıp kahvaltı gevreğinin içine yuvarlanmıştı. Köprünün yerinden çıkmasının tek nedeni zamanının dolmuş olmasıydı ve biraz dikka-

tini toplayabilen her sersem zavallı kadının köprüsünün yerine yapıştırılması gerektiğini görebilirdi.

Bayan Merkle olayından sonra bir şeyler yapmam gerektiğini biliyordum, radikal bir şey yapmalıydım. Alışveriş merkezine gitmek gibi yarım yamalak önlemler yetmiyordu.

E-postalarımı silmekle işe başladım. "Paul C. O'Rourke"un bana gönderdiği her şeyi sildim, Ulmlar hakkında daha fazlasını öğrenmek isteyen yabancıların YazFanBir'e gönderdiği postaları da yok ettim. Sonra Connie'den gelen her şeyi sildim. Arkasından Sam Santacroce'nin kısa mailini ("Pittsburgh'da çok mutluyuz," diye yazmıştı kocası ve iki çocuğunu anlatırken) sildim. Arkadaşım McGowan'la birbirimize gönderdiğimiz e-postaları yok ettim. Sonra da geri kalan her şeyi sildim.

Telefon şirketimi arayıp kontratımı iptal ettim. Sonra SIM kartımı çıkardım, plastiği onarılamayacak hale gelene dek öne arkaya büktüm, ego-cihazımı birkaç dakika boyunca sıcak suyun altına tuttum ve ekskavatörle parçalarına ayırdıktan sonra parçaların bir kısmını kanalizasyon ızgaralarından içeri, bir kısmını da öğle arası sırasında çıktığım yürüyüşte East River'a attım.

Ofise dönünce internet servis sağlayıcımı arayıp evdeki ve ofisteki internet bağlantısını iptal ettim. Bir saat içinde karanlığa gömülmüştük. İnanamıyordum. Demek ki dışarıda kalmanın bir yolu vardı. Yalnızca gerekeni yapmayı göze almak gerekiyordu.

"Neden internete giremiyorum?" diye sordu Betsy, öfkeyle iPad'ine bakarak.

"Bozuk," dedi Connie. "Yönlendirici mi neyse, onun fişini takıp çıkardım. Çalışmazsa onları ararım birazdan."

Çok geçmeden akıllarını kaçıracak hale gelmişlerdi bile. Bayan Convoy müsamahasız parmağıyla dokunmatik ekranı birkaç kere daha setçe dürtükledi, sonra sanki yalnızca sinir bozmakla kalmıyormuş, aynı zamanda kişisel bir hayal kırıklığı yaratı-

yormuş, sanki bir tür ahlaki hata yapmaktaymış gibi cihaza bakarak üzüntüyle başını salladı. Onu bir kenara bıraktı ama çok geçmeden ağır bir sigara tiryakisi gibi döndü ve cihazı eline alıp parmaklamayı sürdürdü. Bu kez hissederek dürtüyordu cihazı; parmağı her dokunuşundan sonra hızla geri çekiliyor, bir kapıya vurup içeri girmek için yalvarıyormuş gibi giderek hızlanarak ekrana dokunuyordu. Bu arada Connie internet servis sağlayıcısıyla görüşmek için telefon başında bekliyor, ahizeyi başıyla omzu arasına sıkıştırarak, bir yandan başka işleri halletmeye çalışıyor ama sık sık büyülenmiş gibi masaüstü bilgisayarın yanına çekiliyor ve ekrana iyice yaklaşıp bakarak tepki vermeyen ikonlara tıklayıp duruyordu. Ölümcül bir teslimiyetin pençesine düşüp kendini döner sandalyeye attı ve "Neden Tanrım?" ve "Siktir!" gibi şeyler demeye başladı.

Bunları saymazsak oldukça hoş bir akşamüstüydü. E-posta yazmadım. Cevap vermek zorunda hissetmedim. Cevap beklemedim. Dikkatim dağılmadı. Yalnızca ben ve matkaplar, aeratörler, preseller, yapıştırıcılar, plasterler, macunlar, renk sabitleyiciler, spreyler, kronlar, köprüler, amalgamlar, reçineler, pimler, sondlar, frezler, el aynaları, davyeler ve pensler – mesleki aletlerim. Bu diş hekimi teçhizatının ne kadar harika ve zengin bir kaynak olduğunu ilk kez fark ediyordum. Parlak, ışıl ışıl ve büyüleyiciydiler. Çevrimiçi dünyanın ayartmalarına kapılmayınca koltuğumla, dolaplarımla, seramik karo döşeli zeminimle yeniden tanışmıştım.

Yarım saat sonra, iki aydır, belki de on yıldır yaptığım en iyi dolguyu bitirdiğim esnada 2 numaralı muayene odasında kıstırdılar beni. iPad'leri, ego-cihazları ve bakışlarında cinai öfkeyle, bir çocuğa ya da evcil hayvana zarar vermişim gibi nefretle peşime düşmüşlerdi.

"Şaka yapıyor olmalısın," dedi Connie.

"Doğru mu bu?" dedi Bayan Convoy, suçlarla dolu uzun geçmişini gizleyen bir adamla konuşur gibi trajik bir ifadeyle. "İnterneti mi kapattırdın?"

"Kendimizi aptal yerine koymamıza daha ne kadar seyirci kalacaktın?"

"Niyetim zalimlik etmek değildi," dedim kendimi savunmak için ellerimi havaya kaldırarak. "Size söyleyecektim, ikinize de anlatacaktım."

"Yaa?"

"Ama sonra sizi seyretmeye başladım. Kendi halinizi gördünüz mü? Bağımlı olmuşsunuz! İkiniz de! Bu sizin kendi iyiliğiniz için! Betsy, dünya ve güzellikleri hakkında verdiğin söylevleri hatırlasana? Artık dünyaya bakmıyorsun diyordun! Güzelliğini göremiyorsun diyordun! Bunu senin için yaptım," dedim. "Tanrı'nın dünyasını unutma diye."

"Affedersin ama," dedi, "Tanrı'nın dünyasını unuttuğum falan yok benim."

"Üzgünüm Betsy ama unuttun. Seni gördüm. Diğer dünyadan Tanrı'nın dünyasına geçiş yoktu ve bu seni çıldırtıyordu."

"Bu yanlış bir ayrım," dedi. "Çevrimiçi yahut çevrimdışı, Tanrı'nın dünyası hepsi. Buradaki her şey gibi oradaki her şey de onun eseri."

"'Abanoz, Çikolatalı Kekiyle Oynuyor'," dedim. "Bu da mı Tanrı'nın eseri?"

"Ne demek bu?" diye sordu bana. Connie'ye döndü. "Tanrı aşkına ne demek bu şimdi?"

"Paul, internetimizi neden kapattırdın?"

"Gereksiz yere dikkatimizi dağıtıyordu," dedim. "2004'ten beri bu kadar hoş, stressiz bir akşamüstü geçirmemiştim."

"Peki işleri nasıl yürütmemizi bekliyorsun?"

"Dentek hâlâ çalışıyor," dedim. "Başka bir şeye ihtiyacımız yok."

"Ah, hiç sanmıyorum," dedi Betsy. "Hiç de bile efendim. Çizelgelere bakabiliyorsun ama geri kalan her şey için internete bağlı olması gerekiyor programın."

"Peki o halde," dedim. "Sanırım her şeyi eskisi gibi yapmamız gerekecek artık."

"Ama hiçbir şeyi eskisi gibi yapmamıştık ki."

"Hayır, biz yapmadık," dedim. "Ama Betsy yaptı. Teknoloji yokken o vardı."

"Espriler iyi hoş ama," dedi, "bu saçmalık. İnternet kullanmayan bir diş kliniğinde en son ne zaman çalıştığımı... anımsamıyorum bile. O şekilde çalışabileceğimizi sanıyorsan aklını yitirmişsin. Hastalara viski içirip el matkabı kullanmamızı da ister misin?"

"Burada ne yapıyoruz?" diye sordum onlara. "Diş temizliyor ve cilalıyoruz. Dolgu yapıyoruz. Dişleri söküp yenilerini takıyoruz. Bu işlerin hangisi için internet bağlantısı gerekiyor söyler misiniz?"

"Ama Sağlık Sektörü Bilgi Güvenliği Standartları'na uymak zorundayız!"

"İnternet üzerinden sigorta ödemesi başvurusu yapıyoruz!"

"Faturalar da var!"

"E-postalar da!"

McGowan'ı bulmanın en iyi yolu spor salonuna gitmekti. İbadet eder gibi spor salonuna giderdi. Bir buçuk yıldır salonun kapısından içeri girmemiş olmama rağmen üyeliğim hâlâ sürüyordu çünkü iptal ettirecek enerjiyi bulamamıştım. Her ay üyelik aidatını kartımdan çekiyorlardı; kendime her ay üyeliği iptal etmem gerektiğini hatırlatsam da o gücü bir türlü bulamıyordum.

Arkadaşlığımızı boşladığım için McGowan'dan özür dilemek niyetindeydim. Bir zamanlar aramızdan su sızmazdı. İkimiz de dişçiydik, ikimiz de Red Sox taraftarıydık. Salona gidince onu

görmek için bakındım ama göremeyince bir koşu bandına çıktım. Fiziksel çaba harcamak iyi hissettirmişti. Bir buçuk yıldır parmağımı bile kaldırmamıştım. Formumda değildim, bu yüzden kendimi çok zorlamadım. Hızımı giderek artırdım ve yirmi dakika sonra iyice açıldım. Kendimi çok iyi hissediyordum. İki saat, yirmi dokuz dakika ve elli yedi saniye böyle devam ettim. Yaklaşık yirmi bir mil koşmuştum. Üç bin yüz doksan kalori yakmıştım. Egzersiz yapmamam kırılganlığımı artırıyor olabilir diye düşündüm; kendimi zorlarsam yüksek dozda seratonin, norepinefrin ve dopamin salgılayarak kendime gelebilirdim; beyindeki üç kafadarlardı bunlar.

Koşum bittiğinde McGowan da gelmişti ve ağırlık kaldırıyordu. Beni gördüğüne memnun olup olmayacağını bilmiyordum. Ama korkmama gerek yoktu. McGowan'ın nörotransmiterlerinde hayatı boyunca bir dengesizlik olmamıştı. Elimi neşeyle sıkıp gülümsedi ve vücudumdan adeta fışkıran terlere hayretle baktı. Salon lakrosunun nasıl gittiğini sordu.

"Ne?"

"Salon lakrosuna başlamak için spor salonuna gelmeyi bırakmamış mıydın?"

"Ah, tabii ya," dedim. "O macera epey kısa sürdü."

Sanki her gün görüşüyormuşuz gibi, egzersiz rutini bitene kadar sohbet ettik. Bana öfkeli olmadığı için memnundum. Biraz da şaşkın. Onu kişiler listemden çıkardığım için bana bozulduğunu anımsamıyor muydu? İhanetim çok mu küçüktü, arkadaşlığımız o kadar mı önemsizdi ki buna aldırmıyordu? Ben bir şeyleri geliştirmek amacıyla tasarlanmış bir aletin üzerinde otururken, McGowan bir şeyleri kaldırıp kaldırıp yere koyarken bir yandan konuşuyorduk ve aniden McGowan için herhangi biri olduğumu hissettim – spor salonunda yakınında duran herhangi biriydim ve aramızdaki ilişki meslektaş olmamızdan, aynı beyzbol takımını tutmamızdan ileri gitmiyordu. Onu kişiler listemden niçin sildiğimi yeniden hatırladım ve anlaşılmaz bir şekilde

derin bir üzüntü duydum. Ağlamaya başladım ama McGowan'ın ağladığımı görmesini istemediğim için mümkün olduğunca ifadesiz bir yüzle gözyaşlarımı ter damlaları gibi akmaya bıraktım. İki üç dakika boyunca karşısında ağladım ama o ağırlıkları kaldırıp indirmeye devam etti ve fark etmedi bile. Kendime gelince kalkıp gitmek istedim ama yapamadım. Koşarken bir şeyler olmuştu bana. Hareket bile edemez haldeydim. McGowan beni erkekler soyunma odasına taşımak, sonra sokağa götürüp bana bir taksi bulmak zorunda kaldı. Brooklyn'e kadar benimle gelip merdivenlerden çıkmama, daireme girmeme yardım etti. Ancak o zaman McGowan'ın gerçekte iyi bir arkadaş olduğunu ve iyi bir arkadaş olmanın esasen kolay bir şey olduğunu anladım – bu formüle göre ben kimse için iyi bir arkadaş olmamış, ya da çok az sayıda insan için iyi arkadaş olmuştum.

Ertesi günü topallayarak odadan odaya, hastadan hastaya dolaşmakla geçirdim. Bacaklarımdaki ağrıyı açıklamak kolaydı ama çenem neden ağrıyordu? Parmaklarımı açıp kapayınca neden canım yanıyordu? Sondu zorlukla tutabildiğim için sonunda o akşamüstü bütün randevularımı iptal etmek zorunda kaldım.

Günün son hastası olarak geldi o. Uzun, küllü sarı saçlarının üstüne bir Red Sox şapkası geçirmişti. Şapka epey eskimişti: kullanıldığı süre boyunca nasıl yırtıldığını, esnetildiğini, tekmelendiğini, kaybedilip yeniden bulunduğunu, siperliğinin eğilip büküldüğünü, bandının ter içinde kaldığını, ezildiğini, ayaklar altında kalıp çiğnendiğini hayal etmek kolaydı. Yağlanmış ve yağmura maruz kalmış, çamura bulanmış ve pislenmiş, makinede yıkanıp güneşte kurutulmuştu ve B harfinin çevresindeki dikişler dökülmüştü. Kıymetli bir eşyaydı bu şapka, bir aile yadigarı; bir müzayedecinin lotundaki en kıymetli şeyler kadar kıymetliydi. Şapkayı takan kadın kalbimi kazanıvermişti.

Odaya girdiğimde bana doğru döndü ve, "Muayene olmak için gelmedim," dedi.

Kapıyı kapadım.

"Neden geldiniz peki?"

Pencereden uzaklaştı, kollarıma atıldı. Hayır, öyle yapmadı, topuklarının tıkırtısını içimden yaklaşmaya çağırdığım halde epey uzakta, lavabonun önünde durdu. Tezgâhın üzerine yanlamasına yatırdığı deri çantanın iki tokasını açtı. Güneş gözlüğünü çıkardı, güzelim saçlarının narin bir demetini gözlüğün plastik köşesinden kurtardı. Oturmamı söyledi. Hemen tabureyi çekip oturdum.

"Kimsiniz?" diye sordum.

Deri çantadan bir deste kâğıt çıkardı. "Araştırma asistanıyım."

"Kimin asistanı?" diye sordum. "Ne araştırması?"

"Genel bir araştırma."

Gerçekten uzundu, boyu bir seksen vardı ve oturduğumda, bir bakıma kendimi onun esintili ve ışıklı havasına bıraktığımda, çantasından çıkardığı kâğıtları sıralayıp düzenlemeye konsantre oluşunu seyrederken anında amsalaklaştığım için az kalsın "Seni seviyorum," diyecektim. Her nasılsa susmayı başardım. Her seferinde böyle oluyor, istisnasız her seferinde bu kadar kolay kaptırıyorum kendimi ve bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yok.

"Şuradan başlayalım," dedi.

"'Genel araştırma' derken neyi kastettiniz?" diye sordum.

Bana doğum belgemi uzattı.

"Tamam mı?" dedi.

"Ne tamam mı?"

"Bu belge size tanıdık geliyor mu?"

"Doğum belgem," dedim. "Hey," diye ekledim, "nereden buldunuz bunu? Kim verdi?"

"Bu da Cynthia Gayle ve Conrad James'in evlilik kaydı, tarihi 5 Kasım 1972."

Annemle babamın evlilik belgesini uzattı. Bölge sekreterinin parafı ve belediyenin damgasını taşıyordu belge.

"Bunlar sizin ebeveynleriniz mi?" diye sordu bana.

"Evet," dedim.

Sonra sırayla annemle babamın doğum belgeleri, babamın ölüm belgesi, büyük annelerimin ve babalarımın doğum belgeleri, evlilik belgeleri ve ölüm belgeleri geldi. Earl O'Rourke ve Sandra O'Rourke, kızlık adı Hanson; Frank Merrelee ve Vera Merrelee, kızlık soyadı Ward. Bir önceki kuşağa ait belgelerdeki isimleri tanımıyordum. Bunların büyük-büyük anne ve babalarıma ait olduğunu söyledi.

Babamın dedesinin aile ağacına odaklandı.

"Soyadınızın her zaman O'Rourke olmadığını göreceksiniz," dedi.

Sıradaki belgeyi uzattı.

"Sizin adınız nedir?"

"Clara," dedi.

"Clara."

"Evet, Clara," dedi. "Elinizdeki belge, Oakley Rourke'un doğum belgesi. Oakley, dedenizin dedesiydi. Adının nasıl yazıldığına bakın: R-o-u-r-k-e. İşlediği bir suç yüzünden bölge hakiminden ceza aldıktan sonra adı O'Rourke oldu. Büyük-büyük babanız hüküm giymiş bir at hırsızıydı, burada görebilirsiniz..." Colorado yönetimi tarafından çıkarılmış bir tutuklama kararını gösterdi. "'O. Rourke,' bu belgede O'Rourke'a dönüşüyor," dedi, "Bir ses düşmesi yüzünden. İşte böyle olur hep – hatalar, eksiklikler, aktarmalar. Oakley isim değişikliğini onaylamış olmalı çünkü Maine'e taşınıp toprak satın aldığında adı O'Rourke idi artık, ba-

kın-" Bana bir tapu gösterdi. "Belki yeni bir başlangıç yapmak istemiştir. Hayatının geri kalanını O'Rourke olarak geçirmiş."

Bu iddiasını ispatlayan bir ölüm belgesi gösterdi.

"Benim aile ağacım," dedim. "Bana aile ağacımı gösteriyorsunuz."

"Oakley'den önce, babası Luther Rourke vardı."

"Aile ağacımı gösterdiğiniz için öyle memnunum ki."

"Luther'den önce de onun babası James Rourke. Sizin büyük-büyük-büyük-büyük babanız. Ama Rourke değildi onun soyadı. Rourch'tu, R-o-u-r-c-h. Şuraya... ve şuraya bakın."

İki belge daha uzattı.

"İşiniz bu mu sizin?" diye sordum.

"Hayır."

"Mesleğiniz nedir?"

"Mesleğim yok. Öğrenciyim."

"Ne okuyorsunuz?"

"Adli antropoloji. Lütfen size verdiğim belgelere bakın."

Belgelerin hiçbiri yeni görünmüyordu, hiçbiri dijital olarak hazırlanmamıştı. Kâğıtlar eski, narindi. Üzerlerinde eski, kıvrık el yazısı harfleri kullanılmıştı; metinler, "hasebiyle" ve "şehadetiyle" gibi sözcüklerle doluydu.

"James'in baba tarafından dedesi Isaac Boruch idi, B-o-r-u-c-h. Isaac, Bialystok'luydu ve ailenizin Amerika'ya gelen ilk üyesiydi. Bu... ve bu belgelerde görebileceğiniz üzere, adı göçmenlik işlemleri sırasında Boruch'tan Rourch'a dönüştü."

İki belgeyi inceledim. Bir Isaac Boruch, bir Isaac Rourch'a dönüşmüştü. Bir nevi aile tarihinin öncesi ve sonrası fotoğrafları.

"Polonyalı mıyım yani ben?" dedim.

"Bu değişikliklerin nasıl gerçekleştiğini hayal etmek kolay," dedi. "Göçmenlik işlemlerinin yoğunluğu, kâtiplerin dikkatsizliği, sağır ve tembel bürokratlar."

"Bunları toplamak ne kadar zamanınızı aldı?"

"Ben yalnızca bir asistanım," dedi. "Şimdi, bu belgelerin hiçbiri temel önemde değil. Tabii hepsi önemli ama soyadınız Boruch olmadan önce olanlara temel teşkil ettiği için. Boruch'un buraya gelişini kolaylaştırmak uğruna neleri gizlediği daha önemli. Amerika herkesi kolayca kabul etmiyordu."

"Yani gelmemizi engelleyecek bir durum mu vardı?"

"Ortaya çıksaydı evet," dedi.

"Ne ortaya çıksaydı?"

"Soyadınızın Boruch olmadan önce ne olduğu."

"Boruch olmadan önce neymiş peki?"

"O belge bende yok."

"Kimde peki?"

"Sizi bekliyor. Ama gidip almanız gerekecek."

"Nerede bekliyor beni?"

"Seir'de."

"İsrail'de mi?"

"Evet."

"Neden benim gidip almam gerekiyor?"

"İnandığınızı göstermenizi istiyor."

"Kim?"

"Hepimiz istiyoruz."

"Bunun için İsrail'e mi gitmem gerekiyor?"

"Evet."

Deri çantasının tokalarını kapamaya başladı.

"Gidiyor musunuz?"

Güneş gözlüğünü taktı. "İşim bitti."

"Sizi yeniden görebilir miyim?"

"Neden?"

"Yani... Alışması çok zor bir durum."

"Sorunuz varsa," dedi, "kiminle temasa geçmeniz gerektiğini biliyorsunuz sanırım."

"Sizinle temasa geçmeyi tercih ederim."

"Ne hoş," dedi. "Tanıştığımıza memnun oldum, Dr. O'Rourke."

Elini uzattı. Tuttum. Düşündüğüm gibiydi aynı, hatta daha fazlası.

Yedi

Cam bir kutunun içinde, matrisler ve arı kovanları arasında yukarı yükseldim. En üst kata, beyaz ayakkabılı tüccarların dünyanın kaderini kararlaştırdığı açık planlı bir çatı katına çıktım. Burada dolar ekiliyor ve acımasızca hasat ediliyordu. Egzotik kökenli güzel bir kız bana kahve ve salatalık aromalı soğuk su ikram etti. Onun yerine sehpadaki *Forbes*'i okumayı tercih ettim, kapağında Mercer olan sayıyı. Manşet: "Konuşmuyor" idi.

Mercer servet kazanmaya yetmişlerin sonunda, altınla başlamıştı. Enflasyon yüksekti, altın standardı kaldırılmıştı, insanlar korkuyordu. Mercer'in bir arkadaşına şöyle söylediği anlatılıyordu: İnsanlar korktuklarında ilkel düşüncelere kapılır ve parlak metaller onları teskin eder. Ekonomik açıdan güneşe tapmak gibi bir şeydi ama Güneş Tanrısı'nın aksine, altın tedavülden kalkmıyordu ve değeri korku seviyesine göre yükselip alçalıyordu. Mercer bu tür şeyleri hissediyordu. Çalışma hayatının başında altından nasıl kâr edebileceğini görmüştü. Seksenlerde hisse senetlerine geçti. 1987 yılının Ocak ayında, Kara Pazartesi'den dokuz ay önce, Forbes'in "olağanüstü" dediği bir hamleyle piyasalardan çekilmişti. Yıl sonunda iflas etmek yerine hisse senedine çevirebileceği yüz milyonu vardı. Dikkate değer bir on yıl daha geçirdi. Asya'daki mali kriz yüzünden 97'de yeniden piyasalardan çekildi. İnsanlar aklını kaçırmış gözüyle bakıyordu ona: kriz geçtiğinde internet yaygınlaşmıştı ve para basıyordu. Mercer bu

furyayı kaçırmıştı. Ancak birkaç kısa yıl sonra dot-com balonu patladı ve Mercer'in varlıklarının yarısını yeniden altına yatırmış olduğu anlaşıldı. Bir peygambere dönüşmüştü artık.

Bir başka güzellik ortaya çıkıp kırıtarak beni Mercer'in gözlerden uzak sığınağına götürdü. Mercer masasının karşısındaki sandalyede oturuyor, iki işçi ve onlara talimatlar veren görevlinin ağır camlı bir Picasso'yu duvarından indirmesini seyrediyordu. Beni görünce, "Merhaba," dedi ve yanındaki sandalyeyi işaret etti. "Gel de Met'e vereceğim hediyeyi seyret benimle." Adamlar tabloyu duvardan ağır çekim bir özenle indiriyordu. Takım elbiseli ve kravatlı görevli kaygıyla işçileri izledi, kutulama işlemi başlayınca kararsız tavırlarla talimat vermeyi sürdürdü. Kıvrımlı yeşil çiçekleriyle dünyanın en pahalı çıplak resmiydi.

"Sizin mi?" diye sordum.

"Benimdi," dedi Mercer. "Ama resimler hakkında ne derler bilirsiniz."

"Ne derler?"

"Bir kere gördün mü onları bir daha görmezsin."

Bana tamamen samimi gelen bir ifadeyle gülümsedi. Gülümsemesinde neşe ya da mutluluktan eser yoktu.

Tabloyu özenle paketleyen adamları seyretmeye döndü. Kutuyu teknoloji harikası bir alete yükleyip ameliyat sonrası yoğun bakıma götürülen bir hasta gibi tekerlekli cihazın üstünde dışarı çıkardılar. Takım elbiseli ve kravatlı adam birkaç dakika boyunca Mercer'e müzenin böyle olağanüstü bir bağıştan duyduğu minnettarlığı anlattı, o da söylenenleri zarafetle karşıladı. Adam gidince Mercer yerine oturdu.

"Burada işler yavaşlayabilir," dedi. "O yüzden Picasso'yu duvarda unutmamak lazım."

"Yavaşlayabilir mi?"

"Para kazanmaktan sıkıldım," dedi. "Bizi bir araya getiren şeyi daha çok merak ediyorum."

"Bir kandırmaca olduğunu söylemiştiniz."

Yine aynı içedönük gülümseme.

Clara ofisime geldikten sonra eve ve ofise yeniden internet bağlatmıştım. Eski e-postalarımın hepsini çöp kutumdan çıkarmış, yeni bir ego-cihazı satın almıştım. Fotoğrafları, kişiler listesini ve uygulamaları diz üstü bilgisayarımdan yeni telefonuma yüklemiştim. Mercer'in bıraktığı, onu ofisinde ziyaret etmemi isteyen sesli mesaj da hâlâ duruyordu. Her şey eskiden olduğu gibiydi. Kaçmaya çalışmış ama kaçamamıştım. Dünya bununla kaplanmıştı.

Mercer'in neden aradığını ve neden ikinci kez görüşmek istediğini bilmiyordum. Kendisi de söylemişti, mahremiyete önem veren biriydi. Belki beni yoklamak ve bir şekilde sessiz kalacağımdan emin olmak, gizlilik yemini etmemi sağlamak istemişti. Parktan böyle bir karar vererek ayrılmıştı belki.

Ama onun iradesi benimkinden kuvvetli değildi. Ayrılışımızdan sonra o da kendine özgü bir alışveriş merkezini ziyaret etmiş olmalıydı, hüzünlü gülümsemesi bunu ima ediyordu.

"Gittiniz mi oraya?" diye sordu.

"Nereye?"

"Seir'e."

"Gerçekten var mı böyle bir yer?"

"Var," dedi. "Pis bir bok çukuru, keçi sidiği kokuyor ama var."

"Gerçekten İsrail'de mi?"

"Kuşku duyar gibisiniz."

"Önlerine geleni almadıklarını sanıyordum."

"Hayır almazlar," dedi. "O ülkede yasal izin almadan bir şey yapamazsınız."

"Peki nasıl başarmışlar?"

"Geçen yıl Davos'ta," dedi, "eski dostum ekonomi bakanını gördüm. 'Negrev'de irredantizm paktı yapıldığını duyuyorum, bu konuda ne diyorsun?' diye sordum. Buz gibi bakışlarla beni süz-

dü ve 'Ne sorduğunu anlamadım,' dedi. Şimdi ne zaman karşılaşacak olsak benden fellik fellik kaçıyor. Belki de bir irredantizm anlaşması yaptılar, ben nereden bileyim?"

"İrredantizm paktı ne demek?"

"Toprağın gerçek sahiplerine iade edilmesini sağlayan anlaşma."

"Toprak üzerinde hak mı iddia ediyorlar?"

"İlk soykırımın kurbanları olarak," dedi.

Sookhart'la ilk konuşmamı anımsadım. Amalekliler'e karşı sürdürülen savaşı o da soykırım olarak nitelendirmişti. Ama Kitabı Mukaddes gibi eski bir kandırmacanın günümüz jeopolitikasına bu şekilde etki etmesi mümkün müydü?

"Mümkün mü bu?" diye sordum Mercer'e.

"İnkâr etmek mümkün değil en azından. Nasıl olduğunu sormak mümkün. Soykırım tazminatı taleplerine sempatiyle yaklaşacak bir ülke varsa o da zaten..."

"O kadar uzun zaman önce olanlara bile mi?"

"Sadece bana söylenenleri aktarıyorum," dedi.

Anlaşma, Grant Arthur ve şimdikilerden biraz daha ilerici olan İsrail koalisyon hükümeti yetkilileri arasında yapılmıştı. Hükümet izniyle orada bulunmuyorlardı ama hükümetin izni yok da denemezdi. İsrail onları resmi olarak yok sayıyordu.

"Geri gitme planlarım var," dedi.

"Bok çukuruna mı?"

"Orada kendimi evimde hissettim. Daha önce hiç olmamıştı bu. Gittiğim her yerde iyi karşılanıyorum tabii. Ama evinde hissetmek başka bir şey."

"Evinde hissetmeni sağlayan neydi?"

"Diğerleri, sanırım. İnsanlar."

"İnsanlara mı ihtiyacın var?" dedim, parasıyla satın alabileceği güzellikleri, tüccarları ve diğer insanları düşünerek.

"Doğru insanlar," dedi.

Mercer'in sekreteri kapıyı çaldı. Bir McDonalds kesekâğıdı getirmişti. Benim için de bir tane vardı.

"Çok sağlıksız ama ne yapalım," dedi. "Bunu yiyerek büyüdüm. Bana eşlik etmek zorunda hissetme kendini."

"Bedava öğle yemeği teklifini asla reddetmem," dedim.

Güldü. "Unutma, öyle bir şey yoktur. Ayrıca bana iki öğle yemeği borcun var şimdi."

Kesekâğıtlarını hışırdatarak yemeye başladık ve ilk birkaç lokmayı sessizlik içinde yuttuk. Sonra: "Yeniden buluşma teklifimi kabul etmene sevindim," dedi. "Sana geçen sefer için bir özür borçlu olduğumu hissediyorum."

"Öyle hissetmene gerek yok."

"Kandırmaca deyip unutmaya meyilliyim hepsini."

"Oraya gittikten sonra bile mi?"

"Birkaç bina bir gelenek etmiyor," dedi.

"Senden para istediler mi hiç?"

"Bir yanım keşke isteselerdi diyor. Sinik kuşkularımı doğrulardı, onları kaale almak zorunda kalmazdım. Her şeyi unuturdum. Ama bir yılı geçtiği halde tek istedikleri temkinli olmam."

"Temkinli mi?"

"Dikkat çekmek istemiyorlar. Ev sahibi ülkeyle aralarındaki anlaşmayı bozacağından korkuyorlar. En azından öyleydi. Şimdi, bilemiyorum. İnternete bu şekilde yayıldıklarına göre bir şeyler değişmiş olmalı artık."

Hamburgerinden bir ısırık aldı, düşünceli tavırlarla çiğnedi. "Teknoloji kibbutz'u öldürmeden önce İsrail'i kuran Yahudiler gibi, herhalde," dedi. "Sıcak, paylaşımcı insanlar. Çalışkan insanlar. Emekçiler. Birkaç niyeti bozuk var aralarında ama çok az sayıdalar. Genellikle meslek sahibi insanlar ve çeşitli entelektüeller. Kuşkucular. Septikler. Tanrı'ya inanmalarını gerektirmeyen bir geleneğe dahil olmaktan memnun tipler." Patates kızartması için kesekâğıdının dibine uzandı. "Geçen gün parkta," dedi, "ge-

netik test yaptırıp yaptırmadığını sormuştum. Senin için başka planları olduğunu söylemiştin sen de. Neyi kastettin?"

Frushtick'in bir sonraki adaylar hakkında anlattıklarını, Arthur'un araştırmalarını ve Lee'nin bilimsel çalışmalarını daha az gerekli hale getirecek bir yol aradıklarını anlattım. İnsanlardan Kantavetler'deki mesaja güvenerek inanmalarını beklediklerini söyledim.

Yakın zamanda gelip aile ağacımı benimle paylaşan ziyaretçimden de söz ettim ona. Bundan bahsetmek beni rahatlatmıştı. O tweet'leri yazdığımı söyleyemezdim ama aile ağacı bir şeydi en azından, en önemli parçası beni hâlâ İsrail'de bekliyor olsa da.

"Seni kullanmadıklarını öğrendiğime sevindim," dedi. "Ne kadar sevindim anlatamam. Bir insanı kandırıp parasından da fazlasını almak mümkün."

Parmaklarındaki yağı sildi ve peçeteyi kesekâğıdına attı. Duvardaki Picasso'dan da mahrum kalan çıplak masalı ofis sonsuza uzanan yüksek manzarasına rağmen başka yerlerden ayırt edilemeyecek bir yere dönüşmüştü. Amerika'nın en zengin adamlarından on yedincisinin sahip olduğunu hayal ettiğim yüksek teknolojiyle dolu kokpitle hiç ilgisi yoktu.

"Senden etkilendim," dedi. "Beni sonsuza dek kendilerinden uzaklaştıracak bir tarzda yaklaşmışlar sana ama sen kapılarını kapatmamayı başarmışsın."

"Hâlâ kuşkularım var," dedim.

"Kuşkuların asla yok olmayabilir," dedi.

"Ben de senden etkilendim," dedim. "Bana yaptıklarını duyunca her şeyi bir an bile düşünmeden sildin attın."

"Öyle yaptım," dedi. Başını sallayarak onayladı. "Gerçi yine de," diye ekledi, "işte buradayız."

"İşte buradayız," dedim.

Mercer'le buluştuktan sonra gönderdiğim e-postaya, "Elbette İsrail'deyiz," diye cevap verdi.

Tuscon'da bir bodrum katında oturup e-postalarıma cevap vermeni beklediğimi mi sanmıştın? İster inan ister inanma, Paul, benim de yapacak başka şeylerim var. Yaptığımız iş belli bir çaba gerektiriyor. Yoksa kliniğine uğrayıp sana bir merhaba derdim. Biraz öz-bilgiyle nasıl birine dönüşeceğini gösterirdim.

Orada ne yapıyorsunuz?

Ne mi yapıyoruz?

Evet, ne yapıyorsunuz? Kiliseye gitmiyorsunuz, değil mi? Dua etmiyorsunuz.

Hayır, dua etmiyoruz. Sohbet ediyoruz. Kulağa hippilik gibi geldiğini biliyorum ama öyle değil. Baştan alayım: önce sana aile kayıtlarını gösteriyoruz. Sonra geri kalan birkaç tarih parçasını. (Bkz. ilişikteki dosya.) Sonra seni rahat ettirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Tabii burası Ritz değil. İnsanların çoğu ziyaret için geliyor. Kimseye hayatından vazgeçip bize katılmasını söylemiyoruz. Yalnızca adayların durumlarından haberdar olmasını istiyoruz. Tatillerimiz, bayramlarımız falan var ama yalnızca iki gün bizim için önemli. Tebliğ Günü ve Çatışkı Şöleni. Bunun haricinde, temel ekibimiz toprakla uğraşıyor ve ziyaretçilerimiz çalışıyor. Geceler için yaşıyoruz. Geceleri, yuvaya dönmüş olma duygusunu, hayatı boyunca bundan yoksun kalmış olan başkalarıyla bir arada olmanın keyfini paylaşıyoruz. Mum yakıyoruz, birbirimize yarenlik ediyoruz, masada şarkı söyleyip sohbet ediyoruz. Önemli olan insanlar, Paul, bunu anlarsın sen de. Bir masanın etrafına oturup konuşan insanlar. Burada, Seir'de bunu yapıyoruz.

Kantavetlerin diğer kantatlarını okuyunca, -eskiden Amalekliler kralı Agak olan- Safek'in mesajıyla kendine getirdiği insanların dışlanmışlar, uyumsuzlar, eski köleler, kafirler, fahişeler, Neolitik dönemden ilkel insanlar ve bir kısım cüzzamlıdan ibaret olduğu geliyor akla – susuz kalmış develer üstünde Kitabı Mukaddes'te anlatılan konuk sevmez topraklarda boş boş dolanıyorlar. Tuhaf

olan şu ki, kimse onları rahatsız etmiyor. Ortalıkta dolanıyorlar, gizlendikleri söylenemez; Amorlular, Hititler, Yevuslular, Perizler, Girgaşlılar'ın -Kenan Ülkesi'nin ilk zayıflık belirtisinde üstlerine atılmaya hazır en pislik ve psikopat halklarından seçmelerin- kamp yerlerinden, kervanlarının yanından geçiyorlar.

Safek ve takipçileri ıslık çalarak ilerliyor, sağa sola selam veriyor, bazen koca kemikli etler yemeye, bir iki hin şarap içmeye bile davet ediliyorlar. Bu bölgedeki ilk deneyimi bitmek bilmeyen kan ve savaşlar olan Safek, durumu ürkütücü buluyor, ta ki Tanrı'nın tam da bunu vaat etmiş olduğunu anımsayana dek. "Adımızı verecek bir şehrimiz, bize komutan atayacak, bizi savaş aletlerine dönüştürecek bir kralımız ya da bir tane hariç yasamız yoktu. Bak, dinle ve kalbinde kuşkuya yer aç – çünkü Tanrı, şayet varsa Tanrı, yalnızca Tanrı bilebilir. Biz de Safek'in peşinden gittik ve helak olmadık."

Burada -e-postayla gönderilen 42. Kantat'ta- konu biraz dağılıyor ve Safek'in takipçilerinden biri katlanarak artan acıya ve eziyete maruz kalıyordu. Topluluk içinde sevilen biriydi ve başkaları dururken neden onun karısıyla çocuklarını yitirdiğini, bedeninde çıbanlar çıktığını, hummaya yakalandığını, kör olduğunu, intihara meylettiğini, delirmiş gibi kendi kendine konuştuğunu ve hayata genel anlamıyla olumsuz bir bakışı olduğunu kimse anlayamıyordu – tam bu olumsuz görüşlerini anlattığı sırada tepesine bir yıldırım düşüyor, üzerine bir aslan atlıyor ve kalbi patlayıveriyordu. Gördüklerine inanamayan insanlar buna dair bir açıklama için Safek'e dönüyordu. Ne de olsa, Tanrı'yla yaptıkları antlaşmaya sadık kalırlarsa bir şey olmayacağını söyleyen oydu ama -doğru tahmin ettiniz- Eyüp'ün başına gelenler onları kollayan bir güç olmadığı izlenimini veriyordu. Hepsi ne yapıyorlarsa bir kenara bırakıp harıl harıl dua etmeye koyuluyordu çünkü anlaşıldığı kadarıyla dua etmemek Eyüp'ün kaderini değiştirmemişti. Kuşku duyup sonradan üzüleceklerine dua edip güvende olsalar daha iyiydi. Ama Safek bu olanlara bir kızıyor-

du ki sormayın. Seir Dağı'nda halkının lime lime doğrandığına şahit olan Kral Agak iken bile bu kadar kendinden geçmemişti adam. Öfkeyle dört dönerek dua pozisyonundan kalkmayan herkese kılıcıyla saldırıyordu. Bu noktada öyküye yeni bir adam dahil oluyordu, Safek'in kardeşi Elifaz. Evet, Safek'e gökten zembille bir kardeş indiriliyordu. Safek ortalığı toza dumana katıp tövbekârların kafalarına şaplaklar indirmeyi sürdürürken Elifaz, Tanrı'yla yaptıkları antlaşmanın onları yağmacılardan, hırsızlardan ve savaş meraklılarından koruduğunu ama hastalık, yoksulluk, açlık, acı, üzüntü ve kötü talihe gelince, bu meselelerle ilgili vaatler verilmediğini açıklıyordu. Herkes gibi onlar da kaderin cilvelerine maruz kalacaktı – tek fark şuydu ki, bunları Tanrı'nın iradesine bağlayarak günaha girmemiş olacaklardı. Tanrı hakkında ne biliyorsunuz, diye soruyordu Elifaz, besbelli var olmadığından başka – var olsaydı Eyüp'ün başına onca çılgın ve boktan şeyin gelmesine izin verir miydi hiç? Bunları anlatıp gizemli sorulardan mürekkep bir vaazla devam ediyordu: "Ata gücünü sen mi verdin? Boynuna gök gürültüsünü sen mi astın? Onu bir çekirge kadar korkak kılabilir misin? Onun öfkesinden kork." Bunun üzerine kampa sessizlik çöküyor ve Eyüp'ün cansız bedeninin üstünde sinekler uçuşuyordu.

"Nereden buldunuz bunu?" diye sordu Sookhart, başını masasından kaldırıp. "Biyografi sayfanızı her gün kontrol ediyorum. Bu yazıyı orada görmedim."

"Bana e-postayla gönderildi."

"Kim tarafından?"

"'Paul C. O'Rourke.'"

Sookhart, "Paul C. O'Rourke"un son e-postasına eklediği dosyadan aldığım çıkışa bakıyordu: sararmış bir parşömen üzerindeki iki sütun metnin taranmış fotoğrafı – Sookhart'a göre metin Aramiceydi ve parşömenin üst kısmı yıpranmış veya kemirilmişti. Çevirisi, kantat ve satırları numaralandırılmış, insan ve

yer adlarının altı çizilmiş başka bir dosyada yollanmıştı. Safek'in adı "Să-fĕk" diye yazılmıştı. Amalekliler "Ă-măl-ė-kīler"di.

"İlginç olan," dedi ve yeniden çıkışları incelemeye daldı. "İlginç olan," dedi ikinci kez. Kolundan bir tutam kılı kaldırdı, sanki bir berbermiş de uçlarını kesecekmiş gibi parmakları arasında dimdik tuttu, sonra yeniden çıkışlara gömüldü. Beş dakika sonra okuma gözlüğünü çıkardı, öne doğru eğildi ve masasının üstünden bana baktı.

"Eyüp'ü kimin yazdığı konusu her zaman anlaşmazlık nedeni olagelmiştir," dedi. "Belli terimler ve ifadeler kuşkusuz Aramice tonlar taşır ama Eyüp kitabında tarihi olaylara gönderme bulunmayışı, bazı araştırmacıların bu metnin kökenlerinin Yahudilere dayanmadığını iddia etmesine neden olmuştur. Yazarının Musa'dan önce yaşadığı neredeyse kesindir. Bana ilginç gelen, Elifaz denen bu adam. Eyüp'ten başka Kitabı Mukaddes'te ve... bana getirdiğiniz bu anlatıda adı geçen tek kişi o. Farklı şekillerde anlatılmışlar tabii ama adları aynı."

"Bunu neden ilginç buluyorsunuz?"

"Bakın, Elifaz, Temanlıydı, Teman da Edom'daydı. Amalek de Edomlular kabilesinin beyi olan Esav'ın torunuydu. Edomlular ve Amalekliler akrabaydı."

Aptal aptal yüzüne baktım. Yeniden denedi.

"Tekvin'de yaratılışın anlatımı, belki de bildiğiniz üzere, Babil miti *Enuma Eliş*'i andırır. Tabii Tufan hikâyesinin kökenleri *Gılgamış Destanı*'nda, hatta belki Hindu mitolojisindedir. Kitabı Mukaddes'ten bildiğimiz anlatılardan daha basittir bu versiyonlar. Bunlar önceki, önmetinlerdir."

"Tabii öyle," dedim. "Bir tanesi diğerinden alıntı yapıyor, beriki bundan çalıyor. Saçmalığın daniskası."

"Hayır, şimdi, beni dinleyin," dedi sandalyeyi masaya yaklaştırmak için kıçını öne arkaya hareket ettirerek. "Eyüp Kitabı tahmin ettiğimiz gibi Aramice yazıldıysa ve belli nedenlerle inan-

dığımız üzere bir Edom metniyse -çünkü Elifaz bir Edom kasabasında doğmuştu- ve bu iki kabile, Edomlular ve Amalekliler sandığımız gibi yakından bağlantılıysa, ikisi de İsrailoğulları'yla savaş halindeyse ve ikisi de Seir Dağı'nda yaşıyorsa, o zaman elimizdeki... yani bana getirdiğiniz parşömen çıkışları, beceriksizce taranmış bu metin... eğer orijinalse, parşömen yani, çevirisi de doğruysa, o zaman gerçekten..."

Duraksadı.

"Ne?" diye sordum.

"Eyüp'ün ilk taslağı olabilir," dedi.

Connie o kadar güzel değildi aslında. Güzelliğin bütün tuzaklarına sahipti elbette – saçları, ışıltılı kahverengi gözleri. Giydiği her bluz, ceket ve manto güzel memelerinin kusursuz şeklini memnuniyetle sergilerdi; yaz harikaları tişörtlere ve bikinilere değinmiyorum bile. Connie'nin üstsüz yumurta pişirmesini seyretmek, benim isteğim üzerine bir kez gerçekleştirdiği bu eylemi izlemek ve daha sonra mutlaka silme niyetiyle fotoğraflarını çekmek, bütün bir akşamüstünü sonsuza dek mutlu geçirmek demekti. Vücut ölçüleri olağanüstü düzgün ve klasikti, bu sayede her türlü kıyafeti modeller ve mankenler kadar iyi taşıyabiliyor ve bedenine uygun değil diye yeni moda giysilerden uzak durması gerekmiyordu. Yeni sezonda moda olan tuhaf bir bel ya da kalça şeyi yüzünden kendini şanssız hissetmiyor, ilkesel olarak diğer kadınlardan nefret edip 36 beden giydikleri için kaltak ve şıllık olduklarını söylemek zorunda kalmıyordu. Teni ham deri gibi gergin ve bronz renkliydi, yatıp uzandığında göbek deliği oval şeklini alıyordu. Ama yakından bakarsanız veya onu geceler boyunca, yıllar boyunca inceleme fırsatı bulursanız burnunun üst dudağına çok yakın olduğunu fark ederdiniz – üst dudağı ince veya minnacıktı, dudağına kıyasla burnu hafiften fil hortumunu andırıyordu, bu da diğer fiziksel özelliklerinin uyumunu ya da simetrisini bozuyordu. Bir sorundu bu. Birlikteyken görmez-

den gelebilirdim çünkü birlikteyken bunu görmezden gelmemek yüce gönüllülüğe sığmazdı. Yüzeysel şeylere odaklanmama neden olur, yüzeysel şeylerin önemli şeyleri, saygı ve dostluk gibi ihtimam isteyen narin şeyleri küçültmesine yol açardı ve temelde kontrol edemeyeceği bir özellik için onu suçlamak demek olurdu. Bu açıdan babasına çekmişti, talihsizliği buydu. Howard Plotz'un da üst dudağı yok denecek kadar inceydi.

Ne zaman bu özelliğine fazla odaklandığımı fark etsem ve Howard gibi hayran olduğum biri söz konusu olsa da bir erkeğe benzediğini düşünsem, düşüncelerimi hemen başka konulara yöneltirdim. Başka şeyleri düşünürdüm: memelerini, zekâsını, bana sunduğu şefkati. Ayrıldıktan sonra ince üst dudağından ve koca burun deliklerinden başka bir şey göremez oldum. Ne zaman konuşsak hemen dikkatimi çekiyorlardı ve dikkatimi başka konulara yöneltmek yerine ilgiyle bu uzuvlarını inceliyor, hayatımın geri kalanı boyunca bunları seyretmekten kurtulduğum için kendimi tebrik ediyordum.

Dudağı bir yana, artık Tanrı'ya da inanır olmuştu.

Sookhart'la buluştuktan sonra onun dükkânından doğruca kliniğe geldim ve bir süre bekleme odamda oturup Connie'yi uzun uzun, dikkatle inceledim. Yüzünün uyumsuzluğu o gün denetimden çıkmıştı. Az kalsın dayanamayıp başımı çevirecektim. Eskiden onu ne kadar sevimli bulduğuma inanamıyordum! Bizler gibi bir insan olduğunun tek tartışmasız kanıtıydı burnu. Gizliden gizliye Tanrı'ya inandığını bilsem, diye düşündüm bir yandan çeşitli görevlerini yerine getiren Connie'yi seyrederken, bunu da romantikleştirir miydim? O, teizmi hakkında dürüst davransa, ben de Sam ve Santacroce'lerle olduğum gibi ona karşı daha açık, daha savunmasız olsaydım, insanların dediği gibi kalbimi coşkulu taleplere açar, Tanrı'nın hayatıma girmesine ve beni sevmesine nasıl izin verebileceğimi dürüstçe ve yargılamadan düşünür müydüm? Akıntıya kapılıp değişmeye meyleden ben olabilir miydim?

Fakat o bana karşı dürüst davranmamıştı, ben kendimi savunmasız duruma düşürmemiştim ve şimdi içim rahattı. Plotz'ların karşısında kendimi ahmak durumuna düşürmüştüm elbette ama çok daha kötüsü de olabilirdi. Din değiştirebilirdim. Sinagog kantoru seçmelerine katılabilirdim. Oysa Plotz'lar benim için şimdi ne anlama geliyordu? Yahudilik neydi? Hikâyenin ilk taslağı için Eyüp neydi ki? Aile ağacımın ayrıntılarını sevgiyle toplayıp benimle paylaşan ve eski bir Red Sox şapkası takan Clara'nın yanında Connie kimdi? Clara'yı, rüyaları andıran puslar içinde, hayal meyal hatırlıyordum. Ofisin sert ışıkları altında, arkasında karmakarışık hasta dosyalarıyla resepsiyon masasında oturan ve kuruyup büzüşmüş dudağının üstünde bir fil hortumu taşıyan Connie'nin yanında Clara hayali, kusursuz ölçüleri olan bir güzellikti. Connie'ye artık âşık olmadığımı hemen anladım. Onu unutmuştum. İnanamıyordum. Son ayrılışımızın son dakikalarında, gözyaşlarım sel olup akarken ve hayata nasıl devam edeceğimi bilmezken nasıl hissettiğimi bile hatırlamıyordum.

Birisi yanıma oturunca düşüncelerim dağıldı. Başımı çevirip baktım... Connie'ydi! Resepsiyon masasına baktım, boştu. Ayağa kalkmış, bekleme odasına girmiş ve yanıma oturmuştu, bu sırada ben de onu didik didik etmekle meşguldüm. Bazen kendimde olduğumu sanıyordum ama gerçekte düşüncelerime öyle bir dalıp gidiyordum ki gözlerimin önünde olanları göremiyordum.

"Selam," dedi.

"Selam," dedim.

Sonra beklenmedik bir şey yaptı. Koltuğun kolçağında duran dirseğimin üzerinden uzanıp elimi tuttu ve ellerinin arasına aldı. Dizleri bana dönüktü, sağ dizi sol dizime temas ediyordu, sol dizini gövdesiyle birlikte bana doğru çevirmişti. Gülümsedi ama gülümsemesi iyi şeyler söylemiyordu. Dudağının kenarını hafifçe kaldırmakta bile zorlanıyor gibi görünüyordu. "Sana söylemem gereken bir şey var," dedi. Birisi söze böyle girdiğinde muhteme-

len duymak istemediğiniz bir şey söyler. Sonra, "Biriyle görüşüyorum," dedi.

Gündelik sihrin müziği derhal, sonsuza dek sustu.

Adı Ben'di. Şairdi. İlişkilerine ciddi denebilirdi.

Önce bir şey söylemedim, sonra "'ciddi denebilir' ne demek?" diye sordum.

Bir şey demedi, sonra, "Bilirsin ya," dedi, "Ciddi denebilir işte."

Önce bir şey söylemedim, sonra, "Ona âşık mısın?" diye sordum.

Öyle olduğunu anlamama yetecek kadar uzun süre sustu. Sonra, "Bilmiyorum," dedi. "O kadar uzun zamandır birlikte değiliz."

Önce bir şey söylemedim, sonra, "Yahudi mi?" diye sordum.

Cevap vermedi. Sorunun sinirini bozabileceğini, elimi bırakabileceğini düşündüm ama aksime elimi biraz daha sıkı kavrayıp, "Fark eder mi?" dedi.

Fark ederdi, ederdi. Büyük olasılıkla Tanrı'ya da inanıyordu bu adam. Önce bir şey söylemedim, sonra, "Senin için sevindim," dedim.

Önce cevap vermedi, sonra, "İyi misin?" diye sordu.

Önce bir şey demedim, sonra, "Tabii iyiyim," dedim. Yüzüne bakıp gülümsedim. Ama gülümsememi ve ona anlattıklarını kontrol edemedim.

Keşke başka türlü olsaydı. Keşke her açıdan daha iyi olsaydım. Hepsinden çok da, bir şeye inandığımda, örneğin artık onu unutmuş olduğuma inandığımda kendimi biraz olsun tanıyarak karar verebilseydim.

Saçlarını açmıştı. İki yandan öne attığı saçları kalın ve kıvrık ağaç dalları gibi omuzlarından dökülüyordu. Onca zamanı onu inceleyip eleştirmekle geçirdiğim halde bugün saçlarını nasıl toplamış olduğunu yeni fark ediyordum, hayret.

Sekiz

Chelsea'deki ilk muayenehanemi açtıktan birkaç ay sonra Samantha Santacroce'ye eski tip bir mektup yazıp ebeveynlerinin adresine yolladım, mektubun ona ulaşacağından emindim çünkü çocukluk odasında değilse bile ailesiyle aynı blokta, en fazla şehrin başka bir mahallesinde yaşıyor olmalıydı. Ona neden yazdığımı bilmediğimi söyledim kendime ama aslında biliyordum – bir muayenehanem olduğunu, başarılı olduğumu, sefil çocukluğumu geride bırakıp Maine'den kurtulduğumu bilmesini istiyordum. Mektup aracılığıyla, Santacroce'lerin yemek masasında ateist olduğumu açıkladıktan sonra benden ayrıldığı için neler kaçırdığını anlatıyordum ona. Birkaç hafta sonra, internete çevirmeli bağlantıyla ulaşılan günlerden beri kullandığım YazFanBir adresine bir e-posta gönderdi – yazdıklarını sanki savaştaymışız da iletişim kurmak zor ve tehlikeliymiş gibi defalarca okudum. "Tek istediğim bir şeylerin parçası olmaktı derken," diye soruyordu, "neyi kastediyorsun? Ailemin parçası olmak için her türlü şansın vardı. Farkında değil miydin? Yalnızca annemle babamı kabullenmen gerekiyordu ama bunu yapmayı hiç istemedin. Senin için Katoliklikten vazgeçmeyeceklerdi, Paul, o zamanlar daha azına razı gelemezdin bence. Herkesin senin gibi düşünmesin isterdin sen. Düşünme biçimin çok katıydı ve asla geri adım atmazdın. Hatırladığım kadarıyla, 'bir şeylerin parçası olmaktan' çok kendin olmakla ilgileniyordun. Ve bazen, her zaman değil ama bazen

seninle anlaşmak çok zordu, en azından eskiden öyleydi. Bunca başarıya kavuştuktan sonra değiştiğine şüphem yok."

Benim şüphem vardı, bu yüzden ona yanıt vermedim.

Connie'yle birlikte bekleme odamda otururken dedikodu dergilerinden birinin kapağında bir manşet gözüme çarpmıştı. "Harper ile Bryn için En Önemli Şey Aile" yazıyordu. Harper'ın heteroseksüel olup olmadığı tartışma konusuydu, *Bryn*'ın sezon finalinde üç çocuğu mahkeme emriyle elinden alınan Bryn de fena halde kekelemeye başlamıştı. Fakat şimdi bir "kaynağa," bir "arkadaşa" göre birlikteydiler ve çocuk bekliyorlardı. Bunca zamandır bütün ulusa boktan bir şov sergileyen bu iki kişinin hayatlarının yoluna girmesine sevinmiştim. Kıskandığımı bile itiraf edeyim. Harper ile Bryn için en önce aile geliyordu. Onlar için aileden daha önemli bir şey yoktu – onlardan nefret edenler, paparazzi, alınan kilolar, hatta Los Angeles Polis Teşkilatı bile ikinci plandaydı, oysa ben bildiğim bütün ailelerden ümidi kesmiştim. Sam ile Santacroce'lerden vazgeçmiştim, şimdi de Connie ile Plotz'lardan. Connie, Ben diye biriyle birlikteydi ve artık bir Plotz olup onun ailesine katılma şansım kalmamıştı. Bunu düşünmek bile saçmaydı çünkü Plotz'lara zaten hiç sahip olmamıştım. Plotz'lara sahip olan yine Plotz'lardı. Connie'yle evlensek bile Plotz'lara sahip olamazdım çünkü bir O'Rourke'tum ben. Plotz'lar asla bir O'Rourke'u aralarına kabul etmezdi – Yahudi olmadığımdan değil, bir O'Rourke olarak tuhaf ve yabancılaştırıcı şekilde davrandığımdan. Ve şimdi, bir O'Rourke bile olmadığım gerçeğiyle yüzleşmem gerekiyordu. Red Sox şapkalı tanrıçaya göre Bialystok'lu -artık her neredeyse- bir Boruch'tum aslında, hatta Bialystok'lu bir Boruch bile değil, daha da uzak bir şeydim. Harper ile Bryn kim olduklarını biliyordu, aileye her şeyden fazla önem veren kişilerdi onlar. Peki ben kimdim?

"Dr. O'Rourke?"

Connie kapı girişinde duruyordu.

"Müsait olunca bakar mısınız?" dedi.

Hastamla işim bitince yanına gittim.

"Amcam burada ve seni görmek istiyor."

"Amcan mı?"

"Stuart," dedi.

"Stuart Amca mı?" dedim beyaz önlüğümü çıkarırken. "Burada mı? Stuart Amca burada demek? Stuart'ı ne zamandır görmedim... Burada ne arıyor?"

"Ben bir şey söylemedim. Kendi bulmuş."

"Neyi bulmuş?"

"Açıklamaya çalıştım."

Söylediklerinin yarısını dinlemiyordum. Zihnimin yarısı nasıl göründüğümle, üstümün başımın düzgün olup olmadığıyla, özsaygısı olan biri gibi görünüp görünmediğimle meşguldü.

Babam manik dönemlerinde beni havaya kaldırıp bütün gücüyle kucaklardı. Resepsiyon masasının arkasına geçip Stuart'ı ilk gördüğüm anda aynısını ona yapmak istedim. Tek başına, elleri kucağında oturmuş, sabırla bekliyordu. Kendi kendime onu kucaklamamam gerektiğini telkin ettim. Ona bir bak, dedim. Böyle bir adamı kucaklayamazsın, içinden geçen ne olursa olsun. Masanın başından geri çekilirken az kalsın Connie'nin ayağına basıyordum. Resepsiyon penceresinden Stuart'ı seyrettiğimi görmüştü, üstelik başka biriyle çıktığını öğrenmemden hemen sonra; bundan ötürü beni kafasında ölçüp biçtiğini, ne olduğumu gördüğünü ve benden kurtulmuş olduğu için rahatladığını biliyordum. Heyecanlanmamın saçma olduğunun da farkındaydım. Stuart'ı görmek beni olduğumdan biraz daha üzgün hale sokmalıydı, o kadar.

Bekleme odasına girince beni karşılamak için ayağa kalktı. Dur ve elini uzat, diye talimat verdim kendime. Daha fazlası uygunsuz kaçar. Ama yapmadım. Yapamadım. İlerlemeye devam ettim. Kollarımı ona sardım. Babam gibi iri yarı değildi, kucak-

layışıma belli belirsiz karşılık verdi. Kabul edilebilecek kadar bir süre, en fazla üç dört saniye ona sarıldım -bir saniyesi bile kabul edilebilir değildi- ve onu bırakmadan önce iki kez sırtına vurdum – sanki bir sonraki Hamursuz Bayramı'nda yanına oturmayı umduğum adam değildi de golf oynadığım eski bir arkadaştı.

"Stuart," dedim, "seni yeniden görmek ne güzel."

Belki de yalnızca heyecanıma karşılık vermek için gülümsedi; sıcak ve içten bir gülümsemeydi.

"Hangi rüzgâr attı seni buraya?"

"Konuşabileceğimiz bir yer var mı?" diye sordu.

"Elbette!"

Onu arka tarafa götürürken birden benim de anlamadığım şekilde yükselen sesimle, Chelsea'deki iki odalı kliniğimi buraya taşırken mekânın tasarımını bizzat yaptığımı ve kendime özel bir ofis alanı ayırmadığım için sonsuza dek pişman olacağımı anlattım.

"O yüzden burada konuşmak zorundayız," dedim kapısı açık odalardan birini işaret ederek.

Odaya girince onun için bir tabure çektim. Hemen tabureye yerleşti, ellerini sakince önünde kenetleyip oturdu. Ben de kollarımı kavuşturup fotöye yaslandım. Bu sessiz adamın ne kadar ciddi ve saygın göründüğünü yeniden hatırlamıştım. Hemen aptalca bir şey yumurtladım tabii.

"Teklifimi değerlendirmek için mi geldin?" dedim.

"Hangi teklifmiş o?" diye sordu.

"Diş temizletme. Röntgen. Güzel bir diş muayenesi."

"Hayır," dedi.

Hayır, benim adımla internette yazılanlar hakkında konuşmaya gelmişti. Hafifçe kımıldandım.

"Umarım Connie sana o yazıları benim yazmadığımı açıklamıştır," dedim. "Ben yazmadım çünkü."

"Açıkladı."

"Güzel," dedim. "Çünkü onları yazan ben değilim."

Taburenin üstünde olağanüstü kımıltısız oturuyordu, oysa tabure hafifçe kımıldatılmak istiyordu.

"Kimin yazdığını biliyor musun?"

"Belli bir isim mi istiyorsun?"

"Birisi yazıyor işte," dedi. "Adını falan biliyor musun en azından?"

Herhalde e-postalaştığım kişidir, diye düşündüm. Ama bu kişi benim adımı kullanıyordu ve Stuart'a bunu söylemek istemiyordum; Connie'nin de söylememiş olduğunu umuyordum.

"Yok," dedim. "Birden... oluverdi. Önce internet sitesi, sonra Facebook, sonra Twitter."

"Connie senin... yazılanlardan biraz etkilendiğini söyledi."

"Ben mi etkilenmişim?"

"Amalekliler'in hayatta kalıp dönüşüm geçirdiğine inanıyormuşsun."

"Ben adanmış bir ateistim," dedim.

"Tamam," dedi. "Ancak Tanrı hakkındaki düşüncelerin ayrı, bu insanların varlığı meselesi ayrı. Amalekliler'in kim olduğunu biliyor musun?"

"Biraz," dedim. "Aslında hayır."

"Bugün Amalek adını telaffuz ettiğimizde," dedi, "yalnız Yahudilerin kadim düşmanını değil, uzlaşmaz düşmanını da kastederiz. Hangi biçimde, hangi tezahürle olursa olsun antisemitizmi yani. Kirletilen sinagoglar. İntihar bombacıları. Nefret söylemi. Onları Nazilerle kıyaslayabilirsin. Amalek ilk Naziydi," dedi.

Bir mendil çıkarıp burnunu sildi, sonra mendili yeniden cebine koydu. Başka biri bakarken burnunu zarafetle silebilen insanlara hep hayranlık duymuşumdur.

"Amalek bugün de radikallerin ve kökten dincilerin içinde yaşıyor. Daha eğretilemeli bir anlam da taşıyor. Ayartıcı bir şey de olabilir. Dini inancından dönme olabilir. Kuşku olabilir."

"Kuşku mu?" dedim.

"Umarım alınmazsın," dedi. "Tanrı'nın varlığından kuşkulandığın için Yahudilerden bir Amalek gibi nefret ettiğini düşünmüyorum."

"Yahudilerden nefret falan etmiyorum ben," dedim.

"Ettiğini hiç düşünmedim zaten," diye teskin etti beni.

"Demek ki o yazıların bana ait olmadığını biliyorsun?"

"Öyle söylüyorsan sana inanıyorum."

"Öyle."

"Ama senin adına yazılanların beni ve başkalarını incitmediği anlamına gelmiyor bu," dedi.

Ego-cihazını çıkardı ve sonraki sessizlikte Twitter hesabımı açtı. Tek kelime etmeden telefonu bana uzattı.

Yahudilerin sorunu, çektikleri acılar yüzünden, var olmayan bir Tanrı'ya daha büyük şevkle inanmalarıdır

Yahudiler kuşkunun ışığını görmeyi reddeder çünkü Tanrı yoksa acının da anlamı kalmaz

Telefonu geri uzattım.

"Stuart, bu yorumlar korkunç bence."

"Ama sen ateistsin," dedi. "Bunlara hak veriyor olabilirsin."

"Hayır, dehşet verici bence."

"Neden?"

"Yahudiler şöyle, Yahudiler böyle deyip duruyorlar," dedim. "Yahudi değilim ama benim bile içim çekiliyor artık."

"Tamam ama," dedi, "birisi bu yorumları yazıyor işte."

"Kim olduğunu bilmiyorum," dedim.

"Bu insanların soyundan geldiğine inanıyor musun?"

"Hayır," dedim, "hayır, tabii ki inanmıyorum, bu... olası değil."

"Ofisime beni ziyarete geldiğin günü anımsıyor musun?" diye sordu.

Duraksadım. Connie'nin bizi dinleyip dinlemediğini merak ettim. Dinlediğinden emindim. Diş kliniğinin yarım duvarları çok davetkârdı. Bayan Convoy da onun yanında dikiliyordu herhalde.

"Evet," dedim alçak sesle.

"Ezra hakkında sorduklarını?"

Başımla onayladım. Connie'nin Stuart'ın ofisine gidip ona Ezzie gibi olmak istediğimi söylediğimi bilmesini istemiyordum. Resmiyete dökmek istemiştim işi – dinin gereklerini yerine getiren ateist bir Yahudi olmak istemiştim. Görüşmeden bir şey çıkmadı, yalnızca biraz utanç – Yahudilik ve daha genel olarak dünya hakkında ne denli yanlış düşünceler içinde olduğumdan utanç duyma vesilesi oldu. Ezzie'yi taklit edebileceğimi nereden çıkarmıştım? Saygısızlık ettiysem özürlerimi kabul etmesini isteyip hemen Stuart'ın yanından ayrılmıştım. Arkasından, aylar boyunca gece yatağıma yattığımda, tam uykuya dalmak üzereyken bu aptalca danışma seansını ve Stuart'ın bana sabırla nasıl katlandığını anımsayıp kalbim yerinden fırlayacakmışçasına doğrulmuştum ve dehşetten, utançtan içim içimi yemişti.

"O zamanlar Yahudilik hakkında bir şeyler öğrenmiştin," dedi. "Mitzva'nın ne olduğunu hatırlıyor musun?"

Aniden Connie'nin kız kardeşinin düğün gecesine dönmüşüz gibi hissetim; boş masada, arkada çalan müzik kulaklarımdan silinirken bana filosemit kime denir diye sorduğu geceye. O olaydan sonra Yahudilik hakkında benden fazlasını bilen birinin sorularına maruz kalmak istemediğime karar vermiştim.

"Sanırım," dedim, "fakat izin verirsen dürüstçe fikrimi söylemek istiyorum Stuart Amca."

Stuart Amca! Ağzımdan çıkıvermişti! Yapabileceğim hiçbir şey yoktu! "Dışkı örneği alma zamanı"nı nasıl geri alamazsam

bunu da alamazdım. Bu kez işi şakaya da vuramazdım. Yüzüm kızardı. Nefesim kesildi. Odadan sıvışıp çıkmak istiyordum ama amca dediğimin farkına varacak mı yoksa bana acıyıp duymamış gibi mi yapacak diye bekledim.

"Lütfen," dedi, "dürüstlük gibisi yoktur."

Bana acımıştı. "Teşekkürler Stuart," dedim. "Affedersin," diye ekledim. "Neden söz ediyorduk en son?"

"Mitzva," dedi.

"Ah, tabii. Ne olduğunu biliyor gibiyim ama sen benden daha iyi biliyorsundur tabii."

"Mitzva bir yasadır," dedi. "Tevrat'a göre uyulması gereken 613 tane Mitzva vardır. Hepsini ciddiye alırız. Her birini, her gün. Bunlar ahlaki yasalar, kutsal emirlerdir. Üç tanesi," dedi, baş, işaret ve orta parmaklarını havaya kaldırarak, "Amalek hakkındadır."

Parmakları havada kaldı.

"Amalek'in Mısır'dan çıktıktan sonra sana yaptıklarını unutma," dedi başparmağına dokunarak. İşaret parmağına dokunarak, "Amalek'in sana yaptığı kötülükleri asla unutma. Ve Amalek'in soyundan gelenleri yok et," diye bitirdi, son parmağına dokunarak. "Çok sert emirler, bundan ötürü pek çokları bunları yumuşatmak, eğretilemelere çevirmek için elinden geleni yapıyor. Fakat başkaları bizim için her kuşakta gerçek bir düşman, varoluşsal bir tehdit bulunduğuna inanıyor. Her kuşak kendi Amalek'ini tespit etmeli ve her kuşak onunla mücadeleye hazırlanmalı. Şimdi," dedi, "Grant Arthur'un kim olduğunu anlatabilir misin bana?"

"Kim?"

"Connie verdi adını. Bilmiyor musun?"

"Birkaç kez duydum."

Tabureden kalkıp bana doğru bir adım attı. Bir dakika kadar sessiz kaldı; ben hâlâ ona "amca" dediğim için içten içe kendimi yemekle meşguldüm.

"Grant Arthur, 1980'de adını David Oded Goldberg olarak değiştirdi," dedi.

"Bunu nereden biliyorsun?" dedim.

"İnternetten," dedi. "Başka nereden olacak? Peki adını neden değiştirdiğini biliyor musun?"

"Kim olduğunu bile bilmiyorum," dedim.

Grant Arthur hakkında birkaç şey anlattı. Omuz silktim. Başını çevirdi. Yeniden bana döndüğünde yüzünde alçakgönüllü, sabırlı bir gülümseme vardı. Burun deliklerine sakince girip çıkan havanın sesi ortama ciddiyet katıyordu. Elini uzattı, ben de sıktım. Teşekkür edip odadan çıktı.

"Kim olduğunu biliyorum," yazdım.

> Arkadaşlarım her şeyi öğrenmiş. Adın Grant Arthur. 1960'ta New York'ta doğmuşsun. Ailen zenginmiş. Los Angeles'a taşınıp 1980'de adını David Oded Goldberg olarak değiştirmişsin. Bundan kısa süre sonra Osher Mendelsohn adlı bir Ortodoks Yahudi hahamı taciz etmekten tutuklanmışsın. Mendelsohn hakkında yaklaşmama tedbiri çıkartmış. Nedenini öğrenmek istiyorum. Adını neden değiştirdin? Bir haham neden senin için yaklaşmama tedbiri çıkarttırdı?

O gece arabayla New Jersey'e, Seehorse adlı bir yere gittim. Daha önce de birkaç kez gitmiştim oraya. Newark'ın kıyı mahallelerinde, penceresiz beton bir yapıydı. Birkaç yüz metre ilerideki otobandan, kırık camlarla kaplı bir otoparkın ilerisinden araçlar akıyordu. İçeride, mekânın müdavimleri sahnedeki üç deniz atını seyrediyordu – şişman olan, siyah olan ve dövmeli olanı. Hawaii gömleği giymiş, kepinde POW/MIA yazan tek kollu bir dj her şarkının sonunda mikrofonu göğsüne vurarak tempo tutuyor

ve herkesi bahşiş vermeye davet ediyordu. "Bu hanımlar *folklör* yapmıyor," diyordu. "Evde beslenecek boğazları var." Harika, diye düşündüm. Besleyecek boğazları olan striptizciler.

Müzik sert rapten Sting'e döndü. Mikrofondan dj'in göğsüyle tuttuğu tempo duyuluyordu. Dövmeli kıza yaklaştım. Boş bir masada yarı çıplak oturuyordu ve yüzü ego-cihazının ışığıyla aydınlanmıştı. Kendimi tanıttım. "Steve," dedim. "Narcy," dedi. El sıkıştık. Birkaç dakika sonra, mesaj yazması bitince masama gelip bana kucak dansı yaptı. Bettie Page'i andıran kakülleri ve göbeğinde piercing'i vardı. Belinin alt kısmına bir satranç taşı dövmesi yaptırmıştı, siyah bir vezir. Dans etmeye devam ettikçe yüzü dalgınlaştı, bedeninin yapmak üzere olduğu hareketlere kendisi bile şaşıyor gibi görünüyordu. "Nerelisin Narcy?" diye sorduğumda şarkı söylemeye başladı. *Çam ormanlarında, çam ormanlarında, güneş asla parlamaz orada.* Bana doğru döndü ve bir an memelerini açıp gösterdi. Altlarında yuvarlak Kelt sembolü dövmeleri vardı. Soyunmaya başlaması için yeterince zaman geçtiğine kanaat getirince rahatlamıştı bence. Üstünü çıkarıp memelerini sertçe ovuşturmaya başladı. Bunun nasıl zevk vereceğini anlayamıyordum, az kalsın durmasını isteyecektim. "Demek çam ormanlarındansın," dedim. Memelerini burnuma yasladı ve elimi poposuna götürdü. Buram buram kokuyordu ama parfüm gibi değil de marketteki parfüm reyonu gibi. Dengesizce sarsılarak bedenini benden uzaklaştırdı. Striptiz yapmasını seyretmek kör bir kadının beceriksizce masaj yapmasına izin vermek gibiydi. "Ama gerçekte nerelisin?" diye sordum. "Yani ailen. Ailen nereli?" Dansı bıraktı. "Dans etmemi istiyor musun istemiyor musun?" diye sordu. Başımı salladım. Döndü ve poposunu salladı, meme uçlarındaki püsküller yere düştü.

Gecenin geri kalanını sahnedeki kızları ve mekânın müdavimlerini seyrederek geçirdim. Bir dolarlık banknotlardan ibaret servetlerini özenle koruyan köpek kılıklı adamlar mor ışığa bulanmış, amaç ve şanstan yoksun halde gece yarısına doğru ilerli-

yordu. Gelgitle birlikte çekilen, onları ayın kör rehberliği altında çıplak ve kayıp halde bırakan bir gen havuzunun genel kalıntılarıydılar. Yanlarında oturmuş kendim için üzülüyor ve Stuart'a "amca" dediğim için kendimi bir türlü affedemiyordum.

Cep telefonum sabahın üçünde çaldı – Tel Aviv saatiyle sabah 10'da yani. Arayan Grant Arthur'du.

Ertesi sabah resepsiyon masasına yaslanıp Connie'ye önceki gün derginin kapağında gördüğüm manşeti anlatmaya başladım.

"Biraz daha Harper'a benzeseydim," dedim.

"Pardon," dedi. "Kime benzeseydin?"

"Harper'a," dedim.

"Harper da kim?"

"Harper ile Bryn'daki Harper."

"Bryn kim?"

"Harper ile Bryn," dedim. "Harper ile Bryn'ı bilmiyor musun? *Bryn*'daki Bryn hani?"

Kalp krizi geçirirken konuşmaya çalışıyormuşum gibi baktı bana. "Neden söz ettiğin hakkında hiçbir fikrim *yok*," dedi.

"Hani Harper bir süre eşcinseldi ya? Bryn da Tanrı'yı bulan şu porno yıldızı? 'Yeniden Porno?' Hiç tanıdık gelmiyor mu?"

"Sanki paralel evrende yaşıyormuşsun gibi," dedi.

"Sana dergiyi göstereyim," dedim. "Neyse, diyelim ki ben de Harper gibi olsaydım, bilirsin... aile kavramına daha düşkün olsaydım yani."

"Harper ailesine düşkün müymüş?"

"Hem de çok. İkisi de aile kavramına düşkün. Örnek yurttaşlardan söz etmiyoruz burada. Aileyi takmalarını beklemezsin normalde. Harper ile Bryn'ı gerçekten bilmiyor musun?"

"Harper ile Bryn'ı gerçekten bilmiyorum," dedi.

"Neyse, söylediklerimi anlamak için bilmen gerekmiyor. Ailenin bu ikisi için ne kadar önemli olduğunu gördüğümde, dergi kapağındaki manşeti okuduğum zaman-"

"Bu dergilerde yazanlara inanmıyorsun değil mi?"

"Elbette hayır."

"Çünkü inanıyormuş gibi konuşuyorsun."

"Derdimi anlatabilir miyim lütfen?"

"Anlat tabii."

"Çocuk yapmaya daha istekli olsaydım," dedim, "sence ilişkimiz yürür müydü?"

"Ne, nasıl?" dedi.

"Daha istekli olsaydım-"

"Ne fark eder ki?" dedi. "İstemiyordun işte. Fikrini değiştirecek değildin. Sonucu belli bir şey hakkında şöyle olsaydı böyle olsaydı demenin ne anlamı var? Yani, bu konuda konuşmayı bile reddediyordun. Gerçekte böyle bir seçenek olmadığı halde şimdi fark eder miydi diye sorman şey gibi... bambaşka biri olsan ilişkimiz yürür müydü diye sormak gibi. Cevabı, evet. Bambaşka biri olsaydın ve o kişi benimle çocuk yapmak isteseydi, seninle aramızdaki ilişki bir ihtimal yürüyebilirdi."

Yürüyüp gittim. Sonra geri döndüm.

"Ben, öyle biri," diye kaldığı yerden devam etti. "Senin gibi ama bambaşka biri. En azından teorik açıdan çocuk sahibi olmaya sıcak bakıyor. En azından bu konuda konuşuyor. Yani aradığın cevap bu. Evet yürüyebilirdi, yürütebilecek kişi de Ben."

"Amcana o tweet'lerden sen söz ettin, değil mi?"

"Hayır," dedi. "Paul, ben söylemedim."

"Senden, özellikle Stuart'a bu konuyu açmamanı rica etmiştim," dedim. "Muayene olmak için geldiğini sandım ama hayır, birisi Twitter'da antisemit şeyler yazdığımı söylediği için gelmiş."

"Ben ona böyle şeyler söylemedim," dedi. "Ona ne dedim biliyor musun? Ona birinin seni istismar ettiğini söyledim. Hepsi bu."

"Grant Arthur ismini ona kim verdi?"

"Ben verdim tabii. Çünkü biri gerçekten seni istismar *ediyor*, Paul. Bütün öfkene, başlangıçta çok sinirlenmene rağmen her nasılsa o öfke yok oldu ve zamanını e-posta yazarak geçirmeye başladın. Hastalarına odaklanamıyorsun, Red Sox'a bile aldırmıyorsun. Şu anki puan durumlarını söyleyebilir misin?"

Sessiz kaldım.

"Kazanma-kaybetme oranlarını?"

Sessiz kaldım.

"Ona bu adı bu yüzden verdim. Frushtick'ten duymuştum, Stuart'a ilettim ve o da onun hakkındaki gerçekleri buldu – inanmakta zorlanacaksın ama benim akrabam olduğu için değil, kafayı yemiş tipler internette Yahudiler hakkında kışkırtıcı şeyler yazdıklarında bunları fark eden insanlar olduğu için. Ayrıca internetteki deli sana çok benziyor."

Yüzünü daha iyi görmek için eğildim. "Grant Arthur hakkında her şeyi biliyorum," dedim. "Amcanın bildiğinden fazlasını biliyorum. Los Angeles'a neden taşındığını biliyorum. Orada kime âşık olduğunu ve neden Yahudi olmaya çalıştığını biliyorum. Kalbi kırıldığında karakolluk olmasına neden olan aptalca şeyler yaptığını da biliyorum."

"Bunları nereden öğrendin?"

"Kaybolmuştu. Kim olduğunu bilmiyordu. Suçlu değil o. Yanlış kıza âşık olan bir ahmak. Öyle biriyle empati kurabilirim."

Yürüyüp gittim. Sonra geri döndüm.

"Bilesin diye söylüyorum," dedim. "Ben de biriyle çıkıyorum. Adı Narcy. Bir dansçı kendisi."

İşimin başına döndüm. Protezli bir hastanın kandida enfeksiyonunu teşhis ettim. Bir teknoloji şirketinin müdürünün diş eti

çekilmesinin nedeninin yeni diş macunu olduğunu fark ettim. Lavabonun çocuk oyuncağı gibi renkli ayak düğmesine bastım ve jöle kıvamındaki kan dönerek delikten aşağı aktı.

Sonra bekleme odasına gidip Connie'ye göstermek için kapağında Harper ile Bryn olan dergiyi aradım. Birisi yürütmüş olmalıydı. Diş hekimi olmak sinir bozucu. İnsanlar sürekli dergilerinizi çalıyor.

Mercer, Seir'de geçirdiği zamanı ve geri dönme planlarını anlatmayı bitirmişti. Sessiz bir barda oturuyorduk, köşede tv ekranı yoktu, ego-cihazlarımızı çıkarmamıştık. Önümüzde yalnızca içkilerimiz, barmen ve müzik kutusunda çalan şarkılar vardı. Bardaklarımızdaki buzların sesi gibi alçak tonlarda konuşuyorduk. Grant Arthur'un beni telefonla aradığını anlattım ona. Haham'ın kızına duyduğu karşılıksız aşk hakkında varsa bildiklerini öğrenmek istedim.

"Mirav Mendelsohn," dedi. "Biliyorum tabii. Kendisi hakkında anlattığı ilk şey budur."

"Gerçekten âşıkmış galiba, öyle mi?"

"O zaman kendisi de bilmiyormuş. Geçmişi, ailesi hakkında hiçbir şey bilmiyormuş."

"Sen hiç öyle âşık oldun mu?" diye sordum.

"Bana uygun olmayan birine mi yani?" diye sordu.

"Sıradan bir kız arkadaştan fazlasını aradığın için yanlış kişiyi seçtin mi hiç?"

"Sen?"

Ona Sam ile Santacroce'leri, Connie ile Plotz'ları anlattım.

"Yaygın görülen bir şey olduğunu söylüyorlar," dedi. "Belki öyledir. Ben nereden bileyim? Evet, bir keresinde öyle âşık oldum."

Dünya dinleri hakkında bir şeyler okumuş, Zerdüştlüğün kendisine çekici geldiğini fark etmiş yıllar evvel. Zerdüştlere göre

ışık ve karanlık varmış, ışıkla karanlık savaş halindeymiş. En azından onun anladığı buymuş. Onlarla vakit geçirip baş rahip Cyrus Mazda'yla konuşmuş, rahibin görevi bir çukurda sürekli yanmakta olan ateşi korumakmış. Mazda'nın, iki ucu mıknatıs misali birbirini itiyormuş gibi görünen bıyığı hoşuna gitmiş. Çok geçmeden cemaatten bir kızı görmüş ve ona hemen âşık olmuş. Kız ikinci kuşak, Amerikalılaşmış bir İranlıymış ve küçük büyük çeşitli yollardan ailesine isyan etme evresindeymiş. Mercer'le kız yakınlaşmış, koridorlarda öpüşüp koklaşmaya başlamış. Birlikte gizli anlaşmalar, planlar yapıyorlarmış. Sonra gerçekle yüzleşmişler. Muhafazakar Zerdüştler karma evliliklere sıcak bakmıyormuş. Çocuklarının kimle evleneceğine aileler karar veriyormuş, eski dünyada da böyleymiş bu, yeni dünyada da. Mercer'in aşkı yirmi yaşına gelmeden evlendirilmiş, o da viraneye dönen kalbini ve örselenen ruhunu alıp borsaya çevirmiş. Amacı bir milyoner olarak tapınağa dönüp önemli bir bağış yapmakmış. Zerdüştlerin tek derdi sayılarının azlığı değilmiş: sosyal yardımlaşma ve eğitim için, hatta Queens'ten çıkmak için bile paraları yokmuş.

"Yaptın mı söylediğini?" diye sordum.

"Bir milyondan sonrasını yapmadım," dedi. "Çok meşguldüm, kalp yaram da iyileşmişti. Belki de nasır tutmuştu kalbim, zavallı ben. Ama bir yüzlük kazandıktan sonra anonim bir isimle onlara New Jersey'de bir tapınak satın alıp bağışladım."

"İntikamını anonim olarak mı aldın?"

"Kanıtlayacak bir şeyim yoktu, övgü de istemiyordum. Zaten dediğim gibi, başlangıçta âşık olduğum şey kız değil, karanlığı yenen ışıktı. Ateşi besleyen beyaz giysili, altın kuşaklı, bıyıklı adamdı. Ve Darice," dedi. "Darice konuşulmasını dinlemeye bayılıyordum."

Eliyle barmeni çağırdı. Sessiz barmenin raftan şişeyi alışını, küçük mücevherlerimizi kadehlerimize doldurup ego-cihazının başına dönüşünü seyrettik.

"O zaman Hıristiyan değilsin sanırım," dedim.

"Öyle doğdum, öyle büyütüldüm," dedi.

Hikâyesi basitti. On üç yaşında İsa Mesih adına vaftiz edilmiş, kiliseye kabul edilmişti. Üzerinde adı yazan bir İncil armağan edilmişti ama okuması zorunlu, ahlaki bir görev olmadığından bir kenara koyup kapağını hiç açmamıştı. İsa Mesih doğuştan hakkı, dostuydu. Mercer'i bizzat arayıp bulmuştu. Korktuğunda Mercer'in yanında olmuş, onu korumuştu. Mercer kötü bir şey yaptığında utanç ve üzüntüyle onu seyretmişti. Af dilediğinde Mercer'i affetmişti. İsa'nın sevgisine sahip olması için Mercer'den istenen tek şey inançtı. Fedakârlık, ayinler, yaşam biçimi – hiçbiri kalbi niyetini bu şekilde ifade etmesinden daha önemli değildi, inandığı sürece Tanrı'nın inayetine sığınabilirdi. Kendi kalbini bilmemesi, yıllar boyunca öğrenmeyecek olması da bir şeyi değiştirmiyordu. İnancını ifade edince dünya üzerinde kurtuluşu bulmuş sayılıyor, öldüğünde cennete gidebiliyor ve Noel'de hediyeler alıyordu.

"Kiliseyle ilgili hoş anılarım var," dedi. "İnsanlar bize iyi davranıyordu. Annem öldükten sonra dua etmeye çalıştığımı anımsıyorum. Ellerimi birleştirmiş, başımı öne eğmiştim. Ama sonra, diyelim ki İsa gerçekten yukarıda bir yerde, diye düşünmüştüm. Sersemin teki olması mümkün olamaz, değil mi? Biliyor o. Biliyor tabii. Bu yüzden ikinize de bir iyilik yap ve dizlerinin üstünden kalk."

Kapı açıldı, kalabalık bir grup bara girdi. İçkilerini alıp bilardo odasına çekildiler, sohbetimizin geri kalanı boyunca temkinli bir sessizlikte birbirine çarpan bilardo toplarının sesini ve bazen top seslerinin arkasından yükselen haykırışlarla inlemeleri dinledik.

"Dürüst olmak gerekirse," dedi, "hepsini denedim."

"Neyin hepsini?"

"Dinlerin."

Uzun süre Zen Budizmini denemiş, İkinci Dünya Savaşı'nda piyade olarak çarpışmış bir ustayla birlikte çalışmak için düzenli olarak Kyoto'ya gidip gelmiş. Otuz yıl boyunca servetini giderek büyüten Mercer, yılın on günü kendini yoksunluğa adıyor ve hasır kilimler üzerinde meditasyon yapıp sokaklarda yiyecek dilenmekten başka hiçbir şey yapmıyormuş. Arayıp durduğunu, sürekli bir arayış içinde olduğunu söyledi – asla bulamayacağı bir şeyi var gücüyle bulmaya çalışmış. "On iki yıl boyunca Kyoto'ya gittim geldim. Büyük resmi görmeme yardımcı oldu ama sonunda dımdızlak ortada bıraktı beni. Budizm hakkında ne düşünüyorum, biliyor musun? Yanlış sorulara iyi cevaplar bulmakta üzerine yok."

Cainizm, antropozofi, Krişnamurticilik... hepsini incelemişti. Kyoto'nun ötesinde Nepal'e, Tibet'e gitmiş, Himalayalar'da dolaşmıştı. Yahudilik hoşuna gitmişti. Kuran'a hayran kalmıştı. *Diyanetik*'e epey gülmüştü. Herkesi Kucaklayan Kiliseler dediği şeye hiç saygısı yoktu: Üniteryenler, Bahailik, insanlığın diğer sevecen inançları. Kötülüğün gözlerinin içine bakan, merhametin zarafetle hafifletilen adalet olduğunu bilen, ölüme asla alışılamayacağını, ölümün telafisi olmadığını ve aşılamayacağını söyleyen bir dine ihtiyacı vardı.

"En kötüsü başıma gelmeyecek," dedi. "Asla acı çekmeyeceğim. İstersem bir daha asla rahatsız bir hayat sürmeyeceğim. Ama sonunda öleceğim. Yine de öleceğim, belki de korkunç bir biçimde. Ondan sonrasını kim bilir."

Bu arada hiçbir şey yeterli gelmiyordu; hiçbir şey, 'Neden buradayım?' sorusunu yanıtlamıyordu.

"Keşke Hıristiyan olabilseydim," dedi. "Solumda biri, sağımda biri olur ve bana her türlü sorumun cevabını verirdi, aminler ve akşam yemekleri, İsa'yla küçük sohbetler, sonsuz huzur..."

Barmene işaret etti, kadehini yeniden doldurttu.

"Yaptığım en ilginç şey beş günlük bir... ne diyorlardı," diye sordu kendine. "Yeniden eğitimdi ama bu sözlerle tarif etmiyorlardı yaptıklarını tabii."

"Yeniden eğitim mi?"

"Belli bir noktada, 'Başlarım böyle işe,' dedim, anlıyorsun ya? Gece gündüz bu meseleleri düşünüyordum, avcıyken av konumuna düşmüştüm, bütün hayatımı bu saçmalıklar için kaygılanarak geçiriyordum. Kafamın içindeki, İsa Mesih dediğim o şeyden kurtulmak istiyordum. Yani, Tanrı'dan, Tanrı'nın sesinden kurtulmak istiyordum fakat Hıristiyan olarak yetiştirildiğimden o ses İsa'nın sesiydi benim için. Beni yargılayan, koruyan İsa'ydı, 'Bu konuyu yeniden düşünmelisin' diyen de oydu. Konu ne olursa olsun. Küçük ya da büyük. İsa hep oradaydı. Küçük yorumlar yapıyordu. Hesap dökümünü sunuyordu. Yanlışla doğruyu birbirinden ayıran o ses senin kafanın içinde de var mı?"

"Tabii," dedim. "Ama genellikle yanılıyor."

"Yeniden yönlendirme, böyle diyorlardı. Bir iyileşme merkezi gibi. Yerleri Kaliforniya'da. Asya'da olmayan her şey Kaliforniya'da zaten. Yeniden yönlendirilmek için oraya gittim. Davranış terapistleri, nörologlar, felsefeciler, ateistlerden oluşuyordu ekip. Yapmaya çalıştıkları şey, içinizdeki sesin Tanrı'nın sesi olduğuna inanmaktan vazgeçip gerçeği kabullenmenizi sağlamaktı: duyduğunuzun vicdanınızın sesi olduğunu. Doğal olarak sahip olduğunuz bir şey. Evrimin armağanı. İnsanı monitörlere bağlıyor, beyin taramaları yapıyorlar. Tanrı'yı yeniden düşünüyorsun. Mezalimleri inceliyorsun. Çürüyen hayvanların hızlandırılmış görüntülerini seyrettiriyorlar. Düsturları, 'Canlılığa Eş-bağımlılık'."

"Bunları uyduruyor musun?" diye sordum.

"Nasıl uydurayım bunları yahu?"

"Bilemiyorum ki," dedim. "Peki işe yaradı mı?"

"Bir süreliğine. Ama eski alışkanlıklardan vazgeçmek zor, tanıdık davranış biçimleri insanı çekiyor, bundan ötürü arada ayar atılması gerekiyor. Yılda bir kez yeniden gitmeyi tavsiye ediyorlar. İnternetten bakabilirsin. İnsanlar işe yaradığı konusunda yeminler ediyor. Çok güzel bir okyanus manzarası var yerlerinin."

Yeniden barmene işaret etti.

"Bütün bunları yapmanın nedeni nedir?" diye sordum.

"Hah," dedi yan yan bana bakarak. "Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Evet istiyorum," dedim.

Bir gün, C treninin istasyona gelmesini beklerken dizlerinin üzerine çöküvermiş. On sekiz yaşındaymış, parasızmış, Columbia'da ekonomi bölümünde birinci sınıf öğrencisiymiş. Kış sonunda bir günmüş, trenler sürekli gecikiyormuş. Platform kalabalıkmış. Dizleri üstüne çöktüğünde çevresindekiler açılmış, etrafında küçük bir çember oluşmuş. Açıkça boyun eğme anlamına gelen bu hareket, Mercer'e bir tür yükseliş gibi gelmiş. Kendisine yukarıdan bakan küçük topluluğa gülümseyerek yukarıdan bakmış. Onlar gülümsemesini görmüyormuş. Önce dizleri üstüne çöken, sonra sırt üstü yere yığılan bir çocuk görüyorlarmış. Onların yukarısında, her şeyin elle tutulabilir bir tinsellikte birleştiği yerde Mercer, haklarında her şeyi biliyormuş: endişelerini, garezlerini, şehre duydukları kini biliyormuş ve merhametle gülümsüyormuş. Adlarını ve nerede oturduklarını bile biliyormuş. Sonsuzluğun tek bir anında, boyutsuz bir kara noktadaymış (en iyisinin bu olduğunu söyledi – hiçbir şey olmak, kara bir noktacık olmak) diğer yandan yüzyılların boşluğu ve ateşinde, buzul çağlarında, keşfedilmemiş mağaraların ebedi sessizliğinde ikamet ediyormuş. Genel deyişle, bir tezahür anı, bir ifşa, dini bir deneyimmiş yaşadığı. Kendi deyişiyle, herhalde sıradan bir şey. Tren yaklaşmaya başlamış. İnsanlar kendi aralarında tartışıyormuş: Birine mi haber vermeli? Yoksa aldırmayıp trene mi binmeli? Durumuna endişelenen birkaç kişi onu geriye, güvenli bir yere

almış. Mercer'in dokunduğu herkes ve her şey, havada süzülen benliğine dokunan şeyler kaybolup gitmiş. Sırtının yeniden platformda olduğunu hissetmiş, paltosunun içinde üşümüş. Trenler gelip gidiyormuş. Tanrı'nın hayatındaki yokluğu böyle başlamış.

"Yirmi sekiz yaşıma gelince," dedi, "Platformdaki o günden beri yapmamak için direndiğim bir şey yaptım. Trenle Brooklyn'e gittim, daha önce hiç gitmediğim bir adrese. Aradığım kadını bulacağımı sanmıyordum ama zilin üstünde adı yazıyordu. Ona, 'Beni hatırlıyor musun?' diye sorduğumda başını salladı ama nereden tanıdığını çıkaramadı. On yıl geçmişti olayın üzerinden ne de olsa."

"Neyin üzerinden on yıl geçmişti?" diye sordum.

"Platformda birbirimizi gördüğümüzden beri. O gün kalabalığın içinde o da vardı."

"Nerede oturduğunu nasıl bildin?"

"Sana söyledim ya," dedi. "Adlarını ve adreslerini biliyordum."

Çekip gitmeliymiş – kadını anlamalı, doğrulamalı ve yürüyüp gitmeliymiş. Ama kadın onu içeri davet etmiş ve o da kadının peşinden merdivenleri çıkmış. Oturmuşlar, kahve ikram edilmiş ve kadın ona adamın bulunup bulunmadığını sormuş.

"Adam mı?" demiş.

"Sana vuran adam," demiş kadın.

Yarı çıplak bir adam elinde pirinç bir çaydanlıkla insanları yararak gelmiş ve kafasına vurmuş meğer. O zaman yere yığılmış. "Sen kendi halindeydin," demiş kadın, "adam koşarak üzerine saldırdı."

"Ben böyle hatırlamıyorum olanları," demiş.

"Nasıl hatırlıyorsun?

"Adını biliyorum, öyle değil mi?" demiş. "Adını ve adresini nereden biliyorum? Bunu nasıl açıklayacaksın?"

"Bütün bilgilerimi polise vermiştim," demiş kadın. "Onlardan almış olmalısın."

Yirmi yıl sonra, Grant Arthur Ulmlar'ın kökenini anlattığında, Mercer onu dinlemeye hazırmış. Tanrı Ulmlar'a da yeniden görünmemişti. Ne azarlamak ne yönlendirmek ne teskin etmek ne de bağışlamak için uğramıştı yanlarına.

"Üç bin yılı geçti ama Tanrı onlar için dönmedi hâlâ," dedi. "Benim içinse otuz yıl geçti. Kuşkunun erdemlerini, bir kere doğrudan Tanrı'nın huzurunda bulunduktan sonra bu anısı elinden alınan birinden daha iyi kim anlayabilir?"

Bir tuhaf görünüyordu.

"Delirmiş olduğumu düşünüyor olmalısın."

"Tuhaf şeyler olabiliyor," dedim.

Bana döndü, bakışları ağırdı. Bu noktaya benden önce geldiğini, ona yetişmemin kolay olmadığını hatırladım.

"Kuşkucu davrandım. Grant Arthur'u araştırması için bir özel dedektif bile tuttum. Asyalı bir kadın. Düşünüyorum da, belki hâlâ ödeme yapıyorumdur ona."

"İnsan huzurunda bulunduğu bir Tanrı'dan nasıl şüphelenebilir?" diye sordum.

"Okumadın mı?"

"Neyi?"

"240. Kantat'ı."

"Hayır."

"Oku," dedi. "Soruların yanıt bulacak."

"240. Kantat'ta ne anlatılıyor?"

İçkisini içti, bir tane daha söyledi.

"Anlatmakla olmaz," dedi.

"Kısaca özetle işte."

"Üzgünüm," dedi. "Yapamam. Denemem bile. Sana bunu yapmam. İkinci el bir deneyim olmasını istemezsin. Seir'e gitmen gerekecek."

Kadehini kaldırdı. Parmakları arasında beşik gibi salladı, içine, ötesine bakarak sıvıyı nazikçe çalkaladı.

"Daha fazla soru istemiyorum," dedi. "Kendimi yeterince, fazlasıyla sorguladım. Beni yalnızca mutsuz etti." Dönüp baktı, boynunun üstünde başı biraz dengesiz görünüyordu. "Hıristiyan değilim, Budist değilim. Zerdüşt değilim, ateist değilim. Uzay gemisini beklemiyorum." İçkisini kafasına dikti. "Ben bir fahişeyim, Paul," dedi. "Camını indiren her arabadan içeri kafasını sokan bir fahişe. Artık yoruldum. Neysem, kimsem o olmak istiyorum."

Barmene eliyle işaret etti.

"Son günlerinde Tanrı'nın inayetini üstünde hissedememek korkunç bir şey olmalı," dedi. "Peki dünya üzerinde geçirdiğin her gün Tanrı tarafından görmezden gelindiğini hissetmek? İşte bu, dostum, cehennemin ta kendisi."

Hafta sonu geldi, McGowan'la buluştum. Bir bara gidip birkaç bira içtik. Red Sox'un durumu hakkındaki son havadisleri verdi. Harper ile Bryn'in birlikte alışveriş merkezine gittiğini, çocukları salıncakta salladığını, onlara peynirli makarna yapıp banyo yaptırdığını düşünmeden edemediğimi anlattım. Harper ile Bryn'in kim olduklarını bilmiyordu. Bu günlerde insan gündemden kolayca kopabiliyor, dedim ona.

"Kimmiş onlar?" diye sordu.

"Şöhretlerini bir kenara koyarsan sıradan insanlar," dedim "Ben neden normal insanlar gibi olamıyorum?"

"Çünkü normal değilsin," dedi. "Baştan aşağı arızasın."

"Teşekkürler," dedim.

"Öylesin Paul, baştan aşağı arızasın. Depresyonla mücadele ediyorsun. Dünyayla ilişki kurma yöntemin bir Red Sox maçı izlemek. Mesleğini de fazla kişisel algılıyorsun."

"Mesleğimi fazla kişisel falan algılamıyorum. Mesleğim neyse o benim için."

"İnsanlar hakkında düşünüyorsun," dedi. "Bunu yapamazsın. Yetersizliklerini, talihsizliklerini düşünüyorsun. Hepsini bedenden yoksun koca bir ağız olarak görmen lazım."

"Öyle yapmaya çalışıyorum."

"Deniyorsun," dedi, "ama başaramıyorsun."

Bana biraz sert davrandığını düşündüm. Yalnızca spor salonunda yardımcı olduğu için ona teşekkür etmek istemiştim.

"Haklısın," dedim. "Arızayım ben."

Pazar günü arabayla Poughkeepsie'ye, Sarah Harvest Dodd Huzurevi'ne annemi görmeye gittim. Güzel bir sohbet oldu, faydalı bir ziyaretti diyebilmek isterdim ama çalışan bir beyinden beş buçuk yıldır mahrum benim annem. Tek başına tuvalete gidemez, yemek yiyemez halde. Sürekli bir şeyler mırıldanıp televizyona bakıyor. Hep aynı görünüyor: giderek daha yaşlı. Uzun, çiçek desenli perdeleri ve ortasında ağsız bir pinpon masası olan bir salonda tekerlekli iskemlede oturuyordu. Yanına oturup hep sorduğum soruları sormaya başladım: "Nasılsın?" dedim. Cevap yok. "Rahat mısın?" Cevap yok. "Bu yastığı ister misin?" Cevap yok. "Beni özledin mi?" Cevap yok. "Bugün neler yedin?" Cevap yok. "Ne izliyorsun?" Cevap yok. "Sana iyi davranıyorlar mı?" Cevap yok. "Senin için ne yapabilirim, anne? Yapabileceğim bir şey var mı?" Cevap yok. Ona kendimi anlatmaya başladım. "Durumum iyi," dedim. "Klinik iyi gidiyor. Herkes halinden memnun görünüyor. Ama kötü bir haberim var, sanırım. Connie'yle ayrıldık. Bir süredir ayrıyız, bu sefer kesin. Başka biriyle görüşüyor. Onun için mutluyum, elimden geldiğince mutluyum. Yani çılgınca mutluyum, anne. Connie'yi anımsıyor musun? Tabii anımsamıyorsun," dedim. "Connie'nin kim olduğu hakkında en ufak bir fikrin yok. Birkaç kere seni ziyarete gelmişti. Senden hoşlanmış-

tı. Evet, hoşlanmıştı, saçlarını taramıştı senin. Öyle şeyler yapar işte. İnsanın kalbini sızlatacak şeyler." Elini tuttum. Tepki vermedi. "Anne," dedim. Cevap yok. Başını televizyona doğru çevirmişti. "Uyuyamadığım zamanları hatırlıyor musun?" Cevap yok. "Babam öldükten sonra uyuyamamıştım hani?" Cevap yok. "Sonra bir gece, bana Çinlileri anlatmıştın?" Cevap yok. "Dünyada uyumayan son insan olacağımdan çok korkuyordum. Bundan neden bu kadar çok korkuyordum bilmiyorum ama korkuyordum işte. Sonra sen dünya üzerinde uyumayan tek insan olamayacağımı söylemiştin çünkü bizler uykuya dalarken Çin'de insanlar uyanıyordu. Bunu anlattığını hatırlıyor musun?" Cevap yok. "Yardımı olmuştu," dedim. "Sana bunu söylemiş miydim hiç?" Cevap yok. "Çinliler bana, bilirsin, gözleri yüzünden tuhaf geliyordu o zamanlar ama yine de yardımı olmuştu. Umarım keçileri kaçırmandan önce sana bunu söylemişimdir," dedim. Cevap yok. "Uyumana engel olduğum için özür dilerim. İki yakamızı bir arada tutmaya uğraşıyordun," dedim. "İyi iş çıkardın. İki yakamızı bir araya getirmeyi ustalıkla başardığını söylemiş miydim sana?" Cevap yok. "Sana hiç teşekkür ettim mi?" Cevap yok. "Şimdi teşekkür edebilir miyim?" Cevap yok. "Seni öpebilir miyim, anne? Buracıkta alnından öpebilir miyim?" Cevap yok. Onu öptüm. Tepki vermedi. "Şimdi bile," dedim, "uyuyamadığımda Çinlileri düşünmek beni rahatlatıyor. Hepsi senin sayende. Ve sonra, uykuya daldığımda, bebek gibi uyuyorum. Her gece mis gibi bir uyku çekiyorum."

Dokuz

Sookhart arayıp haberleri verdi. "Bir kopyasını buldum," dedi.

"Kantavetler'in mi?"

"Ben de senin kadar şaşkınım. Hatta şoke oldum diyebilirim. Binlerce yıl düşünsem... neyse, bundan sonrası... işin gidebileceği yerler artık belirsiz, öyle değil mi?"

"Nereden buldun?"

"Satıcı benim adıma kitabı soruşturan bir meslektaşımla bağlantıya geçti."

"Satıcı kimmiş?"

"Anonim kalmak istedi. Bu tür alışverişlerde genellikle öyle olur," dedi. "Anlarsın eminim."

"Peki gerçek mi?"

"Gerçek ve eksiksiz. Anladığım kadarıyla Macaristan'dan gelen bir kopya, on sekizinci yüzyıl ortasından kalma."

"Aramice mi?"

"Tuhaf şey," dedi, "ama eski İbranice."

Şaşırmıştım.

"İbranice okuyabilir misin?"

"Sevgili çocuğum," dedi, "kimse İbranice okuyamaz. Ama bu seni endişelendirmesin. Kitabın orijinal olduğunu doğrulamak için gerekli her şeyi yapacağız, sonra sana bir eski İbranice uzma-

nı bulacağız ve metni istediğin gibi çevirtebileceksin. Yazanları bizlerle paylaştığın sürece tabii."

Sessizleşti.

"Eee?" dedi. "Satın alayım mı?"

"Zorlu bir gündü," diye yazdı.

Burada bizimle ilgilenen adam beni görmeye geldi. Araziye bakar, tamiratları yapar. Duvarlardan küf sıyırmayı ve elektrik hattı çekmeyi de bilir, aynı zamanda Kierkegaard ve Mezmurlar'ı ezberden okur. Yedi mutlu yılını burada geçirmiş. Fakat son günlerde bazı rüyalar görüyormuş. Ölen karısını görüyormuş bu rüyalarda. Karısı ona Tanrı'yı anlatıyormuş. Cennet'in nasıl bir yer olduğunu. Rüyaları çok canlıymış, uyanınca etkisinden kurtulamıyormuş. Karısını odada, yanında hissettiğini söyledi. Ölüler hakkındaki düşüncelerimi sordu. Ona, Kantavetler'de yazanları anlattım. Ölüler ölüdür. Başını salladı. Düşünceli bir adam, içten içe mücadele halinde olduğunu görüyorum. Bazı kültürlerde ölülerin hayatta ve iyi durumda olduğuna inanıldığını öğrenmiş. Havada dolaşıyor, yaşayanların hayatlarını etkiliyorlarmış. Öyle olsa daha iyi olacağı konusunda aynı fikirde miyiz öğrenmek istedi – ölülerden, gerektiğinde aşabilecekleri ince bir zarla ayrılmanın daha iyi olup olmadığını. Mucize denen şeylerle. Ona Kantavetler'de yazanları anlattım. Mucize yoktur, yalnızca insanlar vardır, dedim. Ama rüyalardan kurtulmasını sağlayamadım.

Gidecek, sanırım. Daha önce de böyle olmuştu.

Lütfen bizi ziyaret etmen konusundaki teklifimi yeniden değerlendir.

Aynı akşamüstü yeni bir hastamı gördüm; diş etleri kötü durumda olan yaşlı bir adamdı. Adının Eddie olduğunu söyledi, seksen yaşını geçmiş biri için tuhaf bir isim diye düşündüm. Ama hey, on yaşında adın Eddie'yse, seksen yaşında da Eddie'dir. Eddie, yanına oturduğum anda otuz yedi yıldır aynı dişçiye gittiğini söyledi. Dr. Rappaport adlı biri. Dr. Rappaport'u biliyordum.

Tanınmış bir diş hekimiydi. Ayrıca alışılmadık tarzda çalışan bir hijyenisti vardı ve Dr. Rappaport'tan haberdar *olmamızın* nedeni buydu, muayene odasına girip çalışırken hastalardan belli aletleri tutmalarını isteyen bir hijyenist. Temizliğin ortasında hastaya bir şey uzatıp, "Şunu tutun," derdi. "Şunu da tutun." Hasta tam olarak anlamasa da uysal uysal söyleneni yerine getirir, aletleri teker teker tutardı. Daha sonra, yakından baktığında hijyenistin tek kollu olduğunu fark ederdi. Tek kolluydu ama duyduğum kadarıyla iki kollu hijyenistlerden bile daha iyiydi işinde. Tek kollu golfçü oluyor, tek kollu davulcu oluyor da hijyenist neden olmasın? Dünyadaki kararlı insanların sayısı beni hep şaşırtıyor. Neyse, yeni hastamın Dr. Rappaport'la randevusuna üç hafta kala diş kliniği onu arayıp Dr. Rappaport'un öldüğünü haber vermişti. Yeni hastamın yeni bir dişçi bulması gerekiyordu. Ama Eddie -seksen bir yaşında, kırk beş kiloydu, kendisi de yeniyetme sayılmazdı- otuz yedi yıl sonra dişçisini değiştirmek istemiyordu. Dr. Rappaport'tan memnundu. Dr. Rappaport hayatının yarısı boyunca dişlerine gayet iyi bakmıştı. Dr. Rappaport'un ölebileceğini hiç düşünmemişti. Uzun boylu, beyaz önlüklü, bronz tenli, orta yaşlı bu adam nasıl ölebilirdi? "Benden en az yirmi yaş gençti," dedi Eddie. Altı ayda bir gittiği diş muayenesini yalnızlığının bir kısmından kurtulma fırsatı olarak gören tiplerden olduğunu anlamıştım. Gevezeydi ve o akşamüstü epey meşgul olsam da, bu zavallı yaşlı babalık altı ay sonra zaten ölecek diye elimi ve sondu indirip konuşmasına izin verdim. Abby'ye baktım, geveze bir hastayla karşı karşıya olduğumuzu bakışlarımla anlatmak niyetindeydim ama Abby'nin yine yerinde olmadığını, karşımda hoşlanmadığım o ufak tefek geçici elemanın oturduğunu fark ettim. Abby neredeydi? Sabah klinikteydi. Akşamüstü izin alması gerektiğinde bile asla bana gelmez, benim yerime Connie'ye giderdi. Abby'ye göre kliniği yöneten adamdan ziyade pis sırıtışı ve temizlik kovasıyla tüyler ürpertici bir hademeden halliceydim. Abby olduğunu sanarak ona baktığımda geçici elemanın bakış-

ları hoşuma gitmedi – yüzü sakin, doğaldı ama kendimi belli belirsiz suçlanıyormuş gibi hissetmeme neden oluyordu. Kâğıt maskesini neden takmadığını düşündüm. Gözeneklerine ve burun deliklerine işlem artıkları kaçması umurunda değil miydi? Abby olsa maskesini mutlaka takardı, diye geçirdim. Bakışlarımı yeniden Eddie'ye çevirdim, yüzü -dinleniyor olmamasına, hâlâ Dr. Rappaport hakkında bir şeyler anlatıp durmasına rağmen- melankolik, güzel, dalgın görünüyordu. Gözleri o yaşlardaki insanların gözlerinden daha büyüktü ve saf bir beyazlık içinde yüzüyordu. Dişçinizin ölüvermesi, kemoterapi veya altına kaçırma gibi, yaşlılığın küçük düşürücü hallerinden biri. Kimin dişçisi ölürdü durup dururken? Yaşlı insanların. Ama yaşlılar için bile beklenmedik bir şeydi. Hayatın sürdüğüne dair, hep süreceğine dair en temel vaatlerinden biri, altı ay sonra dişçinizin sizi muayenehanesinde karşılayacağını bilmektir. Hastam, kendisinden daha genç ve hayat dolu biri olan Dr. Rappaport'un aniden kalp krizi geçirdiğini öğrendiği zaman kendi ölümlülüğünü de idrak etmişti. Bunu zaten bir şekilde hep biliyordu ama kendisinden çok daha genç ve neredeyse ölümsüz görünen Dr. Rappaport'un başına gelebiliyorsa, Eddie'nin de günleri sayılı demekti. Depresyona girmesine neden olan bir yığın şeyden biri buydu. Kendine bakmayı, doktora gitmeyi, romatizmasını kontrol altında tutmak için yapması gereken egzersizleri yapmayı, diş ipi kullanmayı bırakmıştı. Doktor bir arkadaşının zorlaması üzerine antidepresan ilaç almaya başlamış ve yeniden çaba göstermeyi denemişti. Ama sağlığı epey kötülemişti bu arada. Romatoid artriti ilerlemişti ve bu yüzden diş ipini kutusundan çıkarıp parmaklarının etrafına sarmak, sonra dişleri arasından geçirmek imkansız hale gelmişti. Diş ipi çubuğu bile kullanamıyordu. Dr. Rappaport'un ölümünden önce elli yıl boyunca her gün diş ipi kullanmıştı ama şimdi elleri gerekli esnekliği yitirmişti. Ellerine şöyle bir bakınca nedeni anlaşılıyordu. Parmaklarının eklem yerleri hokey sopasının ucu gibi kıvrılıyordu. Bu ellerle diş ipi kullanmayı bırak, bir

kapı kulbunu nasıl tuttuğunu ya da kavanozu nasıl açtığını bile bilmiyordum. Nihayetinde, diye düşündüm, bu parmaklar eriyip çok yaşlı insanların dişlerine bazen olduğu üzere tek bir parmağa dönüşecek ve Eddie iki elindeki iki parmak yığınını kucağına koymaktan başka hiçbir şey yapamaz hale gelecek. Connie'yi buraya getirip ona Eddie'nin ellerini göstermeli ve on dakikada bir losyon sürmenin hâlâ anlamlı gelip gelmediğini öğrenmeliyim, diye düşündüm. İstersen kilolarca losyon sür, sonun bu. Bayan Convoy'u da, onu da buraya getirip neden hemen dışarı çıkıp bir sigara yakmamam ve bütün akşamüstü boyunca sigara içmemem gerektiğini sormalıyım – sonuçta hepimizin başına gelecek olan bu. Ellerinden sonra, onlara Eddie'nin dişlerini gösterip absürt açmazını anlatmalıyım – yarım yüzyıl boyunca diş ipi kullandıktan sonra dişçisinin ölüm haberiyle kıç üstü devrildiğini.

Sonunda ağzını muayene edip iyice inceleyince Bayan Convoy'un notlarını onayladım: kemik erimesi ve yedi sekiz milim çekilmiş diş etleri. Yedi sekiz milim çekilmiş diş etleri şakaya gelmezdi. Ama oracıkta, elli yıldır sürdürdüğü diş ipi alışkanlığını devam ettirmesi için elimden geleni yapacağıma yemin ettim. Sondu ağzından çıkarıp gözlerinin içine bakarak gülümsedim, elimi çocuk omzu gibi cılız omzuna koydum. "Eddie?" dedim. "Eddie, seninle ne yapacağız çok merak ediyorum."

Connie resepsiyon masasında form dolduruyordu.

"Connie nerede?" diye sordum ona.

"Buradayım," dedi.

"Ah! Beynim elden gidiyor. Yani Abby, Abby nerede? Sabah buradaydı."

Connie birden meşguliyetine gömüldü.

"Connie?"

"Ha?"

"Abby nerede?"

"İstifa etti," dedi.

"Ne yaptı?"

"İstifa etti," dedi. "Abby işten ayrıldı."

"Nereden çıktı bu yahu?"

Bana bakmıyordu.

"Connie, formları bırak da bana bak. Bana bak! Dur!" Formu doldurmayı bıraktı. "İstifa etti ne demek? Neden istifa etti?"

"Yeni bir iş buldu," dedi. "Yeni bir fırsatın peşinden gitti."

"Yeni bir fırsat mı?" dedim. "Abby mi?"

"Evet, Abby," dedi. "Bu kadar inanılmaz bir şey mi yani?"

"Yeni fırsat dediğin nedir?" dedim. "Bize önceden bildirdi mi? Çoğu insan böyle yapar. Önceden bildirmemek Abby'ye göre bir davranış değil," dedim.

"Önceden bildirmedi," dedi. "Öğle yemeğini saymazsan. Zaten öğle yemeği saatinde çalışmıyor."

"Şaka mı bu?"

"İşten ayrıldı, Paul. Bıkmış usanmıştı."

"Bıkmış mıydı? Bir dakika," dedim. "Bıkmış usanmış olmak başka, yeni fırsatların peşinden gitmek başka."

"İkisi birbiriyle bağdaşmıyor diyemeyiz."

Connie, Abby'nin oyunculuk konusuna ciddi olarak eğilmesinin zamanının geldiğini anlattı, bunu yapabilmek için daha esnek saatleri olan bir iş bulması gerekiyordu. Abby'nin oyunculuk hevesini ilk defa duymuyordum. Bu kadarıyla yetinmeliydim. İnsanlar keyifleri öyle istedi diye işlerinden ayrılıverirler, zeki insanlar da onların öne sürdüğü bahaneleri fazla kurcalamamaları gerektiğini bilir, yoksa hoşlanmadıkları şeylerle karşılaşabilirler. Ama ben çenemi tutamadım. Abby'nin bunu önceden bildirmemiş olmasını anlayamıyordum. Önceden bildirmek bir nezaket kuralıydı. Abby sessiz biriydi ama nezaketsiz biri değildi. Connie'ye baskı yaptım, sonunda Abby'nin işten ayrılmak için öne sürdüğü gerekçelerden birinin benimle çalışmanın zorluğu

olduğunu öğrendim. Bu da yeni bir haber değildi. Ayrıca, dedi Connie, Abby Twitter'da yazdıklarıma bakmış ve gördüklerinden hoşlanmamış, sözde çevrimiçi kimliğimi sevmeyip önceden bildirmeden hemen işten ayrılmaya karar vermişti.

"Ama o ben değilim ki! Onları benim yazmadığımı bilmiyor mu?"

"Anlaşılan bilmiyor."

"Ona söylemedin mi?"

"Söyledim."

"Peki neden yine de sorun etti?"

"Ya bana inanmadı ya da aldırmadı."

"Ama Abby Yahudi bile değil," dedim.

"Bunun konuyla ne ilgisi var?"

"Birinin işten ayrılması gerekiyorsa o sen olmalıydın," dedim, "Abby değil. Abby Presbiteryan ya da Metodist veya öyle bir şey."

"Presbiteryan veya Metodist mi?" dedi. "Beş dakika öncesine dek aktris olduğunu bile bilmiyordun."

"Ne zamandır oyunculuk yapıyor?"

"Antisemit yorumlardan hoşlanmamak için Yahudi olmak gerekmiyor. Amerika'da evrensel bir görüş birliği var bu konuda bugünlerde," diye ekledi.

"Aslında," dedim, "hepsini bir arada okursan daha çok Müslümanlık karşıtı olduklarını görüyorsun. Veya Hıristiyanlık. Hep birlikte okursan genel olarak din karşıtı olduklarını anlıyorsun."

"Onun yerine birini alacağın zaman," dedi, "bunu ilana eklersin."

"Abby Yahudiliğin tarihi hakkında bir şeyler biliyor muydu ki? Gerçek antisemitizmin neye benzediğinden haberi var mıydı?"

"Gerçek antisemitizm mi?"

Bana kafayı yemişim gibi baktı.

"Ne?" dedim.

"Senin bu tuhaf kimlik hırsızlığı olayından ne öğrendim, biliyor musun?" dedi.

İç geçirdim ve söylemesini işaret ettim.

"'Gerçek' antisemitizmin ne olduğuna karar verebilecek insanlar yalnızca Yahudilerdir, ben bunu öğrendim. Sen bu grubun dışındasın."

Dönüp ufak tefek geçici eleman Darla'nın karşısına oturdum, bir antisemit için çalışmak ona göre dert değildi anlaşılan. Onca zaman saatler boyunca karşılıklı oturduktan sonra bile, Abby ile ben birbirimizi ne kadar yanlış değerlendirmişiz, diye düşündüm. Veda bile etmeden çekip gitmesini aklım bir türlü almıyordu. O akşamüstü sessizce çıkıp gitmiş olmalıydı, ya da özenle sıvışmış – ani yokluğundan hiçbir anlam çıkarmamış, öğle yemeği arası denen devamlılık molasında bunu hoş bir yokluk olarak görmüştüm. Onu bir kenara çekip ruh hali bu kadar sık değişen bir piç olduğum için özür dilemeye bir daha fırsatım olmayacağını bilmiyordum. Ruh halim için üzgündüm. Az konuşan, soğuk, sert, ilgisiz, mesafeli biri olduğum için, kızın varlığına her açıdan, sürekli kayıtsız kaldığım için üzgündüm. Bana hiç gelmemiş olmasına, çekip gitmesine şaşmamak gerek.

Abby gitmişti!

Şimdi de Bayan Convoy'u kaybetmekten korkuyordum. Bayan Convoy'u kaybedersem O'Rourke Diş Kliniği'ni doğru dürüst işletemezdim. Betsy Convoy, pek çok açıdan O'Rourke Diş Kliniği'nin kendisiydi.

Onu bulduğumda o günkü hijyen çalışmalarına başlamıştı bile. "Betsy," dedim, "seninle Abby'nin istifası hakkında konuşmak istiyorum."

Elindeki her şeyi bıraktı, uzanıp elimi tuttu. Parmaklarının içindeki işinde uzman minik kemikleri hissedebiliyordum.

"Sana ne kadar iyi bir diş hekimi olduğunu söylemiş miydim hiç?" dedi.

Betsy'nin O'Rourke Diş Kliniği'nde çalışmaya başladığı yıl, insanüstü yetenekleri hâlâ herkesi şaşırtırken, ondan tek istediğim hakkımdaki fikrini öğrenmekti. Kendisi gibi yetenekli biriyle çalıştığını hissediyor olduğunu umuyordum. Tanıdığım en iyi hijyenistti. Zaman içinde, işini kusursuz yapmasına alışınca inançlı Katolik ve acımasız erkeklik düşmanı Betsy Convoy'a dönüştü. Şimdiyse yıllar önce özlemini çektiğim övgüleri armağan ediyordu bana.

"Teşekkürler Betsy," dedim.

"Huzur içinde yatsın, kocam da iyi bir diş hekimiydi. Ama senin kalibrende değildi. Yıllar içinde pek çok iyi diş hekimiyle çalıştım. Hiçbiri senin kalibrende değildi."

"Bunu duymak benim için bir onur."

Gülümsedi.

Elimi bırakıp temizleme işlemine döndü.

"Abby'nin istifasına gelince," dedim.

"Yeni fırsatların peşinden gitti," dedi. "Hep aktris olmak istemiş."

"Ama istifa etmesinin tek nedeni bu değilmiş," dedim.

Twitter'da benim adıma yazılanları anlattım ona. Ego-cihazımı çıkarıp son tweet'lerimi okudum.

"İçine bir kurt düşmedi mi?" diye sordum.

"Neden?"

"Benim adıma yazılmış hepsi."

"Sen mi yazdın peki?"

"Hayır ama yine de benden kuşkulanman gerekmez mi?"

"Neden?"

"Neden mi? Betsy, bu yorumların çoğu antisemitizm kategorisine girebilir. Bu da benim antisemit olduğumu gösterir."

"Antisemit misin peki?"

"Tabii ki hayır," dedim. "Ama internette öyleymişim gibi görünüyorum. Öyle biri olup olmadığımı bilmek senin için önem taşımıyor mu?"

"Ama az önce öyle biri değilim dedin."

"Bunu bizzat söylemem gerekti. Abby'nin neden istifa ettiğini duyunca bana gelmen gerekmez miydi? Kaygılarını açman gerekmez miydi? İnsanlık tarihindeki en çirkin önyargılardan biri söz konusu."

"Ben seni tanıyorum. Öyle biri değilsin."

"Yine de, belki beni gerçekten tanıyıp tanımadığın konusunda biraz olsun şüphelenmen gerekmez miydi?"

"Ne anlatmaya çalıştığını bilmiyorum, Paul. Antisemit misin, değil misin?"

"Anlatmaya çalıştığım, hiç meraklı olmadığın! Hiç kaygılanmadığın! Ya antisemitsem?"

"Ama değilim dedin ya."

"Olmadığımı kanıtlayabilir misin?"

"Temizlik işlemini bitirmem lazım," dedi. "Bana antisemit olduğunu itiraf etmek istersen buradayım."

"İnsanlık tarihinin en korkunç bağnazlıklarından biri!" diye haykırdım.

"Evet," dedi.

"Ve bu konuda benim *sana* gelmem gerekti!"

Odadan çıktım. Bu konuda başka bir şey konuşmadık.

O günkü son hastam, dolgu yapılması gereken üç çürüğü olan bir pazarlama müdürüydü. Ona durumu anlattıktan sonra, Bayan Convoy beni kısa bir şey danışmak için dışarı çağırdı. Döndüğümde, pazarlama müdürü, "Dolgu yaptırmayı düşünmüyorum," dedi.

Röntgenleri hâlâ ışıklı ekranda asılıydı. Çürüklerini kendisi de rahatça görebiliyordu. Çizelgesine yeniden göz attım. Sigorta-

sı vardı. Dolgu yaptırmama nedeni ekonomik değildi. Ağız sağlığıyla biraz olsun ilgilendiğini sanıyordum, ne de olsa randevu alıp muayeneye gelmişti.

"Peki," dedim. "Ama bu çürükleri en kısa sürede tedavi ettirmenizi tavsiye edeceğim. Yoksa giderek daha beter hale gelecekler."

Başını salladı.

"Acıyacak diye mi çekiniyorsunuz?" dedim.

Şaşırmış göründü. "Dolgu yaptırmak can yakmaz, değil mi?"

"Hayır," dedim, "o yüzden sordum. Hiç canınız yanmayacak. Dişinizi uyuşturacağız."

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi. "Hayır, sorun acı değil."

"Merakımdan soruyorum," dedim, "sorun acı değilse neden dolgu yaptırmıyorsunuz? Zaman içinde durumları daha da kötüleşecek ve çok ağrı çekeceksiniz."

"Çünkü şu an kendimi iyi hissediyorum," dedi. "Çürüğüm varmış gibi hissetmiyorum."

"Ama çürükleriniz var," dedim. "Yerlerini size az önce gösterdim. Bakın, şuradalar."

İkinci kez çürüklerin yerlerini göstermeye başladım.

"Yeniden göstermenize gerek yok," dedi. "İlk seferinde gördüm. Size inanıyorum."

"Madem bana inanıyorsunuz ve bir sorun olduğunu görüyorsunuz, neden sorunu çözmeme izin vermiyorsunuz? Üç tane çürüğünüz var."

"Çünkü varlıklarını hissetmiyorum."

"Varlıklarını hissetmiyorsunuz?"

"Varlıklarını hissetmiyorum," dedi.

Sinirlerim bozulmuştu biraz.

"Tamam," dedim. "Bana biraz müsamaha gösterin şimdi. Bakın, ekrana bakın. Gölgeli kısımları görüyor musunuz? Bir, iki, üç. Üç çürüğünüz var."

"Röntgenlerinize göre öyle," dedi. "Orası tamam. Ben size nasıl hissettiğimi söylüyorum."

"Nasıl hissediyorsunuz?"

"Dişlerimde çürük olduğunu hissetmiyorum şu an. İyi hissediyorum."

"Ama çürükleri her zaman hissetmezsiniz. Bu yüzden röntgen çekiyoruz. Hissedemediklerinizi size göstermek için."

"Siz böyle çalışıyor olabilirsiniz," dedi, "bunda bir sorun yok ama benim mekanizmam öyle işlemiyor."

"Öyle işlemiyor mu?" dedim. "Bakın bunlar röntgen. Herkesin çalışma yöntemi. Bilimin çalışma yöntemi."

"Orası tamam," dedi, "ama ben hissettiklerime göre davranırım ve şu anda kendimi gayet iyi hissediyorum."

"Madem öyle neden geldiniz? Madem iyi hissediyorsunuz, röntgenlerin gösterdiklerine de aldırmıyorsunuz, neden geldiniz?"

"Çünkü," dedi, "gelmem gerekiyordu. Altı ayda bir diş muayenesine gitmek gerek."

"Dr. O'Rourke?"

Connie kapının önünde duruyordu.

"Müsaade eder misiniz?" diye sordum pazarlama müdürüne.

Hemen Connie'nin yanına gittim, onu gördüğüme hiç bu kadar sevinmemiştim. "İçerideki adam," diye fısıldadım, "beni dinleyip çürüklerine dolgu yaptırmıyor çünkü çürükleri canını yakmıyormuş. Kendini iyi hissediyormuş, dolguya ne gerek varmış! Röntgenlerde çürüklerinin yerini gösteriyorum, 'benim mekanizmam böyle işlemiyor' diyor. Röntgen benim 'çalışma biçimim'miş. Onun çalışma biçimi dilini dişleri üzerinde dolaştırmak ve iyi hissediyorsa röntgenlere ve uzmanlara aldırmamakmış. Madem kendini iyi hissediyorsun o zaman niye geldin diye sorduğumda da gelmesi gerektiği için geldiğini söyledi. Altı ayda bir diş muayenesine gidilirmiş, öyle dedi! İnsanlar gerçek-

ten böyle mi düşünüyor? Böyle mi anlaşıyorlar? Bu kadar kolay mı?"

"Stuart Amca seni görmeye geldi," dedi.

Sessizleştim. "Yine mi?"

Bekleme odasında yalnızca Stuart ve yanında oturan, ten rengi kumaş pantolonlu, güneş gözlüğünü başına yerleştirmiş Asyalı kadın vardı. Ayağa kalktılar, güneş gözlüğü gözlere indi, Stuart kadını bana tanıttı. Adı Wendy Chu'ydu ve Pete Mercer için çalışıyordu.

"Pete Mercer'i tanıyor musun?" dedim Stuart'a.

"Şahsen tanımıyorum," dedi. "Ben yalnızca Wendy'yi tanıyorum."

Wendy güneş gözlüğünün arkasında öyle ufak tefek ve genç görünüyordu ki, bütün derslerden A almak için çabalayan bir yedinci sınıf öğrencisi olabilirdi. Bana kartvizitini uzattı. Kartı okurken Mercer'in laf arasında özel bir dedektif tuttuğunu söylemiş olduğunu anımsadım. Kartta "Chu Araştırma Bürosu" yazıyordu. Başımı kaldırıp yeniden ona baktım. Fötr şapkalar ve buzlu camlı kapılardan bugüne her şey çok değişti, diye düşündüm.

"Wendy'yi nereden tanıyorsun?" diye sordum Stuart'a.

Soruyu Wendy cevapladı. "İki insan aynı kadının peşine düşerse tuhaf karşılaşmalar gerçekleşebiliyor," dedi.

"Hangi kadın?"

"Paul," dedi Stuart, "senden bir iyilik istemeye geldik. Bu akşam işin bitince bizimle Brooklyn'e gelir misin?"

"Neden?"

"Mercer biriyle tanışmanı istiyor," dedi Wendy.

"Mercer nerede?" diye sordum.

"O artık bu işe karışmıyor," dedi Wendy.

"Hangi işe?"

Güneş gözlüklerinin ardından ifadesiz bir yüzle bana baktı.

"İçeride hastam bekliyor," dedim.

"Biz bekleriz," dedi kadın, oturarak.

"Neler oluyor?" diye sordum Stuart'a.

"Hatırım için," dedi, "bizimle Brookyln'e gel."

Fotöyde sabırla beni bekleyen pazarlama müdürünün yanına döndüm. Tabureme oturdum ve ona uzun uzun baktıktan sonra ellerimi havaya kaldırdım. "Siz hâlâ gitmediniz mi?" dedim.

Şaşırmıştı. "Bana beklememi söylediniz."

"Neden beni dinlediniz ki?"

"Çünkü dişçimsiniz."

"Yani bekle dersem bekleyeceksiniz ama dolgu yaptırın dersem yaptırmayacaksınız, öyle mi?"

"Size söyledim, dolguya ihtiyacım varmış gibi hissetmiyorum."

"Ama ihtiyacınız var!" dedim. "Çürükleriniz var!"

"Röntgenlere göre öyle."

"Evet, aynen! Röntgenlere göre öyle!"

"Ama ben öyle hissetmiyorum," dedi.

Wendy'nin arabasıyla Brookyln'e, Crown Heights'taki Yahudi mahallesine gittik. Dükkânların önlerinde ve tentelerde İbranice yazılar vardı. Birbirinin eşi kıyafetler giymiş kadınlar bebek arabalarını iterek (büyük metal tekerlekleri olan üstü kapalı bebek arabaları) sokaklarda dolaşıyordu; siyah şapkalı, siyah takım elbiseli, siyah sakallı adamlar cep telefonlarıyla konuşarak minibüslere binip iniyor, her yaştan sayısız çocuk başlarının iki yanındaki lülelerin ve ciddi giysilerinin dizginlemesine aldırmadan kapı önlerinde, sokak köşelerinde oyun oynuyordu. Güneş batıyordu, sokaklar düzenliydi. Yanımızdan geçen koyu renk camlı arabalardan müzik sesi yükselmese on yedinci yüzyılda olabilirdik.

Gelirken, Grant Arthur'un bir zamanlar âşık olduğu kadınla, Mirav Mendelsohn'la tanışacağımı öğrendim. Nedenini anlama-

mıştım. Stuart'a onun hakkında bilmem gereken her şeyi zaten bildiğimi söyledim. Mirav, Los Angeles'ta doğmuştu, Ortodoks Yahudi bir ailenin kızıydı ve Arthur'a âşık olmuştu. Ailesi Yahudi olmayan biriyle görüştüğünü öğrenince onu cemaatten dışlamıştı. Ölmüş gibi matem tutmuşlardı arkasından. Arthur zaman içinde kendi geçmişi hakkında yeni şeyler öğrenmiş ve gerçekten kim olduğunu anlamıştı. Mirav'ı ve Los Angeles'ta kurdukları hayatı bırakıp Ulm diasporası için bir cemaat kurmayı kendine ödev edinmişti.

"Kulağa hoş geliyor," dedi Wendy. "Ama hikâyenin tamamı olmayabilir."

Stuart, bana Mirav'ın Yahudiliğe sırt çevirdiğini ve bir fabrikatörle evlenip iki çocuk büyüttüğünü anlattı. İçinde giderek büyüyen arzuya karşı koyamamış, 2007'de adını yeniden Mendelsohn olarak değiştirip Ortodoks cemaatine katılmıştı. Şimdi bir Hasidik Yahudi merkezinde yaşıyor ve din değiştiren kadınlara geleneksel Yahudi âdetlerini öğretiyordu.

Sinagogu, okulu, yatakhanesi olan bir tür kampüse ya da konut ağına geldik, Ortodoks Yahudi olmak isteyen insanlar burada eğitim görüyordu. Mirav akşamleyin ders veriyordu. Kadınlar dersin sonunda birlikte şarkı söyledi; biz de dışarıda onları dinleyip bekledik. Seslerine hâkim olamayan acemilerin söylediği, melodisi ve temposu değişip duran o kesintisiz şarkıyı ve onların seslerini bastıran, hiç titremeyen sesi asla unutmayacağım: güçlü, coşkulu bir sesti; yönlendiriyor ve düzeltiyor, hâkimiyetini yitirip kesilen, kıkırtılara dönüşen ama birkaç saf saniye boyunca uyumu yakalayan titrek, tereddütlü seslere yön verirken yaratıcısını da övüyordu. Mirav'ın sesiydi.

Ders bitince Wendy bizi tanıştırdı ve Mirav üçümüzü bir salona götürdü. Eski kitap ve kavrulmuş kahve kokusu vardı içeride. Duvarlara Yahudi el sanatı eserleri asılmıştı: rengarenk *menora* ve *dreidel* resimleri, Tevrat parşömenleri üzerinde uçuşan renkli İbrani alfabesi harfleri. Ağlama Duvarı'na eğilmiş figürlerin kaba

taslak eskizleri, sihirli esintilerle havalanan dua şalları, neşeli şölen manzaraları, dans eden aileler çizilmişti. En çok kartondan yapılma Nuh'un gemisini beğendim, üzerinde her türlü hayvan ve ejderle Karayip Denizi'ni andıran sakin bir denizde ilerliyordu.

Mirav şal desenli ipek bir başörtüsü takmış, uzun siyah bir etek giymişti. Açık ve açık sözlü biri gibi geldi bana, bizimle içtenlikle konuşuyor, sonra bir kahkaha atarak havayı dağıtıyordu. Bana mutlu biri gibi göründü; dünyanın boktanlığından, acılarından haberdar ve buna rağmen mutlu biri gibi. Böyle insanlarla karşılaştığımda şaşırırdım hep. Ne kadar kısa süre önce tanımış olursam olayım hemen böyle tiplere kanım ısınırdı.

"Kahve isteyen var mı?" diye sordu otururken.

İkramını reddettik.

"Bizimle buluşmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz," dedi Stuart. "Bildiklerinizi bugün Bay Mercer için de anlatmış olduğunuzu biliyorum ama Paul'un ve benim hatırımız için bir kere daha tekrarlayabilir misiniz?"

"Elbette," dedi kadın. "Benim için pek zor olmayacak."

Böyle söyleyip bizi 1979'a götürdü.

Dayısının Los Angeles'ta, ailesinin evine yakın bir sokakta küçük bir manavı varmış. Akşamüstleri dayısının manavına gidip annesi için bir şeyler satın alırmış. Grant Arthur, bir gün eve döndüğü sırada yanına gelip alışveriş torbalarını taşımayı teklif etmiş. Üzerinde İspanyol paça kot pantolonla yalnızca John Travolta'nın giydiği türde bir gömlek varmış. Mirav'a Yahudi olup olmadığını sormuş. Yahudi olduğunu söylemiş kız. Yahudilerin hayatının nasıl olduğunu, hangi kiliseye gittiğini, Noel'i kutlamamanın zor olup olmadığını sormuş. Babasının Şalom B'nai İsrail sinagogunda haham olduğunu, Noel'in küçük bir kızken ilgisini çektiğini ama artık çekmediğini söylemiş o da. Yahudilerin yediklerinin Hıristiyanlarınkinden çok farklı olup olmadığını sormuş. Yahudiler tam olarak ne yiyormuş?

"Başlangıçta," dedi Mirav bana, Stuart Amca'ya ve Wendy Chu'ya, "benimle alay ettiğini sandım. Ama alay etmiyordu. Çocuğun hiçbir şeyden haberi yoktu. Çok hevesliydi. Öyle masumdu ki."

Dayısının manavına bir dahaki gidişinde, dükkândan çıkar çıkmaz yanına gelmiş. Mirav, kendisini gözetlediğinden şüphelenmiş ama nasıl ve nereden gözetlediğini anlayamamış. Bir haham bulduğunu, Anşe Emes'ten Haham Yoklus'un Yahudi inancına geçmesine yardım edeceğini anlatmış. Haham Yoklus bilinmesi gereken her şeyi öğretecekmiş ona. Her cumartesi Şabat olduğunu şimdiden öğrenmiş. Yahudilikle Hıristiyanlığın birbirinden çok farklı olduğunu söylemiş. Hıristiyanlar pazar günleri ibadet ediyor, bir akşam yemeği daveti ya da yardım yemeği yoksa önceki gece uzun bir yemek yemiyorlar demiş. Haham Yoklus, Şabat için onu evine davet etmeye söz vermiş. Mumlar yakılırken söylenen duaları ezbere biliyor muymuş? Bütün diğer duaları ve şarkıları? Kendi sözleriyle Yahudilerin, "bütün ayinlerini, dualarını ve benzer şeylerini" çok seviyormuş. Hahamın evinde oturup her şeyin nasıl yapıldığını görmeyi iple çekiyormuş. Mirav onu dinlemekten hoşlanmış. Gündelik hayata heyecan katıyor, kendini ilk kez özel hissetmesini sağlıyormuş. On yedi yaşındaymış o zaman.

"Hangisinin önce geldiğini sormak aklıma hiç gelmedi," dedi bana bakarak, "Yahudiliğe olan ilgisi mi bana olan ilgisi mi önce geldi diye sormadım hiç. Şimdi bile önemli olduğunu düşünmüyorum – ona 'ilham' vermiştim deyin isterseniz. Onu çılgına çevirmiştim!" Teklifsiz bir tavırla, içtenlikle güldü. Stuart'a döndü. "Âşık olduğumuzda yaptığımız aslında bu değil midir – birbirimizi çılgına çevirmek?" Stuart, daha önce hiç görmediğim bir ifadeyle gülümsedi, sanki o da aşktan çılgına dönmenin ne olduğunu biliyordu. "Ama hayır, Yahudiliğin yalnızca çıkarına uygun düşen bir şey, 'içeri girmenin bir yolu' olduğunu düşünmedim hiç. Veya tam tersini – *benim* onun aradığı şeyi bulması için çı-

karına uygun düştüğümü. Bence beni görüp hoşlanmıştı ama o mahallede, özellikle o mahallede olmasının bir nedeni vardı. Yahudi olmak istiyordu."

"Bunları zaten biliyorum," dedim. "Bana kendi anlattı."

Mirav önce bana sonra Stuart'a baktı. "Devam edeyim mi?"

"Lütfen," dedi Stuart.

Bir gün manavdan eve dönerken daha fazla sohbet edebilmek için yolu uzatmışlar. Yahudi olmanın bu kadar zor olduğunu tahmin etmediğini söylemiş, o kadar çok şey bilmek gerekiyormuş ki. Kitabı Mukaddes'i bilmek gerekiyormuş. Tevrat'ı bilmek gerekiyormuş. Yasaları bilmek gerekiyormuş – o kadar çok yasa varmış ki. Tarihi bilmek gerekiyormuş. Duaları ve kutsamaları ezbere bilmek gerekiyormuş. Gerçek bir Yahudi olmak için İbranice de bilmek gerekiyormuş. İbranicenin Kitabı Mukaddes'i yazmakta kullanılan eski bir dil olduğunu sanıyormuş ama haham ona İbranicenin İsrail'in ve Yahudiler'in dili olduğunu anlatmış. Bir de Yidiş varmış. Mirav'a Yidiş bilip bilmediğini sormuş. Yidiş ile İbranice arasındaki farkı öğrenmek istemiş.

"İki farklı dil sadece," demiş Mirav.

"Görüyor musun? Eski Ahit'i öğrenmek için, bütün bayramları, nasıl başladıklarını ve ne önem taşıdıklarını anlamak için iki farklı dil bilmek gerekiyor – çok fazla."

"Yidiş bilmen gerekmiyor," demiş Mirav.

"Sorun değil, öğreneceğim." Köşedeki tek katlı evi işaret ederek, "Burada yaşıyorum," demiş.

Eğimli bir çimenlikteymiş ev. Ön camlarında çiçek açmış açelyalar varmış. Bahçe kapısından eve kadar giden taş patikanın iki yanında laleler uzanıyormuş. Bir yetişkinin eviymiş.

"Ailenle mi?"

"Hayır."

"Yalnız mı?"

"Evet," demiş, "yalnız."

"Kaç yaşındasın" diye sormuş Mirav.

"On dokuz," demiş.

Kendi başına eve gidip zili çalmak için gereken cesareti toplaması üç ay almış. Kapıya çoktan bir *mezuza* asıldığını görmüş o sırada. Bu arada, manavdan eve birlikte yürümüş, yolu uzatmış, giderek daha fazla uzatmışlar ve eve döndüğünde annesinin sorgulayan bakışlarıyla karşılaşmaya başlamış. Hiçbir şey söylememesi gerektiğini biliyormuş Mirav. Onun için düşündükleri eş böyle biri değilmiş. Babası ancak Batı Hollywood'un güneyinde, Wilshire'ın kuzeyinde ya da Kinneret'teki bir kibutzda doğmuş birini onaylarmış. Durumu kuzenlerine açmış ve onların yalanları ve işbirliği sayesinde sırrını inanılmayacak kadar uzun süre saklamış.

"Cemaatimiz iç içe yaşardı," dedi. "Kapalı, hatta zihnen de kapalı olduğumuzu söyleyebilirsiniz. Oysa bakın şimdi neredeyim!" dedi ve kendine güldü. "Yeniden cemaatin tam ortasında!" Tekrar güldü. "Fakat o zamanlar durum farklıydı. Olayların ne zaman gerçekleştiğini unutmamalısınız. Ştetl Yahudileri kuşağı hâlâ hayattaydı. John Travolta'ları aralarına almak istemezlerdi. Burada, Crown Heights'ta bile artık sahip olmadığımız türde bir düşünce biçimi vardı, 'goy goy'dur' derlerdi. Din değiştirenleri anlamazlardı."

Şeyleri doğru isimleriyle anmaya başlamış: "kilise" değil "sinagog," "Eski Ahit" değil "Tevrat." Sokak kıyafetlerini değiştirmiş ve siyah bir takım almış. Tıraş olmayı bırakmış. Başına *kippa* takmaya başlamış, daha sonra bir *tallit* satın almış. Mirav liseden mezun olunca dayısının yanında, manavın muhasebesini tutmaya başlamış, o da günlerini Tevrat'ı ve yorumlarını okumakla geçiriyormuş. Çabuk öğreniyormuş. Bir gün Mirav'a İbranice selam vermiş. Hahamını değiştirmiş – artık Elohim Sinagogu'ndan Haham Repulski'yle çalışıyormuş. Bu hahamın karakteri ona daha uygunmuş, İsrail'i anlatıyormuş ona. Bu ülke onu büyülüyormuş, ziyaret etmek, orada yaşamak istiyormuş. Bu kadar kısa sürede

nasıl kurulabildiğini anlayamıyormuş. Ama, Holokost'ta altı milyon insanı kaybedince böyle olması doğal, diye düşünmüş.

"Otobanda giderken," demiş, "büyük bir tırın arkasına bağlanmış devasa bir şey görürsün, bilirsin, arkasında AŞIRI YÜK yazar ve inanması zordur ama yaklaştıkça bunun tırın üzerinde bir *ev* olduğunu anlarsın, gerçek bir ev, otobanda tırın üzerinde ilerleyen bir ev! İşte İsrail de böyle – otobanda tır üstünde götürdükleri ev."

"Öyle bir şey görmedim hiç," demiş Mirav. Los Angeles'ta bir kez bile otobana çıkmamışmış.

Birkaç gün sonra, daha fazla çalışıp daha fazla şey öğrenmiş ve ona, "Ama Mirav," demiş, "İsrail devletinin kurulmasının tek nedeni Holokost değildi ki. İsrail bundan çok daha önce kuruldu. Dini bir hareket bile değildi. İsrail'in önemini görenler laik Yahudiler, entelektüellerdi. Haskala'nın ölüm cezası olduğunu biliyorlardı. Haskala'yı bilir misin? İsrail'i kuranlar Moses Hess gibi adamlardı – Hess, Pinsker ve Herzl."

Mirav, Herzl'i duymuşmuş ama diğerlerini bilmiyormuş. Osher Mendelsohn'dan on yedi yıldır eğitim alıyormuş ama Grant Arthur birkaç kısa ay içinde ondan daha fazla tarih öğrenmiş.

"Gerçek şu ki," dedi otuz yıl sonra bize, "çok zeki bir adamdı. İbraniceyi altı ayda öğrenmişti gerçekten. Bu beni hayrete düşürmüştü, ne kadar şaşırdığımı ona da söyleyince ne yanıt verdiğini anımsıyorum. 'Ben-Yehuda İbraniceyi bir yılda icat edebiliyorsa, ben de altı ayda öğrenebilirim.' O zamana dek tek bir Şabat yemeğine gitmişti."

Mirav onu eve davet edemezmiş. Ailesiyle tanıştıramazmış. Tevrat'ı ne kadar iyi bilirse bilsin, İbranice'yi ne kadar iyi öğrenirse öğrensin, bir Yahudi olamazmış. Liberaller, cemaatleri karışık olan hahamlar Yahudi yapabilirmiş onu. Ama Avrupa'daki deliliğin hatırasını belleğinde taşıyan, Yahudiler ve Yahudi olmayanlar arasındaki mesafenin zirve yaptığı kuşağa ait olan Şalom

B'Nai İsrail hahamı Osher Mendelsohn'un gelenekçi düşünce yapısına göre Grant Arthur asla Yahudi olamazmış çünkü Yahudi olarak doğmamışmış.

Bir gün Grant Arthur Mirav'a, "Haham olacağım," demiş.

O dönemde Mirav eve çoktan girmişmiş. Yatak odasını ve yerde duran şiltesini (kapıdan) görmüş. Şiltenin üstüne beyaz bir örtü atılıymış. Tek örtüsü, tek şiltesi varmış. Bir odada bir bahçe sandalyesi ve diğerinde bir minder koltuk duruyormuş, tabak çanağı birbiriyle uyumsuzmuş. Dolapları çıplak, gardırobu boşmuş. Gözlerinin önündeki kanıtlara yavaş yavaş alışmış, kendi yaşındaki bir insanın böyle yaşayabileceğini kabullenmiş Mirav. Nevresimsiz, yemek takımı olmadan, mobilyasız, kardeşsiz, sürekli mutfakta vakit geçiren bir düzine kuzeni olmadan. Bir eve sahip olmasının getirdiği tuhaf olgunlukla ev düzenleme konusundaki cehaletinin çelişkisi Mirav'ın gözlerini beklenmedik anlarda yaşlarla dolduruyormuş. Eve gereken küçük dokunuşları gizlice ayarlamak Mirav'a düşmüş – dantel perdeler, şömine için bir *menora*, bir yatak örtüsü, servis tabağı, bir çift şarap kadehi. Bu yaptıkları için ağlayıp öpermiş onu. Hiç sevilmediğini söylemiş, Mirav başka bir şeyler daha eklemesini beklemiş ama hayır, hepsi buymuş: hiç sevilmemişmiş. Mirav da göz yaşlarına boğulup öpmüş onu. Ne zaman iki odalı evinde, kitaplarla birlikte onu inzivada bıraksa, nefes alıp verişinin ritmini de yanında götürüyormuş. Başka birine fiziksel olarak hiç bu kadar yaklaşmamışmış daha önce; sanki onun içinden nefes alıp veriyor gibi hissediyormuş.

Bir gün, içinde hiçbir şey olmayan eve geldiğinde duvarda süslü bir çerçeve içinde bir tablo asılı olduğunu görmüş. Bir Marc Chagall tablosu. Bir inek ve keman, keçi başları, karanlık bir gökyüzü, ay ve haresi, eğimli, yıkık dökük, tepe yukarı dizilen bir dizi ev, devrilmiş bir sandalye, bir bulutun üzerine kıvrılıp yatmış bir kadın varmış resimde. Ressamlar, ekolleri ve tarzları hakkında hiçbir şey bilmiyormuş ama Marc Chagall'ı biliyormuş. Babasın-

dan biliyormuş onu. Marc Chagall resimlerinin müze duvarlarında bulunduğundan da haberi varmış.

"Ne arıyor burada?" diye sormuş.

"Beğendin mi?"

"Gerçek mi?"

"Tabii ki gerçek."

"Nereden aldın? Ne kadara mal oldu?"

"Büyükannemin," demiş. "Büyükannem öldü ama bana bıraktığı parayı kullandım. Sence baban beğenir mi?"

Toplam elli dolarlık eşyayla dolu bir eve girip duvarda paha biçilmez bir sanat eseri, orijinal bir Chagall görmenin şokunu ifade etmeye çalışan Mirav, resmi babasının da beğeneceğini söylemiş. Onun sıradan biri olmadığını biliyormuş ama ailesinin bu kadar zengin olduğundan haberi yokmuş. Babası Manhattan'da avukatlık yapıyormuş, annesiyse sosyetik bir kadınmış. İkisiyle de bir yıldır konuşmamışmış Grant Arthur.

"O dönemde kendini tarihe iyiden iyiye kaptırmıştı," dedi. "Ştetl'lar, Pale Yerleşimi. Kazaklar ve Tatarlar. Benim anlayamadığım bir şekilde onlardan derinden etkileniyordu. İçini tiksinti ve acıma duygusuyla dolduruyorlardı – bir şeyle daha... uygun sözcük romantizm olabilir. Yahudilerin başına gelenler için değil, bunu romantikleştirdiğini söylemeye çalışmıyorum. Ama o döneme tuhaf bir yakınlık duyuyordu. Sanırım o Chagall tablosu da o döneme sahip olmanın bir yoluydu."

Ve babasını etkilemenin. O dönemde, Yad Avraham Sinagogu'ndan Haham Blomberg'le din değiştirdikten sonra haham okuluna gitme konusunda konuşmuşmuş bile. Koşer yiyecekler yiyor, Şabat kurallarına uyuyor, geleneksel Yahudilerin uyduğu 613 emire saygı gösteriyormuş. Din değiştirmesinin, çalışmalarının, eğilimlerinin ve Chagall tablosunun, kızıyla evlenmek istediği adama adanmışlığını kanıtlayacağını düşünüyormuş. Yahudi olarak doğmamış olabilirmiş ama Ortodoks Yahu-

diler arasında bile Tanrı'nın gözünde din değiştiren biri diğerleriyle eşit sayılırmış.

"Yasa ne derse desin," demiş Mirav ona, "veya Tanrı'nın gözlerinde gerçek ne olursa olsun, babam onaylamayacak."

Yakın zamanda eve getirilen yemek masasının uzak ucunda oturuyorlarmış. Kiraz ağacından yapılmış ve on altı kişiyi alacak kadar geniş olan masanın üstünde yalnızca *menora* değil, yanında eşi ve şürekâsıyla vereceği binlerce Şabat yemeğinin hayali de duruyormuş.

"Yani Tanrı'nın gözünde ve İsrail devleti için bir Yahudi sayılıyorum ama Mirav'ın babası Haham Mendelsohn için centil doğdum ve centil öleceğim, öyle mi? Çok saçma, Mirav. Bu adamın Halaha'ya hiç saygısı yok mu?"

"Halaha! Dinlemiyorsun, Grant. Yasayla hiç ilgisi yok. Kızıyla evlenmek istiyorsun. *Kızıyla.* Babam Yahudi olarak doğmuş birini tercih edecektir. Yasayı öne sürecek olursan seni temin ederim ki centillerle evlenmeyi yasaklayan mitzva'dan alıntı yapacaktır."

"Artık centil değilim ben," demiş.

"Bet Din'in karşısına çıkana kadar," demiş Mirav, "centilsin."

Neredeyse bir yıl olmuşmuş ve Grant Arthur henüz Yahudi olmasa bile inançlı bir Yahudinin sakalına sahipmiş, takkesini asla çıkarmıyormuş, sünnet bile olmuş. Hayatı boyunca Yahudiymiş de tek amacı kendini Yahudiliğe adamakmış gibi konuşuyormuş.

"Yani," demiş ona sakince, "bunu kendi özgür irademle, hevesle, severek yapmam, dünya üzerinde hiçbir şeyi Yahudileri sevdiğim gibi sevmemem, hiçbir yerde bir sinagogda olduğum kadar mutlu olmamam, bilgeliği, güzelliği için Yahudiliği seçmiş olmam ve hayatımın son gününe kadar bu değerler için yaşamaya yemin etmem hiçbir anlam taşımıyor, öyle mi?" demiş. "Dünyaya çocuklar getirmek istemem, babana torun vermek istemem, çocuklarımı Yahudi değerlerine göre yetiştirmek istemem de öyle.

Bunların hepsini istiyorum ama sen bana babanın Yahudi olarak doğmuş biriyle, kitabına uygun bir Yahudiyle evlenmeni tercih edeceğini söylüyorsun, öyle mi?"

"Ayinler sırasında karşısında duran adamları biliyor musun?" diye sormuş Mirav. "Bazıları Nazilerin gelişinden önce Avrupa'dan kıl payı kaçtı. Birisi toplama kamplarından kurtuldu. Bu insanlar yalnızca Yahudi oldukları için köylerinin yakılıp yıkılmasına şahit oldu. Babam buraya Kiev'den geli-"

"Kiev'den geldiğini biliyorum."

"Ailesinin başına gelenlere şahit oldu – babasının, amcalarının. Küçücük bir çocuktu. Sen tarihi biliyorsun, Grant, ama onlar tarihi yaşadı."

"Bu beni reddetmesine neden olmamalı."

"Babam ve cemaatindeki erkekler için öyle."

"Peki ya sana göre?"

"Bana göre, hayır," demiş. "İsrail'e gideriz. Bir ailemiz olur."

"Sevdiklerini kaybetmeyi göze alıyorsun yani?"

"Kendi ailemizi kurduktan sonra ne fark eder?"

"Ailenin evine davet edilmeyeceksin," demiş Grant. "Şabat yok. Hamursuz bayramı yok. Teyzelerin ve amcalarınla bayram kutlamak yok. Şalom B'nai İsrail Sinagogu'nda bana yer yok."

"Babamı biliyorum," demiş Mirav, "kabul etmeyecek."

"Bunlara sahip olmayacaksak," demiş Grant, "ne anlamı var yaptıklarımızın?"

Mirav söylediklerinin ne demek olduğundan emin değilmiş, aklı karışmış. Korktuğu Mirav'ın ailesini yitirmesi miymiş yoksa kendi adına mı korkuyormuş? Peki hiç sahip olmadığı bir şeyi nasıl kaybedebilirmiş ki? Suç ortakları olan iki kuzenden başka ailesinden kimseyle tanışmamışmış bile.

Sonra bir akşamüstü Haham Mendelsohn evin kapısında belirmiş, zili çalmış ve kızını görmek istemiş.

Bu yüzleşmeye uzun zamandır hazırlanıyor olmalarına rağmen ikisi de hazır hissetmiyormuş. Babası, Mirav'dan kendisini kapıyı açan genç adamla tanıştırmasını istemiş. Sonra genç adama ailesinin evde olup olmadığını sormuş.

"Ailem New York'ta yaşıyor, efendim," demiş genç adam.

"Burada yalnız mı oturuyorsun?"

Başını sallamış.

"Rica etsem beni içeri davet eder misin?"

"Elbette."

Osher Mendelsohn antrede durup genç adamın evine iltifat etmiş. Boş odalar ya da oturma odasının duvarında asılı dikkat çekici Chagall hakkında yorum yapmamış. O bakışlarını şöminede, minder koltukta ve yerdeki kitaplarda dolaştırırken ikisi sessizce onu seyretmiş.

"Oturmamızın sakıncası var mı?" diye sormuş haham.

"Yalnızca ikimiz mi efendim? Yoksa Mirav da otursun mu?"

"Siz de bize katılır mısınız, genç hanım?"

"İstiyorsan tabii, baba."

"Evet," demiş. "Bence katılmalısın."

Yeni yemek masasına oturmuşlar ve Grant Arthur mutfağa koşmuş. Hahama içecek bir şeyler ikram etmek istiyormuş. Mirav nasıl kadınların mum ışığında ettiği geleneksel duaları biliyorsa o da misafir ağırlamayı biliyormuş. *Onun* mirası, ailesinden aldığı armağan da buymuş. Ama dolapta yalnızca biraz süt varmış. Böylece arka kapıdan çıkmış, hahamın karısının kardeşinin dükkânına koşup üç farklı meyve suyu, iki tür soda, çay ve kahve almış. Koşarak eve dönünce arka kapının kapandığını, dışarıda kilitli kaldığını fark etmiş ve içeri ön kapıdan girmek zorunda kalıp mutfaktan dönmesini sessizce bekleyen Mirav ve babasını şaşırtmış. Bir kez daha izin istemiş, aldıklarını paketlerden çıkarmış ve ne içmek istediklerini sormak için odaya dönmüş. Mirav bir şey istememiş, babası bir bardak su rica etmiş.

Grant Arthur, sağında haham, solunda Mirav'la ailesi için satın aldığı masanın başına oturunca, "Anladığım kadarıyla," demiş haham, "Anşe Emes hahamı Yoklus'u tanıyorsun."

"Evet efendim."

"Haham Yoklus bana senin Yahudi olmak istediğini söyledi."

"Evet efendim, öyle."

"Haham Yoklus çok zeki bir genç adam olduğunu söylüyor. Hatta bir dahi olduğunu. Senden çok etkilenmiş."

"Kendimi gece gündüz Yahudiliği araştırmaya adadım, efendim. Buna devam etmeyi planlıyorum. En beğendiğim Yahudi ilim adamları gibi olmak istiyorum. Haham Akiva, Spinoza."

"Soylu bir düşünce."

"Biraz İbranice öğrendim ve günde altı saat Tevrat çalışıyorum. En sevdiğim şair Heinrich Heine. Çok iyi bir Yahudi değildi ama çok güzel şiirler yazdı."

"Anladığım kadarıyla," demiş haham, "adını da resmi olarak değiştirmişsin, öyle mi? Yad Avraham'ın hahamı Blomberg söyledi bunu."

"Resmi işlemler hâlâ sürüyor, Haham Mendelsohn."

"Peki şu anda kimle çalışıyorsun?"

"İsrail Sinagogu'ndan Haham Rotblatt'la, efendim."

"Ah, evet, doğru. Haham Rotblatt, bana din değiştirdikten sonra hahamlık okuluna gitmek istediğini anlattı."

"Evet efendim. Sizin gibi," demiş, " bir haham olmayı umuyorum."

"Soylu bir davranış," diye tekrarlamış haham. Suyundan bir yudum alıp bardağı masanın üstüne koymuş. "Çok hoş bir masa," demiş bir an durup masayı beğeniyle süzerek.

"Teşekkürler, efendim."

"Duvarındaki de çok hoş bir kopya."

"Ah, tablo kopya değil, efendim."

Haham resme bir süre daha bakmış.

"Merak ediyorum," demiş, "çalışmaların hakkında sana birkaç soru sormamda sakınca var mı? Niyetim seni sorguya çekmek değil, umarım bunu anlarsın. Senin evindeyiz, kendi evinde sana kabalık etmek istemem. Yalnızca, aileme katılmak istediğin düşünülünce neler bildiğini biraz öğrenmek istiyorum."

"Bana ne isterseniz sorabilirsiniz," demiş.

"Seder nedir biliyor musun?"

"Seder, Pesah ya da Hamursuz Bayramı'nın en önemli ayinidir. Mısır'dan çıkışı ve Tanrı'yla Yahudi halkı arasındaki antlaşmanın başlangıcını kutlarız."

"Bir Seder'de bulundun mu hiç?"

"Ayrıca 'Seder' sözcüğünün 'düzen' anlamına geldiğini ve bu düzenin ya da ayinin, Haggada veya 'anlatı'da bulunabileceğini de eklemem gerek. Haham Greenberg'ün daveti üzerine yalnızca bir Seder'de bulundum, efendim, hayatımı değiştiren bir deneyimdi."

"Haham Greenberg?"

"Sina Sinagogu, Long Beach'te."

"Haham Greenberg'ü tanımıyorum," demiş haham.

"Beni ilk Seder'ime davet edecek kadar nazik biriydi," demiş Grant. "Keşke benim için ne anlama geldiğini size biraz olsun anlatabilsem."

"Peki sana Şavuot bayramını ve senin için ne anlama geldiğini sorabilir miyim?"

"Şavuot Pesah'ın sonunda başlar, Omer'in Sayılması'nın sonunu işaretler ve yedi hafta sürer. Tanrı'nın Sina Dağı'nda Tevrat mucizesini Yahudi halkına armağan etmesi ve onları sonsuza dek Seçilmiş Halkı ilan etmesi kutlanır. Bu yıl Şavuot sırasında bütün gece süren bir çalışmaya katıldım. Tevrat sevgimizi ve onu kucaklayışımızı göstermenin bir yoluydu ve hayatımın en duygulandırıcı deneyimlerinden biriydi."

"Bunu da mı Haham Greenberg'le birlikte yaptın?"

"Hayır efendim," demiş. "Haham Maddox'la birlikte yaptım."

"Çok haham tanıyorsun," demiş haham.

"Evet efendim, öyle."

Haham Mendelsohn sandalyesinde arkasına yaslanmış. "Sana bir soru daha sorabilir miyim acaba?"

"Evet, elbette efendim."

"Tanrı'ya inanıyor musun?"

Bu soruyu sormak, Mirav'ın aklına asla gelmezmiş; sonuçta Grant bir Yahudi olmak için çalışıyormuş. Tanrı için değilse neden?

"Hayır efendim, inanmıyorum," demiş Grant.

"İnanmıyor musun?" diye tekrarlamış Mirav.

"Ateistsin," demiş haham, "doğru mu?"

"Size bunu Haham Yoklus mu söyledi?"

"Yoklus," demiş haham, "Blomberg, Rotblatt, Maddox, Repulski. Hiçbiri seni Bet Din'e tavsiye edememiş çünkü Tanrı'ya inanmıyorsun. İnansaydın şimdiye çoktan Yahudi olurdun ve hahamlık okuluna başlardın."

Grant sessiz kalmış. Uzun sessizlikte birbirlerine bakmışlar.

"Halkınızın tarihini bildiğiniz halde," diye sormuş sonunda hahama, "Tanrı'ya nasıl inanabiliyorsunuz, efendim?"

"Halkımın tarihi Tanrı'yla antlaşmalarını onurlandırma tarihidir," demiş haham. "Onsuz bizler birer hiçiz."

"Tanrı başınıza binbir türlü dert açtı."

Mirav'ın otuz yıl sonra anlattığına göre, Grant Arthur Tanrı yüzünden başlarına binbir türlü dert açıldığını söyleyince, "Benim her nefesim Tanrı'dır," demiş yaşlı adam, sohbetin başından beri koruduğu soğukkanlılığını yitirerek. Kendini toplayamamış. "Sinagogda işin yok senin," demiş, ayağa kalkarak, "Tevrat'la alay ediyorsun."

"İnanmayan tek Yahudi ben değilim," demiş genç adam.

"Sen Yahudi falan değilsin," demiş babası, "asla da olmayacaksın."

Haham Mendelsohn kızına bir saat içinde eve dönmezse bir daha asla dönmemesini söylemiş.

"Tanrı'nın varlığını reddeden biriyle ilk defa karşılaşıyordum," diye anlatmaya devam etti salonda, otuz yıl sonra, "üstelik bunu babamın karşısında itiraf etmişti. Kalkıp babama bir yumruk atsa bu kadar şaşırmazdım. Babam bana kaltak ve fahişe dese bu kadar üzülmezdim. Kendimi çok daha kirli hissettim. Tuhaf, değil mi? Çok utanmış, dehşete düşmüştüm ama âşıktım ve incinmiş, ihanete uğramıştım. Aklım çok karışıktı."

"O gece eve döndünüz mü?" diye sordu Stuart.

"Döndüm," dedi. "İnanmadığını itiraf edince onu daha farklı görmeye başladım. Hemen yabancılaştım ona. Evlenip boşandım – yabancılaşma nedir bilirim!" dedi gülerek. "Ama evlilikte bu zaman alır. Grant'la aniden oldu. Benim dünyamda, Tanrı basitçe hayatın gerçeklerinden biriydi. İyi bir insan olup Tanrı'ya inanmamak mümkün değildi ki."

Ertesi gün öğle arasında kendini durdurmaya çalışmasına rağmen akıl karışıklığının nedenine doğru çekildiğini hissetmiş. Grant kapıyı başında kippa'sı ve sakalıyla açmış – diğer Yahudilere, sıradan bir Yahudiye benziyormuş ama temel bir özellikten yoksunmuş ve bundan ötürü kostüm giymiş birini, bir parodiyi andırıyormuş. Önceki gün kapıda dururken babasının görmüş olması gereken soytarılık ve saygısızlığı görmüş Mirav. Neden bu giysileri giyiyormuş ki hâlâ?

"Lütfen içeri gel," demiş.

"Gelemem."

"Lütfen," demiş. "Dün gece hayatımın en kötü gecesiydi."

"Neden böyle giyindin?"

"Nasıl yani?"

"Bir Yahudi gibi."

"Mirav, lütfen," demiş ve kapıyı ardına dek açmış.

Şeytan'ın evine giren Jezebel gibi hissetmiş kendini, geriye yalnız elleriyle ayakları kalana dek köpekler tarafından parçalanıp yenecekmiş gibi.

"Nedenini bilmek istiyorum," demiş, "neden numara yaptığını öğrenmek istiyorum."

"Böyle olduğunu mu düşünüyorsun, numara yaptığımı mı?"

"Sen ne diyorsun yaptığın şeye?"

"Adanmışlık."

"Adanmışlık mı?" demiş. "Neye?"

"Sana," demiş. "Babana. Yahudilere."

"Ama Yahudiler Tanrı'ya adanmışlıklarından ötürü Yahudidir."

"Yahudiler, Yahudilere adanmışlıklarından ötürü Yahudidir."

"Bence aklın karışmış senin," demiş.

"Mirav, Yahudi olmak için benden neler istendiğini, babana kıyasla ne çok şey istendiğini biliyor musun? Ne kadar çok şey feda ettiğimi-"

Ani bir güdüyle onu itmiş kız. Grant sarsılmış ama ayakları üstünde durmuş.

"Babanın Kiev'i var," demiş. "Doğuştan hakkı var ve Yahudi olarak büyümüş."

"Senin duvarında da bir Marc Chagall tablosu var! Ne istersen sahip olabilirsin!"

"Her şeye sahip olamam," demiş.

İlk olay birkaç gece sonra, Mendelsohn'ların ön bahçesine gelip hahama seslenmesiyle başlamış. "Haham Mandelsohn," diye haykırıyormuş, "Haham Mendelsohn. Tanrı'nın emirlerini yerine getirmiyor muyum? Ondalıklarımı vermiyor muyum? Oruç tutmuyor muyum? Sina Dağı'nda gelen armağanı kutlamıyor muyum? Sizin için sünnet olmadım mı? Sizin için İbranice

öğrenmedim mi? Adımı değiştirmedim mi? Saçımı uzatmadım mı? Var olsa da olmasa da, Tanrı'nın gözünde iyi ve doğru bir insan değil miyim? Pencerenizden dışarı bakıp bana ne gördüğünüzü söyleyin. Neyim Yahudi değil benim, söyleyin!"

Haham polis çağırmış.

"Neden beni yadsıyorsunuz?" diye devam etmiş haykırmaya. "Ne yaptım size? Yahudiliği seviyor, onu korumak istiyor musunuz? *Hıristiyan* olun o zaman! Burada benimle, Hıristiyanla birlikte durun ve içerideki Yahudilere bakın. Sevdiklerinizin yüzünü aydınlatan mumlara bakın. Sizleri birleştiren satırlara bakın. Sizleri Yahudi yapan kardeşliğe bakın. Yahudiliği işte *o zaman* sevmiş olursunuz!"

Sokaktan siren sesleri gelmeye başlamış. Grant kaçmamış. Polis onu uyarıp bir daha oraya gelmemesini söylemiş.

"Neden Tevrat'ı öğreniyorsun?" diye sormuş Mirav. "Zamanını boşa harcamış olmuyor musun?

"Tanrı yok diye Tevrat'ın güzelliği de yok oluyor mu sandın? Bilgeliği de yok oluyor mu sandın?"

"Ama Tevrat baştan sona Tanrı'yla dolu."

"Yahudiliğin iyiliği her yerde," demiş. "Günahları, aptallıkları, insanlıkları. Zekâları, şefkatleri. Mücadeleleri. Merhametleri. Bunlar için Tanrı'ya ihtiyaç yok."

"Ama Tanrı'dan esinle yapıyorlar hepsini."

"Yahudilerin büyüklüğü onlara esin kaynağı olan şeylerden kaynaklanıyor," demiş. "Tanrı yalnızca korku salıyor."

Evlerinin bahçesine ikinci gelişinde Haham Mendelsohn'dan onu kabalıkları için affetmesini dilemiş. "Peki şimdi nerede o?" diye haykırmış ve sesi açık camlardan içeri dolmuş. "Eylemlerim hoşuna gitmiyorsa beni öldürsün de görelim. Yahudi değilsem, çarpsın da öldürsün beni." Duraksamış. "Neden hâlâ öldürmedi beni? Bu benim Yahudi olduğum anlamına mı geliyor? Yoksa onun var olmadığı anlamına mı? Yoksa Yahudiler başkaları

tarafından yine hakarete uğratılırken kenarda durup olanları mı seyrediyor? Ona sırtınızı dönmeden önce daha kaç kez hakarete uğramanız gerekiyor, Haham Mendelsohn? Norwich'li William yetmedi mi? Engizisyon yetmedi mi? Ya pogromlar, gaz odaları? Antisemitlerden en az sizin kadar nefret etmiyorsam buracıkta çarpsın da öldürsün beni, Haham. Sizi kardeşim gibi sevmiyorsam buracıkta çarpsın da öldürsün beni. Sizi neden sevdiğimi göremiyor musunuz, Haham? Yoksa Yahudi olarak doğduğunuz için kör müsünüz?"

Bu kez polis geldiğinde çoktan gitmişmiş. Hahama delikanlının evine uğrayıp onunla konuşacaklarını söylemişler. Fakat onu gerçekten uzak tutmak istiyorsa bir avukat tutup koruma emri çıkarması gerekiyormuş.

"Hayatın boyunca inanman söylendi sana," demiş Mirav'a. "Baban bir haham, inançlı biri. Ayinlere gidiyorsun. Küçük dersler alıyorsun. Ondan korkman, onu sevmen, ona saygı duyman, itaat etmen öğretiliyor. Bana bir yabancı gibi, benden nefret eder gibi bakman beni hiç şaşırtmıyor."

"Senden nefret etmiyorum, demiş. "Burada, yanındayım, öyle değil mi?"

"Beş dakikalığına uğruyorsun, en çok on dakika."

"Ama geliyorum."

"Beni öpmüyorsun."

"Seni öpemem çünkü seni anlamıyorum," demiş.

"Çok basit," diye açıklamış, "Tanrı, ihtiyacın olmayan bir kutsal emanet."

"Sen böyle söylüyorsun. Ne demek bu?"

"Yahudilik varken Tanrı'ya neden ihtiyacın olsun? Neden güzel bir şeyi kirletesin?"

"O olmasa Yahudilik de olmaz!"

"Şofar'ın üflenmesinin gerçekte ne anlama geldiğini biliyor musun?" diye sormuş Grant.

Onun tarihle ilgili sorularından nefret ediyormuş Mirav.

"Elbette," demiş. "Bayramların başlangıcını simgeliyor ve... ruhu uyandırıp-"

"Hayır," diye sözünü kesmiş. "Yirminci yüzyılda, Los Angeles'ta yaşıyorsun. Yirminci yüzyılda Los Angeles'ta şofar üflemek, İlk Tapınak döneminde Gezer ve Dibon'da şofar üflemekle aynı anlama geliyor. Şofar'ın *gerçek* anlamı bu: her üflendiğinde Los Angeles Yahudilerini Gezer Yahudileri'yle birleştiriyor. Halk için yapılıyor, Tanrı için değil."

"Hayır," demiş Mirav, "bu doğru değil."

"Neden ona gitmeye devam ettiniz?" diye sordu Stuart salonda.

"Bilmiyorum," dedi. "Kendime engel olamadım, beni çekiyordu. Ona hâlâ âşıktım. Yalan söylemişti, daha doğrusu beni yanlış yönlendirmişti ve almak istediğim cevaplar vardı. Ondan biraz korkuyordum ama anlattıklarını dinlemek hoşuma gidiyor, onu dinlemek içimi ürpertiyordu. Artık özgür olduğu için dürüstçe konuşabiliyordu, söyleyecek daha fazla şeyi vardı. Gençtim, naiftim. Söylediklerinin çoğu beni şaşırtıyor, düşündürüyordu. Sevdiğim insanın inançlı olması şart mıydı? Neden? Ben inandığım için mi? İnanıyor muydum peki? Neye inanıyordum? Yahudi olması yeterli miydi? Yahudi miydi? Farklıydı, size o kadarını söyleyeyim. Kararlıydı. Ve beni istiyordu. Baştan çıkarıldım. Çok korunaklı büyümüştüm ve serbestçe hareket eden insanları sevdiğimi anlamıştım. Neden mi yanına gitmeye devam ettim?" dedi. "Çünkü beni nasıl yanına getireceğini biliyordu."

Hâlâ dayısının manavında, muhasebede çalışıyormuş. Bir gün babası ofise gelmiş ve aynı odada çalışan kuzenleri sessizce masalarından kalkıp odadan çıkmışlar. Sonra dayısı da kalkıp dışarı çıkmış. Babası odanın diğer ucundaki bir sandalyeye oturmuş. Uzun süre kızına bakmış. Konuştuğunda, sesi aradaki mesafe yüzünden kızına zor ulaşıyormuş.

"İnanmadığını kendi ağzıyla senin önünde söyledi ama hâlâ onu görüyorsun demek?" demiş. Bir an susmuş, odada çıt çıkmamış. "Evimize geldi, huzurumuzu kaçırdı, bizi rezil etti, yüz yıl önceki gettolarda yaşıyormuşuz gibi başımıza bela oldu ve sen aileni de kendini de utandırmayı tercih ettin, öyle mi?"

"O kadar basit değil, baba."

"Evlenmeden önce kendini bir erkeğe teslim ettin."

"Hayır, baba. Biz asla-"

"Kendini kocan bile olmayan bu küfürbaza teslim ettin," demiş haham, "kim olduğunu, neye inandığını bildiğin halde onu görmeye devam ediyorsun üstelik. Söyle bana, Yahudi kılığına girmiş Şeytan'dan başka nedir ki bu adam?"

"Aklı çok karışık, baba. Kaybolmuş biri."

"Bir sahtekâr, Mirav. Bunu görebilecek kadar ihtiyatlı olman gerekir." Ayağa kalkmış. "Seçimini yaparsın," demiş. "Ya sahtekârı seçersin ya aileni." Böyle söyleyip çıkmış gitmiş. Birkaç dakika sonra herkes işinin başına dönmüş.

Grant'ın üçüncü ve son ziyareti bir cuma gecesi, ayinlerden sonra, Şabat yemeğinden hemen önce gerçekleşmiş. Mendelsohn ailesi yemeğe otururken eve Grant Arthur'un sesi dolmuş. "*Ben* de dahil olmak istiyorum," diye haykırmış. "*Ben* de Tanrı'nın seçilmişlerinden olmak istiyorum. *Ben* de Mendelsohn'larla yemek masasına oturmak istiyorum. Beni evinize davet edin, haham. Bana geleneklerinizi emanet edin, onlara gözüm gibi bakayım. Bana servetinizi verin, hayatım boyunca koruyayım. Siz Yahudiler!" diye haykırmış. "Tanrı sizi ne talihli yaratmış! Eşleriniz, kızlarınız, babalarınız ve oğullarınız var! Hayatınız nasıl da kutsanmış!" Diğerleri pencerelerden bahçedeki figüre bakarken Mendelsohn telefonla polisi arıyormuş. Mirav, onun Chagall tablosunu da getirmiş olduğunu görmüş. "İzin verin hala ekmeğini ben alayım! Minyan'a katılayım! Parşömenlerinizden okuyayım! Beni de aranıza alın! Bir doğum kazası yüzünden beni dışlaya-

cak mısınız? Onca zaman aynı nedenlerle zulüm görüp öldürüldüğünüz halde? Bir doğum kazasıydı! Benim suçum değildi! Yahudileri seviyorum!" diye yalvarmaya devam etmiş polis gelene kadar. Chagall'ı havaya kaldırıp, "Bunu size getirdim, Haham Mendelsohn," demiş ve tabloyu özenle bir ağaca yaslamış. "Beğeniyle baktığınızı gördüm sanırım." Polisler araçlarından inip ona kelepçe takmışlar. İki gün önce kendisine teslim edilen yaklaşma tedbirine karşı gelmek suçundan onu içeri almışlar.

Mirav Mendelsohn, beş aylık gözetim süresi boyunca Grant Arthur'la birlikte köşedeki evde yaşamış. Gerekli işleri, ev alışverişini yapmış. Evi gerekli şeylerle döşemiş. Cumaları yargıcın özel izniyle Valley'deki bir sinagogda ayine gitmişler, sonra eve dönüp birbirlerini kutsamış ve Şabat yemeği yedikten sonra geleneksel siddur şarkıları söylemişler.

"Ama hiçbir zaman kolay olmadı," dedi Mirav bizlere salonda, "başından lanetlenmiştik."

Mantık, ikna kabiliyeti ve karakterinin gücüyle, Grant onun Tanrı inancını sorgulamasına yol açmış. Çeşitli savlarla, mantığına hitap ederek ve entelektüel zorbalıkla ona inancının ne kadar kırılgan olduğunu göstermiş. Tarihten örneklerle inancının saçmalığını açığa vurmuş. Mezalimleri tek tek inceleyelim, demiş ona. Tanrı'nın yokluğunu gösteren sayısız kanıt sıralamış. Yirmi yılda edindiği bilgeliği yerle bir etmiş.

Tanrı'sı yokken, eve dönmek için daha az nedeni kalmışmış. Bir kere uyandınız mı, hayallere ve batıl inançlara dönemezsiniz. İçinizde bir buruklukla koşullara, kesin gerçeğe uyum sağlamaya başlarsınız ve bu burukluk zamanla horgörüye dönüşür.

"Onlara çok kötü davrandım," dedi Mirav, ailesi hakkında, otuz yıl sonra. "Onlar da bana o kadar iyi davranmadı aslında. Ama davranış biçimleri gelenekseldi, beklenen bir şeydi. Durumu mazur göstermese de açıklıyor. Benim davranışlarımı açıklamanın hiçbir yolu yok."

Dünyevileşmesi aniden ve şiddetli olmuş. Kuşkuculuk eğitimini mantıklı sona ulaştırması zaman meselesiymiş ve çok geçmeden evvel eski giydiği giysileri neden giymeye devam etmesi gerektiğini, neden saçlarını örtmesi, mumları kutsaması veya şarkılar söylemesi gerektiğini merak etmeye başlamış. Bunlar bir anda ona giderek saçmalaşan binlerce anlamsız eylemden biri gibi gelmeye başlamış. Onu geçmişine bağlayan şeyleri yapmayı amaçsız ve anlamsız bulduğu için birer birer bırakırken Grant'ın kendinden başka suçlayabileceği kimse yokmuş. Böyle olacağını tahmin etmiyormuş. Mirav dine uygun şekilde giyinmeyi, sinagoga gitmeyi ya da Şabat yemeği için plan yapmayı reddettikçe, ona, "Neden bize bunu yapıyorsun?" diye sormaya başlamış.

"Ne yapıyorum ki? Hiçbir şey yapmıyorum."

"Ama yükümlülüklerin var."

"Kime karşı?"

"Bana," demiş, "başkalarına."

"Başkalarına mı? Burada bizden başka kimi görüyorsun?"

"Ama Yahudisin!" diye haykırmış. "Yahudilere karşı yükümlülüklerin var!"

"Beni Yahudi yapan nedir?" diye sormuş.

"Yahudi olarak doğdun!"

"Ve şimdi büyüdüm," demiş. "Bu yüzden lütfen söyle bana – beni Yahudi yapan nedir?"

Retorik bir soru değilmiş. Grant bir ateist olarak Yahudiliğe adım atıp Yahudiler arasında kardeşlik aramış, boş ve genç hayatını zenginleştirecek ayinleri ve âdetleri bulmuşsa, o da ateizme yöneldiğinde bir zamanlar her şeyin olduğu yerde bir hiçlikle, yapı olan yerde kontrol kaybıyla karşılaşmış, yasaların olduğu yerde özgürlük bulmuşmuş. En kısa tanımıyla neden Yahudi olduğunu biliyormuş: Yahudi bir anneden doğduğu için. Ama Tanrı'nın yokluğunda Yahudiliğin onun *hayatıyla* ne ilgisi kalıyormuş ki?

Artık kendisini Yahudi yapanın ne olduğunu bilmiyorsa onu Yahudi yapanın ne olduğunu hiç bilmiyormuş. Bir gün, bir yıl kadar birlikte yaşadıktan sonra, başını çevirip ona bakmış ve takkesi, dua şalı ve muskalarıyla Tevrat okurken öne arkaya sallandığını görmüş. Alışılmadık bir görüntü değil, nedenleri belli olan, programlanmış, dikkatle incelenmeye değmez bir görüntüymüş, hiç sorgulamadığı için daha önce hiç *görmediği* bir görüntü. Ama o zaman ağzı açık bakakalmış. Gerçekten tuhafmış: inançsız Yahudi, adanmış bir şekilde Yahudi duası okuyormuş.

"Ne yapıyorsun?" diye sormuş, sesinde horgörüyle.

"Dua ediyorum," diye yanıtlamış Grant.

"Ama neden?"

Sorusunu duymazdan gelmiş. Onun kendisine yaptığı gibi varsayımlarını ve motivasyonlarını sorgulamaya hakkı yokmuş. Buna izin vermiyormuş. Ama Mirav onun Yahudi olmadığını biliyormuş. Ne olduğunu tarif edecek bir sözcük de yokmuş – "Yahudimsi" belki. Yahudimsi olmadan önce olduğu her şey -ailesi tarafından ihmal edilmesi, yalnızlığı, yalıtılmışlığı- artık geride kalmışmış. Bir kenara atılmışmış. Başına bir takke geçirip yeniden doğmuş Grant. Tamamen zıt konumlardan aynı sonuca varsalar da, babasının haklı olduğunu fark etmiş. Bir sahtekârmış o.

"Umutsuzca sahte bir şeyler vardı onda," dedi bize.

"Grant Arthur size Kitabı Mukaddes'te geçen Amalekliler'den hiç söz etti mi?" diye sordu Wendy.

"Evet."

"Ulmlar denen bir halktan?"

"Evet. Babası öldükten sonra. New York'a gitti ve döndüğünde farklı birine dönüştü. Tevrat okumayı bırakıp kütüphaneye gitmeye başladı. Kendi kişisel tarihini, aile ağacını araştırıyordu. Bir halka, bir tür kayıp tarihe ait olduğunu keşfetmişti."

Bardağı taşıran son damla olmuş bu. Onunla hâlâ konuşan tek kuzeni bir yolunu bulup iki yüz dolar borç vermiş, Mirav da

bir otobüse atlayıp Grant'ı bir daha hiç görmemiş. New York'a üzerinde bir kot pantolon ve Debra Winger'ın *Şehir Kovboyu*'nda giydiği türde, sahte inci düğmeli gömleklerden biriyle ayak basmış.

"Bu sabah bunları Pete'e anlattığın sırada sana sormak istediğim bir şey vardı," dedi Wendy. "Neden Yahudiliğe döndün?"

"Ah Tanrım!" diye haykırdı Mirav. Kahkahası odadaki gerilim biraz dağıtmıştı. "Bu çok uzun ve karanlık bir öykü. Sıkıntıdan gözyaşları dökmenize neden olmadan nasıl özetlesem? Bakalım: evlendim, boşandım, hatalarım, pişmanlıklarım oldu. Otuz yılımı manevi bir boşlukla geçirdim." Güldü. "Ve sanırım sonunda onun haklı olduğunu fark ettim," dedi. "Hayat en güzel Yahudiyken yaşanıyor."

"Senin karıştığın bu şey," dedi Stuart.

"Ben bir şeye karışmadım," dedim.

"Karışmadın mı?"

"Benim için mi endişeleniyorsun? Bunca zahmete benim için mi girdin?"

"Bir bakıma," dedi.

"Neden? Benden pek hoşlanmadığını sanıyordum."

"Hakikat bir yerden başlamak zorunda."

"Peki neymiş hakikat?"

"Az önce duymadın mı?"

"Zaten bildiğim bir aşk ilişkisinin ayrıntılarını dinledim. Onu duydun – on dokuz yaşındaymış. Bir çocuk, kayıp bir çocukmuş yalnızca."

"Ama artık çocuk değil," dedi Wendy. "Artık kayıp da değil kesinlikle."

"Kimden söz ettiğini biliyor musun?" diye sordum ona. Stuart'a döndüm. "Sen biliyor musun?"

"Fikir babası o," dedi Wendy.

"Fikir babası mı? Kütüphanelerde, arşivlerde aile ağaçlarını araştırmakla vakit geçiriyor. Ne fikir babası ama."

"Duyması gerekenleri duydu," dedi Wendy Stuart'a. "Mercer'in istediğini yaptım. İşim bitti." Böyle söyledikten sonra çekti gitti.

Stuart, Mirav'a döndü. "Bana Paul'la yalnız konuşmam için biraz izin verir misiniz?" dedi.

"Elbette," diyen Mirav da odadan çıktı. Crown Heights'taki bir Ortodoks din merkezinin salonunda Stuart'la baş başa kalmak tuhafıma gitmişti.

"Duyduğun şeyler seni rahatsız etmedi mi?"

"Sana söyleyip duruyorum," dedim. "Bunları daha önce duydum ben."

"Hepsini mi? Mirav'ın anlattığı şekliyle?"

Sandalyemde rahatsızca kımıldandım. "Belki tam olarak onun anlattığı gibi değil," dedim. "Ama her öykünün en az iki farklı anlatımı vardır."

"Hakikat yalnızca hikâyenin bir yüzünden ibaret değil," dedi. "Hakikat tarafgir bir seçim değildir."

"Hakikat senin tekelinde mi? Anlatılanlar farklı olduğu halde kadının tarafını tutman gerektiğini mi düşünüyorsun?"

"Neymiş bu sözünü ettiğin farklar?"

"Öncelikle, Grant onu terk etmiş. Mirav değil, Grant'mış terk eden. Bize anlattığı her şey, babasının ölümünden, adamın ölüm döşeğinde yaptığı itiraflardan önce olanlar. Arthur, Mirav'a âşıkken kayıpmış. Ondan ayrıldıktan sonra kendisi hakkındaki gerçekleri öğrenmiş."

"Sen buna mı inanıyorsun?"

"Bana böyle söyledi. Mirav'la yaşadıklarını saklamıyor ki."

Hayal kırıklığı olduğuna emin olduğum bir ifadeyle bana baktı. "Neye istersen ona inan," dedi. "Ama acı onlara ait değil. Acı, onu çeken Yahudilere ait. Tarihe kaydı düşülmeyen, dünyanın çoktan

unuttuğu ölülere, adsızlara ait. Bu acıyı alıp onunla dilediklerini yapamazlar. Yorumlayıp komediye dönüştüremezler."

"Seni hayal kırıklığına uğratmak istemedim," dedim.

"Açıkça konuşalım – bu meselenin seninle hiç ilgisi yok. Konu senden çok daha büyük. Bu adam hakikati çarpıtmaya kalktı. Kitabı Mukaddes'teki kadim bir efsaneyi alıp bir mite dönüştürdü, şimdi de o miti gerçekmiş gibi anlatıyor. Olay bu."

O gece beşinci devre sırasında eve vardım. Dışarıdan yemek söyledim, bir içki koydum ve kasedi başa sarıp en baştan seyredebilmek için maçın bitmesini bekledim. Mercer'i aradım, o gün daha önce de yapmıştım bunu. Yine yanıt vermedi.

Maçtan sonra içki şişesini alıp balkona çıktım. Şezlonga kurulup Promenade'ı seyrettim. Cuma gecesi kendinizi daha da yabancılaşmış hissetmek için Brooklyn'deki Promenade'ı, yürüyüş yapanları, geç saatte öpüşüp koklaşanları seyretmekten iyisi yok. Kendime bir içki koyup onlara kadeh kaldırdım. "Piknikle rinizin ve bronz tenlerinizin şerefine," dedim. Manhattan ufuk çizgisine, nehrin karşı yakasındaki o parlak hatta baktım. İnsanlar hâlâ harıl harıl çalışıyordu. "Savaş odalarınız ve kalp krizlerinizin şerefine," diye kadeh kaldırdım sanayi kovanındaki insanlar için. "Külotlu çoraplarınızın ve boşanma belgelerinizin şerefine." O gece hemen herkes için kadeh kaldırdım. "Şerefinize, nehri seyreden genç çift," dedim, "kahvaltıda yediğiniz omletlerin ve seks kasetlerinizin şerefine. Flaş patlata patlata fotoğraf çeken fotoğrafçı, senin şerefine," dedim, "internete yüklediğin her fotoğraf kişisel markanı geliştirmene yardımcı olsun. Hayatını ego-cihazının başında boşa harcayan sana, güzel ve genç adam," dedim, "kayıt stüdyona ve yansıtma havuzuna." Hepsine kadeh kaldırdım. İçip içip kadeh kaldırdım. "Şerefine, Jeter tişörtlü Yankees taraftarı," dedim, "tıraş losyonlarının ve tecavüz iddialarından aklanmanın şerefine." Bir içki daha koyup içtim. "Şerefine, Pomeranian cinsi köpeğinin ılık bokunu toplamaktan kaçınan tüzel

kişi," dedim, "bütün benzer türevlerinin ve sersemlerin şerefine – anonim yüzleriniz ve telefon rehberinde yer almayan gizli numaralarınızın şerefine," dedim. "Amerika'nızın batması şerefine, sizi pislikler. Dilerim ki sıçanların ölmeye gittiği soğuk hücrelerde bulursunuz kendinizi. Şerefine, Bayan Convoy," dedim, "soru-cevaba dayalı öğretme tekniğin ve boğazlı kazaklarının şerefine. Şerefine, Abby. İşten ayrılacağını önceden bildirdiğin için teşekkürler. Yeni fırsatlar peşinde bol şans dilerim sana. Ve şerefine, Connie. Şair Ben'in ve hayat dolu, gülümseyen bebeklerinizin şerefine." Stuart Amca'nın şerefine kadeh kaldırmadım. Onu, Mirav'ı ve Grant Arthur'u düşünmemeye çalıştım. İçiyor, kadeh kaldırıyor, unutmaya çalışıyordum. Son kez kadeh kaldırmama yetecek içkim kalana dek böyle devam ettim. "Balkondaki göt herif," dedim, "senin şerefine, köri kaynaklı kabızlığının ve gayet yerinde olan otoerotik asfiksi korkularının şerefine. Özleminin, başkalarının arkadaşlığına duyduğun hasretin ve bunu garantilemek için harcadığın içtenlikli çabaların şerefine. Şerefe," dedim. Kendime kadeh kaldırıp içtim. Bunları yüksek sesle söylüyor olmalıydım çünkü komşularımdan biri balkonunda durmuş bana bakıyordu. Ona kadeh kaldırdım. İçeri girdi. Şişeyi bitirmiş, kadeh kaldırıp içmeyi bırakmıştım. Bundan sonra uzun süre en yüksek binalardan birinin -Manhattan'daki tek damgalı gökdelen, ufuk çizgisini kirleten boktan bir lanet- tepesindeki parlak ve gösterişli VERİZON yazısına gözlerimi hiç ayırmadan baktım ve, 'O orospu çocukları neden *bu* binaya çarpmadılar ki?' diye düşündüm. Sonra sızdım, kendime geldiğimde Promenade'da kimse, bir allahın kulu bile yoktu. Bakışlarımla ortalığı taradım, bekledim durdum. Elbet birisi bir yerlerden çıkıp gelecekti. Ama kimse gelmedi. Nasıl dehşetli bir saatti bu, neden bu saate uyanmıştım? Şerefine kadeh kaldırdığım yabancılar nerelerdeydi? Yabancılar tarafından terk edilmiş olma hissi epey tuhaftı ama öyle hissediyordum. Promenade'ı daha önce hiç bu kadar boş, tamamen terk edilmiş halde görmemiştim – dünyanın en büyük

şehirlerinden birinin asla yalnız kalamayacağınız, tanıdık, gürültülü, kalabalık simgelerinden birinden çok, sonsuz gecede yüzen bir ay kolonisine benziyordu ve tek sakini bendim. Bunların hepsini uyandıktan sonraki birkaç saniye içinde düşündüm, tahammül edilmez bir andı. Kendimi unutulmuş, terk edilmiş, geride bırakılmış, kaybolmuş hissettim. Yapmaya değer her şeyin ben uyurken yapılmış olduğunu bilmenin yanında, artık uyandığım için yapmaya değer hiçbir şey kalmadığını da hissediyordum. Böyle umutsuz anların çözümü yapacak bir şey bulmaktı, en kısa sürede, ne olursa olsun. İlk güdüm ego-cihazıma uzanmak oldu. Anında bağlantı kurmamı sağlıyor, anında bir amaç sağlıyordu bana. Belki Connie aramış, mesaj ya da e-posta atmıştı, belki de Mercer... ama hayır. Kimse aramamış, e-posta ya da mesaj atmamıştı. Geri gelmeleri için ne olursa olsun her şeyi yaparım diye düşündüm – yani birkaç saat önce yürüyüş yapanların, âşıkların; böylece onlarla birlikte dolaşabilir, hayranlıkla ufku seyredebilir, dondurmamı külahın kenarlarından dikkatle yalayabilir, bir süre sonra Promenade'dan ayrılıp iyi bir uyku çekmek -şehrin o gece vaat ettiklerinin en önemlisini, bütün gece ayakta kalmayı dehşete değil güzel bir şeye dönüştüren o kaçırılmayacak eylemi gerçekleştirmek- için yatağıma yatabilir ve sonra makul bir saatte yeniden uyanıp yeni sabahın ışığında Promenade'da dolaşır, kahvaltı için pastaneden aldığım ufak tefek atıştırmalıkları yiye yiye banklardan birine oturup kahve içebilir, bir yandan da aydınlanan suları seyredebilirdim. Ah, geri gelin, karanlıkta yiten insanlar! Geri gelin, hayaletler. Gün yeterince zor. Beni bir başıma bırakmayın geceyle. Sonunda yerimden kımıldayabilecek hale geldim. Sandalyemde oturup çevreyi dinledim. Nehrin mırıltısı, nehrin diğer yakasındaki ada, aşağıdaki ekspres yoldan akan gece trafiğinin düzensiz sesi. Üzerimdeki etkisini tarif etmeyi deneyebilirim ancak – yani, hayatımın, şehrin ve dünyanın bütün tasasız, hoş saatlerinin kusursuz bir anlamsızlıkla dolu olduğunu hissettirdiğini söyleyebilirim.

On

"Al bakalım evlat," dedi Sookhart, kitabı bana uzatırken.

Kitabı aldım, inceledim, evirip çevirdim. Yıpranmış deri cildi boştu, üzerinde yazar veya kitap ismi yoktu. Kapağını açtım. Eski cildin sırtı fındık kabuğu gibi çatırdadı. Görünüşünden anladığım kadarıyla Sookhart'ın iddia ettiği kadar eskiydi. Kitap açılınca 240. Kantat belirdi – veya 240. *şey* işte, tuhaf karakterler gözlerimin önünde anlaşılmaz şekillere dönüştü. Parmaklarımı sayfaları bir arada tutan dikişlerde gezdirdim. Ama sözcükleri anlamama imkân yoktu.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Gerçek olduğunu nereden bileceğim?"

"Evlat, şu kitaba bir baksana. Çalışma hayatım boyunca gördüğüm en tuhaf şey. İçindeki özel adları bile seçemiyorum. Safek, Ulmet, Rivam ve geri kalanlar. Sanki dünyanın ortasına gömülüymüş de kendiliğinden ortaya çıkmış gibi."

"Yidiş mi bu?"

Başını salladı.

"Söylediğin kadar eski olduğunu garanti edebilir misin?"

"En az yüz elli yaşında," dedi.

"Nasıl emin olabilirim?"

"Bana güvenmiyor musun?"

Alınmış görünüyordu.

"Boş ver," dedim. "Önemi yok."

Neden bilmiyorum, belki de alışkanlıktan, giderken ondan bir torba istedim. Muz ve yoğurttan oluşan kahvaltısını çıkarıp torbayı bana verdi. Kitabı üzerinde Whole Foods yazan plastik bir torbada taşıdım.

"Sana karşı başından beri dürüst olmadım mı?" diye sordu.

Sorduğun anda sana Mirav'ı anlatmadım mı? Onunla ilişkimin kişisel tarihçemi, tarihimizi öğrenmemden önce olduğunu söylemedim mi? Evet, âşık oldum ve evet, Yahudiliğe bağlandım. Ama bir hataydı, Paul. Yanlış yönlendirilmiş bir tutkuydu.

Gel Paul, gel ve görmen gerekeni gör. Genetik testi yaptır, aile tarihinin son parçasını al. Onların sözünü bizimkinden üstün tutma.

Ertesi pazartesi sabahı, eylül ortasında PM Kapital'in çözülmesi başladı ve Pete Mercer finans piyasasından çekildi. Hisse senetlerini satıp müşterilerinin parasını iade etmiş – Wall Street'e göre önemli bir kâr da eklemişti. Gazetede ayrıca sermayesinin iki dolarından birini 2007'deki Büyük Çöküş'ün başından beri altına yatırdığı yazıyordu.

Telefonuna bıraktığım onlarca mesaja cevap vermemişti.

Gazetelerde hakkında yazanları okuduktan sonra, "Şimdi ne yapacak?" diye merak ettim. Modeller dağıtılmış, portfolyolar nakde çevrilmiş, tazminatları verilen bankerler evlerine yollanmış, masalar toplanmış, ekranlar kararmıştı – şimdi ne yapacaktı?

Journal'da PM Kapital'den aldığı şahsi ödemenin 4.9 milyar dolar olduğu yazıyordu, sorumun cevabı burada yatıyor olabilirdi – ne isterse onu yapacaktı. Epey büyük bir serveti vardı. Belki de, diye düşündüm, işini evden yapmak istiyor. Dijital bankalar ve birbiriyle yarışan imgelerle kaplı duvarları olan evinden hiç çıkmadan yaşayacak ve eksantriklikten münzeviliğe terfi edecek.

Ya da belki ülkenin yeni zenginlerinden biri olacak ve günümüzün teknoloji milyarderleri gibi kendini bazı davalara, kampanyalara, amaçlara ve hobilere adayacak – yatçılık, spor acenteliği, sıtmayla savaş. Belki de hayatını basitleştirecek, bir sırt çantası ve bir çift yeni botla, kendisinden önce başkalarının da yaptığı gibi Hindistan, Nepal, Tibet'te arayışa çıkacak ve bağdaş kurmuş figürlerin ayaklarının dibinde, arkasında karlı manzaralar uzanan ağaçların altında oturacak. Dili bilmese de, masa başında geçirdiği günlerde bir türlü yakalayamadığı iç huzurunu şafak sökerken bulacak. Tarihin en zengin serbest yatırım fonu yöneticilerinden biri olduğu geçmiş, karmaya göre yeniden doğuş zincirinin altlarında bir yerde yer alacak. Belki de yeniden evlenecek, bir aile kuracak ve günlerini çoğu insanın hayatını yönlendiren gündelik gerçekliklerle geçirecek – bebek bezleri, doğum günleri, okul ziyaretleri. Bu görkemsiz keyiflerin tadına bakarak kendine uygun, beslenebileceği bir alan yaratacak ve buna çok şaşıracak. Belki de İsrail'e gidip dediği gibi Seir'de yaşayacak. Belki o plan hâlâ geçerlidir. Orayı yaşanabilir, hatta gösterişli hale getirecek. Beş milyar dolarla yapılamayacak ne var ki? Dünyayı bile değiştirebilir.

Fakat ne yapacağını bilmiyordum çünkü onu gerçekten tanımıyordum. İki kere birlikte öğle yemeği yemiş, bir kere birlikte içmiştik. Her seferinde birazcık daha açılmıştı bana. Yavaş yavaş ortaya çıkan umutsuzluğu beni şaşırtmıştı. Haykırıp ortalığa emirler yağdırabilir, bir şeylere göz koyup fethe çıkabilir, ilerleyebilir, sahip olabilir, ödünç alabilir, eğip büküp baskı yapabilir, müstehcen denebilecek ölçüdeki servetinin bastırılamaz otizmiyle hareket edebilirdi. Ama öğle yemeği tercihleri uyduruk ve ucuzdu. Keçi sidiği kokan bir bok çukurunun hayaliyle Picasso'sundan vazgeçmişti. Benim gibilerle karanlık bir barda sarhoş olmaktan çekinmeyen biriydi. Bir şeyler paylaştığımızı düşünüyordu. Belki de öyleydi, paylaşıyorduk. Ama öyleyse, Mirav'ın anlattıklarını duyduktan ve şirketini dağıttıktan sonra yaptığı şey

beni köşeye sıkıştırdı. Eksantrik bir münzeviye dönüşmemiş, bir aile kurmamıştı. Bir silah satın almış, ormana gitmiş ve kendini başından vurmuştu. Verimli, merhametli, yaratıcı veya eğlenceli bir eylem olmayabilirdi ama umutsuzluğunun ölçüsünü sergiliyordu. Silah sesini duyan çocuklar tarafından bulunmuştu.

Hastalardan fırsat buldukça ego-cihazımda haberleri okuyordum. Resepsiyon masasına gidip Connie'nin yanına oturdum. Bir kupaya doldurulmuş kalemleri düzenliyor, kapakları doğru kalemlere takıyor, kapağı olmayan, bitmiş veya kurumuş, ucu bozulmuş kalemleri ayırıyordu. Zorlu ve hareketli bir işe benziyordu. Connie her zaman aklı gayet başındaymış gibi görünüyordu ama verimli ve keyifli görüntüsünün altında minör patalojiler, gece gündüz, kırmızı alarm vererek işliyordu. Bana orada ne aradığımı sormasını bekliyordum. Neden onu rahatsız ediyordum? Neden kısıtlı alanını daha da kısıtlı hale getiriyordum? Ne istiyordum? Elimde ego-cihazımla, konuşmadan duruyordum. Mercer'in ölüm haberine alışamamıştım henüz. İki hafta önce karşılıklı bir barda oturuyorduk onunla. Nasıl şu anda Connie'nin yanında oturuyorsam, o da benim yanımda oturuyordu. Grant Arthur'un çıkagelip huzursuzluğunun kaynağını açıklamasından önce nasıl bir cehennemde olduğunu anlatıyordu bana. Wendy Chu onu Mirav Mendelsohn'la buluşturduğunda bu açıklamadan bir şekilde soğuyuvermişti. Peki neden? Mirav'ı Grant Arthur'dan biliyordu zaten. Ona barda Grant Arthur'un hahamın kızına duyduğu, sonu kötü biten aşkı bilip bilmediğini sorduğumda, "Sana kendisi hakkında anlattığı ilk şey budur," demişti. Grant Arthur bu ilişkiyi saklamaya çalışmıyordu. Böyle olağanüstü boyutlarda ve mantık dışı hasretler içeren bir aşk hikâyesi, onun gibi adamların düştüğü ruhsal sürgünün semptomlarından biriydi. Zerdüşt kızla ilişki kurduğunda Mercer'in yaşadığı da benzer bir şey değil miydi? Yanına oturduğumda Connie'yle bunları konuşmayı planlıyordum ama henüz ağzımı açmamıştım ve ona gelince, aniden yanında beliriverdiğimi

fark etmemiş gibi görünüyordu, kendini belli ki uzun zamandır bekleyen kalemleri düzenleme işine kaptırmıştı. Mercer, Grant Arthur'la Mirav'ın ilişkisini bizzat kadının ağzından dinlememi sağlamasını istemişti Wendy'den, ondan sonra kendisinden bir daha haber alamamıştım. Bana iyilik yaptığını mı düşünüyordu? Hakikati duymaya ihtiyacı olan, kendisi gibi bir sersem olduğuma mı inanıyordu? Peki bu sözde gerçeklerle ne yapacaktım – Mercer'in peşinden ormana mı gidecektim?

Connie'nin "Ne?" demesini bekliyordum artık, hatta sıkıntıyla iki kez "Ne?" demesini ve bana doğru dönüp halimi gördükten sonra yavaşça, "Ne oldu, ne var?" diye eklemesini. Ama bana doğru dönmedi, ben de konuşmadım. İş hayatının, tıpkı şehir hayatı gibi asla yalnız kalmama garantisi sunması gerekir; fakat dönüp baktığımda, Mercer'in intiharını öğrendiğim gün gidip Connie'nin yanına oturmanın bomboş Promenade'a bakarak uyandığım ve bir şeylerin hiç uyarı vermeden, sezdirmeden kırılıverdiği, kendi kaderime terk edildiğimi hissettiğim geceden farkı yoktu. Mercer de ağzında tabanca namlusuyla sert toprağın üzerinde dururken buna benzer bir yalıtılmışlık hissetmiş olmalı, diye düşündüm – o aptal piç kendisini kimin özleyeceğini merak etmiş ve tetiği çekmeden önce kimsenin hasretini çekmeyeceğine karar vermiş olmalı. Küvette son nefesini alırken babam da mı böyle düşünmüştü? Mercer'e yardım edebilir miydim? Barın önünde vedalaşırken kolunu yakalayıp umutsuz, katıksız bir yakınlıkla: "Kuşku! Ne olursa olsun! Metafizik bir gerçek mi ortaya çıktı – nasıl olduğu kimin umurunda? Kullan onu! Neden olmasın? Başka ne seçeneğin var? İntihar bir seçenek mi yani?" diye fısıldayabilir miydim?

Orada hiçbir şey yapmadan oturmama rağmen ne yaparsam yapayım Connie'nin dikkatini çekemeyecektim, belki de artık onun dikkatini hak etmiyordum. Gelip yanına oturmamın tek nedeni ona haberleri vermek değildi, ona yakın olmayı da istiyordum. Beni rahatlatıp teskin edecek başka kimse yoktu.

Evet, Bayan Convoy vardı ama, Bayan Convoy'u tanıdığımdan Mercer'in ölüm şekline takılacağını biliyordum – intihar onun için sonsuza dek lanetlenmeyi hak eden ölümcül bir günahtı ve Mercer'in anısını bu tür bir yalancı sofuluğa maruz bırakmak istemiyordum. Connie'yi seçmemin nedenlerinden biri, bedeni ve ruhuyla ölüme haddini bildirmesiydi. Karizması, bukleleri, sol şakağında gümbür gümbür atan damar – Connie, Mercer'in o ormana gidip kendini öldürmekle aptallık ettiğini en temel şekillerde doğruluyordu benim için. Onun yakınlığı, gürültücü uzuvları, saçlarının aurası, kokusunun tavrı, gülümsemesinin baygınlığı, konuşmasının canlılığı, zihninin tetiklenişi beni teselli ediyordu. Onunla Mercer'in intiharı hakkında konuşup yalnızca yüzüne bakmak gibi basit bir eylem aracılığıyla ani, sert bir gerçeğin köşelerini biraz olsun yuvarlamak istiyordum. Orada konuşamadan oturup kalacağımı, bana doğru dönmeyeceğini, kupanın içinde isyana durmuş kalemleri düzenlemekle meşgul olacağını, sonra ikinci kupa dolusu kaleme geçeceğini bilmiyordum. Mercer'in intiharını haber alışımdan hemen sonra beni rahatlatabilecek bir özelliğine odaklanmayı başaramadım. Güzelliği konuyla alakasız geliyordu, biçtiğim görev için yetersizdi, hatta sanki artık onu algılayamıyormuşum, aşmışım gibi etkisizdi. Yapacak onca şey varken gerçekten ormana gidip kendi canını mı almıştı yani? Yalnızca bir şeyler *yapsaydın*, diye düşündüm. Bayrağını dikmek, avunmak, görmezden gelmek, meydan okumak için bir şeyler yapsaydın. Ama o, bir şey yapmak istemiyordu. Bir Budist, bir Hıristiyan, bir Ulm olmak istiyordu – benzer zihniyette olanlarla, aynı ölçüde kayıp olanlarla, sonunda bulunanlarla bağlantı kurmasını sağlayacak herhangi bir şey olmak. Parası ve para kazanma yeteneğiyle baş başa kaldığında dolu bir silahla ormana gitmişti. Neden daha önce yapmamıştı bunu? Neden şimdi, Mirav Mendelsohn'un ortaya çıkışından sonra yapmıştı da Zerdüştlerle yaşadıklarından, Kyoto'daki hayal kırıklığından ya da kendini "yeniden programlamayı" denedikten sonra yapmamıştı? İşini

bitiren, sanrıların ve hayal kırıklıklarının toplamı olmuştu. Para, olasılıklar ve zaman – irade olmadan hiçbir anlamları yoktu. İrade her şeydi ve Mercer kendininkini yitirmişti.

O gün Mercer'le barda yaptığımız gibi yan yana oturmamıza rağmen Connie hâlâ konuşmamıştı, ben de bir şey söylememiştim. Mercer'le yeni arkadaşlık kurmuştuk ama arkadaşlığımız Connie'yle aramızdaki sessizlik gibi bir sessizliğe dönüşmüştü. İçimi boşaltmak, tek bir cömert bakışla kendini öldürmeye karşı bütün savları doğrulamak için oradaydım – onu görmek istemekten daha ilkel ve içgüdüsel bir nedenim daha vardı ama bu nedeni o anda seçemiyordum, çoğu şey gibi sonradan düşününce aklıma geldi. Mercer'in intiharını öğrendiğim anda duyduğum yörüngeme başka birini ekleme ihtiyacından söz ediyordum – varlığımı başka birinin varlığı, başka biriyle paylaşılan alan aracılığıyla tekrar doğrulama ihtiyacından. Uzanıp ona dokunabilir, canını sıkabilir, ona övgüler düzebilir, onu affedebilir, beni affetmesi için yalvarabilir, hatta bana hakaret etmesini bile sağlayabilirdim, böylece hayatta olduğumu ve yalnız olmadığımı hissedebilirdim. Ama en az dört-beş dakika süren bu zaman zarfında birbirimize tek kelime etmedik. Aniden ikinci kupayı bıraktı, diğer tarafa döndü ve gürültüyle dirseğinin iç kısmına doğru hapşırdı. Yeniden hapşırmak için bekledi, her zaman iki kez hapşırırdı çünkü. İkinci hapşırıktan sonra boş yere kâğıt mendil arandı. Sonra kalkıp tuvalete gitti. Kapıyı arkasından kapatmasını izledim. Bir dakika sonra başka bir hastanın yanındaydım ve orada, uzansam dokunabileceğim yakınlıkta, yanı başında oturduğumu fark edip etmediğini merak ettim. O dört-beş dakika boyunca aramızda dikilen şey neydi? Bize karşı olan şey? Nasıl bu kadar uzaklaşmıştık? Mercer'in intiharından sonra, yaşayanları birbirinden ayıranın da en az ölülerle yaşayanları birbirinden ayıran bariyer kadar aşılmaz olduğuna inanmak mümkündü.

Fakat sonra bu karanlık düşünceleri dağıtacak bir şey oldu – az kalsın taburemden fırlayıp resepsiyon masasının yanındaki Connie'nin yanına koşacak, adını haykırıp bizi yeniden hayata döndürecektim.

Odaya girer girmez hastam hamile olduğunu söyledi. Hamileliğinin ilk üç ayındaydı ve karnı henüz belli olmuyordu ama yanakları dolgun, teni pembeydi. Taze ve daha güçlü kanı boynundaki damarı nabız gibi attırıyordu. Bir elma gibi parlaktı.

Hamile kadınlar çekiyor beni, elimde değil. Tabii yetersiz beslenmiş olmadıkları sürece. Bazen metroda karnı kocaman, kolları çöp, saçları sıçan saçı gibi perişan bir kadın görürüm ve ona bir ısıtıcı almak isterim. Annesiyle babasını azarlamak isterim. Bir keresinde G treninde gerçekten yetersiz beslenmiş gibi görünen hamile bir kadının yanına gidip Junior's'ta bedava yemek isteyip istemeyeceğini sormuştum. Ona asıldığımı sanmış ve duruma inanamamıştı, parmağında yüzüğü olan, karnı burnunda bir kadın. Yüzüğünü fark etmemiştim. Kocaman bir şeydi. Ona asılmadığıma ikna etmeye çalışmıştım kadını. Yemeklik yağ alsın diye elli dolar vermeye çalışmıştım. Ünlü bir model olduğu ortaya çıkmıştı sonradan. Onu reklam panolarında görmüştüm.

Hastama ne zaman doğum yapacağını sordum. Nisanda, dedi. Sonra ağzını kocaman açmasını istedim. Çürük başlangıcı olabilecek bir leke saptadım.

"Burası acıyor mu?"

"Hayır," dedi.

"Çürük başlangıcı olabilir," dedim, "ama nisan ayına, bebek gelene kadar beklememiz gerekecek. Ağrınız yoksa şimdilik endişelenecek bir şey de yok demektir."

Buna ne demeli, diye düşündüm, kendi söylediklerimi işitince. Ağrınız yoksa endişelenecek bir şey yok demektir. Bol zamanınız var. Daha sonra endişelenirsiniz. O zamana dek keyfinize bakın. O kadar büyük bir şey bekliyorsunuz ki. Gerçekten: sağlı-

ğınız yerinde, dünyaya yeni bir hayat getireceksiniz. Boktan şeylere, üzüntülere odaklanmanın ne anlamı var?

Başka insanlar böyle düşünüyor işte, dedim kendi kendime. Başka insanlar gibi düşünmüştüm. Bu düşünceyle onlardan biri olmuştum. Onlara yabancı değil, içlerinden biriydim. En merkezdeydim. Bunu kaybetmekten korkarak sondu yeniden aldım ve hastamın ağzını tekrar özenle inceledim ama aslında içeride olmanın keyfini çıkarıyordum. Daha da derine inmek istedim. Böyle düşünen insanlar, köpeklerini dolaştıran, internet sayfalarını güncelleyen, diş hekimine gitmeyi erteleyen insanlar, kaçınılmaz olanın sırtlarından kayıp gidivermesine mutlulukla izin veriyorlardı. Pazarlama müdürüm gibi bazıları, o anda tepelerinde dolaşan olumsuzluklar için bile endişelenmeyi reddediyordu. Dişinde çürük olduğunu hissetmiyorsa onu tedavi ettirmiyordu. Hasta, hamileyse, nisana kadar bekliyordu. Başka birinin canı diş ipi kullanmak istemezse, "Boş ver gitsin, başka zaman yaparım," diyordu. Sağlığını nasıl ve ne ölçüde ihmal ettiğini duymak istemiyor musun? Diş hekimi randevuna gitmeyiver. Bunun yerine bir içki iç, sinemaya git. Köpeğini sev. Doğur ve beşiğinde uyuyan bebeğini seyret. Tanrım, diye düşündüm. İşte böyle düşünüyorlar. O yüzden hiç zorlanmıyorlar. O kadar basit ki.

"Müsaade eder misiniz?" dedim hastama.

Hemen Connie'nin yanına gitme niyetiyle ayağa kalktım ama oracıkta, kapının önünde durmuş bana bakıyordu.

"Bir şey mi lazımdı?" diye sordum kapıya varınca.

"Hayır," dedi.

"Ne yapıyorsun?"

"Hiçbir şey."

"Hiçbir şey yokmuş gibi durmuyorsun ama," dedim.

"Daha sonra konuşuruz," dedi.

"Daha sonra mı? Neyi konuşacağız?"

"Sonra," dedi.

"Hayır, şimdi."

"İçeride hastan var. Sonra konuşabiliriz."

"O hastayla işim bitti," dedim. "Bu kliniğe gelen en sağlıklı hasta o. Sana bunu söylemeye geliyordum. Seni hastalara bakmaya zorlamamdan hoşlanmadığını biliyorum ama bu kez hastalık, yaşlılık ya da ölüm değil göstermek istediğim. Ona bak," dedim. "Hayatında daha sağlıklı ya da mutlu birini görmüş müydün hiç?"

İçeri baktı. "Göremediğim şey nedir?" diye sordu.

"Görmüyor musun gerçekten?"

"Dişçi koltuğunda oturan bir kadın görüyorum," dedi.

"Hamile," dedim. "Görmüyor musun? Neyse, sana söylüyorum işte, hamile. Önemli olan eylem planı. Bir çürük başlangıcı var ama dolgu yaptırmak için bebeğin doğmasını bekleyecek."

"Standart uygulama mı bu?"

"Ağrısı yoksa elbette, hamileler için. Ama geri kalanımız için değil."

"Anlayamadım."

"Neden geri kalanlarımız için de böyle olmasın?" diye sordum. "Neden akışına bırakmayalım? Köpeği dolaştır, tweet'lerini yolla, kurabiyeni ye, hamsterlarınla oyna, bisiklete bin, güneşin batışını seyret, film indir ve hiçbir şey için endişelenme. Bu kadar kolay olduğunu bilmiyordum. Şu ana kadar bilmiyordum bunu. Kulağa harika geliyor. Bunu yapabilirim sanıyorum. Kim yapamaz ki? Bunu yapamayacak kişinin aklından zoru vardır, benimse aklımdan zorum falan yok."

Bana baktı.

"Yok gerçekten," dedim. "Dinle, bana bir iyilik yapar mısın? Benimle dışarı çık. Bir randevudan söz ediyorum. Bana ikinci bir şans ver. Bana... kaçıncı olacak, altıncı mı? Altıncı şansı ver. Değiştim ben. Emin olabilirsin. Hatta randevu bile olmasın. Evlenmek ister misin? Ben istiyorum. Gerçekten istiyorum. Neden

bana öyle bakıyorsun? Neden öyle bakıyorsun, Connie? Seninle gerçekten evlenmek istiyorum. Çocuklarımız olsun istiyorum. Çocuk sahibi olmak istemediğimi söylediğimi biliyorum ama bu eskidendi. Artık anlıyorum. Senin de içerideki kadın kadar sağlıklı ve mutlu olmanı istiyorum."

"Ben istifa ediyorum Paul," dedi.

"Ne?"

"İstifa ediyorum."

Her şey sessizleşti.

"İstifa mı?" dedim. "Neden?"

"Nedenini gerçekten sormak zorunda mısın?"

"Ama sen ofis müdürüsün," dedim. "Ve seni seviyorum."

Karşılık vermedi.

"Duyduklarıma inanamıyorum," dedim. "Peki ya az önce söylediklerim? Bana bir şans daha vermeyecek misin?"

Çabucak kaybolduğu için sonradan aklınıza takılan gülümsemelerden birini sergiledi. Koluma samimiyetle uzanışından, dokunuşunun tatlılığından nefret ettim.

"Halletmemiz gereken bazı şeyler var," dedi, "sonra yerime birini bulacağım."

Günün kalanını bir zombi gibi geçirdim. Connie istifa edeceğini bildirdikten bir saat sonra internete bir ilan koydu. Hafta sonu geldiğinde yarım düzine aday belirlemişti bile. Onu vazgeçirmenin yolu yoktu. Ben'le birlikte Philadelphia'ya gidiyordu. Orada şiir yazımı dersleri verecekti.

"Hata yaptığını düşünmüyor musun?" diye sordum.

"Hayır," dedi. "Bu özgeçmişlere bakmak ister misin?"

"İstediğin gerçekten bu mu? Bir şairle birlikte yaşamak?"

"Evet," dedi.

"Uyduruk yemeklerle? Bitlerle?"

"Ne yemeği? Neden söz ediyorsun?"

"Kira ödeyebilecek gücü var mı bari?"

"Özgeçmişlere bakacak mısın bakmayacak mısın?"

Geceleri eve gidip maç izliyordum. Ağustos ayındaki bütün maçları ve eylülün yarısını ihmal etmiştim. Kendimi bütünüyle adamadan hem yeni maçları hem eskileri izlememe olanak yoktu. İçki içiyor, dışarıdan yemek söylüyor ve sabahın erken saatlerine dek peş peşe maç izliyordum.

Eylül sonuna doğru, "Sana daha fazla zaman tanıyamam," dedi. "İstifa ettim, Paul. Gitmem gerekiyor. Özgeçmişlere bakmak ister misin, yoksa bunu ben mi yapayım?"

"Ben bakarım," dedim.

Ama hiç bakmadım.

Red Sox için iyi bir yazdı, temmuz ve ağustosun büyük bölümünde Yankees'in önündeydik. Pedroia ve Ellsbury kahramanca oyunlar çıkardılar, sakatlıklarına rağmen iyi atışlar yaptılar. Eylüle girerken, yedi yıldır ilk değil, ikinci değil, *üçüncü* Dünya Serisi'ne katılacağımız kesin görünüyordu. Ama sonra yeniden eski düzene döndük.

1 Eylül'de Yankees'den yarım maç ilerideydik. 2 Eylül'e geldiğimizde liderliği bir daha ele geçirmemek üzere yitirdik. Bir rövanş maçı beklenmedik bir beraberlikle sonuçlanınca 3 Eylül'de Doğu Amerikan Ligi ikinciliğini garantilemiş olduk, Tampa Bay Rays'in dokuz maç önündeydik. Tek yapmamız gereken beceriksiz Rays'in bizi geçmesine izin vermemekti. Sezonun kalan son üç haftasında Rays'in gerisine düşmek için beyzbol tarihinin en kötü sezon sonu performansını sergilememiz gerekiyordu – beyzbol tarihi derken, yüzden fazla sezonu kapsayan profesyonel maçları kastediyorum.

Beyzbolda güzel şeyler ağır ağır yaratılır. Önemsiz şeylerin ve ayrıntıların neredeyse sıkıcı denebilecek bir hızla birikip in-

sanı ele geçiren bir belirsizliğe dönüşmesidir beyzbol. Oyun hiç bitmeyecekmiş gibi sürer, derken öyle bir an gelir ki buraya nasıl gelindiğini ve neler olabileceğini hayretle izlerken bulursunuz kendinizi. Sıkıcı olanın, uyuşukluk içinde tarif edilmez bir hal alışıdır.

Eylül sonuna dek öyle kötü oynadık ki boktan Rays bize yetişti. Sezonun son gününde, Red Sox ve Rays ikincilik için kapışıyordu. O yılki sezon sonu performansımızı nasıl değerlendireceğimi hâlâ bilmiyorum. Her yeni yenilgiyi fiziksel bir tiksintiyle karşıladım. Ama tek tepkim bu değildi. Red Sox yeniden Red Sox gibi oynamaya başladığı için ne kadar mutluydum bilemezsiniz: lanetli ve her an devrilecek bir takım gibi. Takımımın kaybetmesi değildi istediğim – yalnızca fiilen kazanmasını istemiyordum. Zafer kazanmış gibi havalı tavırlar içinde olan, oyuncu seçen ve flamalarını satın alan bir takım zaten vardı. Red Sox taraftarları olarak bizim görevimiz, Boston'a destek olmaktan çok, ahlaki bir tavırla -bunun ahlaki bir eylem, ilkeli bir insani tavır olduğunu söylerken ciddiyim- hiçbir açıdan New York Yankees'e benzememekti. Kaygıdan titreyerek, kronik hayal kırıklığıyla geçen, sadakatimi -gerçek taraftarlığı- test eden günler geride kalmıştı. İyi bir Red Sox taraftarı, olabilecek en iyi Red Sox taraftarı olmak istiyordum ve bunu yapmak için bildiğim tek yol 2011 Eylül'ündeki, Yankees'i hiç mi hiç andırmayan çöküşümüzü sessizce ve yıkılmış bir şekilde kutlamaktı.

O dönemde yeni hastama akşamları uğruyordum hâlâ. Siz ve ben diş ipi kullanmadan bir gün geçirebiliriz ve bunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalmayız. Eddie için durum öyle değildi. O kadar sıska, iki büklüm, cansız, karaciğer lekeleriyle benek benek ve titrekti ki hâlâ hayatta olduğuna inanamıyordum. Her zamanki gibi minnetle beni kapıda karşıladı. Bence beni de en az eski diş hekimi Dr. Rappaport'u sevdiği kadar seviyordu. Mutfağa geçtik, bir iskemleye oturdu. Arkasında durup lateks eldivenlerimi çıkardım. Uzunca bir diş ipi aldım, parmaklarıma doladım

ve dişlerinin arasını temizledim. İşim bitince ayağa kalktı, birer martini hazırladı. Uykudan önce bir içki içmek için bir bara uğramış gibiydim ama barmene bahşiş vermek yerine dişlerinin arasındaki bakterileri temizliyordum.

Şimdi, altı hafta düzenli diş ipi kullandıktan sonra, diş etlerindeki kanama durmuştu. Kemik erimesi durmuştu. Diş etleri sağlamdı.

Bu gece ziyaretlerini, sigortasız ev ziyaretlerini kabul ederken başıma nasıl bir iş açtığımı bilmiyordum. Sezonun son maçı yirmi dakika sonra başlayacaktı. İlk atışı kaçırırsam oyun bitene kadar beklemem, sonra kaseti başa alıp maçı en baştan izlemem gerekecekti ama bu maç sonradan izlenmeyecek kadar önemliydi. Klinikten geç çıkmıştım, tren gecikmişti ve yediye on kala hâlâ Eddie'nin Aşağı Doğu Yakası'ndaki dairesindeydim.

Martinimi uzattı. "Şerefe," dedi.

Kadeh tokuşturduk. Ellerindeki titremeyi bastırmaya çalışarak dengesiz bardağı ağzına götürüp içkisini yudumlamasını izledim.

"Bir derdim var Eddie," dedim. "Beyzbol izleyicisiyim, özellikle de" -Red Sox kepimin siperliğine dokundum- "Red Sox taraftarıyım. Her maçı izlerim. Beyzbol izler misin bilmiyorum ama takip ediyorsan beyzbol tarihinde hiçbir takımın Boston Red Sox'un bu sezon sonundaki yenilgisi gibi bir yenilgiyle karşılaşmadığını bilirsin. Gerçekten tarihi bir olaydı. Yankees'in önünde, ilk sıradaydılar, sonra en önemli anda galibiyeti onlara kaptırdılar. Aslında bu eski bir gelenek, beyzbol izliyorsan bilirsin. Dünyanın sonu değil, hatta bana göre hiç sorun değil çünkü geriden gelip Yankees'i yenmeyi çok daha fazla seviyorum. Hem Tampa Bay Rays'in dokuz maç önündeyiz, beyzbol hakkında bir şeyler biliyorsan onların ne kadar boktan bir takım olduğunu da bilirsin. Bu sezonun son ayında öyle çok maç kaybetmemiz lazım ki... şey, buna yaklaşabilen tek takım Chicago Cubs'tı, 1969'da benzer bir şey yapmışlardı. Sezon başından itibaren birinci sıra-

daydılar, ikinciye kimi zaman dokuz maç fark atmışlardı. Eylül 1969'da peş peşe on yedi maç -on yedi maç, Eddie- kaybedecekleri ve ikinci olacakları kimsenin aklına gelmezdi. Beyzbolu takip ediyorsan bilirsin, Cubs'tan başka kimse o kadar kötü oynayamaz. Neyse, kısa keseyim. 1969'da Cubs'ın oynadığı kadar kötü *oynadık*. Hatta daha da kötü, çünkü bugün itibariyle, yalnızca eylül ayında *on dokuz* maç kaybettik. On dokuz maç, Eddie. Boktan Rays de çöplüğünden çıkıp bizimle eşit duruma geldi. Boktan Rays'le ikincilik için kapışıyoruz. Bu gece biz Baltimore'da sezon sonuncusu Baltimore'a karşı son sezon maçımızı oynarken Rays de ilk sıradaki Yankees'le son maçına çıkacak. Kazanırsak ve Rays kaybederse eleme maçlarına geçiyoruz. Kaybedersek ve Rays kazanırsa eleme maçlarına onlar gidiyor. Bu gece sezonun son maçını yapacak olabiliriz. Buraya uğradığım, metro da geciktiği için eve vaktinde ulaşıp maçı en baştan seyredemeyebilirim, oysa batıl inançlarım nedeniyle böyle yapmam şart."

Hafif titremesine rağmen bakışlarını gözlerime dikti, gözleri bir bebeğinkiler gibi büyüktü.

"Dolayısıyla bir ricam olacak," dedim. "Kablolu yayın var mı sende? Varsa nasıl bir paket? Doğru paketse maçları burada izleyebilirim -Red Sox ve Yankees maçlarını- ama bana ne olursa olsun, dairede yangın çıksa bile, davranışlarımı tuhaf, hatta kaygılandırıcı bulsan bile beni kovmayacağına ve iki maçı da seyretmeme izin vereceğine söz vermelisin. Yalnız devreler uzayabilir, sabah üçe ya da dörde kadar burada kalmam gerekebilir. Ne dersin?"

"Kablolu paketim bütün yayınları kapsıyor," dedi Eddie, "seninle zaman geçirmekten memnuniyet duyarım."

"Ne olursa olsun böyle düşünecek misin?"

"Ne olursa olsun."

"Tamam," dedim. "Tavuk ve pilav bulmak için yirmi dakikamız var."

Ben yemek almaya dışarı çıktım, o da yeniden martini hazırlamaya koyuldu. Hızlıca yemek yedik. Maç başlamadan önce Eddie yatan koltuğuna yerleşti, ben de tv'ye daha yakın olmak için yere oturdum. İkinci devre sırasında bir kutu şeker çıkardı ve bana uzattı. Haftalarca diş ipiyle temizlenmiş dişlerinin şeker banyosu yapışını görmek moral bozucuydu. Sonraki reklam arasında lateks eldivenlerimi taktım, şekerleri dişlerinin arasından topladım ve attım. Eddie yerinden kımıldamadı.

Yerime oturup alışık olmadığım televizyon kumandalarına alışmaya çalıştım. Red Sox-Orioles maçıyla Yankees-Rays maçı arasında gidip geliyordum. Bu maçı Yankees'in kazanmasını istiyordum ve bu durum beni içten içe yiyip bitiriyordu. Ama başka seçeneğim yoktu. Rays'i geride bırakmamız için Yankees'in Rays'i yenmesi gerekiyordu, bizim de Orioles'i yenmemiz. Bu sezonun ötesine geçebilmemiz için buna mecburduk – hem bıçak kemiğe dayandığında, kazanmaktan rahatsız olsam bile, yine de Red Sox'un kazanmasını isterdim. Red Sox'un kazanması babamın kazanması demekti. Kazanmanın sihirli bir sonucu olmaması önemli değildi. 2004 Dünya Şampiyonası'nı kazanmamız bile onu geri getirmemişti. Asıl alışmak gereken kazanmak olmuştu. Sonunda imkânsızı başarmış, laneti sonlandırmış, seksen altı yıl sonra yeniden şampiyon olmuştuk... ve hiçbir şey değişmemişti. Babam hâlâ yoktu, hâlâ ölüydü. Ne ummuştum? Neden bunca yıldır bu takımı tutuyordum?

Üçüncü devrede Red Sox sayı aldı. İstemeden haykırdım, Eddie şaşkınlıkla uyandı. Boş bir ifadeyle bana baktı. Kim olduğumu ve dairesinde ne aradığımı merak ediyordu sanırım. Birkaç dakika sonra Orioles durumu 2-1'e çevirdi. Oturduğum yerde öne arkaya hafifçe sallanmaya başladım. Sonra sıra Boston'a geldi. Scutaro dördüncü devrede sayı yaptı, Pedroia sol arkaya gömdüğü sayıyla durumu 3-2'ye çevirdi. Bu arada, Yankees, Rays'i ezip geçiyordu. O an için her şey yolundaydı.

Babam hayatta olsa maçı hazırladığı puan kartıyla takip ederdi. Bunu yapmaya küçük bir çocukken başlamıştı, Zenith radyosunda Jim Britt'i dinlerken. Maçlar sırasında bazen onun eski skor kartlarını çıkarır, parmaklarımı sorunları baş göstermeden uzun zaman önce elindeki kalemle yazdığı harfler ve sayılar üzerinde dolaştırırdım – beyzbol tarihinin, ölü bir adamın hiyeroglifleriyle anlatılan bir parçası.

Beşinci devrenin sonunda Eddie'nin yanına gittim. Uykusunda konuşuyordu. Kulağımı ağzına yaklaştırdım. "Sonya..." diyordu. "Sonya..."

"Eddie," dedim. "Hey, Eddie."

Eddie gözlerini açtı ve yeniden bakışlarıyla yüzümü araştırdı.

"Altıncı devre başlamak üzere," dedim. "Diğer odaya geçmem lazım çünkü altıncı devreyi asla izlemem. O yüzden senin maçı izlemen ve olanları bana anlatman gerek. Benim için bunu yapabilir misin?"

"Kim o?" diye sordu.

"Ben, Dr. O'Rourke," dedim. "Yeni diş hekimin. Benim için altıncı devreyi izleyip olanları anlatabilir misin, Eddie?"

Birkaç dakika sonra, yatak odasında, kapının yanında duruyordum.

"Hâlâ uyanık mısın, Eddie?"

"Ha?"

"Gözlerini açık tutmak zorundasın," dedim. "Benim için sahayı baştan aşağı izlemen lazım."

Yedinci devrede yağmur yüzünden gecikme oldu. Yeniden tv'nin karşısına yerleşmiş, Eddie'nin uykusunda Sonya'ya fısıldamasını dinliyordum. Yankees maçını açınca şok geçirdim. Logan'ın yerine vurucu alanına Ayala geçmişti ve Rays maçı koparmıştı. Yankees'le berabere durumdaydılar. Rays'ten Evan Longoria'nın attığı sayıyla kazandılar. Bu durumda, mutlaka kazanmak *zorundaydık*.

Yeniden Red Sox maçını açtım. Papelbon, Jones'u oyun dışı bıraktı. Reynolds'u oyun dışı bıraktı. Davis vurucu alanına geçti. Tepeye yerleşen Papelbon, kepinin siperliği altındaki keskin gözleriyle vurucunun sinyallerini izledi. Dokuzuncu devrenin sonuydu. Kazanmak için tek sayıya ihtiyacımız vardı. Atışı bekleyen Davis'in sopası havada gergin küçük yaylar çiziyordu. Bütün stadyum nefesini tutmuştu.

Papelbon, Davis'i oyun dışı bırakamazsa beyzbol tarihinin en acıklı eylül çöküşünü yaşayacaktık. Böylece eski düzen yine kurulacak, önceki on yılın olağandışı başarılarının verdiği hasar biraz olsun onarılacaktı. Ama kaybetmek kaybetmekti yine de. Kendimi çok kötü hissedecektim. Gerçi kazanırsak daha da kötü hissedecektim. Takip eden ahlaki çöküş yüzünden zaferin tadını çıkaramayacaktım ve babam yine geri gelmeyecekti. Bu yüzden kaybedersek kaybetmiş oluyordum ve kazanırsak yine kaybetmiş oluyordum. Hayatım boyunca katı batıl inançlarıma riayet etmiştim – ne için? Kepi takıyor, tavuğu yiyor, altıncı devreyi atlıyor, her oyunu videoya kaydediyordum... Ne için? Şu ya da bu şekilde acı çekme hakkı için. Buna yaşamak denmezdi. Durum ne kadar umutsuz olursa olsun umut gerekiyordu insana. Lanetle sonuçlanmayacak çaba gerekiyordu. Hiçbir şeyim kalmamıştı: Santacroce rüyası, Plotz ailesi. Annemle babamı kaybetmiştim. Connie gitmişti. Hastalarım diş ipi kullanmayı reddediyordu, hatta bazıları dolgu bile yaptırmıyordu. Bir tek... iradem kalmıştı. Mercer'in ve babamın peşinden deliğe girmeme iradem. Bir tilkiden fazlası olma iradem.

Durum 3-2'ydi. Papelbon atış pozisyonu aldı. Televizyonu kapatıp Eddie'nin dairesinden çıktım.

Sonsöz

Sonraki yıl, yirmi bir gün boyunca Seir'de, İsrail'in güney sınırına yakın bir yerleşkede kaldım ve zihnimi, hayatım boyunca direndiğim her şeye açmaya çalıştım. Kantavetleri baştan sona okudum, ailemin Polonya'dan kaçışının hikâyesini öğrendim, sıram gelince mutfakta diğer adaylara akşam yemeği hazırladım. Portatif bir karyolada uyudum. Ölü Deniz'e gittim. Ulm olup olmadığımın anlaşılması için tükürük örneği verdim.

Şafak vakti ve günbatımında, ağır ağır ilerleyen develeri üstünde uzaktan geçen, çöle doğru ilerleyen Bedevileri seyrettim. Koyu renkli kat kat giysileri altında gizlenerek patalojik bir sessizlik içinde sürekli yol kat eden bu insanlar dünyanın en yalnız halkı gibi göründü bana.

Hiç yalnız kalmadım, bir daha yalnız kalmam gerekmedi. Beyaz badanalı binalarda resmi dersler veriliyor, akşam yemeği masasında her gece münazara ediliyordu. Diğer insanlar aklını kaçırmış ya da bağnaz değildi, hatta tarikat meraklısı veya tuhaf bile değildiler – bakımlı, siyaseten ileri görüşlü, genellikle beklediğimden daha gençtiler. Konuyla yakından ilgileniyorlardı: yeniden ele geçirilen tarih, kuşkunun teolojik çatışkıları, süregiden kitlesel yok oluş tehlikesi. Çok az kişi bu konular üzerine sabahlara kadar konuşabilir. Üçüncü haftanın sonunda her şey bana biraz bıktırıcı ve can sıkıcı gelmeye başlamıştı, Connie'yle Avrupa

kiliselerini dolaşmak gibi. Espresso içmeyi, klima serinliğini özlüyordum. Eve dönmek istiyordum.

Bunlar sonraki yıl ve ondan sonraki yıl neden oraya geri döndüğümü açıklamıyor.

Sanırım kendimi korunmasız hale getirmeye ihtiyacım vardı. Gerçeklerden, çıplak gerçeklerden, sert, bilimsel gerçeklerden bıkıp usanmıştım. Bakın bana, bu kuşkucuların arasında arayıştayım, diyordum. Aptalca, çılgınca bir şey yapıyorum. Bakın, haksız çıkma riskini göze alıyorum.

Turizm, İsrail için oldukça önemli. Sizi ünlü Ein Gedi çölüne, Ölü Deniz Yazmaları'nın bulunduğu Kumran'a ve Yahudi isyancıların Roma bölüklerini püskürtmek için ölümüne savaştığı Masada'ya götürecek rehberler bulabilirsiniz. Veya Grant Arthur'un Mazda CX-7'sine atlayıp onunla birlikte tura çıkabilir, kimsenin duymadığı, bilmediği yerlere gidebilir, istediğiniz kadar kuşkuyla onun dörtyol ağızlarında ve çölün uzak yerlerinde anlattığı tarihi dinleyebilirsiniz. Şu güvenlik çitinin diğer yanında savaşlar oldu, diyecektir size. Tam bu trafo merkezinin olduğu yerde mucizeler oldu. Böyle bir turda kuşkularını ifade etmeyenler de olur. Duydukları her sözcüğe inanırlar ve sizin çıplak gerçeklerinize hiç aldırmazlar. Bununla başa çıkmanız gerek.

Grant Arthur, hayatımı altüst ettiği için benden hiç özür dilemedi. "Özür dilememe ihtiyaç duysan burada olmazdın şimdi," dedi bana. "Ama buradasın. Mutlusun. Özür dileyecek ne var?" Onu affedip olanları unutmanın doğru olup olmadığından emin değildim ama kin tutmak için bir neden bulunmadığına beni ikna etti, hatta ona "Neden ben?" diye sormama gerek olmadığına bile ikna etti beni. "Unutma, sana ulaşan ben değildim," derdi. "Bana e-posta yazan sendin." Seir Tasarım'a e-posta atıp sitenin kaldırılmasını istemesem diş kliniği için internet sitesi hazırlayıp Kantavetler'den bölümler yayınlamaktan fazlasını yapmayacağını ima ediyordu. "Mesaj, ihtiyaç duyulduğunda gelir," derdi. "Senin kimliğini çalmadım ben, Paul. Sana geri verdim." Ve:

"Bunlardan kuşkulanıyorsan doğru yoldasın demektir." Sürekli file cepli bej bir yelek ve yandan cepli kargo pantolonu giyiyordu. Düzgün, minik bir sakalı ve beyaz-anglosakson-protestanlara özgü kusursuz dişleri vardı. "Çoğu insan hayatını umut ve korku arasında bocalayarak geçirir," derdi. "Bir yandan cenneti umut eder, diğer yandan hiçlikten korkar. Ama bir de kuşkuyu düşün. İnsanlar ve Tanrı için çözdüğü bütün sorunları görüyor musun?"

Ulmlar'ın çevrimiçi hayatı gelişmeye devam ediyordu. Kimliğime el konulmasını öyle çok kafama takmıştım ki, olup biteni çok sonraları fark etmiştim. Auckland Üniversitesi'nden emeritus profesör Tomas Stover, *Mülksüzlerin Tarihinden Bir Bölüm* adlı bir kitap yazmıştı ve kitabında Yahudiler, Maoriler, Amerikan Yerlileri hakkında olduğu gibi, daha az bilinen mülksüzler hakkında da bölümler vardı – Akunsiler, Diego Garcia'lı Chaggossianlar ve tabii ki Ulmlar. Başka tarihçiler de makaleler ve kınama yazıları kaleme almıştı ve bunlar Wikipedia sayfasının değişmesine yol açmıştı. Makalenin ana odağı Amalekliler'in uğradığı katliamlar veya İsrail'in saldırganlığı hakkındaki tartışmalardan, halkların kendi tarihi meşruiyeti hakkında müphem iddialarda bulunma, kitaplar yayınlatma ve yerleşik gerçeklermiş gibi bunları savunma hakkına kaymıştı. Sayfanın kalıcı olmasını sağlayan da bu münakaşaydı. Artık Wikipedia sayfasındaki metin az çok sabitti, partizanlar, çevrimiçi kesinliklerin çökmesi üzerine sıfır toplamlı bir oyunda pata kalmışlardı. Ama hâlâ ince ayarlar çekiyor, düzeltiyor, birbirlerini nezaketli davranma hususunda, hepsinden çok da tarafsız kalma konusunda uyarıyorlardı.

Sayfadaki metin artık şöyle başlıyor: "Ulmculuk, Ulmlar arasında en yaygın dini gelenektir ve Grant Arthur'un (1960-2022) ifşaatlarıyla başlamıştır."

Plotz'lar, benim adıma atılan o tweet'leri benim yazdığımı sanıyor olmalı hâlâ. Bilmiyorum, birlikte Brooklyn'e gidip Mirav Mendelsohn'la konuştuğumuz günden beri Stuart Amca'dan haber almadım. Onu özlüyorum bir bakıma. Onun için ifade edebi-

leceğimden çok daha fazla şey ifade ediyor o benim için. Böyleleriyle çok sık karşılaşmaz insan. Tom Belisle, Bob Santacroce ve Stuart Plotz – olaylar birazcık farklı gelişseydi, her biri neredeyse her şeyim olabilirdi benim.

Connie arada bir e-posta yolluyor bana. Şairle evlendiler, bir oğulları oldu. Bir üniversite yayınevi şiirlerinden bazılarını küçük bir kitap haline getirip yayımladı, ben de kitabı tekrar tekrar okuyup boş yere kendimden bir iz, bir işaret aradım. Otobiyografik yazına hiçbir zaman düşkün olmadığını kendime hatırlatıp rahatlıyorum. Kentucky'de öğretmenlik yapıyor. "Lexington'da hepimizin keyfi yerinde," diye yazıyor. "Sen nasılsın, Betsy nasıl?"

Betsy misyonerlik tatili için beni her yıl Nepal'e sürüklemeyi başarıyor. Katmandu'da uçaktan inip yakınlardaki Bodhnath'ta yoksulların ve yetersiz beslenmeden mustarip olanların dişlerini tedavi ediyoruz – diş etlerini temizlemek için banyan ağacı dallarından başka bir şeyi olmayan insanlar bunlar. Bu kadar çok cüppeliyi dünyanın başka hiçbir yerinde göremezsiniz, hepsinin kafası Tanrı adına kemiklere kadar kazınmış. Günlerini dua tekerleklerini çevirmekle ve yak sütünden yapılma tereyağı satmakla geçiriyorlar. Bodhnath'ta nereye gitsem Budha'nın her şeyi gören gözleri stupanın altın yaldızlı kulesinden beni takip ediyor, bütün acı ve sefalete mutlulukla şahit oluyor. Bayan Convoy'a bu düşüncemi söylüyorum. "Öncelikle," diyor, "Budha bir tanrı değildir. Daha çok bir tür kişisel gelişim şeyi. İkincisi, o gözlerin sonradan boyanmış olduğunu görmüyor musun? "Sonradan mı boyanmış? "Tanrı aşkına, genç adam, seni kandırmak öyle kolay ki."

Akşamüstleri, günlük işlerimizi bitirdikten sonra, Katmandu'nun iki yanında sakat dilenciler ve çöp yığınları uzanan sıcak, tozlu, bozuk sokaklarında dolaşıyor, ego-cihazımla boynuzları alazlanmış, pis pis sırıtan keçi kellelerinin fotoğrafını çekiyorum. Sokakta satılıyor bunlar, infaz edilmiş hayvanların kafatasları

gibi sokak satıcılarının tezgâhlarında yatıyorlar. Kapı önlerinde oyalanan ailelerin, yürüyüşçülerin, arayışçıların ve manzara meraklılarının, bisikletli çekçekleri kullanan adamların ve uyuz köpeklerin yanlarından geçiyorum. Bütün binalar kapatılmış görünüyor, ya içleri boş ya pencerelerinde tahtalar var. Her yer reklamlarla dolu.

2014'te, oradaki son günümüzde, akşam yemeğinden önce tek başıma çıktığım yürüyüşte, hayatım boyunca almayı düşünmediğim bir şey buldum. Egzotik ve ender bulunan bir şeyden, bir hayvan boynuzundan ya da yalnızca Budha'nın doğum yerinde rastlanabilecek el yapımı bir eşyadan söz etmiyorum. ABD'nin bir Ana Cadde'sinde karşınıza çıkacak, Çin'de imal edilmiş, bütün dünyada satılan bir şey bu söz ettiğim. Buna benzer bir şey daha satın almıştım ama o seferki asla bana göre değildi. Onu aldığım anda, satın alabileceğimi ve takabileceğimi fark ettiğim anda -özgür olduğumu, böyle baş döndürücü ve varoluşsal açıdan radikal bir hamle yapmakta özgür olduğumu, artık batıl inançların ve kabileciliğin etkisinde olmadığımı, sapkın sadakatin pençesinde olmadığımı anladığım anda- sırtımda tatlı ve küçük bir ürperti hissettim. Söz konusu nesne, güneşten ağarmış bir Chicago Cubs şapkasıydı. Garden of Dreams yakınlarında, yürüyüşçülere yiyecek içecek sağlayan bir dükkânın kirli vitrininde sessizce bekliyordu. Siperinin üstündeki, mavi bir denizde yüzen büyük, kırmızı C beceriksizlik ve kayıpla eşanlamlıydı. Cubs, 105 yıldır Dünya Serisi'ni kazanamamıştı. Yalnızca profesyonel beyzbol ligindeki en uzun şampiyonluktan uzak kalma dönemi değil, bütün profesyonel Amerikan spor takımları arasında en uzun süre şampiyon olamama rekoruydu. Bir düşünün! İyi bir yıl olması için sezon öncesi duasına katılmak, onların maçlarını gerçek bir endişeyle izlemek ve yalnızca gerçekten arınma olasılığının uyandırabileceği daimi, davetkâr ve ezici üzüntüyü yeniden hissetmek. Tanrım! Dünya yine yepyeni olmuştu! Bütün kalbimle istediğim bir şey işte! İçeri girdim ve dışarı çıktığımda

şapka başımda, yıllardır Red Sox şapkamın durduğu yerdeydi. Başıma tam olmamıştı, kullanıma biraz alıştırmam gerekecekti onu. Pirinç çuvallarıyla yüklü bir kamyonetin ağır ağır geçmesini bekledim, sonra kalabalığın arasına karıştım.

"Bayım! Bayım!"

Fila atleti ve kirli bir kot pantolon giymiş küçük bir oğlan belirdi yanımda. Peşimde dolaşıp rupi dilenmelerine alışıktım.

"Atış yapmak ister misin?"

"Ne?"

Elinde tahta bir kalasla bana gülümsüyordu. Ona daha yakından baktım. Birden eğildim, kollarından tuttum. Koyu tenli bir Nepal velediydi; tombul yanaklı, boynu incecik. Beni çeken gülümsemesiydi. Tanrı vergisi denen türde bir gülümseme. Dişleri büyük ve beyazdı. Diş etleri pembe, dolgundu.

"Diş hekimin kim?" diye sordum ona.

"Sensin."

"Ben mi?"

"Dişçi sensin."

"Ben mi yaptım bunu?"

"Aaah de. Ağzını aç. Şimdi tükür."

Dönüp sokağın ortasına tükürdü, diğer çocuklar gülüştü.

"İyi iş çıkarmışım," dedim.

"Şimdi atış yap. Tamam mı?"

Elindeki kalasın eğreti bir kriket sopası olduğunu anladım. Ayağa kalktım.

"Nasıl yapacağımı bilmiyorum," dedim.

"Olsun! Ben sana gösteririm."

Sopayı bana verdi. Diğer çocuklar koşuşarak yerlerine geçti. Arkamda, küçük bir çocuk ezilmiş bira kutularından üç yığın hazırladı. Kriket kalesi, ya da artık ne diyorlarsa işte.

Çocuk topu atmak için yerine koştu. Kollarıyla herkesi geriye itti. Bir Cubs şapkası takıyordum – benden beklentileri büyüktü.

"Amacım ne?" diye seslendim çocuğa.

"Beyzbol gibi. Vurmak."

"Yalnızca topa mı vuracağım?"

"Topa vur, topa vuracaksın."

"Tamam," dedim.

Yerime geçtim.

"Hazır, tamam, başla," dedi.

Böyle söyledikten sonra bütün bedenini kullanarak tuhaf ve karmaşık bir atış pozisyonu aldı. Öne doğru atılırken kolu bir çark gibi dönüyordu. Top hızla ve alçaktan bana doğru gelmeye başladı. Neyse ne, diye düşündüm, neyse ne ulan – ve hiçbir beklenti ya da kavrayışa sahip olmadan, başaracağımdan kuşku duyarak, bir gözüm topta, bir gözüm gökyüzünde sopayı savurdum.

Man Booker Adayı 2014

YILIN EN İYİ KİTAPLARI SEÇKİSİ

amazon.com • NPR • *The Telegraph*
The Financial Times

Bir ucunda Tanrı'nın, bir diğerinde ölümün gölgesinin yer aldığı bir ringde kum torbasına dönen bir kahramanın yaşama tutunma hikâyesi: ***Makul Bir Saatte Yeniden Uyansam***. Kendi adına kayıtlı bir hesaptan e-postalar almaya başlayınca Tanrı'yı aramaya koyulan tanrıtanımaz bir adamın absürt mücadelesi ya da ağızla başlayıp yürekle son bulan bir macera, bir çağın özeti.

Amerikan edebiyatının genç yeteneklerinden Joshua Ferris, Man Booker'a aday olan bu romanda aynayı bugünün insanlarına tutuyor ve hayli tanıdık bir mizansen dahilinde çağdaş yaşamın dibine vurmanın ne demek olduğunu esprili bir dille anlatıyor. Kendi aklından medet umacağına akıllı telefonuna sığınanlar, sıkıntıya düştüklerinde alışverişle avunanlar ve sürüden ayrılınca kurtlara yem olanlar Ferris'in kaleminde akla hayale sığmayacak noktalara savruluyor ve varoluş başlı başına bir komediye dönüşüyor. ***Makul Bir Saatte Yeniden Uyansam***, kadim bir dine mensup olduğunu öğrenen bir ateistin Tanrı ve çağın saçmalığıyla imtihanından yola çıkarak zorlu bir soru soruyor: Eninde sonunda öleceksek eğer, niçin yaşıyoruz?

Sahi, niçin yaşıyoruz?

2016 THG 369312 EAF

ISBN 978-605-5903-58-9

SİREN YAYINLARI | ZAMANIN RUHU